

έκταχή

Η ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ
του στρατηγού Μακ Άρθουρ

ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΤΑ ΑΝΤΙΒΙΟΤΙΚΑ
Μία έρευνα

ΓΚΡΕΚΑ

Φοβάστε τον οδοντογιάτρο;

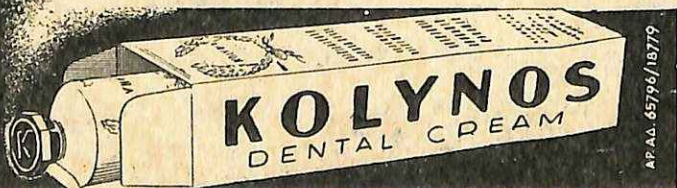

Εάν μάθετε να φοβάσαστε την τερηδόνα που καταστρέφει τα δόντια, δεν θα φοβάσθε πλέον το οδοντογιάτρο.

Εμπιστευθήτε τα δόντια σας στην παγκοσμίως ανεγνωρισμένη οδοντόκρεμα ΚΟΛΥΝΟΣ.

Η ΚΟΛΥΝΟΣ φονεύει τα μικρόβια, προστατεύει τα δόντια σας από την τερηδόνα και τα διατηρεί γερά και λευκά.

Αγοράσατε σήμερα
ένα σωληνάριον ΚΟΛΥΝΟΣ

ΓΕΝ. ΑΝΤ. ΑΔΕΛΦΟΙ ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΙ

Εκτύπωσης έξωφύλλου: ΚΩΣΤΑ ΤΖΙΡΟΠΟΥΛΟΥ
Μυλλέρου 81 - Αθήνα - Τηλ. 54-626

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΗΛΕΓΡΑΦΩΝ ΚΑΙ ΤΗΛΕΦΩΝΩΝ
ΚΟΣΜΗΤΕΙΑ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΡΧΕΙΟΥ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ

ΔΩΡΕΑ Π. Καμάρου
ΗΜΕΡΟΜ. 26-4-79

ΑΡΙΘ. 026203

ΕΚΛΟΓΗ

ΤΟΜΟΣ Θ'

ΑΠΡΙΛΙΟΣ

ΤΕΥΧΟΣ 90

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Η επιστήμη της βιομηχανίας	Mac Artur	15
Μινωική Κρήτη	Ch. Seltman	22
Πώς θα αναχαιτίσουμε τη Ρωσία	J. Fuller	33
Αγριολούλινδα	K. N. Γουλμής	38
Προσοχή στα αντιβιοτικά		45
Το μεγάλο όνειρο	A. Labarthe	48
Ταξίδι στα Δωδεκάνησα	J. & F. Shor	57
Μαθαίνω να κοιμάμαι	P. Daninos	73
Η τηλεόρασις στην ωκεανογραφία	H. Barnes	77
Το Πάσχα	L. Robbins	81
Ο αέρας που αγκαλιάζει τη γη	J. Kaplan	84
Όχι άλλο επιτάφιο	D. Thompson	89
Το μυστικό δπλο του Τζο Σμιθ	R. Wallace	92
Η επιστήμη στην υπηρεσία του ανθρώπου		97
Οι καλοί τρόποι στο τηλέφωνο		102
Η βασιλική συλλογή της Αγγλίας	Κουμουνδούρος	105
Η νέα γραμμή του Κ. Ντιόρ	Μαρίνα	108

«Τι έννοείτε όταν λέτε» 32, «Ποιός θα βοή τη περισσότερο» 56,
«Μωσαϊκό της ζωής» 100, «Κουίζ» 107.

Ανθολογία Ξένων Διηγημάτων: «Το Δίχτυ» του Περέζ Αροόγιο.
«Ένα στεφάνι από δάφνη και αγνάδια» του Αντόνιο Θουόγια,
«Το φιλί της Βεργκάρας» του Πέντρο Αντόνιο ντε Άλαρκον.

Το έξωφύλλό μας: «Παρέλασις 25ης Μαρτίου», ανέκδοτη εγχρωμή
φωτογραφία του κ. Α. Παπαδοπούλου.

Απαγορεύεται η αναδημοσίευσις άρθρων και εικόνων της «Εκλογής»
χωρίς την άδεια των συγγραφέων και των εκδοτών.

Εκλογή

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ: ΕΛΕΝΗ Γ. ΒΛΑΧΟΥ, Μουρούζη 1
Υπεύθυνος τυπογραφείου: Κ. ΖΑΓΟΡΙΑΝΙΤΗΣ, Νεοπτολέμου 14
ΓΡΑΦΕΙΑ: ΖΗΝΩΡΟΣ 4, ΑΘΗΝΑΙ. ΤΗΛ. 54.873

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ:

Εσωτ.	Ετησ.	60.000	Εξωτ.	Ετησ.	\$ 5
Εσωτ.	Εξάμ.	30.000	Εξωτ.	Ετησ.	\$ 1.15.0

ΑΘΗΝΑΪΚΑ

ΘΕΑΤΡΑ

ΕΘΝΙΚΟ
Αγ. Κωνσταντίνου
Τηλ. 53.242

Συνεχίζει
το έργο

(Θίασος Βέμπο)

ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ
Ιπποκράτους 7
Τηλ. 23.723

Συνεχίζει
το έργο

Απογ. 5.30 — Βραδ. 8.30

**«Τὸ Μυστικὸ τῆς
Κοντέσσας Βαλέρινας»**

τοῦ Γρηγ. Ξενοπούλου

Παίζουν: Πρωταγωνιστεῖ ἡ κ. Κυδελή, στοὺς λοιποὺς βασικοὺς ρόλους τὰ ἄλλα μέλη τοῦ θιάσου.

Σκηνοθεσία: Ἀλέξη Σολομοῦ. Σκηνικά: Κλώνη. Κοστούμια: Ἀντ. Φωκά.

ΚΥΒΕΑΝΣ
Πλ. Συντάγματος
Τηλ. 34.491

Ἐντὸς
τοῦ μηνὸς

«Διμπελαΐ»

τοῦ Ἀρθουρ Σνίτσελερ

Παίζουν: Ἑλλη Λαμπέτη, Δ. Χόρν, Γι. ἄργος Παππᾶς, Ἀννα Παϊτατζή, Μαίρη Λαλοπούλου, Λυκ. Καλλέργης, Γ. Μιχαλόπουλος. Μετάφρασις καὶ Διασκευὴ Στάθη Σπηλιωτοπούλου. Σκηνοθεσία: Μάριου Πλωρίτη. Σκηνικά: Γιάννη Τσαρούχη.

ΚΟΤΟΠΟΥΛΗ
Πανεπιστημίου 48
Τηλ. 21.492

Συνεχίζει
το έργο

Απογ. 6 — Βραδ. 9

**«Θανασάκης
ὁ πολιτενόμενος»**

κωμωδία τῶν

Α. Σακελλάριου — Χρ. Γιαννακόπουλου

Παίζουν: Ντ. Ἡλιόπουλος, Ἀννα Συνοδινού, Τζ. Γαρμπή, Β. Πάλης. Σκηνικά: καὶ κοστούμια: Γ. Γ. Ἀνεμογιάννη. Σκηνοθεσία: Ἀλ. Σακελλάριου.

ΠΑΠΑ-ΓΙΑΝΝΟΥ
Πατησίων 28
Τηλ. 55.262

Συνεχίζει
το έργο

Απογ. 6.45 — Βραδ. 9.45

«Μικρὸ—μεγάλὸ παστρένι»

Ἐπιθεώρησις τῶν Γαλαῶν — Θισβίου—
Νικολαΐδη — Ἐλευθερίου
Μουσική: Γ. Μουζάκη

Παίζουν: Μπελίντα, Ρένα Ντόρ, Β. Λειβαδίτης, Β. Αὐλωνίτης, Θηδαῖος, Σπυριδὶς Βρανᾶ, Τζίμης Μακουλής, Μάγια Μελάγια, Σόνια, Δημό, Γ. Βαρότσης καὶ τὸ διεθνὲς κινὸν «Κάντι—γκέρλε». Σκηνικά: Δόξα.

ΜΟΥΣΙΚΗ

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ

14—17 Ἀπριλίου: Σειρὰ ἐμφανίσεων τοῦ συγκροτήματος τῶν 30 Τυρολέων χορευτῶν καὶ τραγουδιστῶν τοῦ Ἰνσμπουργκ «Ἀμπζάντα».

20 Ἀπριλίου: Ρεσιτάλ πιάνου τῆς κ. Τότας Οικονόμου.

ΟΛΥΜΠΙΑ

13 Ἀπριλίου: Ὑπὸ τὴν προεστία τῆς Γερμανικῆς Πρεσβείας, συναυλία μετὶ τὸν Γερμανὸν πιανίστα κ. Ἐρικ Ντέμπελντ, ὑπὲρ τοῦ Ἐράνου τῆς Α.Μ. τῆς Βασιλείας.

ΑΓΓΛΟΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ
27 Ἀπριλίου: 7.30 μ.μ.: Ἡ κ. Μάγνη Καρατζά προσφέρει μιὰ βραδυὰ μετὰ ἀγγλικά τραγούδια ἀπὸ τρεῖς καλλιτεχνίδες τῆς σχολῆς τῆς.

ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ

20 Ἀπριλίου: 7.30 μ.μ.: Ἐκτέλεσις ἔργων τοῦ κ. Μ. Καλομοῖρη, ἐμπνευσμένα ἀπὸ στίχους τῶν Μαλακάση, Πάλλη, Μανδρίνη, Δαμιρλή, Καρβαίου.

Συμπράττουν οἱ κυρίως Ναυτικά Βουτιρά, Κ. Τζαβάρ, ὁ κ. Π. Χοιδᾶς καὶ τὸ κουαρτέτο Ἐγχορδων.

25 Ἀπριλίου: 9 μ.μ.: Συναυλία μετὰ ἔργα τῶν Βώκου — Γεωργιάδη — Βασιλειάδη.

26 Ἀπριλίου: 7 μ.μ.: Ρεσιτάλ τραγουδίου τοῦ κ. Χρήστου Νικολάου.

27 Ἀπριλίου: 8 μ.μ.: Ρεσιτάλ τραγουδίου τοῦ κ. Π. Καραδουσανοῦ.

28 Ἀπριλίου: Ρεσιτάλ τραγουδίου τοῦ κ. Τριανταφύλλου.

ΘΕΑΤΡΟ

Σειρὰ ἔργων τοῦ κλασσικοῦ δραματολογίου ἀπὸ τὸν Ραδιοφωνικὸν Σταθμὸν Ἀθηνῶν:

1 Ἀπριλίου: «Θυσία τοῦ Ἀδράμ».

8 Ἀπριλίου: «Κληρονόμος» τοῦ Γκέτε.

22 Ἀπριλίου: «Νύχτες ὀργῆς» τοῦ Σαλαγκρού.

29 Ἀπριλίου: «Ποπολάρος» τοῦ Ξενοπούλου.

ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ

ΑΝΩΤ. ΣΧΟΛΗ ΒΙΟΜ. ΣΠΟΥΔΩΝ

(Ἀκαδημία 84)

8 Ἀπριλίου: 7.30 μ.μ.: Διάλεξις τοῦ κ. Στ. Πουλοπούλου, Διευθυντοῦ τοῦ Ὑπουργείου Συντονισμοῦ, μετὰ θέμα: «Αἱ πρόσφατοι ἐξελίξεις τῆς οικονομικῆς πολιτικῆς ἐν Ἑλλάδι».

15 Ἀπριλίου: 7.30 μ.μ.: Διάλεξις τοῦ κ. Γ. Ξενοπούλου, τῶς Βουλευτοῦ καὶ Γενικοῦ Διευθυντοῦ Μεταλλείων, μετὰ θέμα: «Ἡ μεταλλευτικὴ πραγματικότητα ἐν Ἑλλάδι καὶ ἡ ἐνδεκνικὴ μεταλλευτικὴ πολιτική».

22 Ἀπριλίου: 7.30 μ.μ.: Διάλεξις τοῦ κ. Ν. Χωραφᾶ, Μηχανικοῦ, μετὰ θέμα: «Τὸ νερό στὴ Βιομηχανία».

29 Ἀπριλίου: 7.30 μ.μ.: Διάλεξις τοῦ κ. Γ. Πεσμαζόγλου, τῶς Ὑπουργοῦ καὶ Διοικητοῦ τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς, μετὰ θέμα: «Οἰκονομικαὶ δυσχέρειαι καὶ τρόποι ἐπιλύσεως τῶν».

ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟΝ ΝΟΜΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

Σειρὰ διαλέξεων ὑπὸ τὸν τίτλον «Μερικὸι Ἀμερικανοὶ μυθιστοριογράφοι, ἡ δημιουργία μιᾶς λογοτεχνικῆς παραδόσεως» ἀπὸ τὸν Δρ. Τζήν Χαμπέλλ, καθηγητὴ τῆς ἑδρας Ἀμερικανικοῦ Πολιτισμοῦ στὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν.

16 Ἀπριλίου: Χένρυ Τζέιμς καὶ τὸ διεθνὲς μυθιστόρημα.

30 Ἀπριλίου: Ἐνας κοινωνικὸς σατυριστῆς: Σίνκλαϊρ Λιούις.

ΑΓΓΛΟΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ

13 Ἀπριλίου: 7.30 μ.μ.: Προβολὴ ταινίας γιὰ τὴν Ν. Ἀφρικῇ. Ὁργάνωσις Νοτιοαφρικανικῆς Πρεσβείας.

ΒΡΕΤΑΝΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

(Φιλικῆς Ἐταιρείας 17)

10 Ἀπριλίου: Διάλεξις μετὰ θέμα: «Βασίλειά καὶ νομιμοφροσύνη».

14 Ἀπριλίου: 6.30 μ.μ.: Διάλεξις τοῦ κ. Ἀρνολτ Χάσκελλ, Διευθυντοῦ τῆς Σχολῆς Μεταλλείων «Σάντερς Ουέλλε», μετὰ θέμα: «Ἡ γέννησις τοῦ βρετανικοῦ μεταλλείου».

17 Ἀπριλίου: 6.30 μ.μ.: Δευτέρα διάλεξις τοῦ κ. Ἀρνολτ Χάσκελλ μετὰ θέμα: «Ἡ καλαίσθησις τοῦ μεταλλείου».

18 Ἀπριλίου: 6.30 μ.μ.: Διάλεξις στὴν ἀγγλικὴ ἀπὸ τὴν διδακτὴ Μίνα Κοντοσταύου μετὰ θέμα: «Τὸ βάθος τῆς μοντέρνας ἀγγλικῆς ποιήσεως».

21 Ἀπριλίου: Διάλεξις τῆς Α.Ε. τοῦ Βρεταννοῦ Πρεσβετοῦ ἐπὶ τῆς τελετῆς τῆς Στ. φεως.

24 Ἀπριλίου: Προβολὴ ταινίας: «Ταξίδι διὰ μέσου τῆς ἱστορίας» καὶ «Βρεταννικὴ Μοναρχία».

25 Ἀπριλίου: 6.30 μ.μ.: Διάλεξις στὴν ἑλληνικὴ ἀπὸ τὴν διδακτὴ Ὀλγα Χρυσίδου μετὰ θέμα: «Α. Τ. Κρόνιν».

28 Ἀπριλίου: Διάλεξις ἀπὸ τὸν κ. Στήβεν Ράνακμαν μετὰ θέμα: «Μερικὲς πα-

"ΑΛΕΚΤΩΡ."

τρώτε τὸ ὑπέροχο ΓΙΑΟΥΡΤΙ

καὶ μετὰ καταστρέφετε καὶ πετᾶτε τὸν κεσέ!...

"Ἐνα ἀκόμη μεγάλο θῆμα προόδου κι' ἀναμφισβήτητο δείγμα πολιτισμοῦ ἀποτελεῖ ὁ νέος ἀπὸ πλαστικὴ ὕλη κεσὲς ΓΙΑΟΥΡΤΙΟΥ τῆς Ἑταιρίας "ΕΒΓΑ,"

"Ἔτσι εἶσατε θέβαιοι, ὅτι τρώτε πάντα τὸ ΓΙΑΟΥΡΤΙ σας στὸν δικό σας κεσέ, ἀπὸ τὸν ὁποῖον δὲν ἔφαγε κανεὶς ἄλλος πρὶν ἀπὸ σᾶς.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ Α.Ε.

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ:

1. Ἡ κλινικὴ ἐφαρμόζεται ἐπὶ νοσούντων.
2. Εἶναι καὶ αὐτὴ ποιὴν εἰς τὸν στρατὸν (αἰτ.). — Ἡ γενέτειρα τοῦ Α. Ντῶντέ, προφερόμενα μαζί.
3. Χωρίον τῆς ἐπαρχίας Ἀργους. Γένος μεγαλοσώμων μυρμηκῶν τῶν τροπικῶν.
4. Ἀθηναϊκὴ συνοικία. — Ἐνα διενέζικο φαγητό.
5. Στρατηγὸς τοῦ Μεγ. Ναπολέοντος. — Νότα. — Ἀνατρέπω ἰσχυρισμόν.
6. Ὑπάρχουν καὶ τέτοιοι φθόγγοι. (αἰτ.). — Ἀρχικὰ προνομιούχων αὐτοκινήτων. — Γνωστὸν ἔργον τῆς Ἑλυσσο Γκλύνν.
7. Προηγούνται ἐξοχότητων. — Δύσκολα κρύβονται. — Ὀλίγοι ξέρουν ὅτι ἔτσι εἶναι πρὶς εὐκολοχάνευτο τὸ λάχανο.
8. Ὅργανον αἰσθήσεως. — Μὰς στέλνει σὲ ἄλλην σελίδα. — Ἀντιθετικὸς σύνδεσμος.
9. Εἰς τοὺς Ἑβραίους τὸ τελευταῖον ἔτος κάθε πεντηκονταετίας (γεν.).
10. Ὅσαν αἱ διαπραγματεύσεις διὰ τὴν σύναψιν ἀνακωχῆς εἰς τὴν Κορέαν. — Προηγείται πολλῶν ἐντολῶν.
11. Τὸν ἐξάγει πολὺ ἡ Γαλλία (ἀντιστρ. αἰτ.). — Ἱστορικὴ πόλις τῆς Κιλικίας (γεν.).
12. Παρακελ. μόριον. — Τὸ «ὑπὸ νῆμα» στὴ γλῶσσα τῶν ναυτικῶν (ἰταλ.).

ΚΑΘΕΤΩΣ:

1. Ὄνομα γνωστῶν ταραχῶν εἰς τὰς Ἀθήνας τῷ 1863 ἐπὶ Βούλγαρη.
2. Μεταφορικῶς αἰθεροβατῶν, ὀνειροπόλος.
3. Ἑλληνικὸν ἀκρωτήριο (γεν.). — Τὸ μικρὸ ὄνομα τοῦ διασημοτέρου ἐξερευνητοῦ τοῦ Θιβέτ.
4. Μέγας Γάλλος φυσιοδίφης τοῦ 19 αἰῶνος. — Μία τῶν πέντε μεγάλων λιμνῶν τῆς Β. Ἀμερικῆς.

5. Χημικὴ ἔνωση, ὡς ἀρσενικόν, μέρος τῆς ὑδρογείου, ὡς θηλυκὸν (ἀρχ.). — Δίφθογγος. — Ἡ πτώσις τῶν δλημάτων γίνεται σχεδὸν κατακορύφως.
6. Ἐνας ἀπὸ τοὺς τρεῖς μεγάλους ποιητὰς τῆς νεωτέρας Ἀγγλίας (1796 - 1821). — Γνωστὴ Ἰταλὶς συγγραφεὺς καὶ δημοσιογράφος (1856 - 1927).

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												

7. Σ' αὐτὰ τὰ φυράματα ὑπάγει καὶ ἡ μαγεία. — Γνωστὸν ἐντερικὸν παράσιτον.
8. Συνοδεύει πλείστα ὅσα κινεζικὰ ὀνόματα. — Ἡ κάτοικος ἀσιατικοῦ κράτους. — Ἐνας ὁργανισμὸς ποὺ ἐνδιαφέρεται διὰ τὰ θιβλία τῶν μαθητῶν (ἀρχ.).
9. Υἱὸς τοῦ Μύκωνος, περίφημος ἀγαλματοποιὸς ἐξ Αἰγίνης, σύγχρονος τοῦ Φειδίου. — Ἐνας ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους Γάλλους ποιητὰς τῆς ρωμαντικῆς σχολῆς.
10. Τὰς ἡ τοὺς ὑπὸ μορφῇ... συμφορῆς. — Κτυπιῶνται μόνον ὅταν εἶναι καλά. — Μετοχὴς σὺδέτερον.
11. Γνωστὴ λατινικὴ λέξις, κατάλληλη δι' ὑπογράφας προσωρινότητος. — Ὅρος τοῦ ποδοσφαίρου.
12. Εἶναι σχεδὸν πάντοτε οἱ ἐγκάρδιοι φίλοι (δημ.). I. X.

(Λύσις στὴ σελίδα 118)

ρατρήσεις επί της ιστορίας της Μοναρχίας».

ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ

21 'Απριλίου: 6.30 μ.μ.: Διάλεξις του Συνδέσμου 'Αποφύτων Φιλεκαπιδευτικής 'Εταιρείας με δμιλητή τον λογοτέχνη κ. Στρ. Μυριδάκη.

7.30 μ.μ.: Διάλεξις της 'Εταιρείας Μεταφυικών 'Ερευνών με δμιλητή τον κ. Π. Γιωτόπουλο και με θέμα: «Περί μεταφυικών τινών φαινομένων και της όρθης αὐτῶν ἐρμηνείας».

25 'Απριλίου: Διάλεξις της 'Ενώσεως Βορείων Ἑλλήνων με δμιλητή τον κ. Πατρόπουλο και με θέμα: «Πνευματικά σχέσεις Ἑλλήνων και Βουλγάρων κατά τον 19ο αἰῶνα».

ΑΘΗΝΑΙΟΝ

(Λεωφόρος 'Αμαλίας 38)

Τὸ πρόγραμμα τῶν μαθημάτων τῆς Β' περιόδου 1952 - 53 τοῦ Μορφωτικοῦ Συλλόγου «Ἀθηναίων» καθωρίστηκε ὡς ἑξής:

ΔΕΥΤΕΡΑ 6½—7½ μ.μ.: Σοφία Γεδεών: Ψυχολογία. 7½—8½ μ.μ.: Ε.Π. Παπανούτσος: Χαρακτηριολογία.

ΤΡΙΤΗ 6½—7½ μ.μ.: Θρ. Σταύρου: Ἑλληνιστικὴ ποίησις. 7½—8½ μ.μ.: Ι. Παπαϊωάννου: Μπετόδεν.

ΤΕΤΑΡΤΗ 6½—7½ μ.μ.: Μ. Χατζηδάκης: Ἡ Κωνσταντινούπολις πρωτεύουσα τοῦ Βυζαντίου. 7½—8½ μ.μ.: Ε. Π. Παπανούτσος: Χαρακτηριολογία.

ΠΕΜΠΤΗ 6½—7½ μ.μ.: Κ. Ρωμαίος: Τὸ δημοτικὸ τραγούδι. 7½—8½ μ.μ.: Α. Τερζάκης: Ἑρρίκος Ἰψεν.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 6½—7½ μ.μ.: Σφαέλλος: Ἡ Μορφὴ στὴν Ἀρχιτεκτονικὴ. 7½—8½ μ.μ.: Ι. Γιαννοπούλου: Ὁ Ἡλεκτρισμός.

ΣΑΒΒΑΤΟ 7½—8½ μ.μ.: Ἐντουαρνίς: Τὸ σύγχρονο ἀγγλικὸ μυθιστόρημα.

ΕΚΘΕΣΕΙΣ

ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ

28 Μαρτίου—15 'Απριλίου: Ἡ ἑκθεσις ἔργων ζωγραφικῆς τῶν κυριῶν Ἀννας Κοντογιώργη και Δώρας Μπούκι.

6—20 'Απριλίου: Ἡ ἑκθεσις ἔργων ζωγραφικῆς τοῦ κ. Γρίσπου.

21 'Απριλίου—6 Μαΐου: Ἡ ἑκθεσις ἔργων ζωγραφικῆς τοῦ κ. Ἀλέξη Δούκα.

ΖΑΠΠΕΙΟΝ

Καθ' ὅλον τὸν μῆνα ἡ ἑκθεσις τῆς Συγχρόνου Ἱταλικῆς Τέχνης με ἔργα τῶν Ἀρθύρου Μαρτίνι, Ἀλβέρτου Σαβίνου, Κόρρα, Ἀρρο Καζοράτι, Κάλλι, Ντέ Πίζις, Οἰζελλίνι, Ντόγκι, Σεργκίνι, Σαέττι, Τάσας, Τομέα, Κάρλο Λέβι, Μινασσιάν, Παρτολίνι, Φερράτσι, Ροσσά, Σαλιέττι, Σολντάτι, Τσεσέτι, Μεσσίνια, Κάλιο Μανζού, Γκρέκο και ἄλλων.

Στὴν ἑκθεσι περιλαμβάνονται ἔργα ζωγραφικῆς, γλυπτικῆς και χαρακτικῆς.

ΕΞΟΔΟΧ. «ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ»

Ὁδὸς Σταδίου

Παραπλευρῶς Κινηματογράφου «Ἐσπερος» 1—15 'Απριλίου: Ἑκθεσις ἔργων ζωγραφικῆς τοῦ κ. Χρήστου Γκέσκου.

15—30 'Απριλίου: Ἑκθεσις ἔργων ζωγραφικῆς τοῦ κ. Λάμπρου Γρίδα.

ΑΙΘΟΥΣΑ ΖΑΧΑΡΙΟΥ

(Ὁδὸς Ἀκαδημίας)

9—30 'Απριλίου: Ἑκθεσις ἔργων τοῦ Ἀγγλου ζωγράφου κ. Αντονι Πέιτζ με 50 περίπου ἔργα, (γχοῦας, ἔλαιογραφίες, τέμπλες ἀπὸ τὴν Κρήτη, Ὑδρα και Ἀθήνα).

«ΝΕΑ ΑΙΘΟΥΣΑ ΕΚΘΕΣΕΩΝ»

(Χρ. Λαδὰ 3—Ἐφημ. «Βῆμα»)

27 Μαρτίου—7 'Απριλίου: Ἡ Ἀ' Πα- νελλήνιας Ἑκθεσις Λογοτεχνικοῦ Βιβλίου.

ΔΗΜΟΤΙΚΟΝ ΘΕΑΤΡΟΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

22 Μαρτίου—30 'Απριλίου: Ἑκθεσις εἰκαστικῶν τεχνῶν στὸ φουαγιέ τοῦ Θεά- τρου με ἔργα τῶν ἀπὸ τοῦ 1836 μέχρι σήμε- ρα ἐμφανισθέντων Πειραιωτῶν καλλι- τεχνῶν.

ΑΓΓΛΟΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ

(Βασ. Σοφίας 18)

20—23 'Απριλίου: Ἑκθεσις ἀνθέων και διαγωνισμὸς μεταξὺ ἐρασιτεχνῶν ἐκθετῶν με διάφορα βραβεῖα.

ΑΘΛΗΤΙΚΑ

Τὸ ἀθλητικὸ πρόγραμμα τοῦ Ἀπριλίου περιλαμβάνει ἰδίως ἀγῶνες ποδοσφαίρου και ἀσπλητισμοῦ στίβου. Οἱ κυριώτεροι πο- δοσφαιρικοὶ ἀγῶνες πρόκειται νὰ τελε- σθοῦν τὴν 1η, 5η και 6η μεταξὺ τῶν ὁ- μάδων Παναθηναϊκῶς, Ὀλυμπιακοῦ και Α- ΕΚ και τῆς πρωταθλητρίδας Κωνσταντινου- πόλεως τουρκικῆς Φενέρ Μπαζε, ἐφ' ὅσον ὁ- βαίως ὑπάρχει τελικὴ συμφωνία. Ἐπί- σης τὴν 8η, 10η και 12η θὰ διεξαχθοῦν οἱ ἀγῶνες τῶν ἰδίων ἑλληνικῶν ὁμάδων γιὰ τὸ κυπέλλο τοῦ Πάμχα, τὴν 19η ἀγῶν προ- πονήσεως τῆς ἐθνικῆς ὁμάδος και τὴν 26η ἐνταῦθα ὁ ἀγῶν Ἑλλοδος — Ἱταλίας, τελικὸς τοῦ κυπέλλου Ἀνατ. Μεσογείου.

Περί τὰ μεσα τοῦ μηνὸς πρόκειται νὰ ἀναχωρήσῃ ἡ ὁμάς τοῦ Πανιονίου γιὰ μιὰ σειρά ἀγῶνων εἰς Ἀφρικὴν.

Εἰς τὸν ἀθλητισμὸ στίβου θὰ ἔχωμε τὴν 11η, 19η και 26η διασυλλογικοὺς ἀγῶνες μεταξὺ ὁμάδων συλλόγων α' κατηγορίας και τὴν 19η διασυλλογικοὺς μεταξὺ ὁμά- δων συλλόγων β' κατηγορίας. Ὅλοι οἱ ἀγῶνες θὰ τελεσθοῦν στὸ Παναθηναϊκὸ Στάδιο.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ

Οἱ ὄρες ἐλευθέρας εἰσόδου στὰ διάφορα Ὑπουργεῖα γιὰ τὸ κοινὸ εἶναι οἱ ἑξῆς:

ΓΕΩΡΓΙΑΣ: Δευτέρα — Τετάρτη — Πα- ρασκευὴ 12—1.

ΔΗΜ. ΤΑΞΕΩΣ: Τρίτη — Πέμπτη — Σάββατον 12—1.

ΔΗΜ. ΕΡΓΩΝ: Δευτέρα — Τετάρτη — Παρ- ασκευὴ 12—1.30.

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ: Δευτέρα — Τετάρτη — Παρ- ασκευὴ 12—1.30.

ΕΜΠΟΡΙΟΥ: Τρίτη — Πέμπτη — Σάβ- βατον 12—1.30.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΝ: Τρίτη — Πέμπτη — Σάββατον 12—1.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΝ: Δευτέρα — Τετάρτη — Παρ- ασκευὴ 12—1.

ΕΡΓΑΣΙΑΣ: Τρίτη — Πέμπτη — Σάβ- βατον 12—1.

ΕΜΠΟΡ. ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ: Τρίτη — Πέμπτη Σάββατον 12—1.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΝ: Τρίτη — Πέμπτη — Σάββατον 12—1.30.

ΠΑΙΔΕΙΑΣ και ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ: Δευ- τέρα — Τετάρτη — Παρ- ασκευὴ 12—1.30.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ: Δευτέρα — Τετάρτη— Παρ- ασκευὴ 12—1.

ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ: Δευτέρα — Τετάρτη — Παρ- ασκευὴ 12—1.

ΚΟΙΝ. ΠΡΟΝΟΙΑΣ: Τρίτη — Πέμπτη —Σάββατον 12—1.

ΓΕΝΙΚΟ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟ: Τρίτη — Πέμ- πτη — Σάββατον 12—1.30.

ΕΚΔΡΟΜΕΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΕΡΙΗΓΗΤΙΚΗ ΛΕΣΧΗ

(Ἀμαλίας 28, Τηλ. 22.494)

Κυριακὴ 5 'Απριλίου: Σούνιο, Πάρνη- θα, Ἀγ. Μερκούριο, Μάτι (πρωϊνὴ), Λί- μνη Μαραθῶνος (ἀπογευματινὴ).

Δευτέρα 6 'Απριλίου: Πάρνηθα, Σούνιο, Λαυτράκι, Ραφίνα (ἀπογευματινὴ), Ἀγιο Μερκούριο (ἀπογευματινὴ).

Σάββατο 11 'Απριλίου: Ναύπλιο, Ἐ- πείδουρο, Μυκῆνες, Ὁσ. Λουκά.

Κυριακὴ 12 'Απριλίου: Δαφνί Ἑλε- σίνα, Φανερωμένη (ἀρχαιολογικὴ), Πάρνη- θα, Αἴγινα, Ναὸς Ἀφαιας Ἀγ. Μαρίας, Κακασάδης, Ἀγ. Τριάδα, Βούντιμα, Μπά- φι—Μοιαστήρι, Βαρνάβα—Βιλατζίκι, Κα- πανδρίτι, Διδόνους — Καταρράκτης, Πέ- ραμα Μεγάρων—Μούλκι—Ἀγ. Νικόλαος, Πόρτο Ράφτη, Χαλκίδα—Ἀλιδέρι, Μοῦη Κλειστῶν, Λίμνη Μαραθῶνος (ἀπογευματι- νὴ).

Σάββατο 18 'Απριλίου: Τρίπολις, Σπά- τη—Μυστράς—Καστρί—Βυτίνα, Μοῦη Δα- μάσας.

Κυριακὴ 19 'Απριλίου: Ἀγ. Μερκούρι- ος — Ταφοὶ Βασιλῶν — Ἐκάλη — Λί- μνη Μαραθῶνος (τουριστικὴ), Πάρνηθα, Μοῦη Ἱερουσαλήμ — Παρνασσός, Ἀλίστα- ρος, Καρδίτσα (Καπαίδος), Ναὸς Πά- νος Ἀπόλλωνος (ἀρχαιολογικὴ), Ἀνάβυσ- σος, Λίμνη Μαραθῶνος, Λούτσα, Πόρτο Γερμενό, Γεράνεια, Λίμνες Βοιωτίας, Μαν- δρα — Μελετάκι — Μ. Πέσκο, Βέρκιζα (ἀπογευματινὴ).

Σάββατο 25 'Απριλίου: Διακοφτό — Καλάβρυτα — Μέγα Σπήλαιο (με ὥτο- μοτρίς).

Κυριακὴ 26 'Απριλίου: Πόρος (με ἀπ «Καλαμάρα»), Πάρνηθα, Ντασοῦ Πεντέλη — Κακὸ Μελίσσι — Εὐλοκρίζα — Ν. Μά- κρη, Κόλαμος — Ἀγιοι Ἀπόστολοι, Μπάφι — Πηγή Βιλλία — Σταθὸς Κι- ούρκων, Δράφη, Πεντέλη — Ἀγ. Τριάς—

Σπηλιὰ Νταβέλη — Νυμφαῖο — Ἀγ. Ἀσάματος, Διδόνους — Γίρος Ἰκαρίου ὄρους, Παλιοκόντουρα — Κυπαρίσι — Ἀγ. Γεώργιος — Παλιοχώρι, Κασσιμί- δι — Ραχὸς Νταβέλη — Βροκόλι — Πα- λιομήλεσι — Ἀγ. Μερκούριος, Μαλακά- σα — Ζωοδόχος — Πηγή — Μήλεσι Ὁ- σιος Ἱερὸθεὸς, Ζούγκλα (ἀπογευματινὴ).

ΕΛΛΗΝ. ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ

(Τμήμα Ἀθηνῶν)

Χαρ. Τρικοῦπη 4

ΠΑΣΧΑ (ἀπὸ 3—6 'Απριλίου): 1) Τζουμέρκα (Κακαρδίτσα, 2429 μ.). 2) Πήλιο (1601 μ.). 3) Παρνασσός (2457 μ.). 4) Ζήρεα (2375 μ.). 5) Χελμός (2355 μ.). 6) Δίκτη (Κρήτη, 2148 μ.).

12 'Απριλίου: Μερνέντα (ὄρειβατικὴ).

19 'Απριλίου: Γεράνεια (1350 μ.).

25—26 'Απριλίου: Φαρμάτας (1431 μέτρα).

ΠΕΖΟΠΟΡΙΚΟΣ

Βερανζέρου 15, τηλ. 34.327

2—6 'Απριλίου: Πήλιον — Λαμία — Βόλος — Πορταριά — Μακρινίτσα — Χάνι Ζήση — Ζαγορά — Χορευτό.

5—6 'Απριλίου: α) Τρίπολις — Μοῦη Μαλεβή (τουριστικὴ). 6) Χαλκίδα — Ἀ- λιδέρι — Κύμη (τουριστικὴ).

6 'Απριλίου: Σκάλα Ἐρωπού.

2—6 'Απριλίου: Πλασιδί (1601 μ.). (Ὁρειβατικὴ).

5—6 'Απριλίου: Ὀλυμπος Εὐβοίας (ὄ- ρειβατικὴ).

12 'Απριλίου: Μπογιατί — Σπατατζί- κι.

19 'Απριλίου: Κιούρκα — Ἀγ. Τρι- ᾶς — Μπελέτσι.

25—26 'Απριλίου: Πόρος.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

Οἱ ὄρες λειτουργίας τῶν Βιβλιοθηκῶν εἶναι οἱ ἑξῆς:

ΓΕΝΝΑΔΕΙΟΣ (Σουηδίας 61): Καθη- μερινὸς ἀπὸ 9—1 μ.μ. και 4—8 μ.μ., πλην τοῦ ἀπογεύματος τοῦ Σαββάτου και τῆς Κυριακῆς.

ΕΘΝΙΚΗ (ὁδὸς Πανεπιστημίου): Κα- θεμερινὸς (πλην Κυριακῆς) ἀπὸ 9—1 μ.μ. και 5—8 μ.μ.

ΜΠΕΝΑΚΕΙΟΣ (Ἀνθίμου Γαζή 2): Καθεμερινὸς ἀπὸ 9—1 μ.μ. και 5—8 μ. μ. πλην τοῦ ἀπογεύματος τοῦ Σαββάτου.

ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΕΣ

ΤΙΜΕΣ ΕΙΣΟΔΟΥ ΤΟΥ ΙΠΠΟΔΡΟΜΟΥ

Α' θέσις:	22.000 (ἀνδρῶν)
	16.500 (γυναικῶν)
Β' θέσις:	11.000 (ἀνδρῶν)
	5.500 (γυναικῶν)
Ἀθλητικὸ Περίπτερο (μόνον μέλη):	
	25.000 (ἀνδρῶν)
	20.000 (γυναικῶν)

ΩΡΓΑΝΩΜΕΝΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΕΚΑΣΤΟΣ ΕΦ' Ω ΕΤΑΧΘΗ...

“Όταν μελετούμε την πολιτιστική ιστορίαν τῆς Ἀνθρωπότητος, διπιστώνουμε ὅτι ὁ οἰκονομικὸς πολιτισμὸς ἐξελίχθη ἀπὸ τὴν αὐτάρκεια πρὸς τὸν καταμερισμὸ καὶ τὴν ἐξειδίκευσιν. Ὁ πρωτόγονος ἄνθρωπος παρήγε καὶ κατεσκεύαζε μόνος του ὅλα τὰ ἀγαθὰ πού θά ικανοποιούσαν τὴν ἀνάγκην του. Ἄν τυχὸν ἡ παραγωγή του ἦταν κατὰ τι μεγαλύτερη ἀπὸ τὴν ἀνάγκην του, τὸ περισσεύμα τὸ πούλουσε ὁ ἴδιος σ' ἐκείνον πού τὸ χρειαζόταν.

Μὲ τὸ πέρασμα ὅμως τοῦ χρόνου, ἡ ὑποτυπώδης αὐτὴ οἰκονομία ἐξελίχθη πρὸς πλαίσια πλατύτερα καὶ κοινωνικώτερα. Ὁ κάθε ἄνθρωπος ἄρχισε νὰ εἰδικεύεται στὴν παραγωγὴν ἑνὸς μόνον εἴδους, τὸ ὁποῖον ἀντήλλαζε μὲ τὰ ἄλλα εἶδη πού θά ικανοποιούσαν τὴν ἀνάγκην του. Καὶ αὐτὴ ἡ ἀνταλλαγὴ δὲν γινόταν πιά ἀπ' εὐθείας, ἀλλὰ μὲ σφ τοῦ Ἐμπορίου.

Αὐτὸ τὸ οἰκονομικὸ σύστημα, πού τὴν ἀκλόνητην ἀξίαν του ἀπέδειξε ἡ πείρα τῶν αἰώνων, θέλησιν νὰ τὸ ἀντικαταστήσουν μερικοὶ οὐτοπισταὶ μὲ τὸ θεωρητικὸς ἑλκυστικὸ σύνθημα τοῦ «ἀποκλεισμοῦ τῶν μεσαζόντων». Ἀπὸ τὴν παραγωγὴν κατ' εὐθείαν στὴν κατανάλωσιν!

Λίγων ἐτῶν πείρα ἀπέδειξε τὸ πόσο τοῦτο τὸ σύστημα εἶναι ὀλέθριον γιὰ τὴν οἰκονομικὴ πρόοδο τῶν ἀτόμων καὶ τοῦ συνόλου. Μὲ μιὰ μονοκονδυλιὰ δὲν καταργεῖται τὸ ΕΜΠΟΡΙΟΝ, δηλαδὴ ἕνας θεσμὸς, πού ἐπὶ 40 καὶ πλέον αἰῶνες σφυρηλάτησε τὸν οἰκονομικὸ πολιτισμὸ τῆς Ἀνθρωπότητος.

Ἡ ΙΖΟΛΑ, πιστεύοντας ἀπόλυτα στὸν πρωταρχικὸ οἰκονομικὸ ρόλο τοῦ ΕΜΠΟΡΙΟΥ, φροντίζει νὰ παρέχῃ στὸν ΕΜΠΟΡΟ προϊόντα ποιοτικῶς ἄριστα καὶ οἰκονομικῶς συμφέροντα. Καὶ ἀφίνει σ' αὐτὸν ἀποκλειστικῶς τὴν φροντίδα νὰ τὰ διοχετεύσῃ πρὸς τὴν κατανάλωσιν.

ΑΝΩΝ. ΕΛΛΗΝ. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ "ΙΖΟΛΑ"

Καταστήματα πού πωλοῦν ἠλεκτρικὰς συσκευὰς ΙΖΟΛΑ

Ἀθῆναι

Γεώργ. Ἀναγνωστόπουλος, Πατησίων 212
Υἱοὶ Ἀντώνου, Ἱπποκράτους 11
Λεωνίδας Ἀσπιώτης, Πατησίων 285
(Ἅγιος Λουκάς)
Γεώργιος Αἰγυυσιῆς, Σταδίου 5
Πελοπίδης Βελόπουλος, Σπ. Τρικοῦπη 50β
Γαλανὸς Ταγκαλάκης, Ἑμμ. Μπενάκη 11
Γιολδάσης καὶ Μουτσόπουλος, Χρήστου Λαδὰ 7
Στέφ. Γεωργιάδης, Μιθιάδου 1
Γεώργιος Γεωργιάδης, Καματεροῦ 6 (πλατεία Βάθης)
Σ. Γκίκας, Θεμιστοκλέους 38
Α.Ε.Ε. Π. Γ. Δράκος, Πραξιτέλους 41
Υἱοὶ Ἀλεξ. Δράκου, Βύσσης 23
Σπ. Ζεμεμπίσης, Ἑμμ. Μπενάκη 13 (στοὰ)
Ζωγράφος καὶ Κάζος, Τσάρτσιλ 30
Ἡλέκτρα, Τσάρτσιλ 30 (στοὰ)
Ἡλεκτρικὸ σπῆτι, Γιάν Σμάτς 13
Ἰωάννης Καδόλας, Λέκκα 22
Ἀγγελος Καποτόπουλος, Ζήνωνος 4α
Προκ. Καφάλης, Πατησίων 137
Galerie Κοντούζου, Πανεπιστημίου 51
Σταμ. Κοντούζου, Ἑμμ. Μπενάκη 74
Κορρές καὶ Κορδογιάννης, Ἀγίου Κωνσταντίνου 18
Δ. Κωνσταντινίδης καὶ Σία, Πανεπιστημίου 51—Ἀθῆναι
Κορρές καὶ Κορδογιάννης Ἀγίου Κωνσταντίνου 18
Κωτσόβολος καὶ Σία, Ἀριστείδου 1
Λογγούσης Ν., Στοὰ Νικολοῦδη 27
Ἀν. Λῶζος, Πανεπιστημίου 51ε
Σπ. Μασσοῦκης, Κεραμεικοῦ 7
Δ. Μειμάρου, Ἀπόλλωνος 1
Ἀν. Μερκάτης, Ἑμμ. Μπενάκη 8
Κυρ. Μετᾶς, Ἑμμ. Μπενάκη 36α
Β. Γ. Μιχαήλ, Ἀχαρνῶν 172
Κ. Μπότσης, Μεγ. Ἀλεξάνδρου 38
Π. Νικολάου, Χαλκοκονδυλὴ 23α
Δ. Νοταρᾶς, Στοὰ Νικολοῦδη 18—Ἀθῆναι
Β. Ξένος, Σοφοκλέους 1
Γεώργ. Ὀρφανίδης, Πλ. Κολοκοτρώνη 3
Ράδιο Πάλλας, Κανίγγος 4
Παπαρηγοράκης, Ἀριστείδου 11
Δ. Παπαθανασίου, Αἰόλου 77
Στ. Παπααῶλου, Πραξιτέλους 33
Σωτ. Πρελορέντζος, Πραξιτέλους 33
Ἄλ. Ρεβανόπουλος, Βουλιαγμένης 159
Κυριάκος Στρατηγάκης, Στοὰ Νικολοῦδη 5—Ἀθῆναι
Ράδιο Στριγκλῆ, Πανεπιστημίου 71
Ταγκούλης καὶ Πετρόπουλος, Ἀριστείδου καὶ Σοφοκλέους
Κων. Τσαπάλας, Σολωμοῦ 46

Πειραιᾶ

Ἀσημόπουλος καὶ Ἀφοί Περδίκη, Φίλωνος 67
Δαφνομήλης καὶ Χριστοδουλάτος, Βασιλέως Κωνσταντίνου 50
Γεώργιος Ζωγράφος, Κολοκοτρώνη 80
Ἀδελφοὶ Ζωγράφου, Τσαμαδοῦ 29

Ἀντ. Καρασίδης, Ἐλ. Βενιζέλου 50
Στυλ. Κοκκινάκης, Τσαμαδοῦ 10
Κων. Κυπραίος, Ναυάρχου Μιηττι 25
Χ. Πασχαλίδης, Ἀλατσατῶν 3
Σ. Σακελλάρης, Γεωργίου Α' 5
Ἡλ. Σημαντήρας, Καραϊσκού καὶ Σωτήρας
Καταστήμα Συνοδοῦ, Κολοκοτρώνη καὶ Δραγούμη
Μάκης Τριταρῶλης, Κολοκοτρώνη 46
Χουτοπούλος καὶ Υἱός, Μ. Βρετανίας 4

Νίκαια

Ἰωάν. Κακορίζης, Π. Τσαλδάρη 70
Ἀντ. Καραϊκῆς, Π. Τσαλδάρη 70

Χαροκόπου

Σταμ. Ἀριστογένης, Σοφοκλέους 53

Καλλιθέα

Λεωνίδας Εἰθυμίου, Δαδᾶκη 85
Λουκόπουλος, Σιδιτανίδου 1

Γούβα

Κ. Μυτιληναῖος, Φιλολάου 184γ

Νέα Σμύρνη

Ν. Σκυλιτῆς, Βενιζέλου 35

Παγκράτι

Κ. Κουφοδήμος, Χρεμωνίδου 44
Σ. Παπαζοῦλου, Εὐτυχίδου 45

Βύρων

Κ. Δελακούρας, Ἀγίας Σοφίας 60

Ἀμπελόκηποι

Β. Παραδείσης, Κηφισίας 137

Χαλάνδριον

Σπ. Τριγγέτας, Βασ. Κωνσταντίνου 38

Κηφισιά

Μιχ. Ἀδάμ, Μετὰ 84

Νέα Ἰωνία

Περιογιάννης καὶ Ἀναστασιάδης, Μικρὰς Ἀσίας 9

Χανιά Κρήτης

Τάσος Ψεγγιαννάκης, Λεωφόρος Κωνσταντίνου

Ἡράκλειον Κρήτης

Κ. Τσαγκαράκης

Μυτιλήνη

Σεφέλης—Παπαγεωργόπουλος καὶ Σία, Τυρταίου 2

Λάρισα

Ἀδελφοὶ Σαλιτῆ

Κατὰστημα Παπαγιάννη

Πάτρα

Β. Σ. Παπαχρηστοπούλου καὶ Σία, Ἑρμοῦ

Ναύπλιον

Μ. Λάμπρου

Βόλος

Ο. Ε. «Ἐστία»

Θεσσαλονίκη

Ν. Β. Ζαρντινίδης καὶ Σία, Β. Κωνσταντίνου 15

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ

Σταθμός Α' Βοηθειών ('Αθηνών)	55.555
» » » (Π. Φαλήρου)	99.324
» » » (Πειραιώς)	45.612
Πυροσβεστική 'Υπηρεσία ('Αθην.)	71.441
» » » (Στ. Βάθ.)	71.442
» » » (Στ. Βάθ.)	72.105
» » » (Στ. Βάθ.)	42.412
» » » (Στ. Βάθ.)	44.161
Βλάβες — διακοπές ηλεκτρικού	
'Αθηνών	85.611
Βλάβες — διακοπές ηλεκτρικού	
Πειραιώς	47.750
» » »	44.065
Βλάβες 'Υδρεύσεως	663.023

ΜΟΥΣΕΙΑ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΝ (Τοσίτσα και Μπουμπουλινάς—τηλ. 663.395): Καθημερινές 9 π.μ.—2 μ.μ. Δευτέρα κλειστό. Είσοδος δρχ. 3.000 (Πέμπτη και Κυριακή είσοδος ελεύθερα).

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΝ — ΠΕΙΡΑΙΩΣ — Φι. Ελλήνων 38): 'Ανοικτόν 9 π.μ.—2 μ.μ. Είσοδος ελεύθερα.

ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΝ (Βασ. Σοφίας 22, τηλέφ. 71.027): Καθημερινές (πλήν Σαββάτου) 10 π.μ.—1 μ.μ. Κυριακές και έορτές 9 π.μ.—1 μ.μ. Είσοδος δρχ. 3.000 (Πέμπτη και Κυριακή είσοδος ελεύθερα).

ΓΕΩΛΟΓΙΚΟΝ ΚΑΙ ΠΑΛΑΙΟΝΤΟΛΟΓΙΚΟΝ (Ρούζβελτ 38): 'Ανοικτόν τās

προμεσημβρινάς ώρας. Είσοδος ελεύθερα.

ΜΠΕΝΑΚΗ (Κουμπάρη 1, τηλ. 611.617): Καθημερινές (πλήν Τρίτης) 9½ π. μ.—1½ μ.μ. Είσοδος δρχ. 3.000 (Δευτέρα είσοδος ελεύθερα).

ΕΘΝΟΛΟΓΙΚΟΝ (Προσωρινώς στο Οίκημα της Στέγης των άπορών Γυναικών, 'Αμαλίας 38): Καλλιτεχνικά και Ιστορικά κειμήλια του 1821.

ΚΟΣΜΗΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ (Μοναστηράκι): Καθημερινές 9 π.μ.—1 μ.μ. Είσοδος ελεύθερα.

ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟΝ (έντός του κτιρίου της 'Ακαδημίας 'Αθηνών): 'Ανοικτόν τās προμεσημβρινάς ώρας. Είσοδος ελεύθερα.

ΖΩΟΛΟΓΙΚΟΝ (Ρούζβελτ 43, έντός του πανεπιστημιακού κτιρίου): 'Ανοικτόν Δευτέρα, Τετάρτη και Σάββατον 9 π.μ.—12 μεσ. Είσοδος ελεύθερα.

ΑΡΧΑΙΑ—ΜΝΗΜΕΙΑ

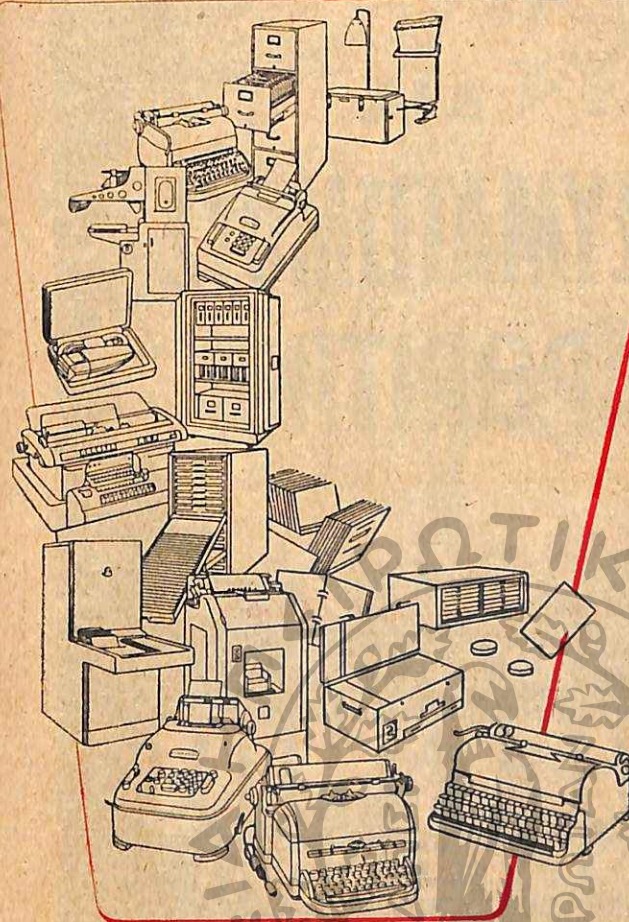
ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ: 'Επιτρέπεται ή άνοδος άπό 9 π.μ. έως τη δύσι του ήλιου. Εισιτήριον δρχ. 3.000 (Κυριακή και Πέμπτη δωρεάν).

ΘΗΣΕΙΟΝ: 'Ανοικτόν καθημερινώς άπό 8 π.μ. έως τη δύσι του ήλιου Είσοδος ελεύθερα.

ΚΕΡΑΜΕΙΚΟΣ (Τέρμα όδου 'Ερμού): 'Ανοικτός καθημερινώς άπό 8 π.μ. έως τη δύσι του ήλιου. (Τό μουσεϊον άνοικτόν έκάστην Τρίτην 9 π.μ.—1 μ.μ.) Είσοδος ελεύθερα.

Ραδιοφωνικοί Σταθμοί 'Ελλάδος

	Μηκ. κύμ. Μέτρα
'Αθηνών (μεσαίων)	412
» » »	451
» (θραχέων)	19,53—25,6—31,23—41,09—48,55
» ('Ενόπλων Δυνάμεων, μεσαίων)	230,7
» (» θραχέων)	47,39—80,86
» (Πανεπιστημίου, μεσαίων)	499
Βόλου (μεσαίων)	202
Θεσσαλονίκης (μεσαίων)	287,6
» (Φωνή 'Αμερικής, μεσαίων)	379
» ('Ενόπλων Δυνάμεων, μεσαίων)	298,21
» ('Ενόπλων Δυνάμεων, θραχέων)	42,86
'Ιωαννίνων (» » »)	42,1
Καθάλας (» » »)	39,3
Κοζάνης (» » »)	37,14
Λαρίσης (» » »)	44,43
Μακρονήσου (» » »)	42,25
Χανίων (μεσαίων)	198,2
Πατρών (μεσαίων)	198,5
Τριπόλεως ('Ενόπλων Δυνάμεων, θραχέων)	47,85
Χανίων (θραχέων)	44,92

Remington Rand**ΣΟΛΟΜΟΣ**

ΜΗΧΑΝΑΙ — ΟΡΓΑΝΑ — ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΚΟΡΑΗ 5

ΤΗΛ. 22.687 - 33.210

ΔΡΑΓΑΤΣΑΝΙΟΥ 4

ΤΗΛ. 30.440 - 30.449

ΙΡΙΣ

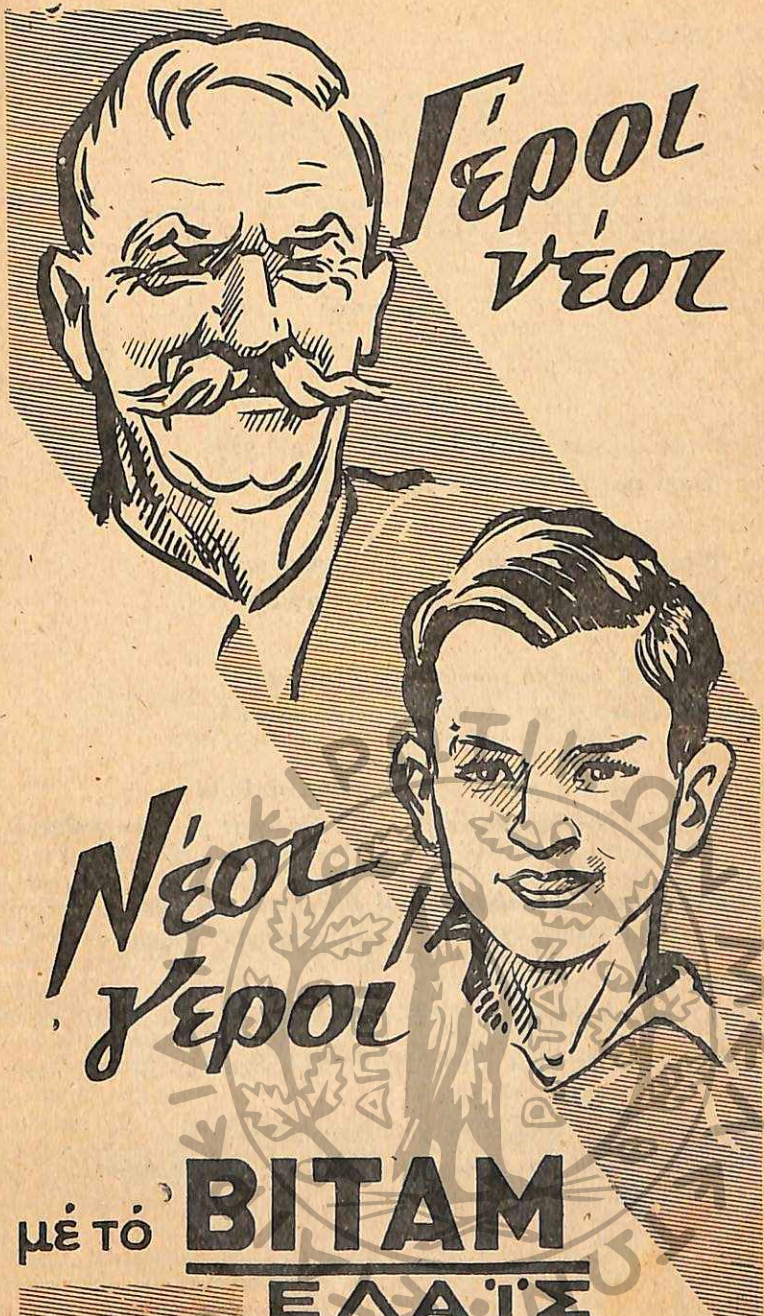
ΔΙΑ

ΡΕΥΜΑΤΙΣΜΟΥΣ
ΑΡΘΡΙΤΙΚΑ

ΔΙΣΚΙΑ

SUCCINOL
(ΣΟΥΞΙΝΟΛ)

ΦΑΡΜ. ΕΤ. ΜΙΝΕΡΒΑΕ · ΑΧΙΛΛΕΩΣ 3 · ΑΘΗΝΑΙ
ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΗ ΔΙΑΦΗΜΙΣΙΣ

Γέρολ
ν'έοι

Νέοι
Γέροι

μέ τό **BITAM**
ΕΛΑΪΣ

Η ΧΩΡΑ ΠΟΥ ΔΕΝ ΠΕΘΑΙΝΕΙ

(Ἀπόσπασμα)

Κ' ἦτανε καὶ μιὰ χώρα χτισμένη σὲ μιὰ ράχη·
τοῦ ἡλιοῦ τὸ φέγγος ἦταν, καὶ γύρω της οἱ βράχοι.

κι' ἀνάμεσα ποτάμια κι' ὀλόγυρα λαγκάδια.
καὶ σὰ νὰ τὰ τυλίγαν ἀγερικῶν μαγνάδια.

(Ἔνα θουνὸ μονάχα καρσὶ στήν ἡλιοχώρα,
θεώρατο, ἕνας γίγας, ὀλόμανρο, μιὰ μπόρα).

Κ' ἦτανε καὶ μιὰ χώρα σὲ μιὰ ραχιά ἀπλωμένη·
Ρώησα: — Ἐδῶ πεθαίνει; — Κι' ἄκουσα: — Δὲν πεθαίνει.

Νὰ ἡ τρισμακαρισμένη! Κ' οἱ ἀνθρώποι, νά! θεοί.
Γλυτῶστε με ἀπ' τὸ Χάρο. Γλυκεῖα πὺν εἶν' ἡ ζωή!

Χαρά, χαρὰ στὴ χώρα! Ἐδῶ τοῦ ἡλιοῦ ἡ ἀχτίδα
πεθαμένου δὲ φέγγει. Τὴν ἔκαμα πατρίδα

τὴν ψυχροσώστρα χώρα, τὴ χαρολινρωμένη,
καὶ τὸ τραγοῦδι μου ἦταν: — Πεθαίνει; Δὲν πεθαίνει!—

Ἀπὸ τοὺς «Βωμοὺς» (1919)

Ἀπὸ τὰ καλύτερα δημοσιεύματα ὅλου τοῦ κόσμου

Η ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

Τοῦ Στρατηγοῦ

DOUGLAS MACARTHUR

«Ἡ βιομηχανία... καὶ ἡ ἀτομικὴ πρωτοβουλία... πρέπει νὰ
μείνουν ἀνεμπόδιστες... σὰν ἐγγυήσις τῆς ἐπακρατήσεως
τοῦ πνεύματος τοῦ καλοῦ στὸν κόσμο.»

Η Ἐπιστήμη τῆς Βιομηχανίας ἔγινε ἀπὸ τὰ σημαντικώτερα κεφάλαια τῆς ἐπιστήμης τοῦ πολέμου. Ἡ ἐπιτυχὴς διεξαγωγὴ μιᾶς πολεμικῆς ἐκστρατείας ἐξαρτᾶται ἤδη ἀπὸ τὴ βιομηχανικὴ ὑπεροχή. Συνέπεια τοῦ γεγονότος αὐτοῦ εἶναι ὅτι αἱ ἔνοπλοι δυνάμεις ἑνὸς ἔθνους καὶ ἡ βιομηχανικὴ του ἰσχύς εἶναι ἕνα καὶ τὸ αὐτό.

Ἐπομένως ἡ συγχώνευσις τῆς ἡγεσίας τῆς μιᾶς μετὰ τὴν ἡγεσία τῆς ἄλλης δὲν ἀποτελεῖ μόνον λογικὴ, ἀλλὰ καὶ ἀναπότρεπτη συνέπεια.

Εἶναι ἤδη σαφὲς ὅτι οἱ στατικοὶ στρατοί, οἱ ναυτικὲς δυνάμεις καὶ ἡ ὑφισταμένη ἀεροπορία πού κα-

λύπτουν τὰ ἐκτεταμένα σύνορα τῆς ἐλευθερίας ἐπαψαν πιά νὰ ἀποτελοῦν δύναμι ἱκανὴ νὰ ἀναβάλη μιὰ προμελετημένη ἐπιδρομή. Ἀντίθετα ὑποκαταστάθηκε σ' αὐτὸ ἀπὸ τὴν πραγματιστικὴ σκέψιν ὅτι ἡ ἐπιδρομὴ δὲν πρόκειται νὰ ἀποδώσῃ ἀφοῦ ἡ βιομηχανία ἔχει τὴν ἱκανότητα νὰ ἐξασφαλίσῃ ταχύτατα μέσα καταστροφῆς ἢ ἐπιβολῆς ἀντιποίνων.

Ἔτσι ἡ βιομηχανία ἔχει διαμορφωθῇ σὲ παράγοντα πού ἀσκεῖ καθησυχαστικὴ ἐπίρροη σ' ἕνα κόσμον ὅπου ἂν δὲν συνέβαινε αὐτό, ὁ πόλεμος καὶ ἡ ἀπειλὴ καὶ ὁ φόβος τοῦ πολέμου θὰ ἐξουθενώσαν τὸ πνεῦμα τῶν ἀνθρώπων καὶ θὰ ἐμπόδιζαν τὴν εἰρηνικὴ πρό-

δο τοῦ ἀνθρώπινου γένους.

Ἀπεριόριστες δυνατότητες

Οἱ τεράστιες καὶ σχεδὸν ἀπεριόριστες δυνατότητες τῆς Ἀμερικῆς-ἡ ἀποφασιστικότης τῶν ἐπικεφαλῆς τῆς βιομηχανικῆς προοπαθείας καὶ ἡ τεχνικὴ κατάρτις καὶ ἡ δραστηριότης τῶν ἐργαζομένων σ' αὐτὴν—ὑψώσαν ἓνα σχεδὸν ἀκατάβλητο οἰκοδόμημα ἐναντίον τῶν πονηρῶν σχεδίων ὁποιοῦδήποτε σκεπτόταν νὰ ἀπειλήσῃ τὸν ἐλεύθερον κόσμον. Πραγματικά, τὸ ἀμερικανικὸ βιομηχανικὸ δυναμικὸ ἀποτελεῖ τὴ στιγμή αὐτὴ τὸ πειστικώτερον ἐπιχείρημα ποὺ προεβλήθη ποτὲ γιὰ νὰ συγκρατήσῃ κάθε ἀσύνετη σκέψις ἐκείνων ποὺ ἀλλιώως θὰ ἔπεφταν ἀδυσώπητοι ἐναντίον τῶν χριστιανικῶν καὶ φιλειρηνικῶν λαῶν τοῦ κόσμου γιὰ νὰ ἐπιβάλλουν τὴν συμφορὰν ἑνὸς ὁλοκληρωτικοῦ πολέμου.

Τὸ πανίσχυρο βιομηχανικὸ δυναμικὸ, τὸ ὁποῖο ὄχι μόνον ὑψώνει ἓνα ἀδιάβητον φράγμα στὸ ὀρμητικὸ ρεῦμα τοῦ συγχρόνου πολέμου, ἀλλὰ συγχρόνως ἐξασφαλίζει καὶ τὴ συνέχισι τῆς ἀνθρωπίνης προόδου, πρέπει νὰ θρίσκειται πάντοτε ἔξω ἀπὸ τὴν δράση. Πρέπει νὰ διατηρῆται ἐνῆα ὥστε νὰ εἶναι τὸ ἴδιο μία ἐγγύησις διαφυλάξεως τοῦ καλοῦ καὶ ἀναχαιτίσεως τῶν δυνάμεων τοῦ κακοῦ.

Γιὰ νὰ τὸ διαφυλάξωμε ὅμως, πρέπει νὰ ξέρωμε τί σημαίνει. Πρέπει νὰ καταλάβωμε ὅλοι ὅτι δὲν εἶναι μόνον μία δύναμις δρῶσα, ἀλλὰ καὶ μία ἐφεδρεία ἱκανὴ νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὸ ἀπευκταῖο. Τὸ πολύτιμο αὐτὸ στοιχεῖο εἶναι προῖον τοῦ καπιταλιστικοῦ συστήματος καὶ τὸ σύστημα αὐτὸ περι-κλείει κάθε κύτταρον τῆς σημερι-

νῆς Δυτικῆς κοινωνίας. Τοὺς ἰδιοκτῆτες τῆς βιομηχανίας, τοὺς ἐργάτες τῆς βιομηχανίας καὶ τὸ κοινὸν ποὺ ἐξυπηρετεῖται ἀπὸ τὴν βιομηχανία. Πολὺ σωστὰ ἐλέγχθη οὗτοι: «Ἡ ἐποχὴ μας εἶναι ἡ ἐποχὴ τοῦ θριάμβου τῆς Ἀμερικῆς. Τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα ἀποσπᾷ ἀπὸ τὸ σύμπαν τὰ μυστικά του. Δὲν ὑπάρχουν πιά ὅρια στὴν παραγωγὴ. Τόσο γρήγορη εἶναι ἡ πρόοδος, ὥστε αὐτὸ ποὺ γιὰ σήμερον εἶναι θάυμα, γιὰ αὔριο εἶναι κατὰ πολὺ παλιό.

Περισσότερα! Καὶ καλλίτερα! Καλλίτερα!

Αὐτὰ εἶναι τὰ κατορθώματα τοῦ ἐλεύθερου ἀνθρώπου. Ἐλευθερία δὲν σημαίνει ἀπλῶς τὸ δικαίωμα νὰ λατορεύῃς τὸ Θεὸ σου ὅπως ἐσύ νομίζεις καλλίτερα ἢ νὰ ἐκφράζῃς τὴ σκέψις σου ἐλεύθερα σὲ δημόσιους χώρους ἢ νὰ μετακινήσῃς ἐλεύθερα ἀπὸ ἓνα τόπο σὲ ἄλλο. Ἐλευθερία σημαίνει ἀκόμη—καὶ αὐτὸ εἶναι σημαντικώτατο—τὸ δικαίωμα νὰ δημιουργήσῃς, τὸ δικαίωμα νὰ ἐργάζεσαι καὶ τὸ δικαίωμα νὰ ἀπολαμβάνῃς τοὺς καρποὺς τῆς ἐργασίας σου. Ἡ οἰκονομικὴ ἐλευθερία ἀποτελεῖ τὴ βάσι κάθε ἄλλης ἐλευθερίας.

«Ἐποχὴ θριάμβου»

Αὐτὴ ἡ θεμελιώδης ἐλευθερία εἶναι ἡ ψυχὴ ποὺ ὀδηγεῖ τὸν σύγχρονο κόσμο. Ἄν περιοριστῇ ἡ καταργηθῇ, δὲν ἀπομένει πιά παρὰ ἡ σκιά τῆς ἐλπίδος.

Περνοῦμε τὴν ἐποχὴ τοῦ θριάμβου. Θριάμβου σὲ ὅλα ἐκτὸς ἀπὸ τὴν τέχνην τοῦ κυβερνᾶν. Στὸν τομέα αὐτὸν συνεχῆς φραγμοὶ ἐμποδίζουν τὰ βήματα τῆς προόδου. Γιατὶ σὲ ὅλο τὸν κόσμο οἱ πολυτεύομενοι ἔχουν ἐμπλακὴ σὲ τιτάνειο ἀγῶνα γιὰ νὰ πάρουν στὰ χέρια τοὺς τὸν ἐλεγχὸ τῆς οἰκονομίας. Χωρὶς νὰ ξεετάζεται ἂν πρό-

κειται γιὰ κομμουνιστικὴ, φασιστικὴ ἢ σοσιαλιστικὴ μεταμῆσις, ὁ σκοπὸς τῶν πολιτευομένων εἶναι πάντοτε ὁ ἴδιος: ἡ ἐξαφάνισις ἑνὸς ἀπὸ τὰ πρωταρχικὰ στοιχεῖα τῆς ἐλευθερίας καὶ ἡ ὑφαρπαγὴ τοῦ ἀπὸ τὸ Κράτος. Καὶ τὸ Κράτος εἶναι αὐτοί. Ἡ ἀπειλὴ εἶναι τρομακτικὴ γιὰτὶ κλείνει μέσα τῆς τῆ βεβαιότητά τῆς καταστροφῆς.

Ἐπιτακτικὸ καθήκον προβάλλει γιὰ ὅλους ἐμᾶς νὰ ὑπερασπιστοῦμε μὲ μαχητικότητα τὸ ζωτικώτερο χαρακτηριστικὸ τοῦ Δυτικοῦ Κόσμου—τὴν Οἰκονομικὴ Ἐλευθερίαν.

Βαλλόμενο ἀπὸ τοὺς κομμουνιστάς, τοὺς συνοδοιπόρους καὶ τοὺς Σοσιαλιστάς, τὸ καπιταλιστικὸ σύστημα ἔχει σιωπηρῶς ἐγκαταλειφθῇ ἀκόμη καὶ ἀπὸ μερικοὺς καπιταλιστάς. Οἱ τελευταῖοι αὐτοί, ὑποκύπτοντας στὴν προπαγάνδα, ἄφησαν νὰ κλονισθῇ ἡ πίστις τοὺς σὲ μία θεωρία καὶ μία μέθοδος ποὺ τοὺς ἐξυπηρετοῦσε καλὰ καὶ συνετέλεσε στὴ δημιουργία τοῦ Δυτικοῦ Κόσμου καὶ τὴν ἀνάπτυξί του κατὰ τρόπον ποὺ ξεπέρασε καὶ τὰ τολμηρότερα ὄνειρα τῶν οἰκοδόμων του. Τὸ σύστημα αὐτὸ ποτὲ δὲν ἀπέτυχε ὅσες φορές καὶ ἂν τοῦ ζητήθηκε νὰ πολλαπλασιάσῃ στὸ ἀνώτατο δυνατό ὅριο τοὺς καρποὺς τῆς ἀνθρώπινης δραστηριότητος καὶ τῆς δημιουργικῆς προσπάθειας. Ποτὲ δὲν βρέθηκε σὲ ἀδυναμία νὰ δώσῃ τοὺς πόρους γιὰ τὴν ἀνύψωσι τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τῶν λαῶν. Ποτὲ δὲν ἀρνήθηκε νὰ δώσῃ τὸ νεῦρον ποὺ εἶναι ἀπαραίτητο γιὰ τὴ νίκη στὸν πόλεμο καὶ ἤδη ἔμεινε ἡ μοναδικὴ μεγάλῃ ἐλπίδα στὸν ἀγῶνα ὑπὲρ τῆς εἰρήνης.

Ἐπὶ τὴν ἀπὸ ἐκείνην ποὺ ἀναβλύζει ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ποὺ ἐπικρί-

νουν τὸ σύστημα τοῦ ἰδιωτικοῦ καπιταλισμοῦ σὰν νόσημα ὀλέθριο τὸ ὁποῖον ὀφείλει νὰ ἀποκηρύξῃ ἡ ἀνθρωπίνη κοινωνία, ἐνῶ ταυτοχρόνως, μὲ κάθε μέσο, προοπαθοῦν νὰ καρπωθοῦν τὰ πλεονεκτήματα ποὺ τοὺς παρέχει; Πῶς ἀλλιώως εἶναι δυνατόν λ.χ. νὰ χαρακτηριστοῦν ἐκεῖνοι ποὺ τὰ μὲν δολλάρια τῆς καπιταλιστικῆς Ἀμερικῆς τὰ βλέπουν σὰν πανάκεια γιὰ τὴ θεραπεία ὄλων τῶν οἰκονομικῶν νοσημάτων καὶ συγχρόνως ἀπαρνοῦνται καὶ καταδικάζουν τὴν πηγὴ τῆς εὐπορίας αὐτῆς; Ἐκεῖνων ποὺ ἐπιδιώκουν νὰ ἀποκτήσουν τὰ ἀγαθὰ τῶν καπιταλιστικῶν χωρῶν καὶ ταυτοχρόνως σκωπτικὰ καὶ εἰρωνικὰ βλέπουν τοὺς ὁργανισμοὺς ποὺ παράγουν τὰ ἀγαθὰ αὐτὰ;

Κοινὸς σκοπὸς

Κατὰ τὸ διάστημα τῶν εἰκοσιτελευταίων ἐτῶν ἡ ἀνθρωπότης παρέστη μάρτυς μιᾶς ἀδιάκοπης προσβολῆς τοῦ καπιταλιστικοῦ συστήματος, προσβολῆς ποὺ κατευθυνόταν ἀπὸ τοὺς ἰδίους ἀνθρώπους ποὺ ἡγοῦντο τῆς δημόσιας πολιτικῆς ζωῆς τῶν Δυτικῶν χωρῶν. Ἐτοί ἡ ἐλευθερὴ οἰκονομία τῆς ὑπέστη βαρὺτητα τραύματα καὶ δοκιμάστηκε σκληρά. Ἡ ἐναντίον τῆς ἐφόδος ἔλαβε ποικίλες μορφές.

Γιὰ λόγους πολιτικῆς ἐκμεταλλεύσεως καὶ γιὰ ἀκόμη ταπεινότερους σκοποὺς, οἱ ἰθύνοντες καὶ οἱ ἀγωνιζόμενοι γιὰ τὴν κατάληψι τῆς ἀρχῆς δὲν ἔπαυσαν νὰ ἐνσπεύρουν τὴ δυσπιστίαν καὶ νὰ προκαλοῦν διαμάχες μεταξὺ τῶν βιομηχανῶν καὶ τῶν ἐργατῶν βιομηχανίας, μεταξὺ τοῦ κεφαλαίου καὶ τῆς ἐργασίας. Προσπάθησαν νὰ διασπάσουν τὴν ἐνότητά τοῦ σκοποῦ καὶ τῆς προσπάθειάς ποὺ εἶναι τόσο λογικὸ νὰ ὑπάρ-

χη μεταξύ τῶν δύο αὐτῶν μεγάλων παραγόντων τῆς βιομηχανικῆς οἰκονομίας. Τὸ ἀποτέλεσμα ἦταν ἡ δημιουργία αἰσθήματος ἀνησυχίας καὶ ἀνταγωνισμοῦ ἀντὶ τῆς στερεᾶς καὶ πιστῆς συμμαχίας πού ολκοδομεῖται πᾶνω στὸ θεμέλιο τῆς ἀμοιβαίας πίστεως καὶ κατανόησεως καὶ τῆς κοινότητος τοῦ σκοποῦ καὶ ἐξυπηρετεῖ ὄχι μόνο τὰ συμφέροντα κεφαλαίου καὶ ἐργασίας, ἀλλὰ καὶ προάγει τὴν εὐημερία τοῦ τρίτου μεγάλου παράγοντος τῆς οἰκονομίας, τοῦ καταναλωτικοῦ κοινού.

Μία ἄλλη, ἀκόμη σοβαρώτερη, μορφή προσβολῆς ἐναντίον τοῦ καπιταλιστικοῦ συστήματος ὑπῆρξεν ἡ αὔξουσα ἐπιβάρυνσις ἀπὸ τὸ κράτος τοῦ κεφαλαίου καὶ τῶν κερδῶν. Τὸ κίνητρο πού κρύβεται κάτω ἀπὸ τὶς ἐπιβαρύνσεις αὐτὲς δὲν ἦταν ἡ ἐξίσωσις τῶν βαρῶν πού πρέπει νὰ ἐπιβάλλωνται στοὺς πολῖτες γιὰ τὴν ἀντιμετώπισι τῶν κρατικῶν δαπανῶν, μὲ ἓνα ἐνιαῖο καὶ ὁμοιόμορφο τρόπο. Ἀντιθετὰ ὑπῆρξε τὸ σχέδιο πού καταστρώθηκε συνωμοτικὰ ἀπὸ τὸν Κάρλ Μάρξ, καὶ ἀπέβλεπε πρῶτα στὴν ἐξαορίστησι καὶ ἐν συνεχείᾳ στὴν συντριβὴ τοῦ καπιταλιστικοῦ συστήματος. Ἔτσι, οἱ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς ἰσχύοντες φορολογικούς νόμους τῶν Δυτικῶν Χωρῶν ἀποτελοῦν στὴν πρᾶξι μίαν σειρά ἀπὸ ποινὲς κατὰ τῆς ἱκανότητος καὶ τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως πού δημιουργοῦν κέρδη καὶ αὐξάνουν τὸ κεφάλαιον ποινῆς πού προσβάλλουν στὴ ρίζα τῆς τῆ ροπῇ τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὴν ἐργασία.

Ἡ χρησιμοποίησις τῆς βίας

Ὁ Κάρλ Μάρξ ἀπέφευγε τὴ χρησιμοποίησι τῆς βίας καὶ ἐδίδασκε τὴν προσφυγὴν στὴν ἐθελου-

σία ἀποδοχῇ τῆς ἀρχῆς τῆς κοινωκτημοσύνης τῶν πηγῶν καὶ τῶν μέσων τῆς παραγωγῆς. Ἡ ἔμφυτη στὸν ἄνθρωπο κοινὴ λογικὴ ἐν τούτοις δὲν ἀποδεχόταν τὴν ἀρχὴ αὐτή. Γι' αὐτὸ οἱ Μπολσεβίκοι, κατὰ τὰ τέλη τοῦ Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου, εἰσήγαγαν τὴ βία. Καὶ ἀκολούθησε ἓνας συγκεράσμος τῆς θεωρίας τοῦ Μάρξ μετὰ τὴν ἀρχὴ τοῦ Μηδενισμοῦ, βάζει τῆς ὁποίας ἐπιδιώκεται ἡ κυριαρχία στὸ πολιτικὸ προσκήνιο μετὰ τὴν τρομοκρατία καὶ τὶς δολοφονίες. Ὁ συνδυασμὸς αὐτός, γνωστὸς ὡς κομμουνισμός, ὑπῆρξε πολὺ περισσότερο ἐπιτυχής. Ἡ μειοψηφία, σὲ πολλὰ τμήματα τῆς ὑδρογείου, κατῶρθωνε νὰ ἐπιβάλῃ τὶς θελήσεις τῆς στῆν πλειοψηφία. Μόνον ἐκεῖ ὅπου ἡ ἀντίληψις περὶ τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἀνθρώπου εἶχε βαθύτατες ρίζες καὶ ἡ ἰδέα τῆς ἐλευθερίας ἦταν πολὺ προηγμένη, μόνον ἐκεῖ οἱ πιέσεις αὐτὲς τῶν μειονητῶν ἀντιμετωπίστηκαν ἀποφασιστικά.

Αὐτὸ τὸ τελευταῖο ἔγινε καὶ στὶς Ἡνωμένες Πολιτεῖες. Καὶ ἐδῶ ἡ οἰκονομία τοῦ τόπου, πού ἀναπτύχθηκε μετὰ βάσι τὴν ἀρχὴ τοῦ ἰδιωτικοῦ κεφαλαίου, ἀναγνωρίστηκε σὰν τὸ μεγαλύτερο ἐμπόδιο γιὰ τὴν παγκόσμια ἐπιβολὴ τῶν θεωριῶν τοῦ συγχρόνου κομμουνισμοῦ. Καὶ πρὸς τὴ χώρα αὐτὴ καὶ πρὸς ὅσες στέκονται κοντὰ τῆς στράφηκαν οἱ προσπάθειες, ἐπανειλημμένες καὶ ὑπὸ διάφορες μορφές, γιὰ τὴ συντριβὴ τοῦ συστήματος πού τὴν ἀνέδειξε. Χρησιμοποιήθηκε τὸ σύστημα τοῦ ἐλέγχου τοῦ ἰδιωτικοῦ κέρδους μετὰ ἓνα ἐφεύρημα μαρξιστικῆς ἐμπνεύσεως, δηλαδὴ μετὰ τὴν δημοτικὴ φορολογία καὶ τὴν ἀπορρόφησι τοῦ ἰδιωτικοῦ πλούτου, μετὰ τὴν βαρὺτατὴ φορολογία τῆς κληρονομίας καὶ τῶν δωρεῶν καὶ

τῶν ἄλλων ἀμέσων φορολογικῶν βαρῶν πού ἐπεβλήθησαν στοὺς ἰδιώτες. Οἱ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους πού χρημάτισαν ἀνώτατοι λειτουργοὶ τοῦ κράτους μᾶς κατὰ τὴν εἰκοσαετία πού μᾶς πέρασε, θὰ ἀρνηθοῦν, καὶ δικαιολογημένα, κάθε πρόθεσι ἐπιβολῆς τῶν θεμελιωδῶν ἀρχῶν καὶ μεθόδων ἀπὸ τὶς ὁποῖες θὰ ἀνέκυπτε ἓνα Σοσιαλιστικὸ ἢ πιθανῶς καὶ κομμουνιστικὸ κράτος. Ἡ πορεία ὅμως τῆς δημοσιονομικῆς πολιτικῆς ἐκεῖ ἀκριβῶς μᾶς ὡδηγοῦσε.

Ἡ ἐλευθέρω ἐπιχειρήσις πρέπει νὰ διαφυλαχθῇ

Παραμένει σωστὸ καὶ σαφές τὸ γεγονός ὅτι προκειμένου τὸ καπιταλιστικὸ σύστημα — ἡ ἐλευθέρω ἐπιχειρήσις — νὰ διατηρηθῇ καὶ νὰ παραδοθῇ στὶς μέλλουσες γενεές, ἡ πορεία πού θὰ ἀκολουθήσῃ τὸ κράτος πρέπει νὰ πάρῃ νέους καὶ βασικά διαφοροτικούς προσανατολισμούς. Ἐπίσης ἡ βιομηχανικὴ ἡγεσία ὀφείλει νὰ ὑπερασπιστῇ ἀνεπιφύλακτα τὸ σύστημα αὐτό. Μόνον ἔτσι θὰ ἐνθαρρυνθοῦν τὰ στοιχεῖα ἐκεῖνα πού ἐξησφάλισαν στὸ Δυτικὸ κόσμῳ τὴ σημερινὴ ὑπεροχὴ τοῦ ἀπέναντι τῶν ἄλλων καὶ πού ἐγγυῶνται τὴν εἰρήνην, τὴν ἀσφάλεια καὶ τὴν πρόοδο.

Σύμφωνα μετὰ τὸ σύνταγμα, μίαν κυβέρνησις πῆρε τὴν ἀρχὴν στὶς Ἡνωμένες Πολιτεῖες. Εἶναι κυβέρνησις πού ἐξέλεξε ὁ ἀμερικανικὸς λαός, ὁ ὁποῖος δέχτηκε τὴν ὑπόσχεσι ὅτι θὰ ἐκρίνωθουν ἡ διαφθορά, ἡ σπατάλη καὶ ἡ ἀνεπάρκεια στὰ τῆς διαχειρίσεως τῶν κοινῶν. Ἐλαβε ἀκόμη τὴν ὑπόσχεσι ὅτι θὰ μειωθοῦν σημαντικὰ τὰ κρατικὰ ἐξοδα καὶ θὰ ἐλαφρώσῃ ἀπὸ φορολογικὰ βάρη, ὅτι θὰ καταργηθοῦν οἱ μὴ ἀναγ-

καῖες παρεμβάσεις καὶ ὁ ἔλεγχος τοῦ κράτους στὶς ἐπιχειρήσεις καὶ γενικὰ ὅτι θὰ πάψῃ ἡ ἀδικαιολόγητη παρέμβασις τῆς κυβερνήσεως στὶς ὑποθέσεις τῶν ἰδιωτῶν, ὅτι θὰ σταματήσῃ ὁ φαύλος κύκλος τοῦ πληθωρισμοῦ καὶ σιγά-σιγά θὰ ἀποκατασταθῇ ἡ ἀγοραστικὴ ἀξία τοῦ νομίσματος. Ἀκόμη ὅτι θὰ σταματήσῃ ἡ πρόοδος τοῦ σοσιαλισμοῦ καὶ ὅτι θὰ ἀποκατασταθοῦν τὰ μέτρα ἐκεῖνα πού ἀποθλέπουν στὴν ἐνθάρρυνσι τῆς ἀναπτύξεως τῆς πρωτοβουλίας.

Τὸ καθήκον κάθε πολίτου

Ἡ ὑποχρέωσις αὐτὴ, τὴν ὁποία ἀνέλαβε ἡ κυβέρνησις, πρέπει νὰ τύχῃ τῆς ἐμπιστοσύνης τῆς βιομηχανικῆς ἡγεσίας τῆς Δύσεως. Γιατί μετὰ δημοκρατικὸν σύστημα διακυβερνήσεως πού ἔχουμε καὶ σύμφωνα μετὰ τὴν παράδοσί του, εἶναι ὑποχρέωσις ὅλων μᾶς ὡς πολιτῶν νὰ συνενωθοῦμε καὶ νὰ δώσουμε τὴν ὑποστήριξί μας στὴ νέα κυβέρνησι, παρέχοντας τῇ κάθε βοήθεια μέσα στὰ πλαίσια τῆς ἀτομικῆς καὶ συλλογικῆς δυνατότητος, ὥστε νὰ ἐκπληρώσῃ τὶς ὑποσχέσεις τῆς καὶ νὰ ἀποκαταστήσῃ τὴν εὐημερίαν τῆς χώρας ἐπὶ τῇ βάσει ὑγιῶν ἀρχῶν.

Δὲν πρέπει νὰ φοβόμαστε τὴν ἐπάνοδο τῆς φυσικῆς καταστάσεως τῶν πραγμάτων ἀπλῶς καὶ μόνον ἐπειδὴ ὑπάρχει πιθανότης νὰ διαταραχθῇ προσωρινὰ ἡ οἰκονομία πού τὴ στήριξή αὐτὴ κατὰ μέγα μέρος βασίζεται στὴν μαζικὴ παραγωγή μεγάλων ποσοτήτων πολεμικῶν εἰδῶν. Δὲν πρέπει νὰ φοβόμαστε νὰ σταματήσουμε τὶς ἀλόγιστες καὶ ἐξαντλητικὲς ὑπερβάσεις τοῦ κράτους ἀπλῶς καὶ μόνον ἐπειδὴ τοῦτο πι-

θανῶς θά μᾶς ἐπιβάλη μεγαλύ-
τερη λιτότητα. Καλύτερα εἶναι ἐν
ἀνάγκη νὰ ἀυξήσουμε τὴς οἰκονο-
μίες μας παρὰ νὰ κληροδοτήσου-
με στὰ παιδιὰ τῶν παιδιῶν μας
τὴν ἀνέχεια καὶ τὴν ἀπελπισία.

Οἱ εὐθύνες τῶν κεφαλαιού- χων

Οὐλές αὐτὲς οἱ μεταρρυθμίσεις
δὲν εἶναι δυνατόν νὰ πραγμα-
τοποιηθοῦν μέσα σὲ μιὰ νύχτα.
Χρειάζεται καιρὸς γιὰ νὰ ἀποφύ-
γουμε μιὰ βίαιη θεραπεία πού,
ἐφαρμοζόμενη, πιθανῶς νὰ ἀπο-
δεικνυόταν πρὸ καταστρεπτικὴ
καὶ ἀπὸ τὴν ἀρρώστεια πού θέ-
λουμε νὰ θεραπεύση.

Ἀποτελεῖ ὅμως ὑποχρέωσι τῆς
ἡγεσίας τοῦ βιομηχανικοῦ κό-
σμου τῆς Δύσεως, ὅχι μόνον νὰ
ὑποστηρίξη κάθε κυβέρνησι πρὸς
ἀναλαμβάνει τὴν ἀρχὴν ὑπὸ συν-
θήκες παρόμοιες μὲ τὴ νέα ἀμε-
ρικανικὴ κυβέρνησι, ἀλλὰ καὶ νὰ
μεριμνήσῃ ὥστε ἡ κυβέρνησις νὰ
προχωρῇ μὲ τὴν προσήκουσα ἐπι-

μέλεια στὴν ἐκπλήρωσι τῶν ἐπι-
διώξεων πού ἀνέλαβε νὰ πραγμα-
τοποιήσῃ.

Εἶναι μιὰ εὐθύνη ἀπὸ τὴν ὁποία
ἡ βιομηχανικὴ ἡγεσία δὲν μπορεῖ
νὰ παραιτηθῇ.

Ὁφείλομε νὰ ἀναγνωρίσωμε
ὅτι ἡ ἴδια ἡ ἐπιβίωσις τῆς ἐλευ-
θερίας, σὰν τῆς ἰδέας πού καλύ-
τερα ἀπὸ κάθε ἄλλη ἐγγυᾶται τὴν
συνέχισι τῆς ἀνθρώπινης προό-
δου, ἐξαρτᾶται κατὰ μέγα μέρος
ἀπὸ τὴν ὑπαρξὶ μιᾶς ἰσχυρᾶς βιο-
μηχανικῆς οἰκονομίας μὲ γερὲς
ρίζες, ἀναπτυσσομένης στὰ πλαί-
σια τοῦ ἰδιωτικοῦ καπιταλιστι-
κοῦ συστήματος.

Μὲ τὸ παράδειγμα ὀφείλο-
με νὰ ἐνθαρρύνωμε καὶ ἄλλες
χώρες καὶ λαοὺς νὰ ἀκολουθή-
σουν τὸν ὀρθὸ δρόμο γιὰ χάρι
τῆς ἰδίας τῆς τῆς ἀσφαλείας καὶ
τῆς οἰκονομικῆς προόδου, ἀπο-
φεύγοντας κακότεχνους πειραμα-
τισμοὺς μὲ οἰκονομικὲς θεωρίες
πού ἤδη δοκιμάστηκαν καὶ ἀπο-
δείχτηκαν ἀνεπαρκεῖς.

(Ο λόγος αὐτὸς ἐκφωνήθηκε ἀπὸ τὸν στρατηγὸ Ντάγ-
κλας Μάκ Ἀρθουρ ἐνώπιον τοῦ Ἀμερικανικοῦ Βιομηχα-
νικοῦ Κογκρέσου.)

Μιὰ κυρία εἶχε υἱοθετήσῃ ἕνα ἀγοράκι. Τὸ παιδί μεγάλωνε καὶ ἡ θετή
του μητέρα δὲν ἤθελε μὲ κανένα τρόπο νὰ τοῦ ἀποκαλύψῃ τὸ μυστικόν.
Μιὰ μέρα ὁ Πιέρ εἶχε καλέσει ἕνα φίλο του. Τὰ δύο παιδιὰ κουβέντιαζαν
βέβαια πὼς ἡ μητέρα τοῦ Πιέρ δὲν ἄκουγε.

— Ξέρεις, μιὰ σκέψι μὲ ἀπασχολεῖ διαρκῶς σχετικὰ μὲ τὴ μαμά, λέει ὁ
Πιέρ.

— Γιατί; ρωτᾷ ὁ φίλος του. Εἶναι τόσο εὐγενική!

— Ναί ἔτσι εἶναι, ἀλλὰ τρέμω μήπως ἀνακαλύψῃ ὅτι δὲν εἶμαι πραγματικὸ
παιδί της.

Constellation

Ὁ ἐπικίνδυνος ἐχθρὸς τοῦ «ἰσχυροῦ»

Τὸ ἀσθενὲς φύλο

Τοῦ

CHARLES RICE

Κάποτε φέρνω στὸ νοῦ μου τὸ
«ἀδύνατο» φύλο, καὶ σκέπτο-
μαι:

Πρῶτα-πρῶτα οἱ γυναῖκες,
γενικά, ζοῦνε κατὰ μέσον ὄρο
γύρω στὰ 68 χρόνια, ἐνῶ οἱ ἄν-
τρες τελειώνουν κατὰ τὰ 63.

Ἀπὸ ἀρρώστειες ὑποφέρουν
τὸ μισὸ ἀπὸ τοὺς ἄντρες. Σπά-
νια ἔχουν ἀχρωματοψία καὶ σχε-
δὸν ποτὲ δὲν τραυλίζουν. Τὸ ἔλ-
κος εἶναι προνόμιο τῶν ἀντρῶν.
Στὴν τρέλλα ἔρχονται ἰσόπαλοι,
ἀλλὰ ὁ ἀριθμὸς τῶν γυναικῶν
πρὸς αὐτοκτονουῖν μόλις φθάνει
στὸ 1)3 τῶν ἀπελπισμένων ἄν-
τρῶν πού ἐπιχειροῦν νὰ τερματί-
σουν τὴ ζωὴ τους.

Ἀντίθετα μὲ ὅ,τι πιστεύουμε,
οἱ γυναῖκες δὲν ἀλλάζουν μυα-
λὰ τόσο εὐκόλα. Ἀργοῦν νὰ πά-
ρουν μιὰ ἀπόφασι, ἀλλὰ μιὰ καὶ
τὴν πάρουν, ὁ Θεὸς νὰ κατέβῃ
στὴ γῆ δὲν τὴν ἀλλάζουν. Τῶν
ἀντρῶν οἱ ἀποφάσεις εἶναι πρὸς
στῆριζονταὶ στὸν ἄνεμο.

Τίποτε δὲν ἐνοχλεῖ ἕναν ἄντρα
ἀπὸ τὸ νὰ βλέπῃ μιὰ γυναῖκα νὰ
πετάῃ τὴ μπάλλα. Ἐννοεῖ νὰ
προβάλλῃ τὸ πόδι πού δὲν πρέπει
ἔτσι πρὸς τρομάξεις ὅτι θὰ πέσῃ
μὲ τὰ μοῦτρα. Ὡστόσο δὲν πέ-
φτει, ἀλλὰ οὕτε καὶ νὰ κἀν τί-
ποτε μπορεῖ, γιὰτὶ οἱ ἀγκῶνες
τῆς καὶ οἱ ὠμοὶ τῆς εἶναι στραβά
ἐνώμενοι. Ἡ γυναῖκα εἶναι φτιαγ-

μένη ἔτσι ὥστε νὰ μπορῇ εὐκολώ-
τερα νὰ κουμπῶν τὰ ρούχα τῆς
στὴν πλάτη.

Ὅτι οἱ γυναῖκες μιλάνε πε-
ρισσότερο ἀπὸ τοὺς ἄντρες, αὐτὸ
εἶναι ἀλήθεια. Καὶ τὸ λεξιλόγιό
τους εἶναι πλουσιώτερο καὶ ἡ
κουθέντα τους ἔχει μεγαλύτερη
ζωντάνια.

Οἱ γυναῖκες εἶναι καλύτεροι
ἀναγνώστες. Μιὰ ἐξυπνὴ γυναι-
κα ἀφήνει τὸν ἄντρα τῆς νὰ φαν-
τάζεται ὅτι τὸ μυαλό του εἶναι
πρὸς δυνατό ἀπὸ τὸ δικό της, ἀλ-
λὰ ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι τὰ δύο
φύλα ἔρχονται ἰσόπαλα.

Κατὰ μέσον ὄρο μάλιστα, οἱ
γυναῖκες ἐπωφελοῦνται περισσό-
τερο ἀπὸ τὴ διδασκαλία τοῦ σχο-
λείου.

Ἀλλὰ καὶ στὴν ἰδιοκτησία, σὲ
πολλὰ μέρη, ἔρχονται πρῶτες οἱ
γυναῖκες. Στὰ αὐτοκινητοκίνητα ἀ-
τυχήματα, οἱ ἄντρες ὁδηγοὶ ἔρ-
χονται πρῶτοι.

Τὸ στομάχι τῶν γυναικῶν εἶναι
μεγαλύτερο καὶ γι' αὐτὸ, ἀνά-
λογα μὲ τὴς διαστάσεις τους, τρῶ-
νε περισσότερο ἀπὸ τοὺς ἄντρες.

Καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀρχίζει ἡ-
δὴ νὰ ὑπερβαίνει τὸν ἀριθμὸ τῶν
ἀντρῶν τῆς γῆς, οἱ ὁποῖοι μὲ δυ-
σκολία κρατᾶνε ἀκόμη δυὸ προ-
νόμια: Τρέχουν γρηγορώτερα
καί... σφυρίζουν καλύτερα ἀπὸ
τὴς γυναῖκες.

‘Ο πολιτισμός μῆς θαλασσοκρατορίας πὸν
κυριάρχησε ἐπὶ χίλια χρόνια

Η ΜΙΝΩΙΚΗ ΚΡΗΤΗ

Τοῦ

CHARLES SELTMAN

Τὴν ἐποχὴ πὺ τὰ Ὅμηρικὰ ἔπη πῆραν τὴν τελειωτικὴν τοὺς μορφὴν, οἱ Ἕλληνες πίστευαν ἀκόμη στὴν παρόδοσι ὅτι ἡ Κρήτη κάτω ἀπὸ τὴν ἔξουσίαν ἐνὸς ἡρώϊκου Βασιλιάς πὺ τὸν ἔλεγαν Μίνωα ἦταν κάποτε μίαν μεγάλην ναυτικὴν δύναμιν πὺ ἐκκλίνει μέσα στὴν αὐτοκρατορίαν τῆς ὅλας τῆς νησιᾶς καὶ τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδας. Ἡ ἰσχυρὴ αὕτη ὀργάνωσις ξέρουμε τώρα πὺς ἄρχισε νὰ διαμορφώνεται γύρω στὰ 2.000 π. Χ. καὶ ἐπὶ ἑξακόσια χρόνια περίπου ἡ σημασία τῆς ὅλας καὶ μεγάλωνε. Ὑστερα ἔσθῃσε τόσο ξαφνικὰ, ἀλλὰ καὶ τόσο ὀλοκληρωτικὰ, ὥστε ἔπαυσε νὰ ὑπάρχῃ σὰν ἱστορικὸ γεγονός καὶ πέρασε στὴ σφαῖραν τῆς παραδό-

σεως καὶ τοῦ μύθου. Πρὶν ἀπὸ πνήντα χρόνια ὁ Σέρ Ἀρθουρ Ἐβανς, ζητώντας νὰ βρῇ ὑλικὸ πὺ νὰ ἀποδεικνύῃ τὴν ὑπαρξίν ἐνὸς κρητικοῦ πολιτισμοῦ στὴν ἐποχὴ τοῦ Χαλκοῦ, ἄρχισε τὶς ἀνασκαφές του στὴν Κνωσσὸ καὶ ἔφερε μπρὸς στὰ κατὰ πλῆκτα μάτια τοῦ κόσμου τὴν μίαν μεγάλη ἀνακάλυψιν ὕστερα ἀπὸ τὴν ἄλλη. Γιατὶ ἐκεῖ βρισκόταν «τὸ ἀρχαιότερο κέντρο πολιτισμοῦ τῆς Ἑλλάδας, ἀλλὰ καὶ ὀλόκληρης τῆς Εὐρώπης». Καθὼς προχωροῦσαν οἱ ἀνασκαφές, χρειάστηκε νὰ ἐπινοηθῇ κάποιον χρονολογικὸ σύστημα γιὰ νὰ χαρακτηρίσῃ τὴν ἐποχὴ τοῦ Χαλκοῦ στὴν Κρήτη. Γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ χρησιμοποιήθηκε τὸ ὄνομα τοῦ Μίνωος καὶ ἔτσι ὁ ὅρος «Πρωτομινωικὴ

ἐποχὴ» χρησιμοποιήθηκε γιὰ τὴν περίοδο 3000—2200 π. Χ. ὁ ὅρος «μεσομινωικὴ ἐποχὴ» γιὰ τὴν περίοδο 2200—1500 π. Χ. καὶ ὁ ὅρος «ὑστερομινωικὴ ἐποχὴ» γιὰ τὴν περίοδο 1500—1400 π. Χ. Καθεμίαν ἀπὸ τὶς περιόδους αὐτὲς ὑποδιαιρέθηκε ὕστερα σὲ τρία τμήματα. Χρόνον μὲ τὸ χρόνο προχωροῦσε ἡ ἀνασκαφὴ τοῦ ἀνακτόρου τῆς Κνωσσὸς καθὼς καὶ ἄλλων κρητικῶν ἀνακτόρων καὶ κτιρίων. Παράλληλα ὁμως ἄρχισαν νὰ ἔρχονται στὸ φῶς μερικὰ παράξενα γεγονότα. Οἱ ἀρχαῖοι Κρήτες φαίνεται πὺς εἶχαν μερικὰ οἰκοδομήματα, μερικὲς συνήθειες καὶ μερικὲς ἀσχολίες πὺ μὴ μπορεῖ κανεὶς νὰ τὶς συνδέσῃ κυρίως μὲ τὸν σύγχρονον δυτικὸ πολιτισμό. Φρέατα, λουτρά, ὑδραυλικὲς ἐγκαταστάσεις ὑγιεινῆς μὲ ἀποχωρητήρια καὶ ἀποχετευτικὸς ἀγωγὸς ὑπῆρχαν ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη. Οἱ γυναῖκες τῆς ἀριστοκρατίας φοροῦσαν τουαλέττες πὺ μᾶς προξενοῦν κατὰ πλῆξιν. Καὶ ἐκτὸς ἀπὸ τὸ κυνῆγι μεγάλων καὶ μικρῶν θηραμάτων, οἱ Κρήτες ἐνδιαφέρονταν γιὰ τὴν πάλην καὶ τοὺς τραβοῦσαν ἀφάνταστα οἱ ταυρομαχίες.

Γιὰ τοὺς ἀξιόλογους αὐτοὺς ἀνθρώπους εἶναι φυσικὸ νὰ προβληθοῦν τρία ἐρωτήματα, στὰ ὁποῖα σήμερον μποροῦμε νὰ ἀπαντήσουμε:

Πρῶτον: Ἀ πὸ π ο ὕ ἦ ρ θ α ν σ τ ἡ ν Κ ρ ῆ τ η καὶ π ὅ τ ε ;

Δεύτερον: Π ὡς ἦ τ α ν δ ι α μ ο ρ φ ω μ ῆ ν η ἡ κ ο ι ν ω ν ί α τ ο ὺ ς ;

Τρίτον: Γ ι α τ ῖ ἐ π ι ν ὄ η σ α ν καὶ ἀ ν έ π τ υ ξ α ν τ ὸ π ο λ ὕ π λ ο κ ο σ ὅ σ τ η μ α ὑ γ ι ε ι ν ῆ ς π ο ὗ β ρ ῆ κ α μ ε καὶ τὸν ἀ ν α κ τ ο ρ ι κ ὸ τ ο ὺ ς π ο λ ι τ ι σ μ ὸ ;

Ἡ προέλευσις τῶν Κρητῶν

Στὸ τελευταῖον τμήμα τῆς Ὑστερομινωικῆς ἐποχῆς τὸ νησί ἦταν ἀκατοίκητο. Κατὰ τὸ 3500 π. Χ. ὁμως κάτι ἀπλοὶ ναυτικοί, πὺ χρησιμοποιοῦσαν ἀκόμη ἐργαλεῖα καὶ δόπλα λίθινα, ἦρθαν ἀπὸ τὴν Μικρὰ

Ἀσία περνώντας ἀπὸ τὴν ἀλυσίδα τῶν νησιῶν πὺ φθάνει ὡς τὴν ἀνατολικὴν Κρήτην. Ἀποβιβάσθηκαν σὲ διάφορα σημεῖα τῶν ἀνατολικῶν ἀκτῶν, ἀλλὰ δὲν ἔμειναν ἐκεῖ, γιὰτὶ ἄλλοι θαλασσινοὶ θὰ μπορούσαν νὰ τοὺς ἐνοχλήσουν. Προχώρησαν πρὸς τὰ μεσόγεια ἀναζητώντας μικρὰ ὀροπέδια, σπηλιές, δάση, ἀγρία φρούτα καὶ θηράματα, κυρίως τὰ μεγάλα κρητικὰ ἀγριοκάτσικα. Κατὰ τὸ 3000 π. Χ. στὴν Πρωτομινωικὴ Ἐποχὴ ἦρθαν στὴν Κρήτην καὶ ἄλλοι μετανάστες, ἀσιατικῆς καταγωγῆς, ἐνῶ συγχρόνως τὶς νότιες περιοχὲς τοῦ νηιοῦ ἄρχισαν νὰ τὶς κατακτοῦν λαοὶ τῆς «Μεσογειακῆς φυλῆς», προερχόμενοι ἀπὸ τὴ Λιβύην καὶ τὴ σημερινὴ Κυρηναϊκὴ. Ἐπειδὴ οἱ τελευταῖοι εἶχαν ἀρκετὴ ἐπαφὴ μὲ τὴν Αἴγυπτον, εἶναι πολὺ πιθανὸ ὅτι αὐτοὶ ἔφεραν πρῶτον τὸν χαλκὸ καὶ τὸν ὀρείχαλκον στὴν Κρήτην, καθὼς καὶ τὸν χρυσό. Οἱ δύο φυλὲς — Ἀσιατικοὶ λαοὶ ἀπὸ τὴν Μικρὰ Ἀσία καὶ Μεσογειακοὶ ἀπὸ τὴν Βόρειον Ἀφρικὴν — συγχωνεύθηκαν γιὰ νὰ δώσουν τὸν χαρακτηριστικὸ Μινωικὸν τύπον πὺ εἶναι σήμερον γνωστὸς ἀπὸ τόσα μνημεῖα.

Ἔτσι ἔχουμε μικροὺς, λυγροὺς ἀνθρώπους, μὲ καλοσμιλεμένο σῶμα, λεπτὴ μέση, μαῦρα ἢ κοκκινωπά μαλλιά καὶ ὠραῖο μελαχροινὸν δερμα. Οἱ ἄνδρες εἰκονίζονται πάντα ξυρισμένοι. Πρέπει νὰ ἦσαν ἀνήσυχοι καὶ τυχοδιωκτικοί, κάποτε ὁπεριόριστα πολυμῆροι καὶ πάντα πολὺ ἐφευρετικοί. Καὶ κληρονόμησαν πολλὰ ἀπὸ τὶς ἰδιότητές τοὺς στοὺς Ἕλληνες πὺ ἦρθαν ἀπὸ τὰ βόρεια καὶ πὺ κατέστρεψαν τὴν αὐτοκρατορίαν τοὺς, ἀλλὰ ἀναμείχθηκαν μαζί τοὺς. Αὐτὸ συνέβη κατὰ τὸ 1400 π. Χ., ἀλλὰ στὸ διάστημα τῶν 14 αἰώνων πὺ προηγήθηκαν δὲν φαίνεται νὰ ἔγινε καμμιὰ ἄλλη μεγάλη εἰσβολὴ στὴν Κρήτην. Ἔτσι δὲν παρατηρήθηκε καμμιὰ σοδορὴ μεταβολὴ στὸν Μινωικὸν τύπον παρ' ὅλο πὺ νέον αἷμα εἰσέδουσε μὲ γάμους μὲ ξένους ἢ ἀγορασμένους δούλους.

Ἡ Μινωϊκὴ κοινωνία

Η διάρθρωσις τῆς κοινωνίας στὴν Μινωϊκὴ Κρήτη φαίνεται ὡς ἔνα σημεῖο, ἀπὸ τὰ μνημεῖα ποὺ ἔχουν ἀνακαλυφθῆ. Ἐνα κομμάτι ἀγγείου ἀπὸ μαῦρο στατιάτη μὲ ἀνάγλυφον τὴν παραστάσι μίας εὐθυμῆς πομπῆς χωρικῶν ποὺ πηγαίνουν νὰ λιχνίσουν δείχνει μιά πλευρὰ τῆς ἀγροτικῆς ζωῆς. Σὲ σφραγίδες πάλι βλέπουμε κυνηγούς μὲ τόξα καὶ στὰ περίφημα χρυσὰ ποτήρια τοῦ Βαφειοῦ βλέπουμε κυνηγούς νὰ στήνουν ἕνα μεγάλο δίχτυ γιὰ νὰ πιάνουν ταύρους. Σὲ ἄλλα μνημεῖα ἔχουμε πλοῖα καὶ δισφορες σκηνῆς ἀπὸ τὴν θαλασσινὴ ζωὴ καὶ συμπεραίνουμε πὺς ὑπῆρχαν πολλοὶ ναυτικοὶ καὶ ψαράδες.

Ὅλοι αὗτοί οἱ ἄνθρωποι εἶναι φανερό πὺς ἦταν ἐργάτες ἐνὶ πολὺ ψηλότερα καὶ χώρα ἀπ' αὐτοὺς ὑπῆρχε ὁ Βασιλιάς, ἡ αὐλὴ καὶ τὸ ἀναπόφευκτο διοικητικὸ καὶ ὑπαλληλικὸ προσωπικὸ ποὺ ἀπαιτεῖται σὲ ἕνα ἀνάκτορο. Προτοῦ ὅμως ἀσχοληθούμε μ' αὐτούς, μᾶς γεννιέται τὸ ἐρώτημα ἂν ὑπῆρχε καμμιὰ ἐνδιάμεση κοινωνικὴ τάξι. Ἡ ἀπάντησι εἶναι «πιθανώτατα ναί». Ἀνάμεσα στὰ πολλὰ παράξενα εὐρήματα ἀπὸ τὸ μεγάλο ἀνάκτορο τῆς Κνωσοῦ ὑπάρχουν μικρὰ πλακίδια ἀπὸ φαγεντιανὴ ποὺ παριστάνουν προσώφεις κρητικῶν σπιτιῶν, μὲ δυὸ ἢ τρία πατώματα τὸ καθένα, μὲ ἐξώπορτα καὶ τετράφυλλα ἢ ἐξάφυλλα παράθυρα.

Δὲν ὑπῆρχαν βέβαια τζάμια, ἀλλὰ λαδωμένη περγαμνὴ ἢ λεπτὸ σίγυπτιακὸ λιπὸ τετρωμένο σὲ ἕνα τελλάρο, ἄφινε νὰ περνᾷ ἄφθονο φῶς. Τὰ ὁμοιώματα αὐτὰ μοιάζουν μὲ μικρὲς βίλλες καὶ θὰ προωρίζονταν ἀσφαλῶς γιὰ κατοικίες αὐτῶν ποὺ σήμερον ὀνομάζουμε ἀστούς. Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ὑπέρους καλλιτέχνες ποὺ δούλεψαν τὸν χρυσό, τὸ ἀσήμι, τὸ ἐλεφαντόδοντο καὶ τὴν πέτρα, πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ἐξοχούς ζωγράφους τῆς ἐποχῆς ἐκείνης θὰ ἀνῆκαν σ' αὐτὴ τὴν τάξι, μαζί μὲ τοὺς γραφεῖς, τοὺς ἐμπόρους, τοὺς τελῶνες καὶ ἄλλους δημοσίους λειτουργούς.

Τὰ πρόσωπα ποὺ παρουσιάζονται πρὸ συχνὰ στὴν Μινωϊκὴ τέχνη εἶναι οἱ πρίγκιπες, οἱ αὐλικοὶ καὶ οἱ ἀθληταί. Παρ' ὅλο ποὺ οἱ χωρικοὶ καὶ οἱ ψαράδες φοροῦσαν χιτῶνες καὶ κάτι σὰν τὶς σημερινὲς κρητικὲς βράκες, ἡ ἀνώτερη τάξι ἦταν πολὺ φειδωλὴ στὰ ρούχα τῆς. Ὁ ἄνθρωπος δὲν φοροῦσαν παρὰ μιά σφιγτὴ ζώνη, ἕνα σλιπ καὶ ἀπὸ πάνω μιά κοντὴ ποδιά. Εἶχαν μακρὰ μαλλιά σὰν τὶς γυναῖκες. Ἀφοῦ παρόμοια ρούχα φοροῦσαν καὶ οἱ ταυρομάχοι δὲν ὑπῆρχε τίποτε τὸ θηλυπρεπὲς στὸ ντύσιμο αὐτό. Ἡ σφιγμένη μέση ἦταν τῆς μόδας καὶ γιὰ τὶς κυρίες καὶ τὶς κοπέλλες τῆς Αὐλῆς. Οἱ φοῦστες τοὺς ἦταν φαρδιὲς καὶ μακρὲς, σκέτες στὰ παλαιότερα χρόνια, βαρεῖα στολισμένες στὴν ὑστερομινωϊκὴ ἐποχὴ. Κάποτε φοροῦσαν καὶ μιά κεντημένη διπλὴ ποδιά ἐμπρὸς καὶ πίσω, —πάνω ὅπου τῆς φοῦστα. Καὶ πάνω ἀπὸ τὴ μέση ἡ ἀριστοκράτισσα φοροῦσε μιά ζακέττα, μὲ κοντὰ μανίκια, ἀνοιχτὴ ἐμπρὸς ἔτσι ποὺ ὅλο τὸ στήθος ἔμενε γυμνόν. Οἱ λιγνὲς αὐτὲς γυναῖκες τῆς Μινωϊκῆς Κρήτης μὲ τὶς καλὲς ἀναλογίαις καὶ τὸ ὁμορφὸ στήθος θὰ διατηροῦσαν ἀσφαλῶς τὴ νεότητά τους ὡς τὴν ὠριμὴ ἡλικία.

☆

Δὲν εἶναι παρακινδυνευμένο νὰ συμπεράνουμε ὅτι τὴν Κρήτη τὴν κυβερνοῦσε ἕνας πανίσχυρος Βασιλιάς ποὺ ἔμενε στὸ μεγάλο ἀνάκτορο τῆς Κνωσοῦ. Ἡ παράδοσι γιὰ τὸ μεγαλεῖο τοῦ Μίνως, γιὰ τὰ ἡρωϊκά του χαρίσματα καὶ τὴν μεγάλη του θαλασσοκρατορία εἶναι τόσο ἐπίμονη καὶ τόσο ἰσχυρή, ὥστε πρέπει νὰ θεωρήσουμε τὸν Μίνωα σὰν ἱστορικὸ πρόσωπο μὲ τὴν ἐπιφύλαξι ὅτι τὸ ὄνομα του, ποὺ εἶναι προελληνικόν, μπορεῖ νὰ εἶναι ὄνομα θύναστας καὶ ὄχι ἀτόμου. Ὑπάρχει μιά περίφημη τοιχογραφία ἀπὸ τὸ ἀνάκτορο τῆς Κνωσοῦ ποὺ παρουσιάζει τὸν βασιλιά, ντυμένον ὅπως περιγράψαμε πρὸ πάνω, μὲ ἕνα πολυτοικίλιτο στέμμα, νὰ περπατᾷ σ' ἕνα κήπο μὲ στυλίζοντες κρινούς. Ὁ Ἐβανς τὸν ὀνόμασε

«Ἱερέα - Βασιλιά» καὶ παρ' ὅλο ποὺ αὐτὸ εἶναι μιά ὑπόθεσι, θεωρεῖται πολὺ πιθανόν ὅτι ὁ βασιλιάς +x-officio κατεῖχε καὶ τὸ ἀνώτατο θρησκευτικὸ ἀξίωμα. Ἄν δὲν διαβάσουμε ρητὲς μαρτυρίες, ποτὲ δὲν θὰ μάθουμε ἀκριβῶς ποιοὶ ἐκτελοῦσαν τὶς θρησκευτικὲς λατρεῖες καὶ πόσες τάξεις ἱερέων ὑπῆρχαν.

Τὸ ἀνάκτορο τῆς Κνωσοῦ

Υπῆρχαν καὶ ἄλλα μεγάλα ἀνάκτορα στὴν Κρήτη, ὅπως στὴ Φαιστό, στὴν Ἀγία Τριάδα καὶ στὰ

Μάλια ποὺ θὰ ἀνῆκαν ἴσως κ' αὐτὰ στὸν Μίνωα. Ὡστόσο εἶναι πιθανώτερον ὅτι ἐκεῖ ἔμεναν ἄλλοι ἄρχοντες. Ὅσο γιὰ τὸ μεγάλο ἀνάκτορο τῆς Κνωσοῦ ποὺ στὴν τελικὴ του μορφὴ ἔχει μήκος 150 μέτρα, τὴν καλύτερη περιγραφή τὴν ἔχει δώσει ὁ ἴδιος ὁ Ἐβανς:

«Ἡ σκαπάνη, ἔδειξε πόσο ἀληθινὲς ἦταν οἱ παλαιὲς παραδόσεις ποὺ θέλουν τὴν Κνωσσὸ—τὸν τόπο τοῦ Μίνως καὶ τοῦ Δαιδάλου—τὸ παλαιότερον κέντρο πολιτισμοῦ στὴν Ἑλλάδα καὶ σ' ὅλη τὴν Εὐρώπη. Μποροῦν νὰ ποῦμε πραγματικά, πὺς καμμιὰ γωνία τῆς γῆς μας δὲν ἀπέδωσε σὲ τόσο ποικίλες κατευθύνσεις τόσα πολλὰ καὶ μοναδικὰ ἐπιτεύγματα κατὰ τὰ πρῶτα στάδια τοῦ πολιτισμοῦ μας. Ὅχι μόνον ἔχουμε ἐδῶ τὰ πρῶτα δείγματα μίας προηγμένης γραμμικῆς γραφῆς, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀρχιτεκτονικὴ παρουσιάζεται ἤδη ἀνεπτυγμένη πάνω σὲ νεωτεριστικὲς γραμμὲς, ἐνῶ ἡ παλαιότερη μορφὴ διακοσμῆσεως μὲ τοιχο-

γραφίαις ἔχει φθάσει σὲ μεγάλη τελειότητα».

Ὅποιος δοκιμάσῃ νὰ περιγράψῃ τὸ πολὺπλοκο αὐτὸ ἀνάκτορον χωρὶς τὴ βοήθεια σχεδιαγράμματος ἔχει νὰ ἀντιμετωπίσῃ ἀνυπερβλητὲς δυσκολίες. Εἶναι τὸ ἀνάκτορον ποὺ ἀκόμη καὶ στὴν πρώτη του μορφὴ γέννησε τὸν μῦθον τοῦ Λαβύρινθου. Ἀς ἀρκεστοῦμε, λοιπόν, νὰ ἀναφέρουμε μερικὰ ἀπὸ τὰ πρὸ σημαντικὰ του χαρακτηριστικά, ὅπως εἶναι ἡ μεγάλῃ σκάλα μὲ τὰ πλατιά χαμηλά σκαλοπάτια ποὺ τόσο εὐκολα μπορεῖ νὰ τὰ ἀνεβαίνει κανεὶς, ἔστω

Ὁ Πρίγκιψ μὲ τὰ κρίνα (1450 π. Χ.)

καὶ γιὰ πέντε πατώματα, τὰ λουτρά, ποὺ μερικὰ εἶχαν καὶ πηλίνους λουτήρες στὰ μέτρα ἐνὸς κανονικοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἄλλα μὲ γυφίνους λουτήρες χωνευτοὺς στὸ πάτωμα, τὰ μοντέρνα ἀποχωρητήρια μὲ ξύλινα καθίσματα, τὸ ἕνα μετὰ τὸ ἄλλο στὰ διάφορα πατώματα, τὸ πολὺπλοκο ἀποχετευτικὸ σύστημα ποὺ ἀποτελεῖ ἀληθινὸ θαῦμα. Τὰ νερὰ φεύγουν ἄλλοτε ἀπὸ αὐλάκια ἀνοιγμένα στὴν πέτρα καὶ ἐπιχρισμένα μὲ τσιμέντο καὶ ἄλλα ἀπὸ μικροὺς πηλίνους σωλῆνες, ὅλα καταλήγουν σ' ἕνα ποταμὸ στὰ ἀνατολικά τοῦ ἀνακτόρου. Τέλος, πρέπει νὰ ἀναφέρουμε ἕνα ἀνοικτὸ ἀγωγὸ νεροῦ ποὺ βρίσκεται δίπλα στὶς σκάλες. Ὁ ἐπίσημος ὁδηγὸς τῆς Κνωσοῦ, γράφει σχετικὰ:

«Ἀντὶ νὰ ἀφήσουν τὸ νερὸ νὰ κατεβαίνει σ' ἕνα ἐπικλινὲς ἐπίπεδο, καὶ νὰ πιταίλῃ τὰ γύρω ὅταν ἔφθανε σὲ μιά στροφὴ, οἱ μηχανικοὶ ἐβάλαν τὸ νερὸ νὰ κυλᾷ σὲ μιά σειρὰ ἀπὸ διαδοχικοὺς μικροὺς καταρ-

ράκτες. Σὲ κάθε καταρράκτη ἡ ταχύτης τοῦ νεροῦ ἀναχαιτίζεται. Ἐτσι ὅταν ἐφθανε στὴ στροφή εἶχε μόνο τὴ μισή του ταχύτητα καὶ ἔστριβε χωρὶς νὰ πετάξῃ οὔτε σταγόναν.

Ὁ Μινωϊκὸς πολιτισμὸς τὸ τρίτο ἐρώτημα ποῦ προβάλλει εἶναι: «Γιατὶ οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ χρειάστηκε νὰ ἐπινοήσουν καὶ νὰ ἀναπτύξουν αὐτὸ τὸ πολὺπλοκο σύστημα ὑγεινῆς;» Ἡ ὑπαρξὶς του καὶ μόνο εἶναι ἀκόμη πρὶν ἐκπληκτικὴ ὅταν συγκρίνουμε τὴν Κνωσσὸ μὲ ἄλλες σύγχρονες μεγάλες ἢ καὶ μεγαλύτερες βασιλικὲς κατοικίες. Οὔτε στὰ ἀνάκτορα τῶν Φαραῶν, οὔτε στὰ ἀνάκτορα τῆς Βαβυλῶνος καὶ τῆς Νινευί, οὔτε στοὺς πύργους τῶν Χετταίων πριγκίπων βρίσκουμε τίποτε παρόμοιο. Ἀπὸ τὶς βασιλικὲς περσικὲς κατοικίες στὴν Περσέπολι καὶ στὰ Σούσα, ὡς τὰ ἀνάκτορα τῶν Ρωμαίων Καισάρων ἢ καὶ ἀργότερα ἀκόμη, δὲν βρίσκουμε οὔτε ἴχνος, οὔτε μαρτυρίαν παρόμοιων ἐγκαταστάσεων. Καὶ πρέπει νὰ ὑποθέσουμε ὅτι τὰ καθήκοντα τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ λουτροῦ καὶ μερικὰ ἄλλα τὰ ἐκτελοῦσαν δούλοι ἢ ἄνθρωποι ἀπὸ κατώτερη κοινωνικὴ τάξι. Πραγματικά, οἱ ἀρχαῖοι βασιλίδες καὶ πρίγκιπεςμποροῦσαν νὰ ἔχουν καὶ εἶχαν πολλοὺς σκλάβους ποὺ τοὺς διατηροῦσαν ὅταν τὸ βασίλειό τους εἶχε ἔκτασι καὶ ἔδωζε τρόφιμα σὲ μεγάλες περιοχές. Ἡ Μινωϊκὴ Κρήτη πάλι ἔχει μιὰ ἀξιοπρόσεκτη ὁμοιότητα μὲ τὴ Βρεταννία τοῦ 19ου αἰῶνα. Γιατὶ ἐνῶ ἡ δύναμί της στὴν θάλασσα ἦταν ἀσυναγώνιστη καὶ ἀναγνωρισμένη καὶ τὸ ἐμπόριό της στὸ ἐξωτερικὸ ἐκτεταμένο καὶ πολὺπλευρο, τὸ νησί ἦταν ὑπερκατοικημένο. Οἱ ἀρχαιολόγοι ὑπολόγισαν ὅτι ὁ πληθυσμὸς τῆς Κνωσσού, στὴν πόλιν καὶ στὸ ἐπίνειο, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ ἀνάκτορο, θὰ ἦταν κάπου 100.000 ἄνθρωποι. Γιὰ τὶς ἄλλες πόλεις δὲν ξέρουμε, ἀλλὰ ἡ ἀνατολικὴ καὶ ἡ κεντρικὴ περιοχὴ τῆς Κρήτης εἶχε ἐκατοντάδες πόλεις καὶ χωριά, ἐνῶ ἡ δυτικὴ εἶχε, στὰ Μινωϊκὰ χρόνια, μόνο δάση, λειβάδια καὶ βάλτους,

καὶ ἦταν ὁ παράδεισος τῶν κυνηγῶν.

Τὸ μήκος τοῦ νησιοῦ εἶναι 156 μίλια καὶ τὸ μέγιστο πλάτος του περίπου 36 μίλια. Στὰ δυτικὰ δὲν ποὺ στὶς ἀπάτητες κορφές του ὡς σήμερα ζοῦν αἰγαῖοι, τὰ Λευκὰ Ὄρη φθάνουν σὲ ὕψος 2.500 μέτρων καὶ περισσότερο. Πολλοὺς αἰῶνες μετὰ τὸν ἀφανισμὸ τῆς Κνωσσού, δύναντο τὰ Ὀμηρικὰ ἔπη ἐφθάναν στὴν ἀκμὴ τους καὶ ὅταν οἱ Μινωϊκοὶ Κρήτες εἶχαν ἀπὸ καιρὸ ἐξαφανιστῇ, τὸ νησί διατηροῦσε ἀκόμη τὸ ὄνομα «ἡ Κρήτη» μὲ τὶς ἐνεργεῖες, καθαρὴ ἀπόδειξις πὼς κάποτε εἶχε πολὺ πληθυσμό. Ἔτσι, γιὰ πρώτη φορὰ στὴν ἱστορίαν τοῦ κόσμου, οἱ ἄνθρωποι ἐπινόησαν «μηχανές» γιὰ νὰ κάνουν τὴ δουλειὰ τῶν ὑπηρετῶν γιὰ τὸν ἀπλούστερο λόγο ὅτι δὲν μποροῦσαν νὰ δίνουν στέγη καὶ τροφὴ σὲ πολλοὺς χειρῶνακες. Καὶ ὁ Μινωϊκὸς μηχανικός ὑδραυλικὸς ἔγινε τόσο σπουδαῖος, ὥστε καὶ ὅταν ὁλόκληρος ὁ πολιτισμὸς τῆς Κρήτης εἶχε ἐξαφανιστῇ, ἡ μνήμη του ἔγινε μῦθος. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἐρμηνεία τῆς παραδόσεως γιὰ τὸν μαγικὸ Δαίδαλον ποὺ ἀπὸ τὴν μιὰ μεγάλη ἐφεύρεσις ἔφτανε στὴν ἄλλη ὥσπου ἔβαλε φτερὰ στὸν γιό του τὸν Ἰκαρο.

Ἡ θρησκεία

Μέσα στὸ πλαίσιο τοῦ Μινωϊκοῦ πολιτισμοῦ ὑπάρχουν δυὸ προβλήματα ποὺ μᾶς βασανίζουν. Τὸ ἓνα εἶναι ἡ γραφὴ ποὺ μᾶς ἔχει παραδοθῇ ἀπὸ διάφορες ἐποχές καὶ σὲ διάφορους χαρακτήρες. Ὡς τώρα δὲν φαίνεται νὰ ἔχουμε ὁρῇ παρὰ καταλόγους καὶ κατάστιχα, μὰ κι' αὐτὰ δὲν ἔχουν διαβασθῇ. Μποροῦμε ὅμως νὰ εἰμαστε βέβαιοι ὅτι ὑπῆρχε κάποια φιλολογία ποὺ δὲν θὰ γραφόταν ἐπάνω στὸν πηλὸ, ἀλλὰ σὲ ἄλλη ὕλη. Τὸ δεύτερο πρόβλημα σχετίζεται μὲ τὴν Μινωϊκὴ θρησκείαν, γιὰ τὴν ἐρμηνείαν τῆς ὁποίας ἔχουμε ἀφθονο ὕλικό. Ὡστόσο παρὰ τὴν ἀφθονίαν αὐτῇ, ἐπειδὴ λείπουν ἐντελῶς τὰ σύγχρονα γραπτὰ μνημεῖα ὁποιαδήποτε ἀπόπειρα γιὰ τὴν ἀνα-

σύνταξι τοῦ ἐπίσημου λατρευτικοῦ εἶναι πολὺ παρακινδυνευμένη. Καθὼς οἱ ἀνάσκαφες προχωροῦσαν στὴν Κνωσσό, ἀπεδείχθη ὅτι πλῆθος πολὺτιμα ἀντικείμενα, χρυσὰ σκαλιστὰ δαχτυλίδια, ἐργασμένες πολὺτιμες πέτρες, στολίδια καὶ ἀγαλματάκια ποὺ εἶχαν βρεθῇ ἀλλοῦ καὶ ἰδίως στὴν ἡπειρωτικὴ Ἑλλάδα, πολὺ πρὶν ἀρχίσουν οἱ ἀνάσκαφες τοῦ Ἔδω, εἶχαν ἔρθει ἀπὸ τὴν Μινωϊκὴ Κρήτη. Μερικὲς σκηνές ποὺ ἀπεικονίζαν τὰ ἀντικείμενα αὐτά, καθὼς καὶ ἄλλοι Κρητικοὶ θησαυροί, ἀρχισαν νὰ ἐρμηνεύονται σὰν ἀντικείμενα μὲ θρησκευτικὴ ἢ λατρευτικὴ σημασία.

Στὶς δύο πρώτες δεκαετίες τοῦ αἰῶνα μας, τὸ διβλίο τοῦ Φραϊνζερ «Τὸ χρυσὸ κλωνάρι» ἐπῆρσε τὶς ἀπόψεις τῶν ἀρχαιολόγων ὅσες φορές θέλησαν νὰ ἐρμηνεύσουν παράξενες θρησκευτικὲς πεποιθήσεις. Διακεκριμένοι ὀρθολογισταὶ θέλοντας νὰ ἀποκαλύψουν αὐτὰ ποὺ θεωροῦσαν ξεπερασμένες ἀνοησίες, ἀναζήτησαν ἀνάλογα φαινόμενα, ὅπως τριαδικὲς θεότητες, ἀναστάσεις, γεννήσεις ἀπὸ παρθένους, σὲ ἄλλες παλαιότερες θρησκείες. Καὶ δὲν μπόρεσαν νὰ καταλάβουν ὅτι οἱ ἀποκαλύψεις τους ἀπέδειξαν πόσο ἀνόητα μπορεῖ νὰ σκέπτεται ὁ ἄνθρωπος, ὅπως εἶπε ὁ Ἑρασμος πρὶν ἀπὸ τετρακόσια χρόνια.

Ἀργότερα ἡ μόδα τοῦ ὀρθολογισμοῦ ἔδωσε τὴ θέσιν της σὲ μιὰ ἄλλην ἀκρότητα. Τὴ θέσιν τῆς ἱστορίας τὴν πήρε ὁ μυθικὸς μυστικισμὸς μὲ δλες τὶς ὑπερβολές του.

Ἡ παρέκκασίς αὐτὴ εἶναι ἀπαραίτητη γιὰ πολλοὺς ἀρχαιολόγους ποὺ προσπάθησαν νὰ ἀνασυστήσουν τὴν ἀρχαίαν Κρητικὴ θρησκείαν ἀπὸ τὰ ὑπάρχοντα μνημεῖα τοῦ Μινωϊκοῦ πολιτισμοῦ, φαίνεται πὼς ἔκαναν καὶ τὰ δύο σφάλματα. Ὁ ὀρθολογισμὸς τοὺς ἔκανε νὰ βλέπουν παντοῦ φαινόμενα ποὺ οἱ μεταγενέστερες θρησκείες φαίνονταν νὰ διακομωδοῦν ἐνῶ ὁ μυστικισμὸς καὶ ἡ συγκίνησις τοὺς παρέσυρε σὲ ἐπιπόλαια καὶ ἀντιεπιστημονικὰ συμπεράσματα ποὺ δὲν τὰ στηρίζουν καθόλου οὔτε οἱ παραμικρὲς ἀποδείξεις. Ἡ Κρητικὴ

θρησκεία κατὰ τὴν Μινωϊκὴ ἐποχὴ μπορεῖ νὰ ἀνασυσταθῇ κατὰ ἓνα μέτρος ἂν χρησιμοποιοῦμε δύο διαφορετικὲς πηγές. Πρώτα ἀπ' ὅλα ὑπάρχουν διάφορα ἔργα τέχνης, ποὺ ἀναφέρονται σὲ διάφορες περιόδους καὶ παρουσιάζουν ὑποτιθέμενα «ἱερὰ πρόσωπα» καὶ ἀντικείμενα σὲ παράξενες στάσεις καὶ σκηνές. Δεύτερον, ὑπάρχουν μερικὲς παραδόσεις καὶ μῦθοι γιὰ τὴν θρυλικὴ Κρήτη τοῦ Μίνωος ποὺ παίρνουν καινούριο νόημα, τώρα ποὺ ἀποκαλύφθηκε ἓνα τόσο μεγάλο μέρος τοῦ ὕλικου πολιτισμοῦ. Ἀπὸ τὶς δύο αὐτὲς πηγές ἡ πρώτη εἶναι πιθανώτερο νὰ οδηγήσῃ σὲ φαντασιώσεις ἐοικυῖνες, ἂν δεχθῶμε ὅτι ἡ θρησκεία καὶ ἡ λατρεία ἀπασχολοῦσε ἐντελῶς τοὺς πολίτες τῆς Μινωϊκῆς Κρήτης καὶ παραμέριζε κάθε κοσμικὸ ἐνδιαφέρον. Ὡστόσο μερικὰ φαινόμενα εἶναι πολὺ καθαρὰ. Ἡ γυναικεία μορφή ποὺ στέκεται ἐπάνω σ' ἓνα σωρὸ ἀπὸ πέτρες, μὲ δυὸ λεοντάρια στὰ δεξιὰ καὶ στὰ ἀριστερά, πρέπει νὰ εἶναι κάποια θεὰ, θεὰ τῶν ζώων, ὅχι μιὰ κοινὴ θνητὴ. Θεὰ θὰ εἶναι καὶ ἡ πῆλινη γυναικεία μορφή ἀπὸ τὴν Κνωσσό, ποὺ παριστάνεται στεφανωμένη μὲ τριπλὴ σειρὰ ἀπὸ φίδια καὶ κρατᾷ ἀπὸ ἓνα φίδι τυλιγμένο σὲ κάθε τῆς χέρι. Μιὰ ἄλλη, ὅμως, γυναικεία μορφή ἀπὸ ἐλεφαντόδοντο μὲ ἓνα μικρὸ κάλυμα στὸ κεφάλιν καὶ δυὸ χρυσὰ φίδια στὰ χέρια, ἔχει τόση ἀτομικότητα ὥστε εἶναι ἀσφαλέςτερο νὰ τὴν θεωρήσουμε ἱέρεια. Ἐνῶς νέος ποὺ στέκεται ἀνάμεσα σὲ δυὸ λεοντάρια καὶ τὰ κρατᾷ ἀπὸ τὴν γλώσσα δὲν εἶναι θνητός, ἀλλὰ θεός, ἐνῶ ὁ νέος κυνηγὸς ἡ πολεμιστὴς ποὺ εἰκονίζεται μὲ ἓνα ζῶον κόντὰ του εἶναι μᾶλλον θνητός. Ἀλλὰ ἀντικείμενα, ὅπως τὰ τυπωποιημένα κέρατα, μπορεῖ νὰ εἶναι καὶ ἄλλα διακοσμητικὰ θέματα χωρὶς θρησκευτικὴ σημασία. Διπλοὶ πελέκεις στερεωμένοι ἐπάνω σὲ μικρὰ κοντάρια, ἢ σὲ κορμούς δέντρων προστάς τοὺς ὁποίους γίνεται μιὰ θυσία—ὅπως δείχνει μιὰ περίφημη παράστασις—εἶναι ἀσφαλῶς ἀντικείμενα ἱερὰ. Ἀλλὰ ὁ ἄντρας ποὺ κρατᾷ στὸν ὦμο του ἓνα διπλὸ πέλε-

κυ μπορεί να είναι ένας κοινός θνητός που πάει να κόψει ένα δέντρο, ή να κυνηγήσει κάποιους έγχθρους, "Ενας ανάγλυφος διπλός πέλεκυς με ένα θαυμάσιο λεοντάρι δεξιά και αριστερά μπορεί να έρμηνευθεί σαν ανάθημα σε κάποια θεότητα των ζώων ή σαν ένας πέλεκυς που χρησιμοποιήθηκε σε κυνήγι λεονταριών, παρ' όλο που τα επιθετικά όπλα των Κρητών ήταν το τόξο, το βέλος και το δόρυ. Δύο από τα ωραιότερα έργα μικροτεχνίας του κόσμου πάνω σε έλεφαντόδοντο—ο νέος της Όξφόρδης και η νέα του Τορόντο—παριστάνουν ταυρομάχους, ένα αγόρι και ένα κορίτσι και όχι θεότητες. 'Η νινώμη ότι οι ταυρομαχίες της Μινωϊκής Κρήτης ήταν ένα είδος θρησκευτικής συγκεντρώσεως έχει πια άποριφή έντελώς. Οι ταυρομαχίες ήταν για τους Κρήτες ένα θέαμα τόσο συναρπαστικό, όσο και για τους σύγχρονους 'Ισπανούς. Δεν ήταν όμως θρησκευτική τελετή, έστω κι' αν ο Ίζιος ο βασιλιάς πήγαινε με ένα άστραφτερό μπρούτζινο σπαθί να δώσει το χαριστικό χτύπημα στον έξασθενημένο ταύρο και έστω κι' αν στο τέλος ο νεκρός ταύρος θυσιαζόταν σ' ένα θεό.

"Όταν φαινόμενα με φανερά θρησκευτικό νόημα συγκρίνονται με την άλλη μας πηγή—τις παραδόσεις και τους μύθους για την θρυλική Κρήτη του Μίνωως—φαίνεται να προβάλλουν μερικά ενδιαφέροντα στοιχεία: Μεγάλη σημασία είχε η λατρεία μίας μεγάλης Θεάς, παρόμοιας με την Μητέρα - Θεά των πρώτων λαών που κατοικούσαν γύρω στη Μεσόγειο. 'Υπήρχε μία θεά του σπιτιού που στην λατρεία της έπαιξαν μεγάλο ρόλο τα φίδια. Και έχει αποδειχθεί ότι η 'Ελληνική 'Αθηνά ήταν κατά ένα μέρος μία μεταμόρφωση της θεότητας αυτής. "Άλλες Κρητικές θεϊκές μορφές φαίνεται πως επέζησαν με ονόματα που κάποτε ήταν άπλοιο τίτλοι, όπως Βριτόμαρτις ή Κυνηγός, Δίκτυνα, θεά των ψαράδων, 'Αριάδνη που σημαίνει «ή πανίερη». 'Ο νεαρός θεός της Μινωϊκής των Κρητών έποχης μεταμορφώθηκε από τους 'Ελληνες σε μία πα-

ραλλαγή των δικών τους δυνατών αρρενωπών θεών.

Οι Κρήτες πάλι ίσχυρίζονταν πως στο νησί τους βρισκόταν αυτό που ονόμαζαν «τάφο του Διός», πράγμα που πείραζε πολύ τους άλλους 'Ελληνες. Σύμφωνα με μία υπόθεση—που δεν έχει όμως επιβεβαιωθεί—ο Κρητικός διπλός πέλεκυς ήταν σύμβολο του Διός. 'Αργότερα πέρασε ίσως μαζί με Κρήτες μετανάστες στην Καρία της νηιοδυτικής Μικράς 'Ασίας και εκεί έγινε σύμβολο του Καρίου Διός, ο οποίος, επειδή κρατούσε λάβρυ, δηλαδή διπλό πέλεκυ, λεγόταν Λαβρανδεύς. 'Εδώ ο πέλεκυς μπερδεύεται συχνά με την τρίαινα και έτσι παρατηρούμε κάποτε μία συγχώνευση του Διός με τον Ποσειδώνα. "Ας θυμηθούμε ότι ο πρωτόγονος 'Ελληνικός Ποσειδών ονομαζόταν «Πότει Δάν», ενώ στην 'Ελληνική Κρήτη ο Ζεύς λεγόταν «Τάν» ή «Ζάν». Πραγματικά και οι δυο ήταν ο ίδιος θεός, ο θεός που κρατούσε τον κεραυνό κι' έσπειρε τη γη, που κυβερνούσαν μαζί την ξηρά και την θάλασσα.

"Αν υπήρξαν ποτέ άνθρωποι που χρειάζονταν θεό των σεισμών, αυτοί ήταν οι Μινωϊκοί Κρήτες γιατί κάθε τόσο σεισμοί γκρέμιζαν την Κνωσό. "Αλλωστε, ο λόγος που μπορούμε να διακρίνουμε τόσο εύκολα τις διαδοχικές περιόδους του 'Ανακτόρου, οφείλεται στο γεγονός ότι πολλές φορές καταστράφηκε από σεισμούς και άμέσως ξαναχτίστηκε. "Όταν η φύσι δίνει τέτοια χτυπήματα στον άνθρωπο, τότε αυτός δημιουργεί ένα θεό του σεισμού, που αν λατρευτεί καλά, μπορεί να πεισθεί να μη τους ξαναπειράξει.

Η Μινωϊκή ήγεμονία

Ός τον 5ον π.Χ. αιώνα, τότε που η 'Αθήνα δημιούργησε την ήγεμονία της, καμιά άλλη ναυτική δύναμις της ανατολικής Μεσογείου δεν απέκτησε την ισχύ και την έκταση που είχε η Μινωϊκή θαλασσοκρατορία την έποχή της ακμής της. Κι' από τις δύο πλευρές της Κρήτης βρίσκονταν πολλά νησιά που ώδη-

γούσαν τους πολυπληθείς Κρήτες σε ξένες χώρες και σε καινούριες περιπέτειες.

"Ηδη μιλήσαμε για την επίδρασί τους στην Καρία. Στα νησιά της 'Ασιατικής παραλίας βρέθηκαν ίχνη της Μινωϊκής έπιρροής. 'Αλλά και τα σπουδαιότερα νησιά του Αιγαίου, η Μήλος, η Νάξος, η Αίγινα θα αποτελούσαν ίσως τμήμα της αυτοκρατορίας των Κρητών, ενώ στην Σικελία και στην Κύπρο θα υπήρχαν ίσως Μινωϊκές αποικίες. Στην Πελοπόννησο όμως, στην 'Αττική και στη Βοιωτία υπάρχουν άφθονα στοιχεία που δείχνουν ότι οι τρόποι, οι μόδες και οι ασχολίες των ήγετικών τάξεων παρακολουθούσαν την Μινωϊκή Κρήτη. Οι λαοί αυτοί δεν ήταν της ίδιας φυλής, ούτε μιλούσαν την ίδια γλώσσα, γιατί ξέρουμε πως οι ήγεμόνες των Μυκηνών, της Τίρυνθας, της Πύλου, της 'Ασίνης, των 'Αθηνών και των Θηβών μιλούσαν την πιο παλιά ελληνική διάλεκτο, ενώ οι δοῦλοι και οι υπηρέτες τους που προέρχονταν από 'Ελληνικά και προελληνικά φύλα μιλούσαν είτε 'Ελληνικά, είτε κάποια άλλη παλαιότερη διάλεκτο. 'Υποστηρίχθηκε άλλοτε ή γνώμη πως όταν ο Μίνως κατέλαβε την Πελοπόννησο, ο πληθυσμός ολόκληρος μετακινήθηκε και ή νότιος 'Ελλάς έγινε Κρητική. 'Η γνώμη αυτή όμως δεν μπορεί να σταθεί.

Οι δύο πολιτισμοί που ήρθαν σε έπαφή και αναμείχθηκαν, παρουσίαζαν μεγάλες διαφορές που ωφέλιονταν στην διαφορετική τους καταγωγή. Οι ήγεμόνες της Κρήτης, της έποχής του χαλκού, όπως ήταν σύνηθες για την άφορσία του ένωμένου λαού τους και στηρίζονταν σ' έναν πανίσχυρο στόλο, ζούσαν σε ατέλειχστα ανάκτορα και οι πολίτες τους δεν χρειάζονταν παρά μικρή όχληση. Οι ήγεμόνες όμως της ηπειρωτικής 'Ελλάδας είχαν κατακτήσει λαούς, στους οποίους δεν μπορούσαν να έχουν έμπιστοσύνη, όπως δεν είχαν ούτε ο ένας στον άλλο. 'Η ανάγκη τους ώθησε να κτίσουν μεγάλα οχυρά και τα τεράστια τείχη της Τίρυνθας και των Μυκηνών φαίνονταν στους 'Ελληνες των κλασσικών χρό-

νων έργα υπεράνθρωπα. Γι' αυτό τα άνόμασαν Κυκλώπεια και τα απέδωσαν στους Κύκλωπες, τους γίους του Ποσειδώνα. Οι πολεμικοί άρχοντες των ήπειρωτικών φρουρίων έρχονταν σε αντίθεση με τους φιλήσους Κρήτες που ο λαός τους τους αγαπούσε. Και απόδειξι είναι πως ο Μίνως ύμνείται πάντα στην μυθολογία για την ιδεώδη δικαιοσύνη του, ιδιότητα που αποδίδεται συνήθως σε έναν αγαπητό ήγεμόνα. 'Η άρετή αυτή αποδίδεται και σε άλλους Μινωϊκούς βασιλιάδες και πρίγκιπες, στον Ραδάμανθυ και τον Τάλω. Αυτοί οι δυο μαζί με τον Μίνωα έκριναν τους νεκρούς στον 'Αδη, όπως πίστευαν αργότερα οι 'Ελληνες. "Ενας άλλος θρύλος μάς παρουσιάζει πάλι τον Μίνωα σκληρό και έκδικητικό στους έγχθρους του. Αυτός επέβαλε στους 'Αθηναίους τον έτήσιο φόρο αίματος από έπτά νέους και έπτά νέες των 'Αθηνών που πήγαιναν στον Λαβύρινθο για να προσφερθούν στον Μινώταυρο, τον τερατώδη άνθρωπο με το κεφάλι ταύρου. "Όπως θα φανή πιο κάτω ή φαινομενικά φανταστική αυτή ιστορία συνδέεται άληθινά με γεγονότα.

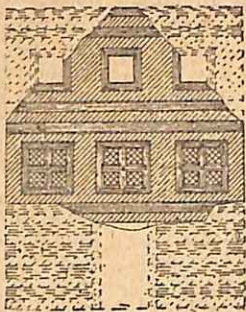
Η Μινωϊκή τέχνη

Η Μινωϊκή τέχνη γοήτευσε όλους όσους την μελέτησαν. 'Η τέχνη αυτή είχε ως μέσο έκφράσεως την ζωγραφική και όχι την αρχιτεκτονική ή την γλυπτική. Οι Κρήτες έκτιζαν πρόχειρα, σύμφωνα με τις ανάγκες τους, ξέροντας πως κάποιος σεισμός θα μπορούσε να τα γκρεμίσει όλα. "Όσο για τη γλυπτική, ο τεχνίτης της Μινωϊκής Κρήτης ήταν θαυμάσιος σε έργα μικροτεχνίας: κοσμήματα, αγγαματάκια μπρούτζινα και πήλινα και από έλεφαντόδοντο. 'Ο ωραίος στεατίτης λίθος του νησιού δεν δουλεύτηκε με μεγάλα αγγαματα, αλλά άναμεσα στα ωραιότερα γλυπτά όλου του κόσμου είναι μερικά Μινωϊκά κεφάλια ταύρων σε στεατίτη.

"Αντίθετα οι Κρήτες αγαπούσαν πολύ τις τοιχογραφίες. Συνηθισμένα θέματα της Μεσομινωϊκής ζω-

γραφικής (γύρω στα 1600 π.Χ.) ήταν ζωα ανάμεσα σε λουλούδια και φυτά. Στην εποχή αυτή ανήκει η ωπογραφία του «Γαλάζιου Πιθήκου». Πάπυροι και άνθισμένες καλαμιές φυτρώνουν στις όχθες ενός ρυακιού και ένας πύθκος προσπαθεί άδεξια να μαζέψει λουλούδια. Τα χρώματα, που διατηρούν ακόμη κάποια φρεσκάδα, θά ήταν τότε καταπληκτικά λαμπρά. Στην ίδια εποχή ανήκει ή περίφημη τοιχογραφία με τις «Γαλάζιες Κυρίες». Τα ζωγραφικά έργα της Ύστερομινωικής περιόδου, κάπου ένατο χρόνια αργότερα, είναι πιό στυλιζαρισμένα, όπως φαίνεται από την τοιχογραφία με τόν βασιλιά που περπατάει στον κήπο και από τις παραστάσεις φυτών και φτερωτών λεόντων στ' ύς τοίχους της αίθουσας του θρόνου.

Παρ' όλο που οι Μινωϊκές αυτές τοιχογραφίες έχουν κάποια συμβατικότητα στην τεχνική τους —δείχνοντας μόνο το προφίλ και ολόκληρα τα μάτια, όπως γίνεται στην Αιγυπτιακή, την Μεσοποταμιακή και την αρχαϊκή Έλληνική τέχνη—ωστόσο έχουν μιὰ παράξενη γοητεία. Γιατί έχουν κάτι τὸ παιδιαστικό και τὸ ἐξεζητημένο συγχρόνως, εἶναι τυποποιημένες και ρεαλιστικές, και ἱμπρεσιονιστικές. Οἱ καλλιτέχνες που τις ἔφτιαξαν ἦταν ὑπέροχοι στὸ σχέδιο και στὸ χρώμα και εἶχαν ἀνακαλύψει πὼς τὸ βάθος μπορεί νὰ ἀπεικονιστῇ μετὰ τὴν κατάλληλη τοποθέσια μερικῶν χτυπητῶν χρωμάτων. Μετὰ τὴν πτώση τῆς Μινωϊκῆς Κρήτης τὸ τέχνασμα αὐτὸ χάθηκε και ξαναβρέθηκε ἀπὸ τοὺς Βυζαντινοὺς. Κι' ἕνας ἀπ' αὐτοὺς πάλι, ὁ Δομήνικος Θεοτοκόπουλος, ὁ μεγάλος ζωγράφος ἀπὸ τὴν Κρήτη, ὁ γνωστὸς Γκρέκο, τὸ εἰσήγαγε στὴ δυτικὴ Εὐρώπη. Εἶναι παράξενο· κι' ὁμως, παρ' ὅλο που ὁ Γκρέκο δὲν θὰ εἶδε ποτὲ Μινωϊκὴ τοιχογραφία, ἔχουμε τὴν

Μινωϊκὸ σπίτι

ἐντύπωση πὼς ὑπάρχει κάποια μακρινὴ συγγένεια ἀνάμεσα στὴν δική του ζωγραφικὴ και στὴ ζωγραφικὴ τῶν μακρινῶν Μινωϊκῶν προγόνων του.

Δύο ἀπὸ τὰ σημαντικότερα φαινόμενα τῆς ζωῆς τῶν Μινωϊκῶν Κρητῶν δὲν ἔχουν ἀκόμη μελετηθῇ ὅσο θὰ ἔπρεπε: Τὸ πάθος γὰρ τὶς ταυρομαχίες και τὸ ἐμπόριο μετὰ τὴν Αἴγυπτο. Αὐτὰ ὁμως ἀποτελοῦν θέμα ἰδιαίτερης μελέτης γιατί και τὰ δύο συνδέονται μετὰ τὴν αἰφνίδια καταστροφὴ τῆς Μινωϊκῆς αὐτοκρατορίας. Ὡστόσο τὰ στοιχεῖα που ἔχουν συγκεντρωθῇ μᾶς ἐπιτρέπουν νὰ δοκιμάσουμε νὰ ἐκτιμήσουμε τὴ σημασία τοῦ Μινωϊκοῦ πολιτισμοῦ γὰρ τὴν ἀνθρωπότητα γενικὰ και γὰρ τὸν Εὐρωπαϊὸ ἰδιαίτερα.

Τὸ νόημα τοῦ μινωϊκοῦ το λιτισμοῦ

Πολλὰ γράφτηκαν γὰρ τοὺς Μινωϊκοὺς Κρητῆς και ὑπάρχουν δυὸ ἀντίθετες γνώμες. Κατὰ τὸν Ἑβανς, πὺ μᾶς τοὺς ἀποκάλυψε, οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ εἶχαν φθάσει σχεδὸν στὸ τέλειο. Ἡ ἐποχή τους ἦταν γι' αὐτὸν ἕνας χρυσὸς αἰώνας που ὅσο τὸν γνωρίζει κανεὶς ἀπὸ κοντὰ καταλαβαίνει, χρόνο μετὰ τὸν χρόνο, νὰ γίνεται κι' αὐτὸς «Μινωϊκός». Ἡ ἄλλη γνώμη πηγάζει ἀπὸ τὴν ἀρρώστεια που λέγεται «πουριτανικὴ προκατάληψη», ἀπὸ τὴν ὁποία μολύνθηκαν και μερικοὶ ἐπιστήμονες και ἀρχαιολόγοι. Οἱ ἄνθρωποι που θεωροῦσαν τὸν Παρθενῶνα ὡς κορφὴ τῆς τέχνης, τοὺς Ἀθηναίους τοῦ 5ου αἰῶνα ὡς πρότυπα ἀνδρῶν, τὶς γυναῖκες ὡς ὄντα που πρέπει νὰ μὲνουν ὑποταγμένα και τὸν Πλάτωνα—ἢ μᾶλλον τὴν Πλατωνικὴ «ιδέα»—ὡς τελείωσι τοῦ πνεύματος, δὲν ἐγκρίνανε βέβαια τὴν Μινωϊκὴν Κρήτη. Ἡ ἀκαταστασία τῶν κτισμάτων τους, οἱ ἀθλητικὲς τους ἀντιλήψεις, οἱ γοητευτικὲς

«προκλητικὲς» τοὺς γυναῖκες, τὸ ἐνδιαφέρον τους γὰρ τὸ ἐμπόριο, ὅλα αὐτὰ ἦταν πράγματα ἐξοργιστικά. Καί γι' αὐτὸ θεωροῦσαν τοὺς Μινωϊκοὺς Κορὴν ἄνθρώπους «τῆς παρακμῆς». Εἰρωνεύονταν τὴν Μινωϊκὴ τέχνη και ἀμφισβητοῦσαν τὴν αὐθεντικότητά της καλλιτεχνήματος. Στὴν πραγματικότητα ἡ Μινωϊκὴ Κρήτη δὲν θρικόταν οὔτε στὴν τελειότητα, οὔτε στὴν παρακμῇ. Ὁ πολιτισμὸς τους εἶναι μίαν ἀπόδειξις ὅτι ἡ ἀνθρώπινη φυλὴ ὅταν ἔχει ἀρ-

κετὰ τροφίμα γὰρ νὰ διατηρηθῇ στὴ ζωὴ και ἕναν τόπο μετὰ καλὸ κλίμα γὰρ νὰ ζήσει, προσαρμόζεται, ἐλίσσεται, προοδεύει και ἀναπτύσσει πλούσια τὴν ἐπινοητικότητά της. Ἄν ὁ πολιτισμὸς αὐτὸς δὲν εἶχε ὑπάρξει, κάτι θὰ ἔλειπε ἀπὸ τὸ πλούσιο μίγμα τῶν ἰδιοτήτων ἐκείνων που μᾶς ἔδωσαν τὴν γνωστὴ μας κλασσικὴ Ἑλλάδα και ὁ κόσμος—ἀκόμη και σήμερα—θὰ ἦταν ἀναμφισβήτητα πιὸ φτωχός.

Μινωϊκὴ σφραγίδα τοῦ 1800 π. Χ.

Π ὡς θὰ θεραπεύσουμε γιὰτρε μου αὐτὴν τὴν τρομερὴ αὐπνία που ἔχω; ρωτᾷ ἀπελπισμένος ὁ πελάτης τὸν γιὰτρό του.
—Θὰ χτυπήσουμε τὴν ἀρχικὴ αἰτία τοῦ κακοῦ.
—Σύμφωνοι, γιὰτρε μου, ἀλλὰ μὴ πειράξετε τὸ νεογένητό μας.

Tatler

Ε δώσατε τὸ γράμμα που σᾶς ἄφησα χθὲς στὸν κύριο Δήμαρχο; ρωτᾷ κάποιος τὸν ὑπὸν ὑπὸν τὸν Δημάρχου, ἕνα λιγάκι ἀγαθούτσικο.
—Μάλιστα κύριε, ἀλλὰ μὴ δίνετε γράμματα στὸν κύριο Δήμαρχο—εἶναι στραβὸς κύριε—καθόλου δὲν βλέπει, ἐντελῶς στραβός.
—Στραβός; μὰ τί λὲς παιδί μου;
—Μάλιστα κύριε. Δυὸ φορὲς με ρώτησε χθὲς «πού εἶναι τὸ καπέλλο μου;» κι' ἐγὼ κύριε τὸ εἶχα τὸ καπέλλο μου στὸ κεφάλι μου—δὲν τόβλεπε μπροστὰ στὰ μάτια του.

Constellation

Τί ἀκριβῶς ἐννοεῖτε ὅταν γέτε

Γιὰ κάθε μιὰ ἀπὸ τίς παρακάτω λέξεις διαλέξετε ἀνάμεσα στοὺς 3 ὁρισμοὺς ἐκεῖνον ποὺ νομίζετε ὅτι ἀποδίδει τὴν ἀκριβῆ σημασία της.

1) ΑΝΔΡΕΙΚΕΛΟ.— Α: Νά-
νος. Β: Κούκλα. Γ: Ἀγαλμα.

2) ΑΝΤΙΔΙΚΙΑ.— Α: Φιλο-
νικία. Β: Διεξαγωγή δίκης. Γ:
Δικαστική διαφορά.

3) ΔΑΝΔΗΣ.— Α: Ἀριστο-
κράτης. Β: Κομψευόμενος. Γ:
Δεινὸς χορευτής.

4) ΕΛΙΞΗΡΙΟΝ.— Α: Θαυ-
ματουργὸ φάρμακο. Β: Κινητή-
ρας. Γ: Αἰώνια νεότης.

5) ΜΠΕΡΝΤΑΧΙ.— Α: Φοβε-
ρὸ σινάχι. Β: Μικρὴ μπέρτα. Γ:
Ξυλοδαρμός.

6) ΜΠΛΑΖΕ.— Α: Ψυχικὰ
κουρασμένος. Β: Ὑπερήφανος.
Γ: Ἐκφυλος.

7) ΟΙΣΤΡΟΣ.— Α: Ὄνομα
ποταμοῦ. Β: Ἐμπνευσι. Γ: Εἰ-

δος κουνουπιού.

8) ΠΑΚΤΩΛΟΣ.— Α: Πηγὴ
πλούτου. Β: Χρυσωρυχεῖο. Γ:
Θησαυροφυλάκιο.

9) ΣΚΕΥΩΡΙΑ.— Α: Κατα-
σκευή. Β: Σκουριά. Γ: Ραδιουρ-
γία.

10) ΣΝΟΜΠ.— Α: Τῆς τε-
λευταίας μόδας. Β: Ματαιόδο-
ξος μιμητής. Γ: Ἐπιπόλαιος.

11) ΤΟΤΕΜ.— Α: Ἐρυθρό-
δερμος. Β: Γενάρχης. Γ: Φυλα-
χτό.

12) ΤΡΑΓΕΛΑΦΟΣ.— Α:
Τραγικὸ λάθος. Β: Παχὺς τρά-
γος. Γ: Ἀλλόκοτο πράγμα.

13) ΦΕΡΕΟΙΚΟΣ.— Α: Ποῦ
κουβάλει τὸ σπῆτι του. Β: Ἐμ-
πιστος. Γ: Ξενιτεμένος.

14) ΦΙΑΣΚΟ.— Α: Κωμω-
δία. Β: Ἀποτυχία. Γ: Ἐμπαιγ-
μός.

(Ἀπαντήσεις στὴ σελίδα 119)

Διὰ φίλοι συναντῶνται ὕστερα ἀπὸ ἕνα χρόνο. Ὁ Τζῶν τὰ ἔχασε βλέ-
ποντας πόσο εἶχε ἀλλάξει ὁ Γκρήν. Τὸ πρόσωπό του ἦταν τόσο ἀδυνα-
τισμένο, ποῦ τὰ κόκκαλά του πετοῦσαν, τὰ μάτια του εἶχαν χωθῇ μέσα στὶς
κόγχες τους καὶ τὰ ρούχα του κρέμονταν πάνω στὸ σῶμα του.
Ὁ Τζῶν δὲν μπόρεσε νὰ κρύψῃ τὴν κατάπληξί του:
— Τί ἔπαθες, Χριστιανέ μου, ρώτησε τὸν φίλο του. Πῶς ἔγινες ἔτσι; Ἀρ-
ρωστος ἤσουν; Φαίνεσαι σὰν νὰ βγήκες ἀπὸ τὸ νοσοκομεῖο.
— Τίποτα τέτοιο δὲν μού συνέβη, ἀπάντησε ὁ Γκρήν. Ἀπλῶς ἡ γυναῖκα
μου κάνει δίαιτα γιὰ ν' ἀδυνατίσῃ.

Constellation

Μιὰ προσωπικότης τῆς Μεγάλης Βρεταννίας ποὺ θεωρεῖται
αὐθεντία στὰ ζητήματα τοῦ σύγχρονου πολέμου ἀποκαλύπτει:

ΠΩΣ ΘΑ ΑΝΑΧΑΙΤΙΣΟΥΜΕ ΤΗ ΡΩΣΙΑ

Τοῦ

J. F. C. FULLER

(ἀποσπάσματα ἀπὸ μιὰ συνέντευξί του μετ' ἐν σημοσι-
ογράφο Τσάρλς Κλάιν τοῦ «News and World Report»)

*Ποιὰ εἶναι ἡ γνώμη σας,
στρατηγέ, γιὰ τὸν σημερινὸ Εὐ-
ρωπαϊκὸ Στρατό;*

Ὅπως ἐμφανίζεται σήμερα, εἶ-
ναι κάτι ποὺ ἀπέχει ἀπελπιστι-
κὰ ἀπὸ τὴν πραγματικότητα.
Πρόκειται γιὰ ἕνα στρατὸ στὰ
χαρτιά. Ἄν ἡ Ρωσία ἀποφάσι-
ζε νὰ κινηθῇ τώρα, δὲν ὑπάρχει
ἐμπόδιο ἱκανὸ νὰ τὴν ἀποτρέψῃ
νὰ κατακλύσῃ τὴ Δυτικὴ Εὐρώ-
πη, ἐκτὸς ἀπὸ τὴ γεωγραφικὴ
διαμόρφωσι τῶν Πυρηναίων ποὺ
χωρίζουν τὴ Γαλλία ἀπὸ τὴν Ἰ-
σπανία.

*Ἄν ἡ Ρωσία ἐπιτεθῇ, θὰ
μπορέσουν οἱ δυνάμεις τῶν συμ-
μάχων νὰ διεξαγάγουν μετ' ἐπι-
τυχία ἕνα ἀγῶνα ὑποχωρήσεως;*

Ὅχι. Τὸ τί ὀλικὸ καὶ ἄνδρες
θὰ κατορθώσουν νὰ διασώσουν
ἐξαρτᾶται ἀπὸ τοὺς ὑποκειμενι-
κοὺς ὑπολογισμοὺς τοῦ καθενός.
Ψυχολογικῶς ὁμως ἡ ὑποχώρη-
σί μας θὰ εἶναι καταστρεπτικὴ.
Δὲν πρέπει νὰ κάνωμε τὴν ἐσφαλ-
μένη σκέψι ὅτι ὁ προσηχὴς πό-

λεμος θὰ μοιάζῃ μετ' τὸν τελευ-
ταῖο, ὅτι θὰ εἶναι δηλαδὴ πόλε-
μος ὑποχωρήσεως, ἐν συνεχείᾳ ἀ-
πελευθερώσεως καὶ τέλος ἄνευ ὀ-
ρων παραδόσεως.

*Μήπως αὐτὸ σημαίνει ὅτι τὸ
μέλλον τῆς Εὐρώπης ἀπὸ στρα-
τιωτικῆς ἀπόψεως εἶναι ἀπελ-
πιστικόν;*

Καθόλου. Σκοπὸς τοῦ ἐπανε-
ξοπλισμοῦ εἶναι νὰ ἀναγκάσῃ
τὸν ἐχθρὸ νὰ διαπραγματευθῇ ὑ-
πὸ ὅρους ποὺ νὰ εἶναι συμφέρον-
τες σὲ μᾶς. Καὶ γιὰ νὰ ἐξασφα-
λίσωμε τὴν ἀπαραίτητη αὐτὴ ὑ-
περοχή στὶς διαπραγματεύσεις ὑ-
πάρχουν πολλὰ μέσα. Τόσο οἱ
Γερμανοί, ὅσο καὶ οἱ Ἰσπανοὶ
θὰ μπορούσαν νὰ μετατραποῦν σὲ
ἀξιόλογες δυνάμεις στὸν τομέα
αὐτόν.

*Εἶναι δυνατόν νὰ ἐμπιστευ-
θοῦμε ὅπλα στοὺς Γερμανοὺς;*

Ποῖος κίνδυνος εἶναι μεγαλύ-
τερος: Νὰ ἐπιτεθῇ ἐναντίον τῆς
Δύσεως μιὰ ἐπανεξοπλισμένη
Γερμανία ἢ ἡ Δύσις νὰ μείνῃ ἐ-

κτεθειμένη στην κατάκτηση ἐκ μέρους τῆς Ρωσίας ἐπειδὴ θὰ στερεῖται τῶν Γερμανῶν στρατιωτῶν; Ἡ ἰδέα ὅτι πιθανῶς στὸ μέλλον ἡ Γερμανία θὰ ἔχη τὴ δυνατότητα νὰ κατακτήσῃ τὸ μεγαλύτερο μέρος τοῦ κόσμου μόνη της, εἶναι ἀνόητη. Δὲν ὑπάρχει χώρα ποὺ νὰ εἶναι σὲ θέσι, μόνη της, νὰ διαθέσῃ τοὺς ἀναγκαίους πόρους γιὰ τὴ διεξαγωγὴ παγκοσμίου πολέμου. Οὔτε ἡ Ρωσία, οὔτε ἡ Ἀμερική. Μόνο μιὰ ὁμάδα χωρῶν μπορεῖ νὰ ἐπιχειρήσῃ κάτι τέτοιο. Στὴν περίπτωσιν τῆς Ρωσίας πρέπει πάντοτε νὰ υπολογίζωμε καὶ τοὺς δορυφόρους της.

Προβλέπετε στὸ ἔγγυς μέλλον τὴν πιθανότητα πραγματικοῦ πολέμου στὴν Εὐρώπῃ;

Ὁχι. Ἡ γνώμη τοῦ Λένιν ἦταν «νὰ ἀναβάλλῃ τις πολεμικὲς ἐπιχειρήσεις ὥσπου ἡ ἠθικὴ ἀποσύνθεσις τοῦ ἐχθροῦ νὰ καθιστᾷ εὐκολώτερη τὴν ἐξαπόλυσιν τοῦ θανατηφόρου πλήγματος. Κατὰ τὸ σύστημα τοῦ Λένιν ὁ ψυχολογικὸς παράγων εἶχε προτεραιότητα ἀπέναντι τοῦ στρατιωτικοῦ. Ἡ σημερινὴ συγκέντρωσις καὶ ὀργάνωσις τῶν ρωσικῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων ἀποβλέπει σὲ δυὸ σκοπούς: Πρῶτον στὴν ἐνίσχυσιν τοῦ ψυχολογικοῦ πολέμου ποὺ διεξάγει μὲ ἕνα καταιγισμὸ τρομοκρατίας, μία διαρκὴ ἀπειλὴ ἐναντίον ὅλων ἐκείνων ποὺ ἀνθίστανται, καί, δεύτερον στὴν ἐξασφάλισιν ἀμύνης στὴν περίπτωσιν ποὺ ὁ ψυχολογικὸς ἐπιθετικὸς τοῦ πολέμου ὁδηγήσῃ σὲ πραγματικὸν πόλεμον.

Ὡστε ὁ σημερινὸς «ψυχρὸς πόλεμος» εἶναι πραγματικὸς πόλεμος;

Ναί. Εἶναι ὁ Τρίτος Παγκό-

σμιος Πόλεμος. Πρόκειται γιὰ κάτι τὸ βιαιότατον θετικὸ ποὺ μπορεῖ ν' ἀντιμετωπισθῇ μόνο μὲ ἕξ ἴσου θετικὴ δράσι. Γιὰ νὰ καταλάβετε: Προσπαθοῦμε πολλὰς φορὲς νὰ «συγκρατήσωμε» τὴν ἐξάπλωσιν τῆς ἐλonoσίας χρησιμοποιοῦντας κουνουπιέρες. Ἄν ὅμως ἐπιδιώκωμε πραγματικὰ νὰ ἐξαφανίσουμε τὴν ἀσθένεια, πρέπει νὰ χτυπήσωμε τὶς ἐστίες ἀναπτύξεως τῶν κουνουπιῶν. Τὸ Σχέδιον Μάρσαλ στὴν οὐσία τοῦ ἦταν σχέδιον ἀμυντικόν. Τὸ Βορειοατλαντικὸ Σύμφωνον ἀπέτελεσε ἕνα εἶδος διπλωματικῆς ἀντιδράσεως. Ἐκεῖνο ποὺ χρειάζεται τὴ στιγμὴ αὕτη εἶναι μιὰ θετικὴ, ψυχολογικὴ ἀντεπίθεσις.

Ποιὸς κερδίζει τὸν ψυχρὸν πόλεμον;

Ἡ Ρωσία. Ἀπὸ τὸ τέλος τοῦ Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου ἐνσωμάτωσε μεγάλα τμήματα ἐδάφους, χωρὶς νὰ διεξαγάγῃ ἀπ' εὐθείας ρωσικὸν πόλεμον. Τῇ στιγμῇ αὕτη, χρησιμοποιοῦντας τοὺς δορυφόρους της, ἔχει καθελώσει μεγάλες συμμαχικὰς δυνάμεις στὴν Κορέα.

Τι συνιστᾷτε εἰδικῶς διὰ πρότερον νὰ κάνουν οἱ Σύμμαχοι στὸν τομέα τοῦ ψυχροῦ πολέμου;

Υπάρχουν μεγάλες περιοχὲς στὸ ἐσωτερικὸν τῆς Ρωσίας, ὅπου ἐπικρατεῖ δυσάρεσκεια. Σὲ ὅλα τὰ δορυφόρα κράτη καὶ τὴν Οὐκρανία ὑπάρχουν πιθανότητες ἐξεγέρσεως. Πρῶτα ἀπ' ὅλα χρειάζομαστε καλύτερες καὶ περισσότερες πληροφορίες. Συγχρόνως πρέπει νὰ συντάξωμε ἕνα «Χάρτη τῶν Δυτικῶν» ποὺ νὰ ἐκχρὴ τὴν ψυχολογικὴ ἐπίδρασιν ποὺ εἶχε τὸ παλαιὸ Κομμουνιστικόν

Μανιφέστο. Ἀμέσως μετὰ πρέπει νὰ στρωθοῦμε στὴ δουλειά.

Τὸ νὰ ἐπιχειρήσωμε ν' ἀρχίσωμε μιὰ πρῶτῃ ἐπανάστασιν θὰ ἦταν μοιραῖο σφάλμα. Μπορεῖτε ὅμως νὰ δώσετε στοὺς δυσαρεστημένους τὴν ἐλπίδα ὅτι θ' ἀνατεῖλῃ ἡ ἡμέρα τῆς ἐλευθερίας καὶ τοῦ λυτρωμοῦ. Μποροῦμε νὰ μάθουμε ἀκριβῶς ποῖα εἶναι τὰ πιὸ ἐκμεταλλεύσιμα τοπικὰ ζητήματα καὶ τὰ ἄτομα ποὺ εἶναι περισσότερο ἀφωσιωμένα στὴν ἰδέα τῆς ἐλευθερίας. Ἐν τῷ μεταξὺ καὶ συγχρόνως πρέπει νὰ χρησιμοποιούνται σὲ ὅλη τους τὴ δυνατὴ ἔκτασι οἱ ραδιοφωνικὲς ἐκπομπὲς καὶ οἱ προκηρύξεις.

Ποῖα θέσι ἔχουν, κατὰ τὴν γνώμη σας, οἱ ἀτομικὲς δόμβες καὶ τὰ ἀτομικὰ ὅπλα;

Ἡ ποσότης τῶν βομβῶν καὶ τῶν ἀτομικῶν ὅπλων ποὺ διαθέτουν οἱ Δυτικοὶ Σύμμαχοι ἀσφαλῶς εἶναι ἕνας παράγων ποὺ ἀναχαιτίζει τὴ Ρωσία. Ἐν τούτοις, ἡ χρησιμοποίησις βομβῶν στὴν Κορέα π. χ. θὰ ἦταν ἀνοησία. Πρὸς τὸ παρόν πρέπει νὰ περιβάλλωμε μὲ τὴ μεγαλύτερη δυνατὴ μυστικότητα τὰ συμμαχικὰ ἀποθέματα ἀτομικῶν ὅπλων καὶ βομβῶν. Ὁ σκοπὸς εἶναι νὰ ἐπαπειλοῦμε τὸν ἐχθρὸν μὲ ἕνα ἀγνώστου ἐκτάσεως κίνδυνον. Δὲν πρέπει νὰ τὸν ἀφίνουμε νὰ ἐξοικειωθῇ μὲ τὶς καταστροφὰς ποὺ προκαλεῖ ἡ ἀτομικὴ δόμβα.

Ἄν κάποιε στὸ μέλλον ἐκραγῇ ἕνας γενικὸς πραγματικὸς πόλεμος, θὰ χρησιμοποιηθῇ ἡ ἀτομικὴ δόμβα;

Νομίζω ναί. Ὁ νικητὴς θὰ κυριαρχήσῃ μιᾶς ἐρήμου ποὺ θ' ἀποτελῇ τὸν κόσμον τοῦ μεταπολεμικοῦ μέλλοντος, ἀλλὰ ἡ κοινὴ

γνώμη σ' ὅλον τὸν κόσμον θὰ ζητᾷ ἐπιτακτικὰ τὴν χρησιμοποίησιν της.

Μπορεῖτε νὰ ἰσχυρισθῇτε ὅτι οἱ Ἠνωμένους Πολιτεῖες δύνουν μεγάλη σημασία στοὺς ἐξοπλισμούς;

Ὁχι. Νομίζω ὅτι πρέπει νὰ ἐπανεξοπλισθοῦν σὲ μεγάλη κλίμακα. Χρειάζεται ἡ συγκέντρωσις ὅπλων, ὥστε ἡ ψυχολογικὴ ἀντεπίθεσις μας νὰ εἶναι περισσότερο τολημηρὴ. Ἐκεῖνο γιὰ τὸ ὁποῖον πραγματικῶς ἀνησυχῶ εἶναι μήπως ἡ Ἀμερικὴ ἐπιδοθῇ στὴν δημιουργίαν τεραστίων ἀποθεμάτων ὅπλων, χωρὶς ταῦτοχρόνως νὰ ἐπιδοθῇ καὶ στὴν διεξαγωγὴ τοῦ πολέμου τῶν νεύρων. Ὅλα εἶναι ζήτημα ἰσορροπίας, στὴν ὁποία τὴν προτεραιότητα ἔχει ὁ πόλεμος τῶν νεύρων.

Πῶς συνοψίζετε τὴν κατάστασιν στὴν Κορέα;

Οἱ διαπραγματεύσεις περὶ ἀνακωχῆς θὰ μπορούσαν νὰ ἦταν ἀποτελεσματικὲς ἐὰν εἶχε τεθῇ ἕνα χρονικὸ ὄριο καὶ εἶχε ἐκβιασθῇ μιὰ ἀπάντησις, ἕνα «ναὶ» ἢ ἕνα «ὄχι». Δυστυχῶς ὅμως δὲν ἐτέθησαν χρονικὰ ὅρια καὶ ἔτσι δὲν ἔγινε παρὰ ὅτι χειρότερον μπορούσε κανεὶς νὰ περιμένῃ. Εἰλικρινὰ φαινόσαστε σὰν νὰ μὴ γνωρίζετε ποιοὶ ἀκριβῶς ἔπρεπε νὰ εἶναι οἱ πολιτικοὶ ἀντικειμενικοὶ σκοποὶ σας. Ἐσεῖς οἱ Ἀμερικανοὶ καὶ οἱ ὑπόλοιποι ἐκπρόσωποι τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν δὲν φαίνεστε νὰ ξέρετε πῶς πρέπει κανεὶς νὰ παζαρεύῃ μὲ τοὺς Ἀνατολίτες.

Νομίζω ὅτι οἱ Ἐρυθροὶ τῆς Κίνας εἶναι ἐπιφυλακτικοὶ καὶ προσπαθοῦν νὰ μὴ δεθοῦν πολὺ μὲ τὰ ρωσικὰ νήματα. Ἐπίσης

ή οικονομική αίμορραγία της Κίνας πρέπει να είναι μεγάλη. Πρέπει όμως να θυμάται κανείς πάντοτε ότι ο 'Ανατολίτης έχει ανεξάντλητη ύπομονή. Αυτός σκέπτεται με κριτήριο την αιωνιότητα, ενώ εμείς σκεπτόμαστε το βραδινό μας φαγητό. Το να συζητή κανείς με 'Ανατολίτες είναι σαν να χάνεται στο Νιρβάνα.

Υπάρχει καθαρώς στρατιωτική απάντησι στο πρόβλημα του κομμουνισμού;

Ήσυχως όχι. Σε μία ιδεολογία πρέπει ν' απαντήσει κανείς με μία καλύτερη ιδεολογία. Στους δυο τελευταίους πολέμους εκείνοι που κέρδισαν θρέθηκαν σχεδόν στην ίδια κατάσταση με τους ήττημένους. Με άλλα λόγια η δύναμι της καταστροφής γρήγορα γίνεται ή δύναμι που αναχαίτιζει τον πόλεμο. 'Εφ' όσον η ανθρωπότητα θα εξακολουθήσει να φιλονικεί, οι λαοί του κόσμου θα περιορίζονται διαρκώς περισσότερο στην ψυχολογική μάχη, για να αποφύγουν την έκμηδενισι.

Οι διενέξεις μεταξύ κυβερνήσεων υποχωρούν σιγά - σιγά και αντικαθίστανται από διενέξεις μεταξύ κυβερνήσεων και των αντιτιθεμένων λαϊκών στρωμάτων.

Σκοπός δεν είναι πιά, όπως άλλοτε, να διευθετηθεί το ζήτημα με συζητήσεις, αλλά με εξεγέρσεις. Να πεισθεί ο έχθρικός λαός να ανατρέψει την κυβέρνηση ή να την εξαναγκάσει να αποδεχθεί την πολιτική των αντιπάλων της.

'Εφ' όσον δεν το καταλαβαίνουμε αυτό, θα εξακολουθήσουμε να καταπολεμούμε τη νέα διπλωματία με τις μεθόδους της παλαιάς και το αναμφισβήτητο αποτέλεσμα είναι ότι θα νικηθούμε στον κόσμο των ιδεών, όποτε από ένστικτο αυτοσυντηρήσεως θα καταφύγουμε στη βία. Και το τελευταίο αυτό θα είναι μία ανυπολόγιστη συμφορά.

Με δυο λόγια, τι θα μπορούσατε να συστήσετε γενικά και ειδικά;

Διεξάγουμε από της πλευράς μας δραστήρια τον ψυχρό πόλεμο. 'Ο κομμουνισμός είναι αποτελεσματικός ως απειλή, δεν αποτελεί όμως επιτυχές σύστημα διακυβερνήσεως. 'Η Ρωσία είναι ένας γίγας με στομάχι πολύ ευπαθές στα πολιτικά δηλητήρια. 'Επομένως η απάντησι βρίσκεται στα χέρια μας: Μισό δράμι από «άντεπαναστατική στρυχνίνη» στον καφέ του τέρατος.

'Ο στρατηγός Fuller είναι στρατιωτικός σχολιαστής παγκοσμίου κύρους και συγγραφέας πολλών στρατιωτικών βιβλίων. Στον πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο έπι κεφαλής του όπλου των τάγκς είχε μεγάλες επιτυχίες. Κατά τον δεύτερο πόλεμο, ήταν στρατιωτικός κριτικός των Βρετανικών ενόπλων δυνάμεων. 'Ο στρατηγός Fuller είναι από τους ειδικούς που βλέπουν ψήφισμα και λογικά και βοηθάει τους μη ειδικούς να καταλάβουν τα υψηλά στρατιωτικά προβλήματα της εποχής μας.

ΓΙΑ ΝΑ ΠΕΡΝΑ Η ΩΡΑ

Ενας έργατης της 'Ανατολικής Ευρώπης σε ένα συνάδελφό του: Δεν μπορώ να καταλάβω γιατί διαρκώς γκρινιάζεις με το καθεστώς. 'Εγώ όλη μου την ευτυχία τη χρωστώ στο κομμουνιστικό κόμμα. Το πρωί π.χ., είμαι πολύ ένθουσιασμένος, όταν ξυπνήσω και δω ότι υπάρχει γκάζι για να ψήσω ένα τσάι. Πηδάω από τη χαρά μου, όταν έχω λίγη ζάχαρι να του δάλω.

Πηγαίνοντας στη δουλειά μου εύχαριστώ το Θεό, όταν βρώ θέσι στο λεωφορείο να καθίσω. Τρελλαίνομαι από χαρά, όταν βρίσκομαι με την ώρα μου στο εργοστάσιο και δεν πληρώνω τζερεμέδες.

Και όταν το βράδυ γυρίζω στο σπιτάκι μου και χτυπά η πόρτα και εμφανίζεται κάποιος και μου λέει: «Είστε ο Βλαντιμίρ Σβόντοβα;». 'Ε! δεν υπάρχει μεγαλύτερη ευτυχία στον κόσμο από τη δική μου, όταν μπορώ να του πώ: "Όχι σύντροφε. Χτύπησε δίπλα.

Pourquoi Pas?

★

Μια φορά ο μεγάλος γιατρός Κλώντ Μπερνάρ πήγε να δει ένα φίλο του. Τον βρήκε να πίνει ένα ποτήρι κονιάκ.

— Τί κάνεις εκεί; τρελλάθηκες; Το κονιάκ είναι πολύ βλαβερό. Μια φορά πήρα δυο σκυλιά. Τους έδωσα το ίδιο φαί, την ίδια ώρα. Στο ένα έδωσα και λίγο αλκοόλ. Όταν τα σκότωσα, στο σκυλί που είχε πάρει το αλκοόλ ή χώνευσις είχε πολύ καθυστερήσει. Τί σου λέει αυτό;

— Άπλως ότι το αλκοόλ δεν είναι φτιαγμένο για τα σκυλιά, αγαπητέ μου, απάντησε ο φίλος.

M. P.

★

Μια φορά ένας μεγάλος δικηγόρος μιλούσε στο δικαστήριο, όπως συνήθως, με μεγάλο οίστρο.

Σε μία στιγμή ένας συνάδελφός του του περνάει ένα σημείωμα: — Προσέξτε. Λάβατε τη θέση του αντιδίκου σας, έλεγε το σημείωμα.

Χωρίς να τα χάσει καθόλου ο δικηγόρος συνέχισε:

— Αλλά, κύριοι δικαστάι, θα σας πη ο συνήγορος του αντιδίκου. Και τώρα θα σας αποδείξω ότι όλα του τα επιχειρήματα είναι τραδηγμένα από τα μαλλιά!

X—Change

Ἀγριοπούρουδα

Τοῦ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΓΟΥΛΙΜΗ

Ἡ Ἑλλάς φημίζεται καὶ γιὰ τὸ βοτανικὸ τῆς πλουτο. Ἀνάλογα μὲ τὴν ἔκτασί της εἶναι ἡ πλουσιώτερη χώρα τῆς Εὐρώπης σὲ εἶδη φυτῶν. Ὅταν λέμε ἑλληνικά φυτὰ ἐννοοῦμε θέβαια αὐτόχθονα φυτὰ καὶ ὅχι ὅσα εἰσέχθησαν ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο κατὰ διάφορες ἐποχὲς ἀπὸ ξένες χώρες, εἴτε σκόπιμα γιὰ καλλιέργεια εἴτε καὶ τυχαία.

Ὁ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου κ. Χ. Διαπούλης, στὸ τρίτομο ἔργο του «Ἑλληνικὴ Χλωρίς», παραθέτει ἓνα πινάκκα μὲ 4.000 περίπου αὐτόχθονα εἶδη φυτῶν τὰ ὁποῖα εἶχαν ὀρεθῇ στὴν Ἑλλάδα μέχρι τὸν τελευταῖο πόλεμο. Στὸν ἀριθμὸ αὐτὸ δὲν περιλαμβάνονται περὶ τὰ 500 εἶδη τῶν νησιῶν τοῦ Αἰγαίου καὶ τῆς Δωδεκανήσου, τὰ ὁποῖα δὲν συναντῶνται σὲ ἄλλες ἑλληνικὲς περιφέρειες καὶ τὰ ὁποῖα καταγράφονται στὴ Flora Aegea τοῦ RECHINGER.

Ἐὰν στοὺς ἀριθμοὺς αὐτοὺς προστεθῇ καὶ σημαντικὸς ἀριθ-

μὸς εἰδῶν τὰ ὁποῖα ἀνεκαλύφθησαν κατὰ τελευταῖα χρόνια καὶ δὲν περιλαμβάνονται στοὺς ἀνωτέρω πίνακες, μποροῦμε νὰ υπολογίσουμε ὅτι τὸ σύνολο τῶν εἰδῶν τὰ ὁποῖα θρέθησαν μέχρι σήμερα στὴν Ἑλλάδα, δὲν ἀπέχει πολὺ ἀπὸ τὴν πέντε χιλιάδες, χωρὶς μάλιστα νὰ υπολογίσουμε κάπου χίλιες ἀνεγνωρισμένους ποικιλίες.

Πόσο μεγάλος εἶναι αὐτὸς ὁ ἀριθμὸς, μποροῦμε νὰ κρίνουμε ἐὰν λάβουμε ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ πενταπλασία περίπου σὲ ἔκτασι Γαλλία μαζί μὲ τὴν Ἑλβετία καὶ τὸ Βέλγιο, ἔχουν μόνο 3.400 εἶδη, ὅτι ἡ Μεγάλῃ Βρετανία μὲ διπλασία ἔκτασι ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα ἔχει 2.500 εἶδη καὶ τέλος ὅτι ἡ προπολεμικὴ Γερμανία μαζί μὲ τὴν Αὐστρία καὶ τὴν Ἑλβετία ἔχουν μόνο 3.211.

Τὰ ἐνδημικὰ φυτὰ τῆς Ἑλλάδος

Ἐκτὸς ὅμως ἀπὸ τὸν πλουτὸ τῶν εἰδῶν, ἡ ἑλληνικὴ χλω-

ρίς φημίζεται καὶ γιὰ τὸν μεγάλο ἀριθμὸ τῶν ἐνδημικῶν τῆς φυτῶν. Ἐνδημικά φυτὰ ὀνομάζονται ὅσα θρίσκονται μόνο σὲ μιὰ ὠρισμένη περιοχὴ, δηλαδὴ δὲν ὑπάρχουν σὲ κανένα ἄλλο μέρος τοῦ κόσμου.

Ὅπως προκύπτει ἀπὸ τὸ βιβλίον «Ζωὴ τῶν φυτῶν τῆς Βαλκανικῆς Χερσονήσου» (Plant life of the Balkan Peninsula) τοῦ διασήμου Ἀγγλοῦ βοτανολόγου καὶ φυτογεωγράφου W. B. Turrill, ἡ χλωρίς τῆς Βαλκανικῆς χερσονήσου εἶναι μοναδικὴ σὲ ὅλη τὴν Εὐρώπῃ γιὰ τὸν πλουτὸ τῶν ἐνδημικῶν εἰδῶν, περιλαμβάνουσα μέχρι τοῦ 1929, 1754 γνωστὰ ἐνδημικά εἶδη φυτῶν, χωρὶς τὰ νησιά τοῦ Αἰγαίου καὶ τῆς Δωδεκανήσου. Ἀπὸ τὸν ἀριθμὸ αὐτό, τὰ 853 εἶναι κοινὰ καὶ στὶς τέσσερες λεγόμενες Βαλκανικὲς χώρες, δηλαδὴ τὴν Ἑλλάδα, Γιουγκοσλαβία, Βουλγαρία καὶ Ἀλβανία. Ἀπὸ τὰ ὑπόλοιπα 901, τὰ ἀποκλειστικῶς Ἑλληνικά, ἐνδημικά εἶναι 514 ἐν συγκρίσει πρὸς 97 μόνο Γιουγκοσλαβικά, 136 Βουλγαρικά καὶ 12 Ἀλβανικά. Ἐὰν στὸν ἀριθμὸ αὐτὸ τῶν 514 υπολογίσῃ κανεὶς τουλάχιστον περὶ τὰ 15 ἐνδημικά τῆς Ἑλληνικῆς Θράκης (ὁ Turrill δέχεται 30 γιὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ Τουρκικὴ Θράκη μαζί) καὶ τουλάχιστον 40 γιὰ τὰ νησιά τοῦ Αἰγαίου καὶ τῆς Δωδεκανήσου, ἡ ἀναλογία ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἀξάνει ἀκόμη περισσότερο. Σημειωτέον ὅτι ἀπὸ τὴν πλουσιώτερες περιοχὲς σὲ ἐνδημικά εἶδη ἐν ἀναλογίᾳ πρὸς τὴν ἔκτασί της, εἶναι ἡ Κρήτη, ἡ ὁποία παρουσιάζει κατὰ τὸν Turrill τουλάχιστον 131 ἐνδημικά.

Πῶς ἐξηγεῖται ἡ ὑπαρξὶς τόσο ἐξαιρετικὰ μεγάλου ἀριθμοῦ ἐνδημικῶν στὴν Ἑλλάδα;

Μερικά εἶναι θέβαια λείψανα τῆς χλωρίδος τῆς τριτογενοῦς ἐποχῆς. Αὐτὰ ὅμως εἶναι λίγα καὶ ὁ ἀριθμὸς τους εἶναι σχεδὸν ἴσος πρὸς εἶδη ἴδιας γεωλογικῆς ἐποχῆς τὰ ὁποῖα παρατηροῦνται καὶ στὴ Βουλγαρία καὶ στὴ Γιουγκοσλαβία. Τὰ περισσότερα ὅμως ἀπὸ τὰ δικά μας ἐνδημικά εἶδη εἶναι, ὅπως δέχεται ὁ Turrill, προῖον νεωτέρων ἐποχῶν καὶ παρήχθησαν μέσα στὶς ἴδιες περιοχὲς ὅπου θρίσκονται καὶ σήμερα. Ἀπὸ αὐτὸ συνάγεται τὸ συμπέρασμα ὅτι στὴν Ἑλλάδα περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη Βαλκανικὴ χώρα καὶ γενικῶς ἀπὸ κάθε ἄλλη χώρα τῆς Εὐρώπης ἐπέδρασαν ἐντονώτερον οἱ βιολογικοὶ παράγοντες πού συντελοῦν στὴ δημιουργία νέων εἰδῶν.

Ἡ ἐποχὴ τῆς ἀνθήσεως στὴν Ἑλλάδα

Οἱ ξένοι οἱ ὁποῖοι ἐπισκέπτονται περαστικοὶ τὴ χώρα μας παραπονοῦνται ὅτι ἐδῶ, ἀντίθετα μὲ τὴν κεντρικὴ καὶ βόρεια Εὐρώπῃ, ἡ ἀνθίσις εἶναι σύντομη, μὲ διάρκειαν μόλις λίγες ἑβδομάδες καὶ ὅτι μετὰ τὸ Μάϊο δὲν ὑπάρχουν πιά ἀγριοπούρουδα. Αὐτὸ θέβαια ἀληθεύει κατὰ κανόνα γιὰ τὰ χαμηλὰ μέρη. Στὶς ὑψηλότερες ὅμως περιοχὲς, ὅχι μόνο ἡ ἀνθίσις διαρκεῖ πολὺ περισσότερο, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀνοιξὶς ἐμφανίζεται πολὺ ἀργότερα, δηλαδὴ τὸν Ἰούνιο καὶ τὸν Ἰούλιο. Γι' αὐτὸ πρῶτοι στὴν ἀνθίσις ἔρχονται στὴν Ἑλλάδα ὁ Ἰού-

νιος και ο 'Ιούλιος, μετά ο Μάιος, τέταρτος ο Αύγουστος και πέμπτος ο 'Απρίλιος.

Σπανίζοντα φυτά

Πολλά από τα 'Ελληνικά φυτά είναι σπάνια και δύσκολα τα βρίσκει κανείς. Μερικά σώζονται μόνο σε απότομους γκρεμούς, όπου ούτε τα γιδόπρόβατα, ούτε ο άνθρωπος μπορούν να φθάσουν. Πολλά είδη όμως έχουν δυστυχώς τελείως εξαφανιστή. Ο 'Αγγλος βοτανικός Sibthorp, ο οποίος επισκέφθηκε την 'Ελλάδα κατά τα τέλη του 18ου αιώνα, αναφέρει ώριμένα είδη τα οποία δεν υπάρχουν πιά.

Στη Γεννάδειο Βιβλιοθήκη βρίσκεται ένα βιβλίο που εκδόθηκε το 1828, χορηγία του μεγάλου 'Αγγλου φιλέλληνο Λόρδου Γκίλφορντ, με έγχρωμες εικόνες 77 ανθοφόρων της Κέρκυρας. Οι εικόνες αυτές, έργο ενός Skala, είναι πράγματι αληθινά καλλιτεχνήματα, τα οποία και μόνο γι' αυτό αξίζει κανείς να δει. Χαρακτηριστικό όμως είναι ότι μερικά από τα εικονιζόμενα φυτά δεν υπάρχουν πια στην Κέρκυρα.

'Αλλά το χτυπητότερο παράδειγμα εξαφάνσεως σπανίου φυτού στην 'Ελλάδα αποτελεί η BIBERSTEINIA ORPHANIDIS (Boissier). Το φυτό αυτό, συγγενές με το γεράνι, ύψους μισού περίπου μέτρου, με πολύ φανταχτερά τριανταφυλλιά λουλούδια, βρέθηκε για πρώτη φορά πριν από

έκατο χρόνια από τον τότε καθηγητή της βοτανικής του Πανεπιστημίου 'Αθηνών 'Ορφανίδη. Όπως ο ίδιος ανακοίνωσε, το βρήκε σε μία τοποθεσία «του πουλιού ο 'αχθος» σε ύψομετρο περίπου 1.900 μ. πάνω στη Ζήρεια (Κυλλήνη). Το φυτό αυτό ανήκει στο γένος BIBERSTEINIA το οποίο ούτε στην 'Ελλάδα ούτε σε άλλο μέρος της Ευρώπης απαντάται, αλλά μόνο στην 'Ασία. Ο 'Ορφανίδης το έστειλε άμέσως στον κορυφαίο βοτανικό Boissier, ο οποίος το περιέγραψε και του έδωσε για τον καθορισμό του είδους το όνομα του ίδιου του 'Ορφανίδη.

Μετά την ανακάλυψή της από τον 'Ορφανίδη πολλοί ξένοι βοτανολόγοι έπηγαν στη Ζήρεια και ζήτησαν να βρουν τη BIBERSTEINIA ORPHANIDIS, χωρίς όμως επιτυχία.

Ένας Γάλλος βοτανικός, ο Maire, ο οποίος ήρθε στην 'Ελλάδα πριν από 40 περίπου χρόνια, και ο οποίος μάταια επίσης την αναζήτησε, εκφράζει την υποψία ότι ο 'Ορφανίδης, ο οποίος δεν ήρκεϊτο μόνο να εφοδιάζει τα ξένα Πανεπιστήμια, αλλά και έμπορευόταν τα σπάνια 'Ελληνικά φυτά, έξεργάζετο όλες τις BIBERSTEINIAS τις οποίες είχε βρει, με αποτέλεσμα να την εξαφανίσει τελείως. Σημειωτέον ότι, η BIBERSTEINIA υπήρχε προ του τελευταίου πολέμου στο βοτανικό κήπο της Βιέννης, χάρις σε σπόρους τους οποίους εγκαίρως ο κήπος είχε προμηθευτή.

Βεβαίως στα πολιτισμένα κράτη, οι νόμοι αυστηρώς εφαρμόζονται προστατεύουν τα σπανίζοντα φυτά και δεν επιτρέπεται η συλλογή τους παρά μόνον για επιστημονικό σκοπό και σε περιορισμένο αριθμό. Στην 'Ελλάδα

όμως, δυστυχώς, τα σπάνια φυτά είναι έκθετα στην καταστροφική mania και του ανθρώπου και των γιδόπροβάτων. Ο γνωστός ζωγράφος 'Ιθακήσιος, ο οποίος έμεινε πολλά χρόνια στον 'Ολυμπο στη λεγόμενη «σπηλιά» όπου και εξωγράφησε τόσο ωραίους πίνακες του υπέροχου αυτού θουνού, μου έλεγε ότι είχε δει πριν από τον πόλεμο δυο ξένους να φορτώνουν κιβώτια δλόκληρα με σπάνια φυτά του 'Ολύμπου. Έξ άλλου τα γιδόπρόβατα προξενούν ανυπολόγιστες καταστροφές. Η νεοσύστατη στην 'Ελλάδα 'Εταιρεία Προστασίας της Φύσεως έχει μεταξύ των σκοπών της και την προστασία των σπάνιων φυτών. Υπάρχει και σχετικός παλιός νόμος, ο οποίος όμως ποτέ δεν έτέθη σε εφαρμογή.

Μερικά εξαιρετικά 'Ελληνικά φυτά

Η 'Ελλάς έχει πλήθος φυτών των οποίων τα άνθη και λόγω χρωματισμού και λόγω σχήματος είναι πράγματι αληθινά κομμοτεχνήματα. Από τα 30 είδη μενεξέδων που έχουμε ωραίοτερος είναι η VIOLA DELPHINANTHA (Bois.). Φυτρώνει σαν μικρό μαξιλάρι επάνω στους θράχους, με φύλλα μικρά σαν του θυμάριου και με άνθη μωβ με πληκτροτριανταφυλλί. Βρίσκεται στον 'Ολυμπο και στην κοιλάδα της Στυγός στο Χελμό. Άλλος εξαιρετικός μενεξές είναι η VIOLA

ARBORESCENS (L.) ή METHODIANA (Gandg.), ένας θαμνίσκος με ξύλινο στέλεχος, της οποίας τα άνθη είναι κίτρινα με μαύρα στίγματα στο θάθος. Έχει λεπτό άρωμα πολύ ισχυρότερο από τον καλλιεργημένο μενεξέ και υπάρχει κοντά στη Μονή Τοπλούς, στην ανατολική Κρήτη. Ένας άλλος ωραίος μενεξές είναι η VIOLA EUBOEA. Αυτός είναι ποικιλία της VIOLA GRACILIS (S. et Sm.) και σκεπάζει τις πλαγιές του όρους Όχη, επάνω από την Κάρυστο, με μεγάλες τουφές από μενεξέδες κίτρινους, άσπρους, μωβ και λιλά και διαφόρους συνδυασμούς αυτών των χρωμάτων.

Εξαιρετικά όμορφο φυτό, το όποιο ονομάζεται από τους ντόπιους αγούδιουρας, είναι το RHODODENDRON LUTEUM (Sweet), το οποίο εκτός από την 'Ασία συναντάται μόνο στη Μυτιλήνη. Είναι θάμνος ο οποίος φθάνει σε ύψος τα τέσσερα μέτρα, τα άνθη είναι μεγάλα όπως των ροδόδεντρων τα οποία βλέπει κανείς στη Γαλλία και στην 'Ελβετία. Έχει δυνατό μεθυστικό άρωμα το όποιο από πολύ μακριά γίνεται αισθητό και το θέαμα των χρυσοκίτρινων σφαιρών που σχηματίζονται από τα άνθη και σκεπάζουν σχεδόν ολόκληρο το θάμνο είναι πραγματικά αλησμόνητο. Έχουμε επίσης περί τα δέκα είδη τουλίπες. Ο περισσότερος κόσμος ξέρει τις κόκκινες τουλίπες. Στην Πάρνηθα όμως βρίσκεται κανείς και κίτρινες (TULIPA AUSTRALIS (Link)). Στο Μαίναλο βρήκα και την TULIPA MONTANA (Kunz.) με χρώμα χάλκινο. Στην Κρήτη υπάρχουν τρία είδη τουλίπας τα οποία δεν συναντώνται σε άλλα μέρη της 'Ελλάδος. Άξιοσημειώτη είναι η τουλίπα νέανος (TULIPA CRETICA (Boiss. et Hel-

αίτην.) πού φύεται στο Ἀκρωτήρι, ὀλίγα χιλιόμετρα ἀπὸ τὰ Χανιά. Ἔχουμε κάπου 12 διάφορες φριτιλάριες, οἱ ὁποῖες μοιάζουν κάπως μὲ τὶς τουλίπες, εἶναι ὅμως μικρότερες καὶ ἀντὶ νὰ στρέφονται πρὸς τὰ ἐπάνω κλίνουν πρὸς τὰ κάτω σὰν καμπάνες. Εἶναι ἀπὸ τὰ εὐγενέστερα ἑλληνικά φυτά. Κοντὰ στοῦ Καταιμῆδι, ἔξω ἀπὸ τὸ Τατοῖ, βρίσκεται τὴν FRITILLARIA OBILQUA (Gall.) μὲ χρῶμα σχεδὸν μαῦρο. Στὴν Ὑδρα φύεται ἡ FRITILLARIA RHODOKKANAKI (Orph.) μὲ ραβδώσεις θυμαίνες καὶ πράσινες καὶ κοντὰ στοῦ Ναυαρίνου ἡ κιτρινοπράσινη FRITILLARIA MESANENSIS (Rad.) στὴν Κρήτη κοντὰ στὴν Κριτσά ἡ FRITILLARIA SPHACIOTICA (Gand.), ἡ μεγαλύτερη ἀπὸ ὅλες.

Ἔχουμε ἐπίσης 5 παιονίες, οἱ ὁποῖες θὰ ἦταν πραγματικὸ στόλισμα γιὰ κάθε κήπο. Ἐνα φανταχτερὸ φυτὸ, πού βρίσκεται στὴν Κρήτη, εἶναι ἡ CYPRIANTHE ASIATICA (L.), συνδυασμὸς ἀνεμώνας καὶ ρενανγκούλας, μὲ κίτρινα, ρόζ καὶ ἄσπρα ἄνθη.

Υπάρχουν ἐπίσης στὴν Ἑλλάδα πάνω ἀπὸ 80 εἶδη ὀρχεοειδῶν, πολλὰ ἀπὸ τὰ ὁποῖα εἶναι πραγματικὴ ἀπομίμηση ἐντόμων. Ἐνα ἀπ' αὐτά, τὸ OPHRYS SPECULUM (Link.) πού βρίσκεται πάνω στοὺς τάφους τῶν Μυκηνῶν, μοιάζει καταπληκτικὰ μὲ μέλισσα. Ἀπὸ τὰ ὠραιότερα καὶ μεγαλύτερα εἶδη ὀρχεοειδῶν εἶναι ἡ Ἀσιατικὴ ORCHIS COMPERIANA (Stev.) ἡ ὁποία σώζεται στὸν Ὀλυμπο τῆς Μυτιλήνης μὲ πέταλα σὰν κορδέλλες, ἡ χρυσόμαυρη ORCHIS SEPULCHRALIS (Boiss. et Heldr.) τὴν ὁποία θρῆκα πλησίον τῆς Μάκρης στὴ Θράκη καὶ τὸ ἀραχνούφαντο καὶ ἀπίστευτο EPIPOGON GMELINI (Rich.) πού βρίσκεται μέσα σὲ ὑγρὰ χρώματα κάτω

ἀπὸ τὶς ὀξυές, ὅπου σπάνια φθάνει ὁ ἥλιος.

Πολὺ λίγοι ξέρουν ὅτι στὴν Ἑλλάδα φύεται ἄγριον τὸ muguet (CONVALLARIA MAJALIS (L.)), τὸ ὁποῖο βλέπουμε καλλιεργημένο στὰ ἀνθοπωλεῖα τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης. Τὸ θρῆκα σχετικὰ ἀφθονο στὰ Πριόνια τοῦ Ὀλύμπου.

Ἔχουμε ἐπίσης κάπου 50 εἶδη καμπανούλες, ἀπὸ τὶς ὁποῖες οἱ ὠραιότερες εἶναι ἐκεῖνες μὲ τὸ μεγάλο κεφάλι, πού θρῆκα ἐπάνω στὸν Ἀφέντη Καθούση στὴν Κρήτη. Ἐπίσης περίφημη εἶναι ἡ CAMPANULA OREADUM (Boiss. et Heldr.) πού βρίσκεται μόνον στὰ ψηλὰ μέρη τοῦ Ὀλύμπου καὶ ἡ CAMPANULA AIZOON (Boiss. et Sprun.) τοῦ Παρνασσοῦ. Ἔχουμε ἀκόμη 6 εἶδη γεντιάνες, γιὰ τὶς ὁποῖες τόσοι ὑπερφηφάνονται οἱ Ἑλῃετοί. Στὸν Ὀλυμπο, σὲ ὕψος 2.500 μέτρα, βρίσκεται ἡ GENTIANA PONTICA (Soltok.). Τὰ λουλούδια τῆς ἔχουν τὸ περίφημο bleu gentian, χρῶμα τῶν ζωγράφων. Στὴν Τσοῦκα Ρόσσα τῆς Πίνδου, στοὺς ἀπότομους θράχους τῆς ὁποίας ζῇ ἀκόμη ἡ ἀρκούδα, φυτρώνει τὸ GEUM COCCINEUM (S.S.) μὲ ἄνθη κόκκινα σὰν φωτιά καὶ ὁ RHINANTHUS ELEPHAS (L.) μὲ τοὺς χτυπητοὺς χρυσοκίτρινους βότρους. Στὸ Ἰμβριώτικο φαράγγι καὶ τὴ Δυτικὴ Κρήτη βρίσκεται ἡ STAEHELINA ARBORESCENS (L.) μὲ τὰ ἀσημένια καὶ γυαλιστερὰ φύλλα. Ἔχουμε διάφορα εἶδη πρίμουλες, ἄσπρες, ρόζ καὶ μῶβ στὸ Πήλιο μεταξὺ Βόλου καὶ Ζαγοράς, καὶ κίτρινες στὴν Κρήτη. Ἀπὸ τὰ πενήντα εἶδη ἄγρια γαρύφαλλα (διάνθους) πού φύονται στὴν Ἑλλάδα, τὰ ὠραιότερα εἶναι ὁ DIANTHUS ARBOREUS (L.) μὲ ξυλῶδες στέλεχος πού φύεται στοὺς θράχους τῆς Κρήτης καὶ ὁ δαντελλένιος DIANTHUS CRINITUS (Sm.) τῆς Ρόδου. Ἔχου-

με ἐπίσης πάνω ἀπὸ ὀγδόντα εἶδη κενταύρες, ἀπὸ τὶς ὁποῖες ἡ ὠραιότερη εἶναι ἡ μεγαλοπρεπὴς CENTAUREA LACTUCAEFOLIA (Boiss.). Ἐνα ἐνδημικὸ τῆς Ρόδου πού βρίσκεται στοὺς βράχους κοντὰ στοῦ χωριὸ Ἁγίου Ἰσίδωρος, καθὼς καὶ ἔξη εἶδη ναρκίσσους, ἀπὸ τοὺς ὁποῖους ὁ ὠραιότερος εἶναι αὐτὸς πού φυτρώνει στὰ ἔλη κοντὰ στὰ Φάρσαλα. Ἀνθίζει τὸ Μάιο καὶ ἔτσι δικαιώνει τὴ μνήμη τοῦ Ἀχιλλέως Παράσχου πού ἄκουσε τόσες εἰρωνεῖες γιὰ τὴ ἔβαλε τοὺς εὐδαίμονας ἑραστὰς νὰ δρέπουν ναρκίσσους τὸ Μάιο.

Ἐνα σπάνιο φυτὸ πού θρέθηκε μόνον στὴν Ἑλλάδα, στὴν κοιλάδα τῆς Στυγός, εἶναι ἡ MACROTOMIA CEPHALOTIS (D. C.) ὕψους 30—40 ἐκ., μὲ ἄνθη ἀπὸ κίτρινο βελούδο.

Μερικὰ ἀπὸ τὰ ἀναφερθέντα φυτὰ εἶναι ἀλπικά φυτὰ, δηλ. φύονται ἀπὸ 1.700 μ. καὶ ἄνω. Ἀλπικά φυτὰ βρίσκονται σὲ ψηλὰς ζώνες τοῦ Ὀλύμπου, στὸν Τυμφρηστὸ καὶ στὴν κοιλάδα τῆς Στυγός. Μέσα στὸ σπήλαιο πού θρέχεται ἀπὸ τὸ νερὸ τῆς Στυγός, ὑπάρχει σωστὸ παρτέρι ἀπὸ τὴν πεντάμορφη γαλάζια κολομπίνα AQUILEGIA OTTONIS (Orph. et Boiss.).

Στὴν Ἑλλάδα ὑπάρχουν περισσότερα εἶδη κολχικῶν ἀπὸ ὅσα ὑπάρχουν σὲ ὅλη τὴν ἄλλη Εὐρώπη. Μερικὰ ἀπ' αὐτὰ ἔχουν μεγάλα ἄνθη μὲ διάμετρο 6—8 ἑκατοστά, ὅπως εἶναι τὸ COLCHICUM SIBTHORPII (Bak.) τὸ ὁποῖον

βρίσκεται καὶ στὴν Καραμπόλα τῆς Πάρνηθος.

Ἡ Ἑλλάς μάλιστα εἶναι τὸ μόνον μέρος τοῦ κόσμου ὅπου θρέθηκαν εἶδη κολχικῶν χωρὶς βολβό, ἀλλὰ μὲ ρίζωμα πού σχηματίζει γωνιά μὲ τὸ θλαστὸ. Ἐνα ἐξ αὐτῶν ἔχει μεγάλο ἄνθος, τὸ COLCHICUM BOISSIERI (Orphan.) ὥς πρὶν ἀπὸ λίγο καιρὸ ὑπῆρχε ἡ θεωρία ὅτι τὰ εἶδη αὐτὰ φύτρωναν μόνον στὸν Ταῦγετο, γιγόνος τὸ ὁποῖο ἀπετέλεσε θάσι διαφόρων θεωριῶν γιὰ τὴν ἐξέλιξι καὶ ἐξάπλωσι τῶν κολχικῶν. Γι' αὐτὸ, ὅταν σὲ μιὰ ἐκδρομῇ τὸ περασμένο φθινόπωρο ἀνεκάλυψα τὸ COLCHICUM BOISSIER (Orph.) σὲ δύο θουνὰ τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, τὰ Βαρδούσια καὶ τὸν Τυμφρηστὸ, οἱ εἰδικοί πολὺ συγκινήθηκαν.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ ἀνθόφυτα ἔχουμε στὴν Ἑλλάδα πολλὰ εἶδη ἀπὸ τὰ λεγόμενα κρυπτόγαμα. Σ' αὐτὰ ἀνήκουν διάφορες ὠραῖες φτέρες. Ἐπίσης ἡ πατρίδα μας εἶναι ἐξαιρετικὰ πλούσια σὲ φαρμακευτικὰ φυτὰ ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὸ περιφημότερο εἶναι ὁ δίκταμος τῆς Κρήτης, ORIGANUM DICTAMUS (L.).

Γιὰ τὴν ἀπαρίθμηση θέβαια ὀλῶν τῶν ἐκλεκτῶν εἰδῶν τῆς Ἑλληνικῆς Χλωρίδος θὰ ἐχρειάζετο ὁλόκληρο τεῦχος τῆς «Ἐκλογῆς». Θὰ ἤθελα ὅμως νὰ τελειώσω μὲ ἕνα ἀκόμη, μὲ τὴν JANKAEA HELDEREICHII (Boiss.) ἡ ὁποία εἶναι ἴσως τὸ εὐγενέστερο ἀνθόφυτο τῆς Ἑλλάδος.

Βρίσκεται μόνον στὸν Ὀλυμπο καὶ ἐκεῖ ὅμως εἶναι ἀρκετὰ σπάνιο. Ἀρχίζει ἀπὸ ὕψος 1.000 καὶ φθάνει μέχρι 1.700 μ. Φυτρώνει ἐπάνω στοὺς βράχους. Τὰ φύλλα του, χνουδωτὰ καὶ ἀσημένια, σχηματίζουν μιὰ ροζέττα. Ἀπὸ τῆ

ροζέττα που είναι κολλημένη στο θράκο ξεπετάει το στέλεχος 10—12 εκ. μήκος, από το οποίο διακλαδίζονται 1—4 άνθη θαυμαστής λεπτότητας. Το χρώμα τους είναι από ροζ έως βαθύ λιλά και το σχήμα τους θυμίζει λίγο τον μενεξέ.

Βεβαίως υπάρχουν και μέρη στην Ελλάδα όπου μόνο κοινά φυτά φυτρώνουν και σχετικά λίγα είδη. Υπάρχουν όμως και περιοχές οι οποίες είναι πραγματικοί βοτανικοί παράδεισοι. Τέτοιους παράδεισους είναι ο Όλυμπος στον οποίο εκτός από τα άλλα, θρέθηκαν και 16 ένδημικά φυτά, ή κοιλάδα της Στυγός στο Χελμό με 5 τουλάχιστον ένδημικά φυτά, ή Τυμφαία Πίνδος, πολλές περιοχές του Τυμφρηστού, του Ταυγέτου και της Κρήτης και ιδίως των Λευκών Όρεων, το όρος Καϊμακτσάλαν (Βόρας) και ο Άθως με 6 ένδημικά. Χάρης μάλιστα εις το «ἄβατον» που ισχύει στο «Άγιο Όρος» και στην άπαγόρευση της εισόδου ξένων ποιμνίων που θεσπίσθηκε με το χουσόβουλλο του Βασιλείου του Μακεδόνος και ίσχυσε συνεχώς χί-

λια χρόνια και περισσότερο με μια μόνο διακοπή κατά τον συμμοριτοπόλεμο, ο Άθως διατήρησε όλο τον πλούτο και την ποιικιλία της βλαστήσεώς του.

Αλλά και η Πάρνηθα ακόμη υπολογίζεται ότι έχει 1.000 διάφορα είδη φυτών. Σώζεται ακόμη εκεί το LILIUM HELDREICH (Freyh.) ένας ωραίος κόκκινος κρίνος που δυστυχώς τείνει και αυτός να εξαφανιστή χάρις στην ξμπνευσιέκδρομικών συλλόγων να οργανώνουν επίτηδες εκδρομές για το κυνήγι του σπανίζοντος αυτού φυτού.

Ένα από τα θέλγητρα που έχει στην Ελλάδα η αναζήτησι εκλεκτών φυτών είναι και το ότι υπάρχουν ακόμη πολλά μέρη βοτανικώς σχεδόν άνεξερεύνητα. Για παράδειγμα αναφέρω ότι στα όχυρά της Βροντοῦς που καταστράφηκαν από τους Βουλγάρους θρήκα την PULSATILLA VULGARIS (Mill.) και άπέναντι της Χαλκίδας, στη Βοιωτική άκτῇ την HYACINTHELLA LEUCOPHAEA (Schur), δηλαδή δύο είδη των οποίων και τα γένη ακόμη ήταν ως τώρα άγνωστα στην Ελλάδα.

() δικαστής: Ένοχος ἢ άθώος;
Ο κατηγορούμενος: Άθώος.

Ο δικαστής: Έχεις πάει ποτέ στη φυλακή;

Ο κατηγορούμενος: Όχι—είναι η πρώτη φορά που έκλεψα.

Pourquoi Pas?

Επικίνδυνοι φίλοι

ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΤΑ ΑΝΤΙΒΙΟΤΙΚΑ

Όταν χρησιμοποιούνται άσυλλόγιστα
μπορούν να οδηγήσουν και στο θάνατο

Είναι πολύ συνηθισμένο ν' ακούτε στο θέατρο ἢ στα καφενεῖα, στα γραφεία ἢ και στο τράμ, διαλόγους σαν κι' αυτόν: «Ναι, ὁ ἄνδρας μου (ἢ ὁ ἀδελφός μου, ὁ πατέρας, μου, ὁ γυιός μου) ἀρρώστησε ἀρκετά σοβαρά. Φαντάσου, τοῦ δώσαμε πενικιλίνη. Τίποτα. Ὑστερα χλωρομυκίνη και χρυσομυκίνη.... τίποτα. Μόνο με τὴν τερραμυκίνη θεραπεύτηκε στο τέλος!»

Ο κόσμος μιλά γι' αὐτά τὰ νεώτατα φάρμακα, (τὶς μαγικές «μοῦχλες», που φαίνονται νὰ ἀποτελοῦν τὴν οὐσία τῆς νεώτερης θεραπευτικῆς) με τὴ μεγαλύτερη ἀφέλεια και ἐντελῶς ἐσφαλμένα νομίζει πὼς ἔχουν καταταχθῇ σὲ μίαν ἱεραρχικὴ κλίμακα, κατὰ τὴν ὁποία καλύτερη ἀπὸ τὴν πενικιλίνη εἶναι ἡ στρεπτομυκίνη, καλύτερη ἀπὸ τὴν στρεπτομυκίνη ἡ χλωρομυκίνη, καλύτερη και ἀπὸ τὴ χλωρομυκίνη εἶναι ἡ χρυσομυκίνη κ. ο. κ., ἀνάλογα με τὴν τιμὴ και με τὴ χρονολογία τῆς ἀνακαλύψεως.

Δὲν ὑπάρχει μεγαλύτερο λάθος ἀπ' αὐτό: τὸ καθένα εἶναι ἓνα ξεχωριστὸ φάρμακο, μέλος βέβαια, ὅπως και τὰ ἄλλα τῆς μεγάλης οἰκογενείας τῶν ἀντιβιοτικῶν, ἀλλὰ με ἰδιαιτερές ἐνδείξεις. Σφάλμα λοιπὸν νὰ πιστεύουμε πὼς τὸ

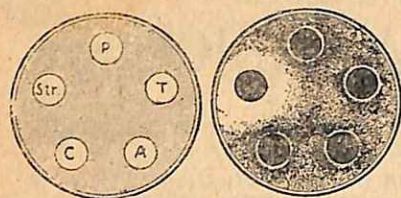
ἓνα εἶναι πιὸ ἰσχυρὸ ἀπὸ τὰ ἄλλα και πὼς τὸ ἓνα μπορεῖ νὰ ὑπὸ καταστήσῃ τὸ ἄλλο στὴν θεραπεία αὐτῆς ἢ ἐκείνης τῆς ἀρρώστειας.

Ένα ἀπλὸ πείραμα ἀρκεῖ γιὰ νὰ ἀποδείξῃ τὸ γεγονὸς ὅτι τὰ μικρόβια σκέπτονται διαφορετικὰ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς, στο προκείμενο θέμα. Τὸ πείραμα μᾶς ἐπιτρέπει νὰ δοκιμάσουμε τὴν «εὐαισθησία» στα διάφορα ἀντιβιοτικά», τὴν ὁποία δειχνουν οἱ σπόροι που τοὺς θεωροῦμε ὑπεύθυνους γιὰ μιά ὀρισμένη μολυσματικὴ ἀσθένεια.

Τὸ πείραμα ἐκτελεῖται ὡς ἐξῆς: Σὲ ἓνα γυάλινο στρογγυλὸ κουτί, μέσα στοῦ ὁποῖο θρῖσκεται ἓνα ἔδαφος καλλιεργείας (ἓνα εἶδος ζελατίνας πάνω στὴν ὁποία τὰ μικρόβια ζοῦν και πολλαπλασιάζονται), βάζουμε κάμποσες παστίλλιες διαφόρων ἀντιβιοτικῶν με διαφορετικὰ χρώματα τὴν κάθε μιά γιὰ νὰ τὰ διακρίνουμε. Οἱ παστίλλιες τοποθετοῦνται στὴν περιφέρεια τοῦ κουτιοῦ, ὅπως οἱ ὤρες στὴν πλάκα τοῦ ρολοιοῦ. Ὑστερα ἀφίνουμε νὰ πέσῃ πάνω στὴ «ζελατίνη», δηλ. στοῦ ἔδαφος καλλιεργείας, μιά σταγόνα ἀπὸ ὑλικοῦ μολυσμένο: αἷμα, οὖρα, περιττώματα, ἀνάλογα με τὴν περίπτωσι.

Ὑστερα ἀπὸ κάμποση ὥρα,

Κάθε βάνκιλλος έχει
και το δικό του έχθρο

P. = Πενικιλίνη. T. = Τετραμυκίνη. Str. = Στρεπτομυκίνη. C. = Χλωρομυκίνη. A. = Χρυσομυκίνη.

Αν σ' ένα δοχείο που περιέχει καλλιέργεια ενός μικροβίου θέσουμε μερικές παστίλλες διαφόρων αντιβιοτικών, μπορούμε να ελέγξουμε εύκολα από ποιά αντιβιοτικά το μικρόβιο έτεθη εκτός μάχης. Γύρω από την παστίλλα του αντιβιοτικού θα σχηματιστή ένας φωτοστέφανος.

γύρω από την παστίλλα—δηλαδή από το αντιβιοτικό—που είναι αληθινά αποτελεσματικό κατά του είδικου αυτού μικροβίου, οι άποικίες των μικροβίων αυτών δεν αναπτύσσονται και η παστίλλα περιβάλλεται από ένα διαφανές στεφάνι. Ενώ γύρω από τα άλλα αντιβιοτικά (εκείνα που δεν έπενεργούν έναντι των μικροβίων που βάλαμε στο κουτί) οι άποικίες αναπτύσσονται απότομα σαν να μη τις ένωχλούσε τίποτα. Αυτό σημαίνει ότι τα μικρόβια είναι ευσταθισμένα μόνο στη δράση του αντιβιοτικού (ή των αντιβιοτικών αν το φαινόμενο επαναλαμβανεται γύρω από τις περισσότερες παστίλλες), που δεν επιτρέπει την ανάπτυξη άποικιών γύρω του.

Η χρήση του ενός αντιβιοτικού εκεί όπου δεν ταιριάζει είναι πολύ επικίνδυνη—όπως λ. χ. η χρήση της στρεπτομυκίνης αντί της πενικιλίνης. Αλλά και ταυτόχρονη χρήση πολλών αντιβιοτικών μπορεί να αποβή επικίνδυνη γιατί σήμερα είναι γνωστό πως

ώρισμα αντιβιοτικά αλληλοσυγκρούονται.

Ας πάρουμε ένα παράδειγμα: Υπάρχει ώριμος βαθμός ανάπτυξής του ανάμεσα στην πενικιλίνη και την χλωρομυκίνη. Πραγματικά, η πενικιλίνη έπενεργεί πάνω σε μικρόβια με γρήγορο πολλαπλασιασμό, σκοτώνοντας τα μόλις είναι έτοιμα να αναπαράχθουν. Η χλωρομυκίνη, αντίθετα, έπενεργεί επιβραδυντικά στον πολλαπλασιασμό των ίδιων μικροβίων (δίνοντας έτσι στον οργανισμό την ευκαιρία να τους έπιτεθή όσο βρίσκονται ακόμα σε «νάρκη»). Είναι λοιπόν φανερό πως μ' αυτό τον τρόπο, όχι μόνο η χλωρομυκίνη θα καθιστούσε ανίσχυρη την πενικιλίνη, αλλά, αν πρόκειται για μικρόβια όχι πολύ ευαίσθητα στη χλωρομυκίνη, δεν θα κατάρθωνε πιά να θεραπεύση την άρρώστεια.

Κάποιος ρώτησε μιιά φορά χαριτολογώντας τον ίδιο τον Φλέμινγκ: «Τι θα γίνη η πενικιλίνη σας τώρα που ανακαλύφθηκε η στρεπτομυκίνη;» Καί κείνος έπτε: «Μιιά που η πενικιλίνη είναι δξυ και η στρεπτομυκίνη θάσις, θα μπορούσε να σχηματισθί με τη σύγχρονη χρήση των δύο αντιβιοτικών «ένα πενικιλλάτ ντέ στρεπτομυσίν».

Η παράδοση άπάντησι θα μπορούσε σε ώριμα περιπτώσεις να ανταποκριθί εν μέρει στην αλήθεια και τότε; Συνέπειες ευπρόσδεκτες για εκείνον που χρησιμοποιεί έτσι στην τύχη τα αντιβιοτικά.

Οί γιατροί ξέρουν πως να χρησιμοποιήσουν τα θαυμαστά αυτά φάρμακα και τα χρησιμοποιούν με μεγάλη προσοχή. Δεν πρέπει να φανταζώμαστε πως κάθε αντιβιοτικό είναι «πανάκεια», δηλαδή φάρμακο καλό για όλες τις αρ-

ρώστες. Δεν πρέπει να παρασυρόμαστε από τον άνεύθυνο ένθουσιασμό.

Π α ρ ά δ ε ι γ μ α: Μιά καλλιέργεια «βακίλλων φυματώσεως», οι όποιοι δεν μπορούν να αναπτυχθούν γύρω από τη στρε-

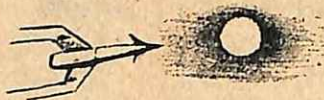
πτομυκίνη και γι' αυτό άφίνουν ένα καθαρό φωτοστέφανο γύρω από την παστίλλα. Αντίθετα τα άλλα τέσσαρα αντιβιοτικά δεν έχουν στην περίπτωσι αυτή καμιά επίδρασι. Οί «βάκιλλοι της φυματώσεως» δεν είναι «ευαίσθητοι» στη δράσι τους.

Ποιό αντιβιοτικό χρειάζεται στις διάφορες άρρώστες

ΠΕΝΙΚΙΛΛΙΝΗ	ΧΡΥΣΟ-ΜΥΚΙΝΗ	ΧΛΩΡΟ-ΜΥΚΙΤΙΝΗ	ΤΕΡΡΑ-ΜΥΚΙΝΗ	ΣΤΡΕΠΤΟ-ΜΥΚΙΝΗ
Άμυδαλίτις Πνευμονία Μηνιγγίτις Σύφιλις	Σηψαιμία Έντεριτις Μελιταίος Πυρετός Άρρώστες από διηθητούς ιούς Όξεία Χολοκυστίτις	Τίφος Παράτυφος Πυελαιοστίτις Τραχώματα	Ένδοκαρδίτις Άτυπος πνευμονία Έρπης Άρρώστες από διηθητούς ιούς Άμοιβαδική κολίτις	Φυματίωσις Μολύνσεις του ουροποιητικού συστήματος

Η κυρία Ντυπόν είχε πάει στις κούρσες με τον άνδρα της. — Ποιό άλογο θα παίξουμε; τον ρωτάει στην πρώτη κούρσα. — Το 3, της λέει αυτός. Τριών χρόνων είναι και ο γιός μας. — Ο κύριος Ντυπόν παίζει το 3 και κερδίζει. Στην δεύτερη κούρσα ο κύριος Ντυπόν συμβουλεύει τη γυναίκα του: — Παίξε πάλι το 3. Καί το 3 κερδίζει. Στην τρίτη κούρσα το ζεύγος ποντάρει πάλι στο 3. Καί το 3 κερδίζει και πάλι. Στην τέταρτη κούρσα ο κύριος Ντυπόν πάει να ποντάρη ξανά στο 3. Τότε η γυναίκα του τον τραβάει από το σακκάκι και του λέει έμπιστευτικά: — Παίξε κανένα άλλο. Το 3 θα άρχισε πιά να κουράζεται.

Οί πιθανότητες να πραγματοποιηθῇ τὸ ταξίδι στὴ σελήνη
εἶναι πολὺ μεγαλύτερες ἀπὸ ὅ,τι φανταζόμαστε

ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΟΝΕΙΡΟ

Τοῦ

ANDRÉ LABARTHE

Οἱ δύο φίλοι πού με ὑποδέχτηκαν ἀγωνίζονται ἀπὸ τὰ νεῖα τους γιὰ τὸν ἴδιο σκοπὸ. Ὁ Ρομπέρ Ἐνὼ Πελετερί εἶναι ὁ πατέρας τῆς ἀστροναυτικῆς καὶ ταυτοχρόνως ἕνας πρωτοπόρος τῆς ἀεροπορίας. Ὁ Ἀντρέ Λουί Χίρς, ὁ ἄνθρωπος πού ἔχει συνηθίσει στὸ «ἕνα καὶ ἕνα κάνουν δύο» τῶν ἀνωτέρων οἰκονομικῶν εἶναι μέλος τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀστρονομικῆς Ἑταιρίας. Καὶ οἱ δύο εἶναι οἱ δημιουργοὶ τοῦ Βραβείου Ρέπ-Χίρς πού ἔχει ἀπονεμηθῇ ἑπτὰ φορές ἀπὸ τὸ 1932 γιὰ διάφορες ἐργασίες σχετικὲς μετὴν διαπλανητικῆς ναυσιπλοΐας. Ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τῆς συζητήσεως αἰσθάνθηκα τὸν ἑαυτό μου νὰ προβάλλεται σὲ ἕναν κόσμον ὅπου τὰ ὅρια τῆς ἐπιστημονικῆς ἀκριβείας ἀγγίζουν πολλές φορές τὴν ὑπερβολή. Ξεκινῶματα γιὰ τὸ ἡλιακὸ σύστημα, ταξίδια ἀναψυχῆς σὲ τεχνητοὺς δορυφόρους, ἐλεύθερη πτώσις μετὰ ἀλεξιπτωτοῦ ἐπάνω στὴ Σελήνη... Ἡ γενεὰ

μας θὰ γνωρίσῃ κατασκηνώσεις ὑπέργειες καὶ Σαθθατοκύριακα στὸ ἄπειρο ;... Καὶ ἐν τούτοις τὸ συμπέρασμά τους μετὰ ἄφισε κατὰπληκτο.

— Ἡ ἀστροναυτιλία ἔχει πιά ξεπεραστῇ.... Ἐπειδὴ πλησιάζομε τὴ στιγμή πού τὸ ἀπίστευτο γίνεται δυνατό, ἡ ἀστροπλοΐα σθύνει μπροστὰ στὴ στρατηγική. Ἀκριβῶς ἐπειδὴ τὰ σημερινὰ ἀεροπλάνα πετοῦν σὲ ὕψος 20.000 μέτρων, ἐγκαταλείπουν ὅλο καὶ πιο πολὺ τὴ γνωστὴ σιλουέττα τους καὶ προσαρμόζονται πρὸς τὸ σχῆμα τοῦ πυραύλου, πρέπει νὰ συμπεράνωμε ὅτι ἡ κατάκτησις τοῦ οὐρανοῦ προσανατολίζεται πρὸς τὴν κατακόρυφο. Ἐπὶ χίλια χρόνια ὁ Κέπλερ, ὁ Νεύτων καὶ ὁ Συνανὸ Ντέ Μπερζεράκ ὠνευρυνόντουσαν τὴ μεγάλη περιπέτεια. Ἀπὸ τὸ 1900 καὶ ἐπὶ μισὸ αἰῶνα ἔμπαιναν οἱ θεμελιώδεις ἀρχές. Σχεδιάσθηκαν καὶ δοκιμάσθηκαν τὰ πρῶτα χονδροκομ-

μένα πρότυπα τῶν πλοίων - πυραύλων. Τὰ V2 καὶ τὰ παιδιὰ τους οἱ πύραυλοι «Οὐάκ-κόρποραλ», «Ἀϊρόμπη» καὶ «Βίκιγκ» ἐξαπολύουν ποντικούς σὲ ὕψος 400 χιλιομέτρων. Μυστικὰ ἡ ἀστροναυτιλία περιέρχεται στὸ Ὑπουργεῖο Ἐθνικῆς Ἀμύνης. Ἀρκεῖ νὰ προχωρῇ κανεῖς, νὰ ἀνεβαῖν διαρκῶς ψηλότερα γιὰ νὰ ἀρχίσουν σύντομα οἱ τεχνητοὶ δορυφόροι νὰ τριγυρίζουν γύρω ἀπὸ τὴ γῆ καὶ οἱ ἐξῶστες τους νὰ χρησιμεύουν γιὰ ἀφετηρίες τῶν μηχανῶν πού θὰ ξεκινοῦν γιὰ τὶς πρῶτες ἐξερευνησεις τοῦ Σύμπαντος.

Τὰ παιδιὰ τῆς Νέας Ὑόρκης πήραν γιὰ δῶρα τῶν Χριστουγέννων πανοπλίες ἐξερευνητῶν τοῦ ἀπείρου καὶ τὰ μυθιστορήματα, μετὰ τὴ βοήθεια τῆς φαντασίας τῶν συγγραφέων, προσφέρουν στοὺς ἀνὰνῶστες τους ἕνα περίπλοκο στοὺς γαλαξίες. Ἡ ἐπιτυχία ὅμως τῆς ἀστροναυτιλίας στρέφεται ἐναντίον τῆς ἰδίας τῆς ἐπιτυχίας. Ἦδη εἶναι σχεδὸν ἀδύνατο γιὰ τὸ κοινὸ νὰ ξεχωρίσῃ τὸ φανταστικὸ ἀπὸ τὸ πραγματικὸ καὶ νὰ ξεχωρίσῃ τὸν μηχανικὸ ἀπὸ τὸν προπαγανδιστῇ. Πρὶν ἀπὸ δύο χρόνια τὸ Ἀστεροσκοπεῖο Χαϊδντεν τῆς Νέας Ὑόρκης ἀνήγγειλε ὅτι δεχόταν δηλώσεις προτεραιότητος γιὰ τὸ ταξίδι στὴ Σελήνη καὶ τοὺς πλανῆτες. Καὶ κατακλύσθηκε μετὰ 25.000 αἰτήσεις ἀπὸ ὅλον τὸν κόσμον, τὶς περισσότερες πολὺ σοβαρές.

Ἦδη παραλληλίζουν τὴν ἐποχὴ μας μετὰ τὰ χρόνια πού προηγήθηκαν τῆς ἐποχῆς τῶν ταξιδιῶν τοῦ Χριστόφορου Κολόμβου. Ἄν ἡ πρώτη βολίδα V2, πού ἔφθασε στὴ στρατόσφαιρα, ἀνοίξε τὸ μεγάλο αἰῶνα τῶν οὐρανίων ἀνακαλύψεων, ὁ κοινὸς νοὺς παρα-

τηρεῖ ὅτι ἡ κατάστασι εἶναι τελειῶς ἀντίστροφη. Ὁ Κολόμβος ἀγνοοῦσε ἐκεῖνο πού ἐπρόκειτο ν' ἀνακαλύψῃ. Διέθετε μόνο ἕνα πλοῖο. Ἀντίθετα, οἱ πρωτοπόροι τοῦ νέου αἰῶνος διαθέτουν χάρτες τοῦ οὐρανοῦ, συντεταγμένους μετὰ θαυμαστῇ ἀκρίβεια καὶ φωτογραφίαις τῆς ἐπιφάνειας τῆς Σελήνης. Ἐκεῖνο πού τοὺς λείπει εἶναι τὸ μέσον μετὰ τὸ ὁποῖο θὰ κατορθώσουν νὰ φθάσουν ὡς ἐκεῖ.

Γιὰ νὰ ἐγκαταλείψουμε τὴ γῆ μας πρέπει νὰ ὑπερникήσουμε τὴ βαρύτητα. Καὶ γιὰ νὰ νικήσῃ τὴν παγκόσμια αὐτὴ ἔλξι τὸ πλοῖο τοῦ Σύμπαντος πρέπει νὰ μπορῇ νὰ ἀναπτύξῃ ταχύτητα 40.000 χιλιόμετρα τὴν ὥρα. Ἐτοίμο ὅταν θὰ γίνῃ κάτι ἀνεξάρτητο ἀπὸ τὸν πλανῆτη μας καὶ τότε ἡ ἐλαχίστη ἐπὶ πλέον ἐνέργεια τὸ καθιστᾷ ἕνα πρόσθετο πλανῆτη. Παρ' ὅλες τὶς προόδους πού πετύχαμε ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς V2, ἀπέχουμε πολὺ ἀκόμη ἀπὸ τὴν ταχύτητα αὐτή. Πρέπει ἀραγε νὰ συμπεράνωμε ἀπὸ τώρα ὅτι κυνηγοῦμε τὸ ἀκατόρθωτο;

Οἱ ἀστροναυτικοὶ σκέφτηκαν δύο πονηρίες γιὰ νὰ πετύχουν τὴν ταχύτητα αὐτή. Ἡ πρώτη πονηρία εἶναι ὁ πολλαπλὸς πύραυλος «gigogne». Ἐξαπολύεται πρῶτα ὁ πύραυλος - μάνα, πού μόλις ἐξαντλήσῃ τὴν καύσιμη ὕλη του, πέφτει μετὰ ἀλεξιπτωτο. Πρὶν ὅμως ἀρχίσῃ τὴν καθοδὸν τοῦ πρὸς τὴ γῆ, ὁ πρῶτος αὐτὸς πύραυλος χρησιμεύει ὡς ἀφετηρ δεύτερου πυραύλου πού ἐπωφελεῖται ἀπὸ τὴν ταχύτητα τοῦ πρώτου καὶ ἐξακολουθεῖ τὴ διαδρομὴ πρὸς τὸ ζενίθ. Μποροῦμε νὰ πολλαπλασιάσουμε τὸ σύστημα αὐτὸ τῶν πολλαπλῶν πυραύλων πού θὰ προσθέτουν τὴν τα-

χύτητά τους στις ταχύτητες των προηγούμενων, μέχρις ότου ο τελευταίος πύραυλος - παιδί φθάση την κρίσιμη ταχύτητα που θα σημάνη τη νίκη απέναντι στη βαρύτητα. Οί διαστάσεις όμως της συσκευής πρέπει να περιορίζονται σημαντικά σε κάθε όροφο, ως πούμε, έτσι που, αν ξεκινήσει κανείς για τη Σελήνη με μία συσκευή των διαστάσεων του Πύργου του "Αϊφελ, θα φθάση στον προορισμό του μέσα σ' ένα πύραυλο που δεν θα διαφέρει πολύ από μία συνηθισμένη τορπίλη.

"Ισως οί σκεπτικιστάι να το θεωρήσουν ουτοπία. Δεν πρέπει όμως να ξεχνάμε ότι ένας δίδυμος πύραυλος από πύραυλο, - μάνα τύπου V2 και πύραυλο - παιδί «Ουάκ - κόρποραλ», που οί 'Αμερικανοί τον γέμισαν με μύγες, με ποντικούς και με διάφορα όργανα και μετρητάς που μετέδιδαν τις ένδειξεις τους ραδιογραφικώς, έφθασε τα 400 χιλιόμετρα, πέρασε τη στρατόσφαιρα και άγγιξε την περίμετρο της έξωσφαίρας, όπου ή θερμοκρασία φθάνει τους 1.500 βαθμούς, αλλά το κενό είναι τέτοιο, ώστε το πλοίο του Σύμπαντος ή το άστρικό πλοίο να αποφεύγη την επικίνδυνη υπερθέρμανσι.

Για να κατανικήσουν τη βαρύτητα, οί αστροναυτικοί σοφίστηκαν θνα δεύτερο τέχνασμα, περισσότερο πραγματοποιήσιμο. Πρόκειται για ένα ενδιαμέσο χώρο, όπου ήδη ή έλξης της γής θα είναι αρκετά μειωμένη. Σκέ-

φτηκαν δηλαδή ότι έφ' όσον ένας πύραυλος δεν διαθέτει άρκετή ταχύτητα ώστε να μπορή να ξεφύγη μόνος του από τη γήινη έλξη, θα μπορούσε να κινηθή σε μία περίμετρο αρκετά απομακρυσμένη από το κέντρο της γής, όπου ή έλξης δεν θα είναι τόσο δυνατή. "Όταν θά έφθανε εκεί, ή φυγόκεντρος δύναμις που θ' αναπτυσσόταν από την περιστροφή του πυραύλου θα ίσοροπούσε με τη γήινη έλξη και έτσι ο πύραυλος θ' άρχιζε μία αδιάκοπη περιστροφή, απόλυτα ήρεμη. Μία σειρά από πυράυλους με τρείς όρόφους - ή έστω και δυο - θα μπορούσε να επιτύχη το αυτό πράγμα και ο τελευταίος πύραυλος, έφωδιασμένος με καύσιμα και τα άλλα όργανα τα αναγκαία για την απόκολλησή του από τον κύριο πύραυλο, θα ξεκινούσε για το τελειωτικό πήδημα από τον πύραυλο - δορυφόρο προς τη Σελήνη.

"Ο πύραυλος - δορυφόρος θα είναι ένας νέος πλανήτης που θα περιστρέφεται με μεγάλη ταχύτητα και θα είναι κατοικημένος. Η ταχύτης του θα είναι 26.000 χιλιόμετρα την ώρα. Από τον πύραυλο αυτό ένας δεύτερος, μικρότερος, θα μπορούσε να έξαπολυθή και με μικρή προσπάθεια να αναπτύξη την ταχύτητα που του χρειάζεται για να κατανικήση και το υπόλοιπο της γήινης έλξεως.

"Όταν πετύχη το ξεκίνημα, το ταξίδι από κεί και πέρα δεν θα είναι παρά μία ευχάριστη μετακίνησι. Το πλοίο του Σύμπαντος μπαίνοντας πιά μέσα στον κύκλο της ήλιακής έλξεως, θα άρχιση να διαγράφη μία κίνησι έλλειπτική. Πολύπλοκοι και σοφοί υπολογισμοί, που για τους αστρονόμους δεν είναι παρά ζήτημα ρου-

τίνας, θα καθορίζουν τα της συναντήσεως του διαπλανητικού αυτού ακάφους με τους διάφορους πλανήτες. Δεν είναι παρά ζήτημα ταχύτητος, έκλογής ήμερομηνίας άναχωρήσεως και της διευθύνσεως που θ' άκολουθήση το διαπλανητικό σκάφος. Η άφίξις στον προορισμό είναι περισσότερο λεπτό ζήτημα. Η είσοδος στην περιοχή της έλξεως του νέου άστρου κινδυνεύει να παρυσύρη το άστροπλοιο προς μία τρομερή πτώσι επάνω στην νέα επιφάνεια, προτού το πλήρωμα του άστροπλοίου προλάβη να στήση τη σημαία της γής επάνω στο νέο πλανήτη.

Οί κίνδυνοι να έχη τόσο άδοξο τέλος μία τέτοια γιγαντιαία έκστρατεία προκαλούν το σκεπτικισμό και τα ειρωνικά μειδιάματα. Δεν πρέπει όμως να είμαστε θιαστικοί στα συμπεράσματά μας. "Αν δεν έσήμανε άκόμη ή ώρα της πραγματοποιήσεώς της, ή έπιστήμη μας δίνει όλα τα στοιχεία για να σπουδάσουμε τη μεγάλη αυτή στιγμή. Μήπως μερικοί από το "Αμερικανικό Γενικό "Επιτελείο δεν φαντάσθηκαν ήδη μία μελλοντική άστρική άστυνομία, που μέσα από ένα τεχνητό δορυφόρο, ο οποίος θα ύπερίπταται συνεχώς επάνω από τα έχθρικά σκάφη, θα κατοπτεύη τις στρατιωτικές προετοιμασίες του έχθρου;

"Ο έφευρέτης της V2 Φόν Μπράουν εξακολουθεί να πιστεύη στο δημιούργημά του και δηλώνει με βεβαιότητα ότι σε δεκαπέντε χρόνια ο τεχνητός δορυφόρος θα διαγράφη έξω από την ιονόσφαιρα τη μεγαλοπρεπή του τροχιά. Η τροχιά του τεχνητού δορυφόρου θα απέχη από τη γή 1.730 χιλιόμετρα και ο άνεφοδιασμός του θα γίνεται από ένα στόλο

τριδύμων πυραύλων μήκους 80 μέτρων τον καθένα και θάρους 7.000 τόννους. Οί 51 κινητήρες του πυραύλου - μάνας θα έχουν συνολική ίσχύ 14.000 τόννους. "Ο μικρότερος από τους πυράυλους - παιδιά θα σχηματίζη την κεφαλή της οικογενείας των πυραύλων αυτών. "Ο τελευταίος αυτός πύραυλος - παιδί, αφού άφήση τα έφόδια που θα μεταφέρει στον τεχνητό δορυφόρο, θα έπιστρέψη στη γή με τη βοήθεια κοντών φτερών, που θα τον κάνουν να μοιάξη περισσότερο με άεροπλάνο, παρά με πύραυλο.

Η οικογένεια των πυραύλων άνεφοδιασμού θα ξεκινήη από τη γή με κατεύθυνσι προς "Ανατολάς για να έπωφεληται από την ταχύτητα περιστροφής του πλανήτη μας που φθάνει σε 1.667 χιλιόμετρα την ώρα στον "Ισημερινό. Η πρώτη απόκολλησις θα γίνεται σε ύψος 42 χιλιομέτρων και ενώ το συγκρότημα θα κινήται με ταχύτητα 8.500 χιλιομέτρων την ώρα. "Ο πύραυλος - μάνα θα έγκαταλείπεται τη στιγμή έκείνη από τα παιδιά του και ή πτώσις του στη γή θα άνακόπτεται από ένα μεταλλικό αλεξιπτώτο και από μικρές ρουκέτες που θα έπενεργούν κατά διέυθυνσι αντίθετη προς την έλξη της γής.

Οί πύραυλοι - παιδιά θα συνεχίσουν μαζί το ταξίδι τους ώσπου να φθάσουν σε απόστασι 64 χιλιόμετρα από τη γή, όποτε ή ταχύτης των δύο όρφανών πυραύλων θα έχει φθάσει τα 25.000 χιλιόμετρα την ώρα. Στο σημείο αυτό θα απόκολληθή και δεύτερο ζευγάρι και ο ένας πύραυλος θα γυρίση προς τη γή, ενώ ο άλλος θα συνεχίση το δρόμο του προς τον τεχνητό δορυφόρο.

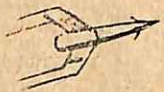
Το πλήρωμα, έφωδιασμένο με

σκάφανδρα, θά διευθύνη τὸν τελευταῖο πύραυλο - παιδί πού θά ἔχη μείνει πιά τελείως ὀρφανός. Ὁ καθορισμός τοῦ ἀστρικοῦ στίγματος θά γίνη με ἀκρίβεια χάρις σέ τρία μικρά γυροσκόπια. Ἐν συνεχείᾳ, με τὴν αὔξησι τῆς ἐνεργείας τῶν κινητήρων, ὁ πύραυλος θά φθάσῃ τὴν ταχύτητα τῶν 15.487 χιλιομέτρων τὴν ὥρα. Φθάνοντας στὴν καθωρισμένη ἀπόστασι τῶν 1.730 χιλιομέτρων, ὅπου ἡ θερμότης εἶναι τόσο ἐξασθενημένη, ὥστε νὰ ἐξουδετερώνεται ἀπὸ τὴν φυγόκεντρο δύναμι τοῦ τεχνητοῦ δορυφόρου τῆς γῆς, τὸ πλήρωμα τοῦ πυραύλου θά μπορέσῃ ν' ἀνοίξῃ με εὐκολία τὴ θυρίδα τῆς ἀτράκτου.

Δεδομένου ὅτι οὔτε ἀτμοσφαιρικός ἀέρας θά ὑπάρχῃ, οὔτε γῆιν ἔλξις γιά ν' ἀπομακρύνῃ τοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς ἀπὸ τὴν ἀτράκτου, θά περιδιαβάξουν στὸ ἄπειρο τοῦ Σύμπαντος, ἐνῶ ἡ ἀδράνεια θά τοὺς κρατᾷ τὸν ἕναν κοντὰ στὸν ἄλλο, ἀλλὰ καὶ θά εἶναι δεμένοι μεταξύ τους με σχοινὶ γιά νὰ μὴ ξεφύγῃ κανεὶς τους πρὸς τὸ ἄπειρο με καμμιὰ θεβιασμένη κίνησι. Θ' ἀδειάσουν ἐν συνεχείᾳ στὸν ἄπειρο χῶρο τοῦ Σύμπαντος τὰ ὕλικά γιά τὸν τεχνητὸ δορυφόρο, πού ἐνῶ στὴ γῆ θά ζυγίζουν 36 τόννους, ἐκεῖ δὲν θά ζυγίζουν τίποτε ἀπολύτως. Ὁλόκληρο τὸ συγκρότημα θά κινήται με ταχύτητα 25.487 χιλιομέτρα τὴν ὥρα, ὅπως καὶ ὁ πύραυλος, καὶ θά παραμένῃ ἐπὶ ἀόριστο χρονικὸ διάστημα ἐπάνω στὴν τροχιά τοῦ τεχνητοῦ δορυφόρου πού θά περιστρέφεται στὸ σημεῖο ὅπου ἡ κεντροβύξ δύναμις ἰσοδυναμεῖ με τὴν γῆιν ἔλξι.

Ὁ πύραυλος, ἀφοῦ ξεφορτώσῃ τὰ ἐφόδια, θά παραλάβῃ τὸ πλήρωμά του καὶ θά ἀρχίσῃ τὴν

κάθοδο πρὸς τὴ γῆ, ἐνῶ ἡ ταχύτης τῆς πτώσεώς του θά ἀνακόπτεται ἀπὸ ρουκέτες πού θά ἐπενεργοῦν ἀντίθετα πρὸς τὴν κατεύθυνσι τῆς ἔλξεως τῆς γῆς. Ὁ πύραυλος θά διαγράψῃ ἑλλειπτικὴ τροχιά πλησιάζοντας πρὸς τὴ γῆ καὶ ὅταν φθάσῃ σὲ ὕψος 80 χιλιομέτρων, ἡ τριβὴ με τὸν ἀτμοσφαιρικὸ ἀέρα θά κἀνῃ τὸ κέλυφος τοῦ ὀρφανοῦ πυραύλου νὰ ζεσταθῇ μέχρι πυρακτώσεως. Τὸ πλήρωμα ὅμως δὲν θά αἰσθάνεται τίποτα, γιὰ τὴν θά προστατεύεται ἀπὸ στολὲς τελείως μονωτικὲς καὶ με σύστημα ψύξεως. Σιγά - σιγά ἡ ἀντίστασις τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος θά αὐξάνῃ καὶ θά χρησιμεύῃ σὰν εἰδος φρένου πού θά ἐλαττώνῃ τὴν ταχύτητα τοῦ τεχνητοῦ μετεώρου, τὸ ὅποιον τελικῶς θά καταλήξῃ στὴ γῆ με ταχύτητα περὶ πού 100 χιλιομέτρα τὴν ὥρα.

Κατὰ τὸν Φὸν Μπράουν ἀρκοῦν δώδεκα περίπου τέτοια ταξίδια ἀνεφοδιασμοῦ με πυραύλους γιά νὰ συγκεντρωθῇ ἀρκετὸ ὕλικὸ στὸν τεχνητὸ δορυφόρο, πού θά τὸν μετατρέψῃ σὲ θάσι ἐξορμήσεως γιά τὴν κατάκτησι τῶν ἄστρον. Ἡ συναρμολόγησις τῶν διαφόρων κτισμάτων καὶ μηχανμάτων ἐκεῖ ἐπάνω θά εἶναι εὐκολὴ γιὰ τὴν ὑπάρχη ἡ θερμότης, καὶ ἔτσι καὶ τὰ θερμότερα τμήματα τῶν κατασκευῶν θά τοποθετοῦνται στὴ θέσι τους με τὴν κίνησι ἐνὸς δακτύλου, ἀν καὶ ὅλες οἱ κινήσεις θά γίνωνται με κάποια βραδύτητα λόγῳ τῆς ἀδρανείας. Ὁ νέος δορυφόρος θά

μοιάζῃ με δακτύλιο ἀπὸ νάυλον φορτωμένο με διάφορες πλαστικές ὕλες καὶ φουσκωμένο με ἀέρα. Ἡ διάμετρός του θά εἶναι 75 μέτρα καί, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν περιστροφικὴν κίνησιν γύρω ἀπὸ τὴν γῆ, θά ἔχῃ καὶ μιὰ περιστροφικὴν κίνησιν γύρω ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν δημιουργώντας με τὸν τρόπο αὐτὸ μιὰ κεντρόφυγα δύναμι τεχνητὴ πού θά ἀντικαθιστᾷ τὴν ἀνύπαρκτον βαρύτητα.

Ὁ ἐφευρέτης διακηρύσσει θριαμβευτικὰ ὅτι, τὰ ἄτομα πού θά ἐγκατασταθοῦν ἐκεῖ, θά κυριαρχοῦν τοῦ κόσμου. Με ἓνα τηλεσκόπιο ἀνοίγματος 154 ἑκατοστῶν θά μποροῦν νὰ ἐξερευνοῦν ὁλόκληρὴν τὴν γῆ καὶ νὰ διακρίνουν λεπτομέρειες τοῦ γῆινου φλοιοῦ, μεγέθους 50 ἑκατοστῶν. Θά μποροῦν νὰ ἀφίνουν ἀπὸ τὸ μπαλκονάκι τους πρὸς τὴ γῆ ἀτομικὲς βόμβες πού θά κατευθύνωνται με κύματα ἀσυρμάτου καὶ θά ἐκρήγνυνται ἀκριβῶς στὸ σημεῖο πού αὐτοὶ θὰ θέλουν. Καὶ ὁ Φὸν Μπράουν προσφέρει τὸ ἀστρικό αὐτὸ ὀπλοστάσι στὴν κυβέρνησι τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν γιά νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν παγκόσμιαν εἰρήνην.

Οἱ ἀντιρρήσεις ὅμως ἀμφισβητοῦν τὴν ἀξία ἐνὸς τέτοιου σχεδίου. Τὸ ἀμερικανικὸ ναυτικὸ με τὸν Μίλτον Ρόζεν, κατασκευαστὴ τοῦ πυραύλου Βίκινγκ, πού χωρὶς μάνη ἢ παιδί, ἔφθασε μόνος του σὲ ὕψος 210 χιλιομέτρων, κατακρίνει τὸ σχέδιον τοῦ Φὸν Μπράουν ὑπογραμμίζοντας τὰς τεχνικὰς του ἀτέλειες, τὸν πρώτον χαρακτηριστὴρα του καὶ τὰς τεράστιες δαπάνες πού θά ἀπαιτήσῃ ἡ ἐφαρμογὴ του. Καὶ μόνον ἡ κατασκευὴ ἐνὸς σκαφάνδρου πού θά λειτουργῇ στὸ κενὸ ἐμφανίζει προβλήματα πού ἡ λύσις τους εἶναι ἐξαιρετικὰ δύσκολη. Ἐκτὸς

αὐτοῦ ὁ ἀνθρώπινος ὀργανισμὸς πολὺ δύσκολα ἀνέχεται τὰς μεταβολὰς. Ἀλλὰ, καὶ ἂν ἐγκαταλείψουμε τὴν ἀτμόσφαιρα, μὰς περιμένουν ἄλλοι κίνδυνοι. Πρῶτον ὁ ἀνθρώπος ἐκτίθεται ἀπροστάτευτος στὴν ἐνέργεια τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων καὶ ἰδιαίτερος τῶν ὑπεριωδῶν ἀκτίνων. Πρέπει ἐπίσης νὰ εἶναι ἕτοιμος νὰ ἀντιμετώπισῃ τὴν ὁρμὴν τῶν κοσμικῶν ἀκτίνων ἀπὸ τὰς ὁποῖες μέχρι σήμερα δὲν ὑπάρχει μέσον ὑπερασπίσεως καὶ οἱ ὁποῖες καταστρέφουν τὰ ζωντανὰ κύτταρα τοῦ ὀργανισμοῦ. Ἀκόμη περισσότερο τὰ ἀνώτερα στρώματα τῆς ἀτμόσφαιρας ὑφίστανται βομβαρδισμό ἀπὸ βροχὴ μετεωριτῶν. Καὶ ὁ μικρότερος ἀπὸ τοὺς μετεωρίτες αὐτοὺς θά μποροῦσε νὰ διατρύψῃ καὶ τὸν πύραυλο καὶ τὸν τεχνητὸ δορυφόρο. Ἡ τριβὴ πρὸς τὸν ἀτμοσφαιρικὸ ἀέρα κατὰ τὴν κάθοδο τοῦ πυραύλου πρὸς τὴ γῆ κινδυνεύει νὰ λυῶσῃ τὸν πύραυλο, ἔστω καὶ ἂν ἔχει ἀποφύγῃ ὅλους τοὺς ἄλλους φυσικοὺς ἐχθροὺς του. Ὁ πύραυλος «Οὐάκ - κόρποραλ» πού ἔφθασε σὲ ὕψος 400 χιλιομέτρων ἦταν μισολυγμένος ὅταν κατέβηκε στὴ γῆ. Τὸ πλήρωμα τοῦ πυραύλου δὲν κινδυνεύει νὰ καῖ στὰ μισὰ τοῦ ταξιδίου;

Ὅσο σάβερές καὶ ἂν εἶναι οἱ ἀντιρρήσεις αὐτές, δὲν πρόκειται ποτὲ νὰ σταματήσουν τὰς προσπάθειες γιά τὴν πραγματοποίησιν τοῦ οὐείρου τῶν ἀστρονόμων. Δὲν πρέπει νὰ χαρακτηρίζεται ἀνοησία ἢ σκέψις ὅτι ἡ ἐπιστὴμη στὸ ἄμεσο μέλλον θά κατορθώσῃ νὰ φτάσῃ τὴ Σελήνη με ἕνα δίδυμο ἢ τρίδυμο πύραυλο ρομπότ, πού θά κατευθύνεται ἐξ ἀποστάσεως. Οὔτε πρέπει νὰ ἀποκλείεται ἡ δυνατότης ἐξαπολύσεως ἐνὸς τεχνητοῦ δορυφόρου

πού θα λειτουργή αὐτομάτως καὶ θὰ στέλνῃ στὴ γῆ τίς ἐπιστημονικὲς παρατηρήσεις του μὲ ἀσύρματο. Ἦδη ἄλλωστε δὲν «ἔψαυσε» ὁ ἄνθρωπος τὴν Σελήνη μὲ ραδιοηλεκτρικὰ κύματα καὶ δὲν ἐδέχθη τὴν ἀντανάκλασι τῶν κυμάτων αὐτῶν; Στὴν ἀστροναυτική μόνον ἡ ὑπερβολὴ καὶ ἡ σύγχυσις εἶναι πράγματα ἐπικίνδυνα. Ὑπάρχουν προβλήματα πολλά. Ἡ δημιουργία ἐνὸς δορυφόρου, ἡ ἐπαφὴ μὲ τὴ Σελήνη, τὸ ταξίδι στὸ ἡλιακὸ σύστημα καὶ τελικὰ οἱ μακρυνότερες ἀκόμη ἐξερευνήσεις.

Ἐκεῖνο πού πρέπει νὰ τονισθῇ σὲ ὅλα αὐτὰ εἶναι ὅτι ἀποκλειστικὸ κίνητρο γιὰ τὰ διαπλανητικὰ ταξίδια εἶναι ἡ ἀνθρώπινη περιέργεια, ἀφοῦ σύμφωνα μὲ ὅλα τὰ δεδομένα, ἡ Γῆ φαίνεται νὰ ἀποτελῇ τὸ μόνον οὐράνιο σῶμα τοῦ ἡλιακοῦ συστήματος ὅπου μπορεῖ νὰ κατοικήσῃ ὁ ἄνθρωπος. Στὴ Σελήνη δὲν ὑπάρχει οὔτε νερὸ οὔτε ἀέρας καὶ δὲν κατορθώθηκε νὰ διαπιστωθῇ ἔστω καὶ τὸ ἐλάχιστο ἴχνος ἀτμόσφαιρας. Ὁ Ἑρμῆς εἶναι πυρακτωμένος ἀπὸ τὴν φωτιζόμενη πλευρά του καὶ παγωμένος ἀπὸ τὴν ἄλλη. Οἱ πλανῆτες πού θρῖσκονται μακρύτερα εἶναι κόσμοι κρύοι πού περιβάλλονται ἀπὸ ἀνυπόφορη, γιὰ τὸν ἀνθρώπινο ὀργανισμό, ἀτμόσφαιρα μεθανίου καὶ ἀμμωνίας. Αὐτὸ ἀποδεικνύουν ἐπίμονες καὶ ἀδιαμφισβήτητες παρατηρήσεις τῆς ἀστρονομίας καὶ τῆς φασηματοσκοπίας. Ἡ Ἀφροδίτη περιβάλλεται ἀπὸ ἀ-

τμόσφαιρα πού βασικὸ στοιχεῖο τῆς εἶναι τὸ ἀνθρακικὸ ἀέριο καὶ σκεπάζεται ἀπὸ πυκνὴ νέφωσι. Οἱ ἀστρονόμοι πιστεύουν ὅτι κάνει τὴν ζέση, ὥστε «ὁ κύκλος τοῦ γήινου ἀνθρακος» πού ἐξασφαλίζει τὸ μηχανισμό τῆς φυτικῆς καὶ ζωϊκῆς υπάρξεως τοῦ πλανήτου μας δὲν μπορεῖ νὰ ἀνέξῃ ἐκεῖ.

Μερικοὶ παλιοὶ ἀστρονόμοι, πού οἱ θεωρίες καὶ οἱ παρατηρήσεις τους ἔχουν σήμερὰ ἐγκαταλειφθῇ ἐντελῶς, πίστεψαν ὅτι διέκριναν στὶς «διώρυγες» τοῦ Ἀρεως γιγαντιαῖα τεχνικὰ ἀρδευτικὰ ἔργα πού προορισμὸ εἶχαν νὰ μεταφέρουν τὸ νερὸ ἀπὸ τοὺς πόλους στὸν ὑπόλοιπο χῶρο τῆς ἐπιφανείας τοῦ πλανήτου. Αὐτὸ τοὺς ὡδήγησε στὸ συμπέρασμα ὅτι ὑπάρχουν Ἀρειανοὶ ἔξυπνοι, ἱκανοὶ νὰ κατασκευάζουν μεγάλα μηχανικὰ ἔργα ἀνάλογα μὲ τὰ δικά μας.

Ἡ ἀχαλίνωτη φαντασία τῶν ποιητῶν καὶ τῶν συγγραφέων δὲν ὑπάρχει τρόπος νὰ συγκρατηθῇ. Οἱ ἀδυσώπητες κλιματολογικὲς συνθήκες, ἡ εὐπάθεια τοῦ ἀνθρώπινου ὀργανισμοῦ, ὅλα αὐτὰ καὶ ἄλλα δὲν ἀποτελοῦν ἐμπόδια γι' αὐτοὺς. Ἐγκαθιστοῦν ἐπάνω στὴ Σελήνη κρυστάλλινα παλάτια πού γεμίζουν μὲ μιὰ ἀτμόσφαιρα τὴν σύνθεσι τῆς ὁποίας καθορίζουν οἱ ἴδιοι κατὰ τὸ κέφι τους. Ἀπὸ τὸ ἔδαφος τῆς Σελήνης θὰ θγάζουν μέταλλα καὶ ὀξυγόνο καὶ οἱ σοδεῖες θὰ εἶναι περίφημες κάτω ἀπὸ ἕναν ἥλιο πού κανένα σύνεφο δὲ θὰ τὸν σκεπάζῃ. Ἐκεῖ ἐπάνω στὴ Σελήνη θὰ ἱδρυθοῦν πλῆθος βιομηχανίες. Καὶ ἐπειδὴ ἡ ἀνακάλυψι τῆς ἀτομικῆς βόμβας ἐνίσχυσε τὴν λαϊκὴ πεποίθησι ὅτι τίποτε δὲν εἶναι ἀκατόρθωτο γιὰ τὴν ἐπιστήμην, μερικοὶ ἄρχισαν νὰ ὑπολογίζουν στὴν

ἐκμετάλλευσι τῆς πυρηνικῆς ἐνεργείας γιὰ τὴν κατασκευὴ τοῦ πυραύλου - θαύματος πού θὰ ταξιδέψῃ πέρα ἀπὸ τὸ ἡλιακὸ μας σύστημα ψάχνοντας γιὰ πλανῆτες πὺ καταδεχτικούς. Γιὰ τὸ κατόρθωμα αὐτὸ ὁμῶς, πρέπει ἐκτὸς ἀπὸ τὸ χῶρο, νὰ νικηθῇ καὶ ὁ χρόνος. Τὸ κοντινότερο ἀστὲρ ἀπέχει ἀπὸ τὴ γῆ μας τέσσερα ἔτη φωτὸς (ἕνα δευτερόλεπτο φωτὸς σημαίνει 300.000 χιλιόμετρα). Σὲ ἕνα κοσμικὸ πλοῖο πού θὰ μετακινήται μὲ ταχύτητα 80.000 χιλιόμετρα τὴν ὥρα, τὸ πλήρωμά του θὰ ἔχει πεθαίνει ἀπὸ γεράματα προτοῦ κάνει ἔστω καὶ τὴ μισὴ διαδρομὴ...

Τὰ άτομα πεθαίνουν, ἡ ὕλη ὁμῶς δὲν πεθαίνει, εἶναι ἡ ἀπάντησις. Μερικοὶ λοιπὸν φαντάζονται ἕνα εἶδος πυραύλου - κιβωτοῦ τοῦ Νῶε μὲ πλήρωμα ἀπὸ ἐκπρο-

σώπους τῶν δύο φύλων καὶ κάποιο κώδικα ἐλέγχου τῶν γεννήσεων καὶ φορητὸ Πανεπιστήμιο πού θὰ ἐξασφαλίζῃ τὸ διανοητικὸ ἐπίπεδο τῶν μεταναστατῶν αὐτῶν τοῦ Σύμπαντος. Γιὰ νὰ ἐξασφαλισθῇ ὁ βιολογικὸς κύκλος, οἱ ἐπιβάτες θὰ πρέπει νὰ τρῶνε τοὺς νεκροὺς τους. Μὲ τὸν κανονικὸ μέσον ὁρο ζωῆς, ἀκόμα καὶ ἂν συμβῇ κανένα ἀτύχημα, ἡ 150.000τὴ γενεὰ θὰ κατορθώσῃ νὰ ἐποικήσῃ τοὺς γαλαξίες.

Ποιὸς ξέρει ὁμῶς; Μήπως ἡ νάρκωσις μπορέσῃ ἄραγε μιὰ μέρα νὰ ἐπιβραδύνῃ τὸ ρυθμὸ τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς καὶ νικῇ τὸ χρόνο παρατείνοντάς τον; Ποιὸς θὰ μποροῦσε νὰ πῇ στὸ Ναπολέοντα καὶ στὸν Λαπλὰς ὅτι τὰ δισέγγονά τους θὰ δάμαζαν τὴν ἀτομικὴ ἐνέργεια;...

Στὴν αὐλὴ τοῦ σχολείου γινόταν μεγάλη φασαρία. Ὅταν ἔτρεξε ὁ δάσκαλος βρῆκε ἕνα μικρὸ νὰ κάθεται τοῦ καλοῦ καιροῦ πάνω σ' ἕναν ἄλλο πού τὸν εἶχε ξαπλώσει χάμω.

— Γιατί κάθεσαι πάνω στὸ συμμαθητὴ σου; ρώτησε ὁ δάσκαλος.

— Γιατί μὲ χτύπησε στὸ μάτι, τραύλισε ὁ μικρός.

— Δὲν σὰς εἶπα ἐγὼ νὰ εἴσαστε εὐγενικοὶ μεταξύ σας καὶ νὰ μετράτε ὡς τὰ ἑκατὸ προτοῦ ἀφήσετε τὸ θυμὸ σας νὰ ξεσπάσῃ;

— Αὐτὸ ἀκριβῶς κάνω, ἀπάντησε ὁ μικρός. Κάθομαι ἀπάνω του, ὥστε νὰ βρίσκεται ἀκόμη ἐδῶ, ὅταν θὰ ἔχω τελειώσει τὸ μέτρημα.

Tatler

Διὰ ἐπαρχιωτάκια βρέθηκαν μιὰ φορὰ στὸ Παρίσι, ὅπου ἐκτὸς ἀπὸ τὰ μονόροφα λεωφορεῖα, ὑπάρχουν καὶ διώροφα. Περιέργως νὰ δῇ πῶς φαίνεται ὁ κόσμος ἀπὸ ψηλά, ὁ ἕνας ἔτρεξε στὸ δεύτερο πάτωμα. Σὲ λίγο ὁμῶς κατέβηκε ἄσπρος σὰν τὸ πανί.

— Τί ἔπαθες; τὸν ρωτᾷ ὁ φίλος του.

— Μὴ τύχη καὶ ἀνέβης ἐκεῖ ἀπάνω! δὲν ὑπάρχει ὁδηγός.

Constellation

Ποιὸς δὰ βρῆ ἰὰ αερισσόλερα;

Ὅπως βλέπετε παρακάτω, πρέπει νὰ συμπληρωθῶν οἱ ἀστερίσκοι ἀπὸ τῆς ἑξὶ λέξεως μὲ γράμματα, ἔτσι ὥστε νὰ σχηματισθοῦν ἑξὶ ἀρτίες λέξεις.

Οἱ πιθανότητες σχηματισμοῦ λέξεων εἶναι, σὲ κάθε λέξι, πολλές. Ἐκεῖνο πού ἐπιδιώκει ἡ ἀσκήσις αὕτη, πού εἶναι συνάμα μιά διδακτικὴ διασκέδασις καὶ γιὰ πολλὰ άτομα, εἶναι ὁ σχηματισμὸς λέξεων πού δίνουν ὅσο τὸ δυνατόν περισσότερους βαθμούς.

Βάσι γιὰ τὴ βαθμολογία θὰ χρησιμοποιήσετε τὸ ἀλφάβητό μας, ὅπως τὸ βλέπετε παρακάτω. Σὲ κάθε γράμμα ἀντιστοιχοῦν τόσο βαθμοί, ὅσοι ἀναφέρονται στὸν παρακάτω πίνακα.

Βαθμολογοῦνται φυσικὰ μόνο τὰ γράμματα πού λείπουν ἀπὸ τῆς λέξεως. Ἐπιτρέπεται ὅμως μόνο ἡ χρησιμοποίησις ἀρτίων λέξεων, οὐσιαστικῶν, κυρίων ὀνομάτων, γεωγραφικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν ὀρων κλπ. Πασίγνωστοι λέξεις ξενικῶν ὀρων ἐπιτρέπονται ἐπίσης.

Μετοχές ὅμως, ρήματα, ἐπιρρήματα, ἀντωνυμίες, πληθυντικοί, γενικές, δοτικές κλπ. δὲν ἐπιτρέπονται.

Ἐὰν τώρα βρῆτε γιὰ σύνολο παραπάνω ἀπὸ 210 βαθμούς, θὰ ἔχετε ἐπιτύχει μιά πολὺ καλὴ βαθμολογία.

Στὴ σελίδα τῶν λύσεών μας θὰ βρῆτε ἓνα παράδειγμα μὲ μίαν ἐπίσης ἀξιόλογη βαθμολογία, τὴν ὁποία... εὐχόμεθα νὰ ἔχετε ὑπερβῆ.

A B Γ Δ E Z H Θ I K Λ M

1 7 6 5 2 10 8 10 7 2 6 4

N Ξ O Π P Σ T Y Φ X Ψ Ω

8 9 4 3 9 3 5 8 8 9 10 10

Βαθμολογία:

- 1) * Ε Ρ * Α * Τ * * =
- 2) * * Ε * * * Δ Η Σ =
- 3) Κ Ρ * * Ι * * * Σ =
- 4) Ε Π Ι * * * * * Α =
- 5) Α * Ο * * * * * Μ Α =
- 6) * Ο * * * * Ο * Ο Σ =

Σύνολον βαθμολογίας

I. X.
(Λύσις στὴ σελίδα 119)

Πῶς εἶδαν τὰ νησιὰ δύο ξέναι

Ταξίδι

Ἐτὰ Δωδεκάνησα

Τῶν

JEAN καὶ FRANK SHOR

Βίαιοι καὶ ἀπροσδόκητοι οἱ ἄνεμοι τοῦ Αἰγαίου στάθηκαν οἱ ἐφιάλτες τῶν ναυτικῶν ἀπὸ τὸν καιρὸ πού ὁ ἄνθρωπος ταξίδεψε γιὰ πρώτη φορά στὰ σπαρμένα μὲ νησιὰ νερά. Οἱ μῦθοι λένε πῶς οἱ ἄνεμοι κομμάτιασαν τὰ πλοῖα τοῦ Ἀγαμέμνονα στὴν πολιορκία τῆς Τροίας, ἄλλαξαν τὴν πορεία τοῦ ταξιδιοῦ τοῦ Ὀδυσσεῆ ὅταν γύριζε στὴν πατρίδα του καὶ δυσκόλεψαν πολὺ τὸν Ἰάσονα πού ἀναζητοῦσε τὸ Χρυσόμαλλο Δέρας. Ἀργότερα κυνήγησαν δίχως ἔλεος τὸν στόλο τοῦ Ξέρξη, τῆς γαλιέρας τῆς Αὐτοκρατορικῆς Ρώμης καὶ τὰ καράβια τοῦ Σουλεϊμάν τοῦ Μεγαλοπρεποῦς.

Οὔτε ὁ χρόνος, οὔτε τὰ σύγχρονα μέσα μεταφορᾶς ἐλάττωσαν τὴν δύναμί τους. Πρὶν ἀπὸ δύο χρόνια οἱ ἴδιοι ἄνεμοι μᾶς ἔρριξαν—τὴ γυναῖκα μου καὶ μένα—ἀπὸ ἓνα ἐπιβατικὸ ἀεροπλάνο, σὲ μιά καινούρια καὶ συναρπαστικὴ περιπέτεια—ἓνα ταξιδάκι μὲ καῖκι στὰ ἱστορικὰ Δωδεκάνησα.

Ἀπὸ τὰ γρήγορα φτερὰ στὰ ἀργοκίνητα πανιά

Κανονικὰ δὲν θὰ εἶχαμε γνωρίσει ποτὲ τὸ κομμάτι αὐτὸ τοῦ νοτιοανατολικοῦ Αἰγαίου, ἂν μιά θύελλα δὲν ὑποχρέωνε τὸ ἀεροπλάνο νὰ ἀλλάξῃ τὴν πορεία του.

Ξαφνικά, ἀπὸ μιά σχισμάδα μέσα στὰ σύννεφα εἶδαμε κάτω μακριὰ τὰ νησιὰ. Μέσα ἀπὸ τὰ ἀφρισμένα κύματα ὑψώνονταν τὰ βράχια τῶν ἀκτῶν, τὰ ἀπότομα βουνὰ ἦταν στεφανωμένα μὲ πράσινα δάση καὶ σπίτια μὲ πορφύρες στέγες ἦταν μαζεμένα γύρω στὰ λιμάνια πού προστάτευαν τὰ καῖκια.

Κι' ὅταν βρεθήκαμε ἀναγκαστικά στὸν Πειραιᾶ μᾶς γεννήθηκε ἡ ἐπιθυμία νὰ περάσουμε τῆς διακοπῆς μας μὲ ἓνα καῖκι στὰ Δωδεκάνησα.

Σὲ λίγες μέρες πήγαμε στὴν ρόδο, ὅπου θὰ μᾶς συναντοῦσε τὸ καῖκι μας. Ἐπισκεφθήκαμε τὸν Γεν. Διοικητὴ πού μᾶς μίλησε μὲ δικαιολογημένη περηφάνεια γιὰ τὰ νησιὰ.

«Πολλές χώρες τὰ διεκδικήσανε γιὰ τὴ στρατηγική τους θέσι. Στὴν ἀρχαιότητα τὰ κυβέρνησαν Ἕλληνες, Ρωμαῖοι, Πέρσες, Βυζαντινοί. Οἱ Τοῦρκοι τὰ πῆραν ἀπὸ τοὺς Σταυροφόρους καὶ ἔμειναν ἐδῶ ὥσπου τοὺς ἀντικατέστησαν οἱ Ἱταλοί, τὸ 1912. Μόνο τὸ 1948 τὰ νησιά ξαναγύρισαν στὴν Ἑλλάδα. Γιὰ σκεφθῆτε. Ἀπὸ τὸν 5ον π. Χ. αἰῶνα ἔξοι κατακτητὰί θέλησαν νὰ προσελκύσουν τὸ λαὸ μακριὰ ἀπὸ τὸν ἑλληνισμό του. Κι' ὅμως, σήμερα ὁ λαὸς αὐτὸς μιλάει ἑλληνικά, λατρεύει τὸ Θεό του σὲ Ἑλληνικὲς Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες καὶ κρατᾷ τὰ παλιὰ ἑλληνικά ἔθιμα».

Δώδεκα νησιά, σὺν δύο

Παρ' ὅλο πὺ λέγονται Δωδεκάνησα τὰ νησιά εἶναι πραγματικά 14 μὲ πολλὰ νησάκια καὶ ὑφάλους. Σ' αὐτὰ κατοικοῦν 116.000 ἄνθρωποι πὺ οἱ 55.000 ζοῦνε στὴ Ρόδο, τὸ μεγαλύτερο νησί. Μερικοὶ καλλιεργοῦν τὸ βραχῶδες ἔδαφος, μὰ οἱ πῶ πολλοὶ εἶναι ψαράδες, ναυτικοὶ καὶ σφουγγαράδες.

Ὅταν ξεκινήσαμε γιὰ τὴν παλιά πόλι τῆς Ρόδου βρήκαμε τοὺς δρόμους νὰ φλέγωνται ἀπὸ τὶς μπουκενθίλλιες, τοὺς ἰθύσκους καὶ τὶς ροδοδάφνες. Τὸ ἀνάκτορο τοῦ Μεγάλου Μαγίστρου τῶν Ἱπποτῶν τῆς Ρόδου δέσποζε στὴν πόλι.

Τὸ παλάτι εἶχε σχεδὸν καταστραφῆ ὀλόκληρο ἀπὸ τὰ χρόνια τῆς Τουρκοκρατίας, ξαναχτίστηκε ὅμως γιὰ νὰ γίνη θερινὸ ἀνάκτορο τοῦ Μουσουλίνι, πὺ δὲν τὸ κατοίκησε ποτέ. Τὰ πατώματα σκεπάζονται ἀπὸ ὠραία μωσαϊκὰ τῆς Κῶ, ἀλλὰ σχεδὸν τίποτε ἄλλο δὲν εἶναι παλιό.

Ἦταν πῶ εὐκόλο νὰ βροῦμε τὸν ἄερα μιὰς ἄλλης ἐποχῆς περπατώντας στὸν μεσαιωνικὸ δρόμο τῶν Ἱπποτῶν, ὅπου τὸν καιρὸ τῶν Σταυροφόρων ἔμεναν πολεμιστὲς ὅλων τῶν ἔθνων. Οἱ ἀνεμοδαρμένοι τοῖχοι τῶν σπιτιῶν στέκουν ἀνέπαφοι καὶ τὰ περίφημα οἰκόσημα τῶν Γάλλων, Ἱταλῶν, Ἀγγλῶν, Γερμανῶν καὶ Ἰσπανῶν Ἱπποτῶν διακρίνονται ἀκόμη. Ἀκούγοντας τὰ θήματα μὰς νὰ ἀντηχοῦν στὶς πλάκες τοῦ δρόμου θυμηθήκαμε ἐκείνη τὴ μοιραία ἡμέρα, ὅταν οἱ Σταυροφόροι μὲ ἀστραφτερές τὶς πανοπλίες καὶ ψηλὰ τὶς σημαῖες πέρασαν ἀπὸ τοὺς ἴδιους δρόμους γιὰ νὰ ἀντιμετωπίσουν τὴν ἐπιδρομὴ τοῦ Σουλεϊμάν τοῦ Μεγαλοπρεποῦς.

Στὸ Νοσοκομεῖο τῶν Ἱπποτῶν, πὺ τῶρα εἶναι μουσεῖο, εἶδαμε πλῆθος ἑλληνικὰ κλασσικὰ γλυπτά. Ἐδῶ θρίσκεται μιὰ θαυμάσια μαρμαρίνη Ἀφροδίτη. Εἶναι γνωστὴ σὲ πολὺ λίγο κόσμος, εἶναι ὅμως ἀπὸ τὰ πῶ ὁμορφα ἔργα τοῦ Χρυσοῦ Αἰῶνος.

Ἐκεῖ πὺ ἔπλευσε ὁ Ἀπόστολος Παῦλος

Αλλὰ στὴ Ρόδο δὲν εἶναι μόνο ἡ πόλις πὺ προσφέρει τὶς ὁμορφιές της. Στὴ Λίνδο, ὅταν σκαρφαλώσαμε στὴν ἀκρόπολι, εἶδαμε κάτω νὰ λαμπυρίζη καταγάλανος ὁ κόλπος. Τὸν λένε τοῦ Ἀγίου Παύλου, μὰς εἶπαν, γιὰ τὸ ὅ Ἀπόστολος Παῦλος πέρασε ἀπὸ ἐδῶ πηγαίνοντας στὰ Ἱεροσόλυμα (Πράξεις 21, 1). Στὴν Λίνδο θρήκαμε ἕνα σπῆτι χτισμένο πρὶν ἀπὸ ἑκατοντάδες χρόνια, στὸ ὁποῖο ζοῦνε ἀκόμη ἀπόγονοι τῆς ἴδιας οἰκογένειας. Στὴν πόρτα μὰς καλω-

σώρισε μιὰ γρηούλα 80 χρονῶν.

Ὅμορφα πιάτα, πολλὰ ἀπὸ τὰ περίφημα τῆς Λίνδου, κρέμονταν στοὺς τοίχους τοῦ σπιτιοῦ της. Μερικὰ ἦταν τοῦ 17ου αἰῶνος. Τὰ κεραμεϊκὰ εἶδη τῆς Λίνδου εἶναι περίφημα ἀπὸ τὸν 16ο αἰῶνα. Ἡ μεγαλύτερη κόρη τῆς γρηούλας, μιὰ χήρα κάπου 50 χρονῶν, μὰς ἔδειξε μὲ καμάρι τὴν προῖκα της πὺ εἶχε φέρει στὸν ἄντρα της πρὶν ἀπὸ 30 χρόνια. Ἀπὸ ἕνα πελώριο ντουλάπι ἔβγαλε ντουζίνες σεντόνια, πετσέτες, τραπεζομάντηλα, ὑφάσματα, ὅλα ὑφασμένα στὸν ἀργαλειὸ καὶ κεντημένα λεπτότατα. Ἡ ὕψη στὰ Δωδεκάνησα διατηρεῖ τὰ δικαιώματά της στὴν προῖκα της καὶ τὴ δίνει μαζί μὲ ἔπιπλα τοῦ σπιτιοῦ της καὶ ὠραῖα πιάτα στὴ μεγαλύτερή της κόρη.

Τὸ μαντεῖο εἶχε προειδοποιήσει

Οἱ χωρικοὶ τοῦ Ἐμπονα φοροῦσαν κοστούμια μὲ χαρούμενα χρώματα. Ἄντρες καὶ γυναῖκες εἶχαν τὶς ἴδιες μαλακὲς δερμάτινες μπότες ὡς τὸ γόνατο. Ὅταν παρατηρήσαμε πὺς αὐτὸ μὰς θύμιζε Κρητικὲς ἐνδυμασίες, ὁ συνοδὸς μὰς μὰς διηγήθηκε πὺς χτίστηκε ὁ Ἐμπονας:

«Πρὶν ἀπὸ τρεῖς χιλιάδες χρόνια, εἶπε, τὸ μαντεῖο προειδοποίησε τὸν γιοῦ ἑνὸς βασιλιᾶ τῆς Κρήτης ὅτι μιὰ μέρα θὰ σκότω-νε τὸν πατέρα του. Αὐτὸς, ἐλπίζοντας ὅτι θὰ ξεφύγῃ τὴ μοῖρα του, πῆρε τοὺς ὑπηρέτες του καὶ ἦρθε στὴ Ρόδο. Ἐδῶ ἴδρυσε τὸν Ἐμπονα στὶς πλαγιὲς τοῦ βουνοῦ Ἀττάβιρος, ἀπὸ ὅπου μποροῦσε νὰ βλέπῃ καμμιὰ φορὰ

τὴν πατρίδα του. Τὸ χωριὸ ἦταν πλούσιο καὶ ὁ πρίγκιπας εὐτυχισμένος. Ὁ πατέρας του ὅμως γερνοῦσε καὶ θέλοντας νὰ δῇ τὸν γιοῦ του γιὰ μιὰ ἀκόμη φορὰ, πῆρε τοὺς αὐλικούς του καὶ ξεκίνησε γιὰ τὴν Ρόδο. Ἐφτάσε τὸ σούρουπο καὶ ἕνας σκοπὸς πῆρε τὰ καράβια γιὰ πειρατικά. Οἱ χωρικοὶ ἔτρεξαν στὴν ἀκτὴ καὶ ἔκαναν ἐπίθεσι στὸ μισοσκόταδο. Προτοῦ ἀνακαλυφθῆ τὸ λάθος ὁ γιοῦς εἶχε σκοτώσει τὸν πατέρα. Δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ ἀποφύγῃ τὸ πεπρωμένο του».

Τὴν ἄλλη μέρα ἔφθασε τὸ καϊκι μὰς ἡ «Ἐλένη». Τὸ πλήρωμά του ἦταν ὁ ἀσπρομάλλης καπετάν-Μιχάλης, ὁ μηχανικὸς ὁ Μανώλης καὶ ὁ Ἀντώνης ὁ μουτσος, ὅλοι Δωδεκανήσιοι ἀπὸ τὴ Σύμη. Καὶ τὴν ἄλλη μέρα προτοῦ ξημερώση βρισκόμασταν ἔξω ἀπὸ τὸ λιμάνι μὲ πλῶρη γιὰ τὴ Σύμη, πέντε ὥρες ταξίδι πρὸς τὰ βορειοδυτικά.

Στὴ Σύμη μὲ τοὺς ἄστα- κούς

Τὸ πέρασμα εἶχε τρικυμία, μὰ ἡ καλοτάξιδη «Ἐλένη» προχωροῦσε χωρὶς πολλὰ σκαμπα-νεθίσματα. Πρὶν νὰ μποῦμε στὸ λιμάνι τῆς Σύμης συναντήσαμε ἕνα σφουγγαράδικο. Χαϊρετήσαμε τοὺς ναῦτες καὶ τοὺς ρωτήσαμε ἂν εἶχανε τίποτε ἄστακούς. Δύο σφουγγαράδες ἦρθαν μὲ ἕνα βαρκάκι φέρνοντας δυὸ μεγάλους ἄστακούς καὶ ἕνα καλάθι στρεῖδια. Τοὺς ρωτήσα πόσα θέλουν.

«Ἐνα πακέτο ἀμερικάνικα τσιγάρα», ἦταν ἡ ἀπάντησι.

Μπαίνοντας στὸ λιμάνι εἶδαμε πέντε-ἕξι σφουγγαράδικο πὺς ἔφευγαν γιὰ τὶς ἀκτὲς τῆς Ἀφρικῆς, ὅπου θὰ ἔμεναν ἕξι μῆνες.

μένουν κάτω περισσότερη ώρα από όλους.

Ὁ Θεοφάνης πήδηξε στή θάλασσα κρατώντας μιὰ μεγάλη πέτρα γιὰ νὰ τὸν πάη στοὺς βυθούς. Μόλις τὸ κεφάλι του χάθηκε κάτω ἀπὸ τὸ νερὸ ἄρχισα νὰ κρατῶ τὴν ἀναπνοή μου. Πρὶν νὰ περάσῃ ἕνα λεπτὸ ἀναγκάστηκα νὰ παραδώσω τὰ ὅπλα καὶ νὰ ἀναπνεύσω. Στὸ βάθος τῆς θάλασσας ὁ νεαρὸς βουτηχτὴς γέμιζε τὸ δίκτυ του. Πέρασαν δύο λεπτά, ὕστερα τρία, τέσσερα. Στὰ τέσσερα λεπτά καὶ πέντε δευτερόλεπτα ξαναφάνηκε μετὰ τὸ δίκτυ του γεμάτο.

«Υπάρχει καὶ ἕνα ἄλλο εἶδος βουτηχτῶν, μᾶς εἶπε ὁ καπετάνιος. Νὰ σὲ ἐκεῖνο τὸ ἄλλο καράβι χρησιμοποιοῦν στολὴ δύτου. Μαζεύουν πιὸ πολλὰ σφουγγάρια, ἀλλὰ ἡ δουλειὰ συχνὰ τοὺς σκοτώνει. Μένουν πολὺ στοὺς βυθούς καὶ παθαίνουν παράλυσι. Καμμιά φορὰ τοὺς μεταφέρουν στὰ χέρια στὶς βάρκες, μὰ ὅταν βρεθοῦν πάλι στοὺς βυθούς εἶναι ἐν τάξει».

Στεγνώνουν τὰ σφουγγάρια στὴν ξηρὰ καὶ ὕστερα τὰ βουτοῦν σὲ ὑπερμαγνατικὸ κάλιο καὶ τὰ ἀσπρίζουν μετὰ εἰδικὸ ὀξύ. Ἀπὸ τὸ μπάνιο αὐτὸ θγαίνουν κατάσπρα. Τὰ ξεπλένουν ὅμως σὲ θαλασσινὸ νερὸ καὶ ἔτσι παίρνουν τὸ κίτρινο χρῶμα ποὺ ξέρουμε.

Στὴν Κάλυμνο ὁ τελάλης τοῦ χωριοῦ διαλαλοῦσε τὰ νέα καὶ ἀνάμεσα στὰ ἄλλα ἔλεγε:

«... Δύο Ἀμερικάνοι ἑκατομμυριοῦχοι ἦρθαν μετὰ ἕνα καϊκι καὶ παίρνουν χιλιάδες φωτογραφίες».

Ρωτήσαμε τὸν τελάλη γιατί μᾶς βάφτισε ἑκατομμυριοῦχοι.

«Ὅποιος ἔχει τόσες φωτογρα-

φικὲς μηχανὲς θὰ εἶναι πολὺ πλούσιος», μᾶς ἀπάντησε.

Τοῦ ἐξηγήσαμε πὺς οἱ μηχανὲς ἦταν τὰ ἐργαλεῖα τῆς δουλειᾶς μας, ὅπως τὰ σφουγγάρια γιὰ τοὺς Καλύμνιους καὶ ὅτι δὲν εἴμαστε καθόλου πλούσιοι. Μᾶς ἄκουσε εὐγενικά, μᾶς εὐχαρίστησε καὶ συνέχισε τὸ δρόμο του φωνάζοντας.

«Τί λέει τώρα;» ρωτήσαμε.

«Δύο μικροὶ Ἀμερικάνοι ἑκατομμυριοῦχοι ἦρθαν μετὰ ἕνα καϊκι καὶ παίρνουν χιλιάδες φωτογραφίες», μᾶς ἀπάντησε ὁ συνοδός μας.

Στὸ μοναστήρι τοῦ Ἀγίου Ἰωάννη

Ἀπὸ τὴν Κάλυμνο στὴ Λέρο εἶναι ἕνα ἀπλὸ πηδημα. Οἱ Λάκκοι, τὸ λιμάνι τῆς Λέρου, εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ καλύτερα τοῦ κόσμου.

Ἡ φύσις ὅμως ἐκτὸς ἀπὸ τὰ καλὰ λιμάνια δὲν χάρισε σχεδὸν τίποτε ἄλλο στοὺς νησι. Τὸ χῶμα εἶναι φτωχό, τὸ ψάρεμα δὲν ἀποδίδει πολλὰ καὶ ἡ ζωὴ εἶναι σκληρὴ.

Τὸ ἄλλο πρωὶ ξεκινήσαμε γιὰ τὴν Πάτμο, τὸ βορειότερο νησί τῆς περιοδείας μας. Τὸ λιμάνι τοῦ νησιοῦ εἶναι σπαρμένο μετὰ μικρὰ νησάκια καὶ καθὼς περνοῦμε ἀνάμεσά τους βλέπουμε τὸ μοναστήρι τοῦ Ἀγίου Ἰωάννη, χτισμένο ἀπὸ τὸ 1088, ποὺ δεσπόζει σὲ ὅλο τὸ νησί.

Ὁ θρόλος λέει πὺς στὴν Πάτμο ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Εὐαγγελιστὴς εἶδε τὸ ὄραμα του καὶ ἔγραψε τὴν Ἀποκάλυψη.

Τὸ μοναστήρι ἔχει μερικὸς ἀπὸ τοὺς πολυτιμότερους θησαυροὺς τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας. Χιλιάδες ἄνθρωποι τὸ ἐπισκέπτονται κάθε χρόνο καὶ πολλοὶ ἐπιστήμονες ἐρχοῦνται νὰ με-

λετήσουν στὴν πλουσιώτατη βιβλιοθήκη του.

Στὸ μοναστήρι ἀνεβήκαμε μετὰ γαϊδουράκια. Ὁ ἡγούμενος μᾶς ἔδειξε μετὰ ὑπερφάνεια τὸν ὁμορφὸ κήπο του καὶ ὕστερα μᾶς πήγε στὸ θησαυροφυλάκιο. Πίσω ἀπὸ τὶς γυάλινες θῆκες ἦταν θαμμένα σὲ ράφια ἀντικείμενα καταπληκτικῆς ἀξίας: χρυσὰ στέμματα, ποτήρια, σταυροί, Εὐαγγέλια μετὰ καλύμματα χρυσὰ καὶ στολισμένα μετὰ πολυτίμες πέτρες. Μιὰ ἄλλη αἰθουσα ἦταν γεμάτη μετὰ ἄμφια κεντημένα μετὰ χρυσὸ καὶ μετὰ μαργαριτάρια.

Ἡ θαρεῖα δρῦνι πύλη τῆς βιβλιοθήκης ἔχει τρεῖς κλειδαριές καὶ τὸ κάθε κλειδί τὸ κρατᾷ ἄλλος μοναχός. Ἀλλὰ τὸ περιεχόμενο ἀξίζει τόσες προφυλάξεις. Μεσαιωνικὰ χειρόγραφα, πολλὰ μετὰ ὠραῖες μικρογραφίες, ἕνα τμήμα Βίβλου ποὺ ὠρέθηκε τὸν 4ο αἰῶνα καὶ εἶναι γραμμένη μετὰ ἀσημένιο μελάνι ἐπάνω σὲ κόκκινη περγαμινή. Ὅλα ἦταν θαυμάσια, δυστυχῶς ὅμως ποτὲ δὲν ἔδιναν σὲ κανένα τὴν ἀδεια νὰ τὰ φωτογραφίση. Μετὰ λύπη μας ἀφήσαμε τὸ μοναστήρι. Στὸ γυρισμὸ ἐπισκεφθῆκαμε τὴ σπηλιά τοῦ Ἀγίου Ἰωάννη. Εἶναι μικρὴ μετὰ κυρτὴ ὀροφὴ. Στους τοίχους ἔχει εἰκόνες καὶ σταυροὺς.

Προτοῦ ξεκινήσουμε γιὰ τὸ μοναστήρι εἶχαμε μάθει σὲ χωριὸ πὺς ἕνα παιδάκι εἶχε τύφο καὶ ὁ γιατρός εἶχε ἀπελπιστῇ γιατί δὲν εἶχε τὸ κατάλληλο φάρμακο, οὔτε τὸν τρόπο νὰ τὸ φέρῃ ἀπὸ τὴ Ρόδο. Γιὰ καλὴ τύχη εἶχαμε σὲ καϊκι ἕνα μπουκαλάκι μετὰ πολυτίμα χαπάκια τῆς χλωρομυκτίνης καὶ τοῦ τὰ δώσαμε. Στὸ γυρισμὸ ὅλο τὸ χωριὸ εἶχε μάθει τὸ νέο. Τὰ ξημερώματα, ὅταν βάζαμε ἐμπρὸς τὴ μηχανή

τῆς «Ἑλένης» γιὰ νὰ φύγουμε, ἕνας μοναχὸς κατέφθασε λαχναρισμένος φωνάζοντας τὸν καπετάν Μιχάλη. Ὁ ἡγούμενος εἶχε μάθει πὺς συντελέσαμε γιὰ νὰ σωθῇ ὁ μικρὸς καὶ γιὰ νὰ μᾶς δείξῃ τὴν εὐγνωμοσύνη τοῦ νησιοῦ μᾶς ἐπέτρεπε νὰ φωτογραφίσουμε τοὺς θησαυροὺς τοῦ μοναστηριοῦ.

Ἀρπάξαμε τὶς μηχανὲς καὶ ἐπὶ μιὰ ὥρα φωτογραφίζαμε τὰ πολυτίμα ἀντικείμενα. Μόλις γυρίσαμε σὲ χωριὸ μάθαμε πὺς ὁ μικρὸς πῆγαινε καλύτερα καὶ θὰ ἔπρεπε νὰ τὸν ἐπισκεφθοῦμε.

Οἱ γονεῖς τοῦ μικροῦ μᾶς ὑποδέχτηκαν δακρυσμένοι. Ὁ μικρὸς ἦταν ἀφάνταστα ἀδύνατος, ἀλλὰ μᾶς κοίταξε μετὰ ἕνα γλυκύτατο χαμόγελο. Σὲ μιὰ γωνία τοῦ δωματίου κάτω ἀπὸ μιὰ εἰκόνα τῆς Παναγίας ἔκαιγε ἕνα καντήλι καὶ δίπλα θρισκόταν τὸ μπουκαλάκι τῆς χλωρομυκτίνης. Ὁ πατέρας εἶχε ἀνάψει τὸ καντήλι, ὅταν ὁ γιατρός τοῦ εἶπε πὺς δὲν ὑπῆρχε καμμιά ἐλπίδα καὶ εἶχε παρακαλέσει γιὰ ἕνα θαῦμα. Ὁ ἐρχομὸς μας ἦταν γι' αὐτὸν ἡ ἀπάντησι στὴν προσευχή του.

Οἱ ἐπιβάτες μᾶς περιμένουν

Στὸ καϊκι μᾶς περίμεναν πέντε παπάδες μετὰ ὅλες τὶς ἀποσκευές τους. Μᾶς ζήτησαν νὰ τοὺς πάρουμε γιὰ ὁποιοδήποτε νησί. Οἱ πέντε ἦταν πολλοὶ γιὰ τὴν «Ἑλένη» καὶ γι' αὐτὸ πήραμε τοὺς δύο μεγαλύτερους. Πῆγαιναν στὴν Κάρπαθο νὰ γίνουν παπάδες στὰ χωριά τους. Ὅταν ξεκινήσαμε μᾶς εἶπαν ὅτι στὴν Κάρπαθο πλάνουν λίγα πλοῖα καὶ οἱ ἄλλοι παπάδες θὰ περίμεναν ἴσως καὶ τρεῖς βδομάδες γιὰ νὰ γυρίσουν στὰ σπίτια τους, ἐ-

νῶ ἡμεῖς θά κάναμε τρεῖς μέρες. Εἶχαμε ξεκινήσει βέβαια, ἀλλὰ γυρίσαμε πίσω καὶ πήραμε καὶ τοὺς ἄλλους τρεῖς.

«Μὴν ἀνησυχῆτε, εἶπε ὁ ἕνας παπᾶς. Τὸ καΐκι θὰ μᾶς φανῇ μεγαλύτερο γιὰ τὸ καλὸ ποὺ μᾶς κάνατε».

Θὰ προτιμούσαμε νὰ εἶχαμε καλύτερο καιρὸ καὶ δὲν ἀπογοητευθήκαμε. Ἡ θάλασσα ἦταν ἡσυχὴ καὶ ὁ ἀέρας πρῖμος.

Στὴ Νίσυρο μᾶς καλωσῶρισαν ἑξὶ ἄνδρες ποὺ μιλοῦσαν ἀγγλικά. Πάνω ἀπὸ 600 ἄντρες, ἀπὸ τοὺς 2.500 κατοικοὺς τοῦ νησιοῦ, ἔχουν ζήσει στὴν Ἀμερική. Μὲ ἕνα σαραβαλιασμένο αὐτοκίνητο γυρίσαμε τὴ Νίσυρο καὶ τὸ ἐνεργό της ἡφαίστειο. Στὸν κρατῆρα ἔβραζαν καὶ κάπνιζαν οἱ θερμὲς πηγές, μὰ τὸ ἡφαίστειο ἀρνήθηκε νὰ μᾶς δείξη μιὰ ἀπὸ τὶς συχνές του ἐκρήξεις.

Ἀγώνας μὲ τὴν τρικυμία καὶ τὴν σκωληκοειδίτιδα

Ταξιδεύοντας γιὰ τὴν Κάρπαθο συναντήσαμε τὴ μεγαλύτερή μας τρικυμία. Καὶ δὲν ἔ-

φτασε αὐτὸ, ἀλλὰ μὲ μιὰ στραβοτιμονιά τοῦ Ἀντώνη πάθαμε ζημιὰ στὸ κατάρτι. Φωνές, τσακώματα. Γιὰ νὰ βρεθῇ ποῖος φταίει κόντεψε τὸ καΐκι νὰ μείνῃ ἀκυβέρνητο. Ὅλοι μαζί, παπᾶδες καὶ μὴ, βοηθήσαμε νὰ φτιάξουμε τὴ ζημιὰ κι' ἔτσι φτάσαμε στὴν Κάρπαθο σῶοι. Ἀποχαιρέτησαμε τοὺς συνταξιδιώτες μας καὶ ξεκινήσαμε γιὰ τὰ χωριά. Τὸ νησί ἔμοιαζε πλούσιο. Τὸ λιμάνι ἦταν σὲ καλὴ κατάστασι, οἱ δρόμοι καλοὶ, τὰ σπίτια περιποιημένα. Ρωτήσαμε τὸν δήμαρχο τί ἐξαγωγή ἔκανε τὸ νησί κι' ἔμοιαζε τόσο πλούσιο.

«Παιδιά», μᾶς εἶπε. Καὶ ὅταν τὸν κοιτάξαμε μὲ ἀπορία μᾶς ἐξήγησε ὅτι πολλοὶ νέοι πηγαινάν στὴν Ἀμερική καὶ γυρίζαν μὲ τὶς οἰκονομίες τους. Κάθε σπῆτι ἔχει κάποιον στὴν Ἀμερική καὶ ἀπὸ τὰ ἐμβόσματά τους τὸ νησί κρατιόταν καλά. Στὰ χωριά πολλοὶ γέροι ἔρχονταν νὰ μᾶς χαιρετήσουν καὶ νὰ μᾶς ρωτήσουν τί γίνεται στὸ Πίτσμπουργκ, στὸ Γιάνγκσταουν ἢ ἄλλοῦ.

Ἀπὸ τὸ «Ταξίδι στὰ Δωδεκάνησα» δίνουμε μερικὲς φωτογραφίες, τὶς περισσότερες ἀπὸ τὶς ὁποῖες πῆραν οἱ ἴδιοι οἱ συγγραφεῖς τοῦ ἄρθρου. Τὸ παλιὸ καὶ τὸ καινούργιο βαδίζουν στὰ Δωδεκάνησα δίπλα - δίπλα καὶ αὐτὸ εἶναι ἕνα στοιχεῖο τῆς γοητείας τους.

Τὸ λιμάνι τῆς Λίνδου. Οἱ ἐπαιότες μετέτρεψαν σὲ χάστρο τὸ ναὸ τῆς Ἀθηνᾶς στὴν κορυφὴ τοῦ λόφου.

Τὰ κορίτσια τῆς Πάτμου κεντοῦν τὰ προικιά τους.

Τὸ ἐσωτερικὸ τῶν δωδεκανησιακῶν σπιτιῶν δὲν ἔχασε τίποτε ἀπὸ τὴν ὁμορφιά του.

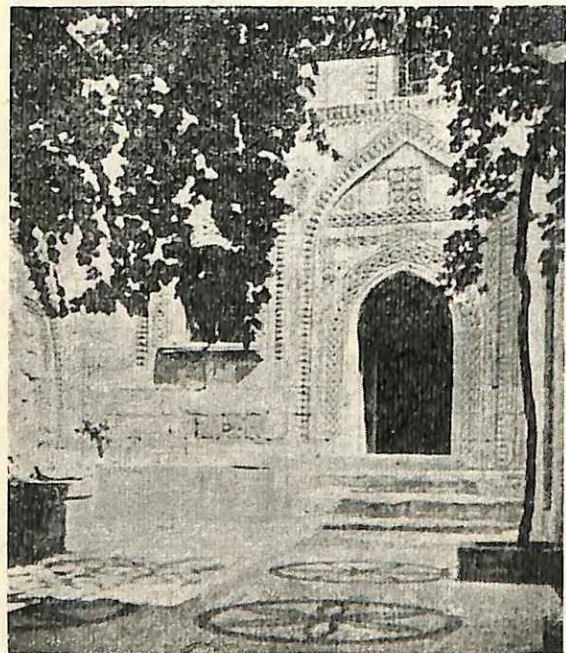
Μιά ὁμορφη ταράτσα σπιτιοῦ τῆς Ρόδου.

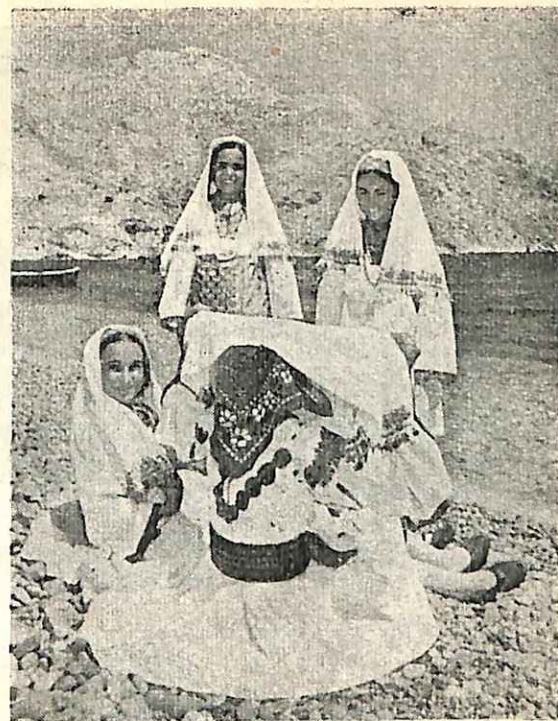
Στὸν Ἑμπονα καὶ οἱ γυναῖκες φοροῦν ἀκόμη πλες ψηλὲς μπόττες.

Ἡ Σίμη φαίνεται: πολὺ φτωχὴ γιὰ νὰ μπορῇ νὰ θρέψῃ τοὺς κατοίκους της.

Σπίτι τῆς Αἰνίδου τοῦ 15ου αἰῶνος.

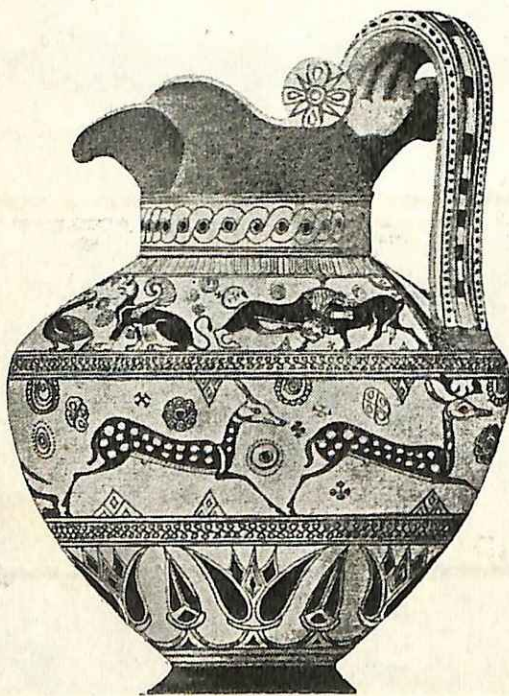
Τὰ κορίτσια τῆς Τήλου φοροῦν πάντα τὰ ὀλοκέντητα λευκὰ κοστοῦμα τους.

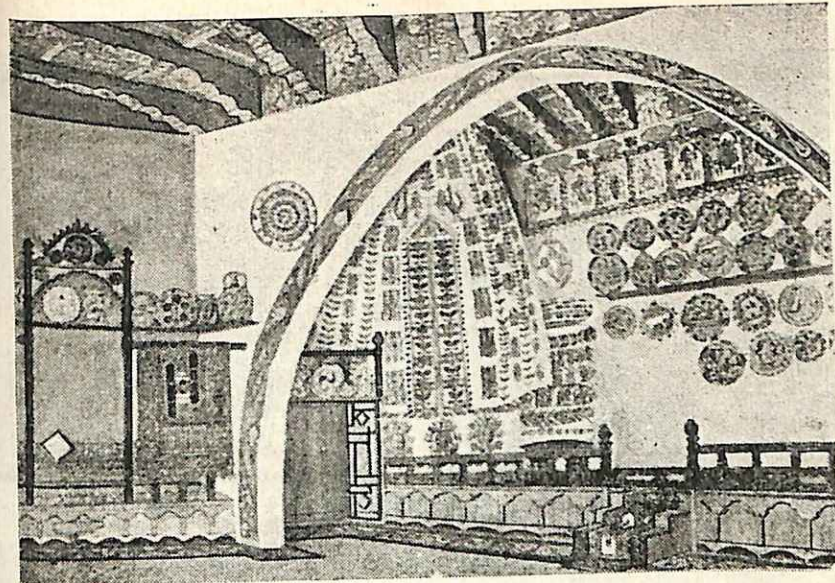
Τὸ λιμάνι τῆς Καλύμνου μὲ τοὺς γυμνοὺς γύρω λόφους.

Μέρος τῆς Ἀκροπόλεως τῆς Λίνδου.

Ροδίτικη οἰνοχόη τοῦ 7ου αἰῶνος π.Χ.

Ἐσωτερικὸ σπιτιοῦ τῆς Λίνδου.

Οἱ χωρικοὶ τοῦ Ἐμπονα δὲν ἔχουν ἀλλάξει συνήθειες.

Τὸ λιμάνι τῆς Καλύμνου ἐτοιμάζεται νὰ ξεπροβοδίσει τὰ σφουγγαράδικα.

Ἡ ἀπάντησις ἑνὸς χιουμωριστῆ σὲ ἓνα ἀπὸ τὰ « Πῶς » τῆς ἐποχῆς μας

ΜΑΘΑΙΝΩ ΝΑ ΚΟΙΜΑΜΑΙ

Τοῦ
PIERRE DANINOS

Ἀν μέρωτοῦσε κανεὶς τί εἶναι κατὰ τὴ γνώμη μου ἐκεῖνο, ποὺ χαρακτηρίζει τὴ φιλολογία τοῦ καιροῦ μου, δὲν θ' ἀπαντοῦσα: οὔτε τὸ ἔργο τοῦ Σάρτρ, οὔτε τοῦ Φῶκνερ, οὔτε τοῦ Ντὸς Πάσσος.. Θὰ ἔλεγα: τὰ « Πῶς... ».

« Πῶς ; θὰ μοῦ πῆτε. Ἐπαναλαμβάνω, τὰ « Πῶς... ». "Ὅλα τὰ « Πῶς... » ἐκεῖνα τὰ περίφημα ἀγγλοσαξονικά κατὰ κανόνα ἐγχειρίδια, ποὺ κυκλοφοροῦν κάθε δυὸ μῆνες καὶ ἀγκαλιάζουν τὰ προβλήματα ποὺ βασανίζουν τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὸν καιρὸ τῆς δημιουργίας του καὶ τοῦ βρίσκουν τὴν ἰδεώδη λύσι: « Πῶς θὰ κερδίσετε τὴν συμπάθεια τῶν ἀνθρώπων ». « Πῶς θὰ γίνετε διάσημοι », « Πῶς θὰ διαπρέψετε στὴν κοινωνία », « Πῶς θ' ἀγαπηθῆτε ἀπὸ τίς γυναῖκες ».

Τὸ τελευταῖο « Πῶς... », ποὺ καταβρόχθισα καὶ ποὺ μοῦ καταβροχθίζει ἐτοῦτο τὸν καιρὸ τίς νύχτες μου, ἔχει ἀκριβῶς ὡς θέμα τὸν ὕπνο. Τίτλοφορεῖται « Πῶς νὰ κοιμάσθε ». Ἐξομολογοῦμαι ταπεινά: Ποτὲ δὲν εἶχα θέσει τὸ ζήτημα αὐτὸ στὸν ἑαυτό μου τόσο τετραγωνικά. Νά, ποὺ ἔφθασα στὰ σαράντα καὶ κοιμᾶμαι χωρὶς νὰ ξέρω πῶς. Ἀλλὰ συνά ἀρκετὰ ἄσχημα. Καὶ οἱ ἀποκαλύψεις τοῦ δόκτορος Τζέιμς

Μπέντερ μοῦ φάνηκαν τόσο σπουδαίες, ποὺ μποροῦν ἀπὸ τὴ μιὰ στιγμή στὴν ἄλλη ν' ἀναστατῶσιν τὴ ζωὴ μου.

Μὲ μιὰ λέξη δὲν ἀποκλείεται νὰ πᾶω νὰ ἐγκατασταθῶ στὴν Ἀμερική. "Ὅχι, ὅπως ὠρισμένοι, γιὰ νὰ κάνω περιουσία ἢ ἀπλῶς γιὰ νὰ δουλέψω. Ἀλλὰ γιὰ νὰ κοιμηθῶ. Γιατί οἱ στατιστικές τοῦ δόκτορος Μπέντερ κι' ἑνὸς ἄλλου ἐπιφανοῦς « Μορφολόγου », τοῦ καθηγητοῦ Λιούις Τέρμαν, ποὺ ἔχουν κάμει μακρὲς μελέτες πάνω στὸν ὕπνο στὴν Εὐρώπη καὶ στὴν Ἀμερική εἶναι κατηγορηματικές: Τὰ παιδιὰ κοιμοῦνται λιγώτερο καλὰ σ' αὐτὴν ἐδῶ τὴν ὄχθη τοῦ Ἀτλαντικοῦ, παρὰ στὴν ἄλλη. Γιατί; Μυστήριο, ποὺ ἐλάχιστα ἔχει διαφωτισθῆ καὶ ποὺ μόνο του φαίνεται νὰ ἐξηγῇ τὴν ἐπιρροή τοῦ ἀμερικανικοῦ ἀέρα καὶ τῆς ἀθλητικῆς ἀγωγῆς. Θὰ μοῦ πῆτε, πῶς δὲν εἶμαι πιά παιδί καὶ πῶς δὲν μοῦ χρειάζονται παιδιὰ γιὰ νὰ κοιμᾶμαι. Κι' εἶναι ἀλήθεια πῶς κοιμᾶται κανεὶς καλύτερα χωρὶς παιδιὰ, παρὰ μὲ παιδιὰ. Μὰ τὸ γεγονός εἶναι αὐτό: ἔχω ἓνα ὕπνο καὶ τρία παιδιὰ. Ἐχω λοιπὸν ἀνάγκη τοῦ ὕπνου τῶν παιδιῶν μου, γιὰ νὰ βρῶ κι' ἐγὼ τὸν δικό μου ὕπνο. Ἐτσι ποὺ ξυπνᾶνε πάρα

πολύ συχνά και πάρα πολύ ένω-
ρίς, δεν θα διστάσω να έγκατα-
σταθώ, αν χρειασθώ στις 'Ηνω-
μένες Πολιτείες. Τουλάχιστο για
τη νύχτα.

Περιμένοντας ως τη στιγμή
πού ή πρόοδος της αεροπορικής
συγκοινωνίας θα μου επιτρέψει
να πραγματοποιήσω εύκολα αυ-
τό το σχέδιο, δοκιμάζω να μάθω
έδω να κοιμάμαι, σύμφωνα με
τις συνταγές του δόκτορος Μπέν-
τερ.

Δεν υπάρχουν τριάντα έξη τρό-
ποι για να κοιμηθώ. Υπάρχουν
δμως δέκα πέντε. Και ο δόκτωρ
Μπέντερ σάς τους δείχνει, ξεκι-
νώντας από ένα καλό κρεβάτι.
Πρώτα-πρώτα, λοιπόν, ένα κα-
λό κρεβάτι. 'Αλλά υπάρχουν
πολλών ειδών καλά κρεβάτια.
'Ο δόκτωρ Μπέντερ αναφέρει σαν
παράδειγμα την περίπτωση του
κ. Καμπέσα ντε Βάκα, του πρώ-
του λευκού, που διέσχισε την Βο-
ρειοαμερικανική ήπειρο. Αίχμα-
λωτος των 'Ινδών τριάντα ολό-
κληρα χρόνια ο Καμπέσα ντε
Βάκα συνήθισε να κοιμάται πά-
νω στην πιο σκληρή γη. 'Όταν
τέλος απέδρασε και μπόρεσε να
ξαναγυρίσει στην 'Ισπανία, δεν
μπόρεσε να ξανακοιμηθώ σε
κρεβάτι. Μόνο η στέρεη γη του
χάριζε τον ύπνο.

'Εγώ είμαι αρκετά διαφορετι-
κός από τον Καμπέσα ντε Βάκα.
Δεν ξμεινα τριάντα χρόνια αιχμά-
λωτος των 'Ινδιάνων, αλλά τίπο-
τε δεν με τραβάει από ένα καλό
κρεβάτι, όταν περάσω μερικούς
μήνες στο μέτωπο, ξαπλώνοντας
πάνω στο άχυρο ή σε μία πέτρα.
'Ενα καλό κρεβάτι είναι για
μένα ένα καλό κρεβάτι. 'Η
στρατιωτική υπηρεσία και ο πό-
λεμος δεν μ' έμαθαν παρά να το
έκτιμώ ακόμα περισσότερο.

"Αλλωστε, ο δόκτωρ Μπέντερ

δεν αναφέρει αυτόν τον Καμπέσα
ντε Βάκα παρά σαν εξαίρεση. Οί
συνταγές του αναφέρονται στην
τεράστια πλειονότητα των ανθρώ-
πων, που για να κοιμηθούν έχουν
ανάγκη από ένα κρεβάτι. Νά,
λοιπόν, μερικά στοιχεία, που
βοηθούν να εξασφαλίσετε ένα
καλό ύπνο.

1. Μια γερή κούραση. Αυτή εί-
ναι η πρώτη ύλη του ύπνου. Δεν
είναι και τόσο εύκολο να την
βρής. 'Η δικιά μου κούραση πρέ-
πει να είναι συχνά κακής ποιότη-
τος.

2. 'Ενα βολικό μαξιλάρι. Πο-
λύ σπουδαίο στοιχείο αυτό. Για
μένα προσωπικά, κανένα προσ-
κέφαλο δεν μου είναι ποτέ βο-
λικό. Είναι πάρα πολύ σκληρό ή
πάρα μαλακό, ή πάρα πολύ πα-
χύ ή πάρα πολύ λιγνό. Σπανί-
ως είναι όπως το ήθελα. 'Όταν
ταξιδεύω, ιδίως, διεξάγω τρομε-
ρές μάχες με τα μαξιλάρια, που
βρίσκω στο δρόμο μου. Ζυμωμένα
και στραπατσαρισμένα ώπου να
σηματίζουν ένα άμορφο μίγμα,
καταντούν να πετιούνται έξω
από το κρεβάτι από ένα κου-
ρασμένο χέρι.

3. 'Η μουσική. Γενικά, η μου-
σική με εμποδίζει να κοιμηθώ.
Γιατί είναι η μουσική των γει-
τόνων μου. Μά, η μουσική που
συνιστά ο δόκτωρ Μπέντερ δεν
προδιαθέτει καλύτερα στον ύπνο,
λέει, από το «Τραγουδί μινς Κα-
λοκαινής Νύχτας» του Μέν-
τελσον, ή από το «'Αβε Μαρία»
του Σούμπερτ. Θέλησα να κά-
μω ένα πείραμα με τη Σόνια.
'Ο Σούμπερτ την κοιμίζει άρκε-
τά καλά, μά ο Μέντελσον την
φέρει σε άπελπισία. 'Όσο για
μένα, μου συμβαίνει μάλλον το
αντίθετο.

4. 'Ενα σαλάμι. Πίστευα πως
ή άλλαντοποία δεν είχε ιδιαι-

τερη σημασία για την ήσυχία
του ύπνου, αλλά ένα κομμάτι
σαλάμι κατέχει φαίνεται ασύγ-
κριτες ύπνωτικές ιδιότητες.

5. 'Η φιλολογία. Ναι, σύμφω-
να με τον δόκτορα Μπέντερ και
βάσει εξελεγμένων στατιστικών,
οί συγγραφείς και τα έργα τα
πιο αξια να σάς κοιμίσουν γρή-
γορα (σημειώνω ότι για να απο-
φύγη κάθε κίνδυνο να μπλέξη με
δικες, ο περίφημος έμπειρογνώ-
μονας του ύπνου, διάλεξε μόνο
πεθαμένους συγγραφείς). Είναι
αυτά:

Θερβάντες : Δόν Κιχώτης

Μονταίνιος : Δοκίμια.

Σαίξπηρ : 'Απαντα.

Μάρκος Αύρηλιος : Σκέ-
ψεις.

Πλούταρχος : Παράλληλοι
Βίοι.

'Ομολογώ ότι απ' όλα τα μέ-
σα, που συμβουλεύει ο δόκτωρ
Μπέντερ, ο Μάρκος Αύρηλιος,
άνώτερος από το «Κοιμήσου, μι-
κρό μου, κοιμήσου», μου φάνηκε
το πιο άποτελεσματικό μέσο.
Είχα κι' άλλες έκτιμήσει την
ύπνωτική αξία μερικών μαρκο-
αυρηλιανών στοχασμών από τα
θρανία του γυμνασίου. 'Αλλά έδω
και είκοσι χρόνια χρησιμοποι-
ούσα μάλλον την ασπρίνη. Λοι-
πόν, ένας Μάρκος Αύρηλιος ά-
ξιζει πολλές ασπρίνες!

6. 'Εχετε βρή ένα καλό κρεβ-
βάτι, ένα καλό προσκέφαλο, λίγο
Μέντελσον, ένα μικρό σαλάμι,
μία δόσι Μάρκο Αύρηλιο. Τώρα
ξαπλώνετε και παραδίνεσθε στην
πλήρη ξεκούραση. Πρέπει να ξα-
πλωθήτε ολοκληρωτικά, έτσι που
να ξεκουράζεται ο λαιμός σας,
ή πλάτη σας, τα μπράτσα σας,
οί γάμπες σας, τα μάτια σας.
Πρό παντός τα μάτια σας. Γι'
αυτό:

α) Κλείνετε τα μάτια σας.

β) Τα ανοίγετε όσο πιο πολύ
μπορείτε. γ) Στρέφετε κυκλικά
το βλέμμα σας πάνω σε κάθε
άντικείμενο του δωματίου (πρώ-
τα από τ' άριστερά προς τα δε-
ξιά, ύστερα από τα δεξιά προς
τ' άριστερά). δ) Κλείνετε τα
βλέφαρα. ε) Τα επαναλαμβάνετε
όλα αυτά δέκα φορές.

Θέλησα ν' ακολουθήσω αυτή
τη συμβουλή και κείνες που ά-
ναφέρονται στο λαιμό, στην πλά-
τη, στα μπράτσα κλπ. 'Όταν τε-
λείωσα τις ασκήσεις μου, ένα
μεγάλο μέρος της νύχτας είχε
φύγει, ο πρώτος μου ύπνος είχε
πάει περίπατο και χρειάστηκε να
ξαναπιάσω το Μάρκο Αύρηλιο
για να κοιμηθώ — αρκετά άσχη-
μα πάντως.

'Όσο για τη Σόνια, αυτή έ-
φαρμόζει τη μέθοδο του δόκτο-
ρα Χάρολντ Φίνκ, άλλου ειδικού
του ύπνου και φανατικού όπαδο
(ίσως και θελά του) της μεθό-
δου Κουέ. Σύμφωνα μ' αυτόν,
άρκει να πητε στον έαυτό σας,
όταν νυχτώση: «Πάω να κοιμη-
θώ γαλήνιος όλη τη νύχτα». Και
θα κοιμηθώ γαλήνιος. Θά έχε-
τε χαρή αυτό τον ύπνο, που μάς
κάνει να ξεχνάμε κάθε φρον-
τίδα.

Αυτό που χρειάζεται είναι να
προφέρετε τη φράση: «Πάω να
κοιμηθώ γαλήνιος όλη τη νύχτα»,
στο ρυθμό της αναπνοής σας.
«Πέστε τη σε τρεις αναπνοές». 'Αναπνέοντας λέτε: «Πάω» και
έκπνέοντας «να κοιμηθώ». Τη
δεύτερη φορά, που θα αναπνεύ-
σετε, λέτε: «γαλήνιος», τη στι-
γμή που βγάξετε τον άέρα. Την
τρίτη φορά, λέτε: «όλόκληρη»,
εισπνέοντας, και τη «νύχτα», έκ-
πνέοντας. 'Η πείρα έχει δείξει
ότι ή άσκησι αυτή είναι ή πιο
άποτελεσματική.

Με την πρώτη ματιά, αυτό φαίνεται εύκολο. Τό δοκίμασα. Ἄλλα δίχως ἄλλο πρέπει ν' ἀναπνέω πολὺ γρήγορα. Πάνω στὰ χεῖλια μου, οἱ μαγικὲς λέξεις μπερδεύονται, καθάλλανε ἢ μιὰ τὴν ἄλλη, κολλᾶνε. Πότε προφέρω: «Πάω νὰ κοι...μηθῶ γαλή...νιος ὁλό...κληρη τὴ... νύχτα». Πότε: «Πάω νὰ...κοιμηθ...ὦ ὁλόκλ...ηρη τὴ νύχτα...».

Μ' αὐτὴ τὴ μέθοδο θὰ μπορούσατε νὰ κοιμηθῆτε, λέει τὸ βι-

βλίο, ἀκόμη καὶ πλάι σ' ἓναν ἀεροσυμπιεστή.

Δὲν ἔχω ἀεροσυμπιεστὴ τὴ νύχτα κάτω ἀπὸ τὸ χέρι μου, μά, ἐλλείπει αὐτῆς τῆς μηχανῆς, ὁ θόρυβος τῶν ἀεροπλάνων ποὺ ξεμπουκάρουν στὴ γειτονιά μου καὶ τῶν φορτηγῶν αὐτοκινήτων, μοῦ χαλάει τὸν ὕπνο, χωρὶς κανένας δόκτωρ νὰ μπορῇ νὰ κάνῃ τὸ παραμικρό. Εἶναι ἀλήθεια, πῶς εἶμαι ἓνας μαθητευόμενος τοῦ ὕπνου, ἓνας νεοσύλλεκτος τῆς νύχτας.

Η ΜΟΔΑ ΣΤΟΝ ΑΝΤΑΡΚΤΙΚΟ

— Τὶ τὰ θέλεις καημένε. Βαρέθηκα πὰ τὰ βραδυνά.

Ἕνας πολύτιμος βοηθὸς γιὰ τὴν ἐξερεύνησι
τῶν θυνῶν στὰ χέρια τῆς Ἐπιστήμης

Η ΤΗΛΕΟΡΑΣΙΣ ΣΤΗΝ ΩΚΕΑΝΟΓΡΑΦΙΑ

Τοῦ

HAROLD BARNES

Μέλους τοῦ Κέντρου Ἑρευνῶν τῆς Σκωτικῆς Ἑταιρείας Θαλασσίας Βιολογίας

Ὁ ἐπιστήμονας ποὺ εἰδικεύεται στὴ θαλάσσια βιολογία μπορεῖ νὰ μελετήσῃ τὰ ζῶα καὶ τὰ φυτὰ ποὺ ζοῦν κοντὰ στὶς ἀκτές, ἀκόμη καὶ ὅσα θρῖσκονται στὰ ρηχὰ νερά μετὰ τὴ βοήθεια τῶν ματιῶν του. Ἀλλὰ γιὰ νὰ μελετήσῃ τὴ ζωὴ τοῦ βυθοῦ, δηλαδή τοῦ μεγαλύτερου τμήματος τοῦ ὕγρου στοιχείου, ἔπρεπε ὡς τώρα νὰ περιορίζεται σὲ δ'χτυα, σὲ ἀρπάγες καὶ σὲ βυθοκόρους. Τὰ ἐργαλεῖα αὐτά, ποὺ εἶναι συχνὰ πολὺ ἀπλά ἀλλὰ καὶ ἀποτελεσματικά, φέρνουν στὴν ἐπιφάνεια δείγματα τῶν διαφόρων ὀργανισμῶν ποὺ ζοῦν στὴ θάλασσα. Καὶ δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ ἀρνηθῇ ὅτι μετὰ τὸν τρόπο αὐτὸ οἱ βιολόγοι συγκέντρωσαν ἄφθονα δείγματα καὶ σ' αὐτὰ στήριξαν γιὰ πολλὰ χρόνια τὶς μελέτες τῆς θαλάσσιας βιολογίας.

Μετὰ τὰ συστήματα ὅμως αὐτὰ ἡ ἀλίεια τῶν δειγμάτων γίνεται θέθαια στὰ τυφλά. Μᾶς εἶναι ἀδύνατο νὰ καθορίσουμε ποῖα ἦσαν ἢ μεταξὺ τῶν ὀργανισμῶν σχέσι προτοῦ τοὺς ταράξει ἢ ἐπέμβασί μας. Ὁ τρόπος αὐτὸς

μᾶς στεροῦσε πολὺτιμες γνώσεις, γιὰτὶ δὲν μᾶς γινώριζε τὶς σχέσεις ποὺ ὑπάρχουν ἀνάμεσα στοὺς ὀργανισμοὺς καθὼς καὶ τὸν τύπο τοῦ περιβάλλοντος στὸ ὁποῖο ζοῦσαν. Τὰ τελευταῖα χρόνια ἐγιναν διάφορες ἀπόπειρες γιὰ νὰ καλυφθῇ ἡ ἔλλειψις αὐτή. Ἀνθρωποι-βάτραχοι, εἰδικοί δύτες, ἔκαναν παρατηρήσεις ἐπάνω σὲ ὠρισμένες πλευρὲς τῆς υποβρύχιας ζωῆς χρησιμοποιώντας υποβρύχιες φωτογραφικὲς μηχανὲς μετὰ φιλμ ἀπλὰ ἢ ἐγχρωμα. Ἡ δουλειὰ τους ἦταν ἀξιόλογη, μόνον ποὺ δὲν μπορούσαν νὰ ἐργαστοῦν παρὰ σὲ μικρὸ σχετικὰ βάθος. Ἐπίσης διάφορα ἐργαστήρια ὠκεανογραφίας ἀπέκτησαν φωτογραφικὲς μηχανὲς ποὺ μποροῦν νὰ βυθίζονται στὸ νερὸ καὶ ποὺ εἴτε ἀρχίζουν νὰ λειτουργοῦν μόλις φθάσουν στὸ βυθό, εἴτε ἐλέγχονται ἀπὸ τὸ πλοῖο. Ὑπάρχουν ἀκόμη οἱ σπουδαῖες καταδύσεις μετὰ χαλύβδινη βαθύσφαιρα εἰδικῆς κατασκευῆς, ὅπως τοῦ Δρος Μπήμεϊ πρὶν ἀπὸ μερικὰ χρόνια. Μετὰ τὸν τρόπο αὐτὸ ὁ ἄνθρωπος ἔχει φθάσει σὲ βάθος 800 μέτρα.

Τηλεόρασι από το βυθό

Η ύποβρύχια τηλεόρασι είναι η τελευταία προπορά στα μέσα μελέτης του ωκεανογράφου. Πριν από λίγα χρόνια έγιναν δοκιμές για την πιθανότητα της εφαρμογής της μεθόδου αυτής στην ωκεανογραφία, με παρατηρήσεις ζώων του Ζωολογικού Κήπου του Λονδίνου μέσα από τα κρύσταλλα ενός ιχθυοτροφείου. Έπειτα δοκιμάστηκε στην Ξδρα της Έταιρείας Θαλασσίας Βιολογίας στο Μίλλπορτ μία πρώτη ύποβρύχια μηχανή τηλεόρασεως.

Οι δοκιμές έγιναν σε μία δεξαμενή μήκους 18 μέτρων. Με τις συνθήκες αυτές μπορούσαμε να ελέγχουμε την έντασι του φωτισμού και τον βαθμό της ταραχής του νερού και πετύχαμε θαυμάσιες εικόνες της θαλάσσιας ζωής: άνεμωνες, καθούρια, μουρουνες. Τα πειράματά μας ωδήγησαν στη σκέψι ότι με τη μέθοδο αυτή θα μπορούσαμε να έχουμε καλά αποτελέσματα σε βαθιά νερά και σήμερα διαθέτουμε το ανάλογο υλικό. Αρχίσαμε να ερευνούμε τις δυνατότητες της νέας μεθόδου ύποβρυχιών έρευνών και παρ' όλο που έχουμε ακόμη να μάθουμε πολλά, τα αποτελέσματα των πρώτων προσπαθειών δικαιολογούν τις ελπίδες που στηρίξαμε σ' αυτή.

Το υλικό μας αποτελείται από μία μηχανή τηλεόρασεως που το καλώδιο της με 32 άγωγους μεταδίδει τα ηλεκτρικά σήματα που μετατρέπονται σε όπτικά σήματα στην όθονη. Για να φωτιστεί η θάλασσα χρειάζονται και προβολείς. Κατεβάζουμε λοιπόν στο ανάλογο βάθος με ειδικό καλώδιο, τους προβολείς, το καλώδιο μεταβίβασεως ηλεκτρισμού και τη μηχανή. Όλα τα απαραίτητα καλώδια έχουν μήκος 180 μέτρα

και φθάνουν για να κατεβάσουμε τη μηχανή στο μεγαλύτερο γνωστό βάθος της περιοχής των έρευνών μας, σε έναν κόλπο της Σκωτίας. Στο εργαστήριο που είναι εγκατεστημένο στο πλοίο βρίσκονται όλα τα όργανα ελέγχου καθώς και οι όθονες. Ο χειρισμός των οργάνων αυτών, που είναι βαριά αλλά και εύαισθητα, από ένα μικρό πλοίο έρευνών, απαιτεί αρκετή προσοχή. κυρίως την ώρα της καταδύσεως. Με μία ειδική συσκευή ελέγχεται ακριβώς η πρόοδος της καταδύσεως, γιατί ο κίνδυνος να προσκρούση ή συσκευή στον πυθμένα και να υποστεί θλάση είναι μεγαλύτερος από ό,τι νομίζουμε. Όταν πλησιάζουμε στον πυθμένα το φως αντανακλάται στη μηχανή και άμέσως δίνονται οδηγίες στους χειριστές. Από τη στιγμή που θα άκουστέ τη παράγγελμα «Εμπρός» δεν περνούν παρά λίγα δευτερόλεπτα για να δούμε την πρώτη εικόνα του βυθού της θάλασσας.

Με ένα φακό με μεγάλο άνοιγμα μπορούμε να καλύψουμε μεγάλη επιφάνεια του βυθού και να έχουμε μία γενική άποψι των χαρακτηριστικών γνωρισμάτων και των ζωικών οργανισμών που ζούν εκεί. Και τότε μπορούμε να διαλέξουμε κάποιο υδρόβιο ζώο ή φυτό για να το εξετάσουμε από πιο κοντά ή μπορεί να παραστούμε μάρτυρες κάποιου γεγονότος που απαιτεί βαθύτερη έρευνα. Τελευταία, μία φορά, ενώ εξέταζαμε τις κινήσεις ωρισμένων μικροοργανισμών τους είδαμε ξαφνικά να τρέπονται σε φυγή και όταν αλλάξαμε το πλάνο άνακαλύψαμε ότι αίτια του πανικού ήταν ένας κάβουρας που, αν και μικρός, ήταν εξαιρετικά επιθετικός.

Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα

Ποιά είναι τα πλεονεκτήματα της νέας τεχνικής; Αντίθετα με τα παλιά μέσα έρευνών που βασίζονταν πολύ στην τύχη, ο έρευνητής έχει την ευκαιρία να παρατηρήσει τα φυτά και τα ζώα στο φυσικό τους περιβάλλον και να αναζητήσει ωρισμένο ζώο για να το μελετήσει ιδιαίτερα. Άλλωστε η ύποβρύχια τηλεόρασι δεν θάζει σε κίνδυνο τη ζωή του ανθρώπου ενώ συγχρόνως παρέχει τη δυνατότητα έξερευνήσεως σε πολύ μεγαλύτερο βάθος. Ακόμη ο έπιστήμονας μπορεί να παρατηρή συνεχώς το αντικείμενο του ενδιαφέροντός του (ένω με την ύποβρύχια φωτογραφική μηχανή έχει μόνο στιγμιαίες εικόνες) και μπορεί να άποκτήσει μία μόνη εικόνα είτε φωτογραφίζοντας την όθονη τηλεόρασεως είτε χρησιμοποιώντας μία κινηματογραφική μηχανή που ελέγχεται έξ άποστάσεως και κατεβαίνει μαζί με τη συσκευή τηλεόρασεως.

Και ποιά είναι τα μειονεκτήματα της νέας μεθόδου; Δεν μπορεί να φέρη στην επιφάνεια οργανισμούς που θα θέλαμε να μελετήσουμε στο εργαστήριο. Μπορεί να ανακαλύψη ζώα άγνωστα, αλλά δεν μπορεί να αντικαταστήσει πλήρως τις κλασσικές μεθόδους έρευνών. Υπάρχει και μία άλλη δυσκολία. Είμαστε άναγκασμένοι να φωτίζουμε τεχνητά το ύποβρύχιο πεδίο των παρατηρήσεών μας εκτός όταν δουλεύουμε σε νερά διαυγή, όχι πολύ βαθιά και με καλό ήλιο. Έδώ βρίσκεται ίσως η βασική δυσκολία που εμποδίζει την τελειοποίηση της ύποβρυχίας τηλεόρασεως. Το θαλάσσιο νερό περιέχει άναριθμητα μόρια από μικροσκοπικούς οργανισμούς, άμμο και ι-

λύ. Με τις προϋποθέσεις αυτές, όταν φωτίζουμε το βυθό είναι σαν να προσπαθούμε να δούμε, νύχτα και με όμ.χλη με τη βοήθεια των φανών του αυτοκινήτου. Η καθαρότητα της εικόνας καταστρέφεται και άν το νερό είναι πολύ ταραγμένο ή παρατηρησι είναι άδύνατη.

Δυνατότητες και προοπτικές

Στο άρχικό στάδιο της ζωής της η ύποβρύχια τηλεόρασι πρέπει να μάς βοηθήσει μάλλον για να μάθουμε περισσότερα για τη ζωή των ζώων στο φυσικό τους περιβάλλον, την κατανομή διαφόρων ειδών κ.λ.π. Ο βυθός της θάλασσας δεν είναι καθόλου ομοιόμορφος. Έχει βράχια, πέτρες, άμμο, ιλύ. Έχει παρατηρηθή ότι τα ζώα διαφέρουν συχνά άνάλογα με τη φύσι του βυθού. Και οι παραλλαγές αυτές ξαναβρίσκονται σε πολύ μεγάλες άποστάσεις. Μπορούμε λοιπόν να κάνουμε ένα χάρτη κάθε ζωής που να δείχνη τη φύσι του βυθού και των ζώων που τον κατοικούν.

Έτσι μπορούμε να μετρήσουμε εύκολα και ακριβώς τον άριθμό των οργανισμών που ζούν σε ωρισμένο βάθος και αυτό είναι σημαντικό για κάθε μελέτη θαλάσσιας οίκονομίας. Όταν μελετούμε π.χ. τις περιοχές στις οποίες ζούνε στρείδια είναι σημαντικό να ξέρουμε τον άριθμό τους, καθώς και τον άριθμό των οργανισμών που τα καταστρέφουν ή άπλωες που μοιράζονται την τροφή τους.

Χρειαζόμαστε άκόμη πληροφορίες για τον τρόπο που συμπεριφέρονται τα όργανα αλιείας όταν βρίσκονται στο βυθό της θάλασσας. Θα ήταν ενδιαφέρον

π.χ. νὰ ξέρουμε πόσο μεγαλώνουν τὰ μάτια τῶν διχτυῶν μέσα στὸ νερὸ καὶ αὐτὸ θὰ μπορούσε νὰ μᾶς τὸ δείξει ἡ ὑποβρύχια τηλεόρασι. Μπορεῖ ἀκόμη νὰ μᾶς βοηθήσῃ νὰ διαβάσουμε τί δείχνουν διάφορα ὄργανα βυθισμένα στὸ νερὸ, ὅπως θερμόμετρα ἢ μετρητὲς ρευμάτων. Βέβαια δὲν συμφέρει νὰ ἀπασχολήσουμε τὴν ὑποβρύχια τηλεόρασι εἰδικὰ γιὰ τέτοιες περιπτώσεις, ἀλλὰ αὐτὸ μπορεῖ νὰ γίνῃ σὲ συνδυασμὸ μὲ ἄλλες ἐργασίες.

Ὅλα τὰ ἀντικείμενα μελέτης ποὺ ἀνέφερα ὡς τώρα εἴτε μένουν ἀκίνητα εἴτε κάνουν ἀργὲς κινήσεις τὴν ὥρα ποὺ τὰ παρατηροῦμε. Πολλοὶ ὀργανισμοὶ ποὺ κατοικοῦν στὸ βυθὸ τῆς θάλασσας εἶναι ἀκίνητοι ὅπως οἱ ἀνεμῶνες ποὺ μένουν προσκολλημένες στὰ βράχια, ἢ κινούνται ἀργὰ ὅπως τὰ ἀστέρια τῆς θάλασσας. Μποροῦμε ἄραγε νὰ ἐπεκτείνουμε τὴν χρησιμοποίησιν τῆς ὑποβρύχιας τηλεοράσεως σὲ θαλάσσια ζῶα ποὺ μετακινοῦνται μὲ τα-

χύτητα καὶ βρίσκονται στὴ μέση τοῦ νεροῦ; Στὸ σημεῖο αὐτὸ βρίσκουμε σημαντικὲς δυσκολίες. Χρειαζόμαστε μεγάλο ὀπτικὸ πεδίο γιατί ἀλλιῶς τὰ ζῶα ἐξαφανίζονται ἀπὸ τὴν ὀθόνη προτοῦ προφθάσουμε νὰ τὰ ἀναγνωρίσουμε. Αὐτὸ προϋποθέτει πὼς πρέπει νὰ φωτίζουμε μιὰ μεγάλη ζώνη καὶ πάλι ὅμως ὑπάρχει τὸ πρόβλημα τῆς ἀναταραχῆς τῶν νερῶν. Παράλληλα δὲν ξέρουμε ποιά θὰ ἦταν ἡ ἐπίδρασις τῶν δυνατῶν φωτῶν στὰ ὄντα αὐτὰ ποὺ εἶναι πολὺ εὐαίσθητα. Ὡστόσο μπορέσαμε ὡς τώρα νὰ ἀναγνωρίσουμε στὴν ὀθόνη τῆς τηλεοράσεως ἄρκετὰ ψάρια καθὼς περνοῦσαν ἢ δάγκωναν κάποιο ἄγκιστρι.

Οἱ προκαταρκτικὲς ἐργασίες ἀπέδειξαν πὼς ἡ ὑποβρύχια τηλεόρασι ἔχει μέλλον ἐξαιρετικὰ ἐνδιαφέρον γιὰ τὴ θαλάσσια βιολογία, ἀλλὰ καὶ ὅτι χρειάζεται ἀρκετὴ ἐργασία γιὰ νὰ βρεθῇ ὁ καλύτερος τρόπος χρησιμοποίησώς της.

Δὺο παλαιοὶ φίλοι συναντῶνται:

— Πραγματοποιήθηκε καμμιὰ ἀπὸ τίς ἐλπίδες ποὺ εἶχες τότε ποὺ παίζαμε μαζί; ρωτᾷ ὁ ἕνας.

— Ναί. Ὅταν ἡ ἀδελφή μου μοῦ τραβοῦσε τὰ μαλλιά, παρακαλοῦσα νὰ μὴ εἶχα οὔτε τρίχα.

M. P.

Ἡ ἐορτὴ τῆς ἀνοίξεως καὶ τῆς ἀναγεννήσεως

ΤΟ ΠΑΣΧΑ

Τοῦ

L. ROBBINS

Απὸ ὅλες τίς γιορτὲς τοῦ χρόνου, τὸ Πάσχα εἶναι ἴσως αὐτὴ ποὺ ἔχει ριζώσει βαθύτερα στὶς ψυχὲς τῶν ἀνθρώπων. Γιορτὲς παρόμοιες μὲ τὸ Πάσχα εἶχαν καθιερωθῇ πρὶν ἀκόμη γιορταστοῦν τὰ πρῶτα Χριστούγεννα. Τὸν 4ο μ.Χ. αἰῶνα οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας υἱοθέτησαν τὴν παλιὰ εἰδωλολατρικὴ γιορτὴ τῆς ἀνοίξεως καὶ τῆς ἔδωσαν καινούργιο νόημα. Ὡστόσο ἑκατοντάδες χρόνια πρὶν ἀπὸ τὴν Ἀνάστασι πολλὲς γενεὲς εἰδωλολατρῶν θεωροῦσαν τὸ Πάσχα ἐποχὴ τῆς σωτηρίας. Τὴν ἐποχὴ αὐτὴ

ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἀντλοῦσαν μὲ τὸν τρόπο τους ἀπὸ τὴν ἀνανέωσιν τῆς φύσης, καινούργια δύναμι ζωῆς.

Ἡ ἀναμονὴ τῆς αὐγῆς τοῦ Πάσχα στὸ ὑπαιθρὸ εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ πιὸ συγκινητικὰ πασχαλινὰ ἔθιμα. Ἐκατομμύρια πιστοὶ τηροῦν τὸ ἔθιμο σὲ πολλὰς χώρες. Πλήθος ἄνθρωποι μαζεύονται στὰ σκοτεινὰ, σιωπηλοὶ καὶ συγκεντρωμένοι στὸν ἑαυτὸ τους, καὶ περιμένουν κυττάζοντας τὴν ἀνατολή.

Αὐτὴ ἡ λατρεία τοῦ ἄστρου τῆς αὐγῆς καθιερώνει μιὰ και-

νούργια ἐπαφή ἀνάμεσα στὸν ἄνθρωπο καὶ τὸν κόσμο. Ἡ στιγμή αὕτη εἶναι ποτισμένη μὲ μιὰ ἰδιαίτερη σημασία: προαναγγέλλει τὸν ἐρχομὸ μιᾶς καινούργιας μέρας καὶ μιᾶς καινούργιας χρονιάς, μιᾶς χρονιάς χωρὶς ἄλλο καλύτερης ἀπὸ τὴν προηγούμενη. Εἶναι σὰν μιὰ δευτέρα καὶ πιὸ ἀληθινὴ Πρωτοχρονιά.

Μὲ τὸν ἴδιο τρόπο οἱ ἀρχαῖοι Σύριοι, ἴσως καὶ οἱ Τρῶες, ὑποδέχονταν τὴν ἐπιστροφὴ τῆς ἀνοιξέως πού φέρνει τὴν εὐφορία καὶ τὴ ζωὴ. Τὸ ἴδιο ἔκαναν οἱ θάβρβαροι λαοὶ τοῦ Βορρᾶ στὰ χρόνια τοῦ Καίσαρα ὅταν πηγαιναν νὰ προυπαντήσουν χορεύοντας τὴν Ἑοστρο, τὴ θεὰ τῆς αὐγῆς πού ἔδωσε τὸ ὄνομά της στὸ Πάσχα στὴ γλώσσα τῶν ἀγγλοσαξόνων: Ἡστρο. Σήμερα στὶς κορυφές πολλῶν ὁφών λάμπει ἕνας σταυρὸς ὅπως ἄλλοτε ἔλαμπε μιὰ φωτιά, τιμώντας τὴν πιὸ ἀρχέγονη ἀντίληψι τῆς σωτηρίας.

Ἐνα ἄλλο εἰδωλολατρικὸ κατὰλοιπο εἶναι ἡ συνήθεια πού ὑπάρχει σὲ πολλὲς χώρες νὰ τρῶνε τὴ Μεγάλῃ Παρασκευῇ ψωμάκια πού ἔχουν ἐπάνω ἕνα σταυρό. Οἱ παλαιοὶ Ἀγγλοσάξονες ἔτρωγαν γλυκίσματα στὶς γιορτές πού ὀργάνωναν γιὰ νὰ ὑποδεχτοῦν τὴν ἄνοιξι. Οἱ πρῶτοι ἱεραπόστολοι πού ἦρθαν ἀπὸ τὴ Ρώμη γιὰ νὰ τοὺς προσηλυτίσουν στὸν Χριστιανισμό γρήγορα κατὰλαβαν πὼς θὰ ἦταν ἀδύνατο νὰ ξεριζώσουν αὐτὴ τὴ συνήθεια, γι' αὐτὸ εὐλόγησαν στὸ τέλος τὰ γλυκὰ ψωμάκια χαρίζοντας ἐπάνω τοὺς τὸ σημεῖο τοῦ σταυροῦ.

Τὴν ἡμέρα τοῦ Πάσχα θγαίνουν ὅλοι ντυμένοι στὰ γιορτινά τοὺς, μιὰ παμπάλαιη συνήθεια τῶν μακρινῶν καιρῶν. Πολὺ προτοῦ

φانوῦν οἱ μοδιστρες καὶ τὰ περιδικὰ τῆς μόδας, πριγκηπέσσες καὶ χωριατοπούλες ἔκρυβαν στὴν καρδιά τοὺς ἕναν πόθο, νὰ φορέσουν τὸ Πάσχα ἕνα καινούργιο φόρεμα, γιὰτὶ πίστευαν πὼς αὐτὸ θὰ τοὺς ἔφερνε καλὴ τύχη ὅλο τὸ χρόνο. Τὸ Πάσχα ἐπίσης οἱ ἄνθρωποι ντυμένοι τὰ καλύτερά τοὺς ρούχα πηγαίνουν νὰ δοῦν κάποιον θέαμα, στὸ ὁποῖο παίρνουν συχνὰ καὶ οἱ ἴδιοι μέρος. Τὸ Πάσχα εἶναι ἡ ἐποχὴ τῆς φρεσκιάδας καὶ τῆς νεότητος. Στὰ παλιὰ χρόνια τὴν παραμονὴ τοῦ Πάσχα ἔσβυναν τὴ φωτιά πού τὴ διατηροῦσαν ὅλο τὸ χρόνο στὸ σπῆτι, γιὰ νὰ ξαναάψουν τὴν ἐπομένη μιὰ καινούργια.

★

Ἡ συνήθεια τῶν Πασχαλιᾶτικων αὐγῶν εἶναι φανερὸ πὼς δὲν ἔχει ἠρησκευτικὴ προέλευσι. Εἶναι ἕνα πατροπαράδοτο σύμβολο εὐφορίας καὶ νέας ζωῆς πού ἔμεινε ἀνόθευτο μέσα στοὺς αἰῶνες. Στὰ παλιὰ χρόνια οἱ ἄνθρωποι συνήθιζαν νὰ ἀνταλλάσσουν τὸ Πάσχα αὐγὰ θαμμένα κόκκινα (ἢ χρυσά, οἱ πλούσιοι) σὰν ἕνα δῆγμα τῶν φιλικῶν τοὺς αἰσθημάτων. Σήμερα σὲ πολλὲς περιοχὲς ὑπάρχει τὸ ἔθιμο νὰ ἀναζητοῦν κρυμμένα αὐγὰ στοὺς κήπους καὶ νὰ τὰ κυλοῦν στὴ χλόη. Κι' αὐτὸ εἶναι ἐπιβίωσι μιᾶς ἐποχῆς ὅπου οἱ χωρικοὶ κυλώντας αὐγὰ στοὺς ἀγρούς τοὺς πίστευαν πὼς ἐξασφάλιζαν καλύτερη σοδειά.

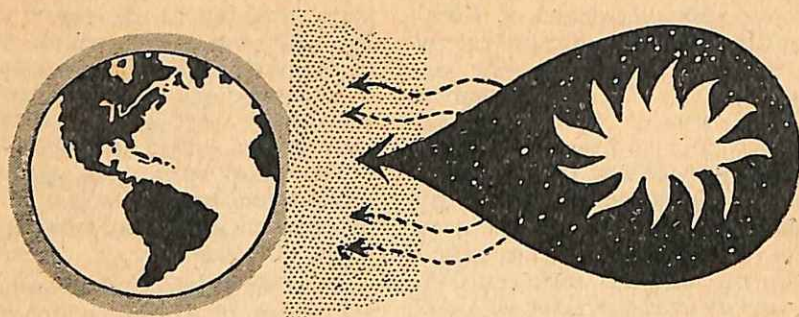
Στὶς Ἡνωμένες Πολιτεῖες, τὴ Δευτέρα τοῦ Πάσχα κυλοῦν αὐγὰ στὸ γρασιδί ἔξω ἀπὸ τὸν Λευκὸ Οἶκο. Τὸ ἔθιμο αὐτὸ ἔγινε πιά ἐθνικὸς θεσμός. Ἄλλοτε τὰ παιδιὰ τῆς Οὐάσιγκτον γύρευαν νὰ θροῦν αὐγὰ στὴν ἀπέ-

ραντὴ χλόη γύρω ἀπὸ τὸ Καπιτώλιο, γρήγορα ὅμως μαζεῦονταν τόσοι κόσμος ὥστε ἡ χλόη καταστρεφόταν. Γι' αὐτὸ οἱ ἀρχὲς ἀποφάσισαν νὰ δώσουν ἕνα τέλος σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα. Τὸ 1880 ἡ κ. Ράδεφορντ Χέις, γυναικα τοῦ Προέδρου τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, σκέφθηκε πὼς ἦταν κρίμα νὰ στεροῦνται τὰ παιδιὰ τὸ πασχαλιᾶτικο αὐτὸ παιχνίδι τοὺς καὶ τὰ προσκάλεσε νὰ κυλήσουν τ' αὐγὰ τοὺς στὴ χλόη τοῦ Λευκοῦ Οἴκου. Ἔτσι τώρα κάθε χρόνο ἡ χαρούμενη αὐτὴ γιορτὴ γίνεται στοὺς κήπους τοῦ Λευκοῦ Οἴκου. Κάπου πενήντα χιλιάδες πρόσωπα μαζεύονται γιὰ νὰ πάρουν μέρος σ' αὐτὴν ἢ νὰ παρακολουθήσουν. Εἶναι μιὰ γιορτὴ τῶν νέων καὶ ἀπὸ τοὺς μεγάλους δὲν γίνονται δεκτοὶ παρὰ οἱ γονεῖς πού συνοδεύουν τὰ μικρὰ παιδιὰ. Λένε πὼς μερικὰ ἔξυπνα ἀγοράκια περιμένουν στὶς καγκελόπορτες τοῦ Λευκοῦ Οἴκου νὰ θροῦν κανένα ζευγάρι «μεγάλων»

χωρὶς παιδιὰ πού θὰ ἤθελαν νὰ δοῦν τὴ γιορτὴ ἀπὸ κοντά. Τὰ παιδιὰ κυλοῦν ἀναρίθμητα αὐγὰ στὶς καταπράσινες πελοῦζες τῆς προεδρικῆς κατοικίας καὶ ὕστερα τρέχουν καὶ τὰ μαζεύουν σὲ καλάθια καὶ τὸ παιχνίδι ξαναρχίζει. Μέσα στὴ χαρὰ πού τοὺς συνεπαίρνει κυλοῦν κι' αὐτὰ μαζὶ μὲ τ' αὐγὰ.

Σὲ ὅλες τὶς χώρες ἀκούγονται τὸ Πάσχα οἱ καμπάνες ἀπ' τὶς ἐκκλησίαις νὰ σκορπίζουν τὸ χαρμόσυνο μήνυμα. Δὲν πιστεύουμε βέβαια, ὅπως στὸ Μεσαίωνα, πὼς τὸ πρῶτὸ τοῦ Πάσχα ὁ ἥλιος ξεπηδᾷ στὸν οὐρανὸ καὶ στριφογυρίζει ρίχνοντας τὶς φλόγες τοῦ σὰν πυροτέχνημα. Δὲν μπορούμε ὅμως παρὰ νὰ πιστέψουμε—σὰν ἄνθρωποι πού εἰμαστε—ὅτι τὰ πράματα θὰ πάνε καλύτερα. Πιστι, ἐλπίδα καὶ θάρρος, αὐτὸ ἦταν καὶ εἶναι τὸ νόημα τοῦ Πάσχα καὶ αὐτὰ τὰ δῶρα φέρνει στοὺς ἀνθρώπους.

Δύο διαφημιστὰ ἐπρόκειτο νὰ τοποθετήσουν μιὰ ρεκλάμα στὴν εἰσοδὸς διαφόρων καταστημάτων. Τότε γεννήθηκε τὸ ἐρώτημα ποῖον τοῖχο νὰ προτιμήσουν: τὸν ἀριστερὸ ἢ τὸν δεξιό; Ἀρχισαν μιὰ ὑπελείωτη θεωρητικὴ συζήτηση καὶ στὸ τέλος συμφώνησαν νὰ πάνε σ' ἕνα κατάστημα ἀπέναντι, πού εἶχε μεγάλῃ κίνηση καὶ δύο ταμεία, ἕνα ἀριστερὰ καὶ ἕνα δεξιὰ, νὰ δοῦνε σὲ ποῖο ἀπὸ τὰ δύο μαζεῦονταν περισσότερος κόσμος. Μιὰ μακρυὰ οὐρὰ σχηματίζονταν μπρὸς στὸ ἀριστερὸ ταμεῖο. Ὡστόσο ὁ ἕνας ἀπὸ τοὺς δύο φίλους εἶχε τὴν ἰδέα νὰ ρωτήσουν καὶ τὸν καταστηματάρχη. —Μπορῶ κάθε φορὰ νὰ σᾶς πῶ ποῖο ταμεῖο θὰ ἔχῃ τὴ μεγαλύτερη κίνηση ἄλλω, δυστυχῶς, δὲν εἶναι πάντα τὸ ἴδιο—βλέπετε αὐτὴ τὴν ξανθοῦλα πού κάθετα ἐκεῖ; Ἔ! ὅλα ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὸ πού θὰ ἐγκατασταθῇ αὐτή.

Ο ΑΕΡΑΣ

ΠΟΥ ΑΓΚΑΛΙΑΖΕΙ ΤΗ ΓΗ

Του

JOSEPH KAPLAN

Η γη ολόκληρη θρίσκεται στο βάθος ενός μεγάλου φακέλου από αέρα, που μας παρέχει το ζωογόνο δευγόνο και νερό, μας προστατεύει από τη θλαστική επίδραση των υπεριωδών ακτίνων του ήλιου και μας προφυλάσσει από τα ταχύτατα μετέωρα. Χωρίς αυτό τον φάκελλο, κάθε ζωή θα είχε σταματήσει. Το προστατευτικό κάλυμμα γύρω απ' τη γη είναι η ατμόσφαιρα κι' αυτή μας χωρίζει από το κενό που το λέμε διάστημα.

Η ατμόσφαιρα είναι ένα μίγμα από 21% περίπου δευγόνο, 78% άζωτο και 1% άλλα αέρια, που περιλαμβάνουν διοξείδιο του άνθρακος, ατμούς και τα «αδρανή» αέρια: αργόν, νέον, ήλιον, κρυπτόν και ξένον. Το μίγμα αυτό έχει την πυκνότερή του μορφή κοντά στην επιφάνεια της θάλασσας, ενώ όσο ψηλότερα πηγαί-

Ο Τζόζεφ Κάπλαν είναι από τους διασημότερους φυσικούς της εποχής μας, καθηγητής στο Πανεπιστήμιο της Καλλιφορνίας.

νουμε τόσο αραιότερο γίνεται, ώπου εξαφανίζεται. Στις 3.000 μέτρα περίπου ο αέρας είναι τόσο αραιός, ώστε ο άνθρωπος συνήθως αναπνέει με δυσκολία. Και αν εξαιρέσουμε τους ορειβάτες, που σιγά-σιγά έγκλιματίζονται σε ύψος μεγαλύτερο από 6.500 μέτρα, ο άνθρωπος πεθαίνει, αν δεν έχει δευγόνο.

Υπάρχει αρκετά διαδεδομένη ή παρεξήγησι πώς η ατμόσφαιρα τελειώνει στο σημείο όπου ο άνθρωπος δεν μπορεί πιά να αναπνεύσει. Στην πραγματικότητα εκτείνεται σε πολύ μεγαλύτερο ύψος και οι επιστήμονες, για να διευκολυνθούν στη δουλειά τους,

καθώρισαν ώρισμένα στρώματα με ιδιαίτερα όνόματα.

Η τροπόσφαιρα

Το πρώτο στρώμα, από την επιφάνεια της θάλασσας ως τα 14.000 μέτρα περίπου, έχει ιδιαίτερη σημασία για τους μετεωρολόγους, γιατί εδώ διαμορφώνεται ο καιρός. Στις αρχές του αιώνα μας ένας Γάλλος μετεωρολόγος, ο Λεόν Τεσσενκ ντε Μπόρ, ανέβασε σε ύψος περίπου 11 μίλλια μπαλλόνια με διάφορα όργανα καταγραφής πληροφοριών. Έπειδή πίστευε πως η θερμοκρασία της ατμόσφαιρας στο στρώμα αυτό έμενε σταθερή, έκτος από τις εποχικές μεταβολές, ώνόμασε αρχικά το στρώμα «ισοθερμικό». Αργότερα όμως, όταν αποδείχτηκε πως η θερμοκρασία εποίκιλλε ανάλογα με το ύψος, άλλαξε το όνομα και ώνόμασε το στρώμα αυτό «τροπόσφαιρα» (περιοχή των μεταβολών). Στο στρώμα αυτό γίνονται αναμίξεις θερμού και ψυχρού αέρος και δημιουργούν αυτό που έμεις το ονομάζουμε «καιρός».

Οι ειδικοί της αεροναυτιλίας αφιέρωναν ως τώρα την προσοχή τους στην τροπόσφαιρα. Αλλά όταν βγήκαν τα αεροπλάνα που ανεβαίνουν στα 20.000 μέτρα, άρχισαν να ενδιαφέρονται και για το επόμενο στρώμα, που ο ντε Μπόρ είχε ονομάσει «στρατόσφαιρα» και που εκτείνεται από ύψος 8 έως 60 μίλλια.

Η στρατόσφαιρα και οι τροχιές των μετεώρων

Η πρώτη χημική ιδιότης της στρατοσφαίρας που μας έγινε γνωστή, και, ίσως η πιο ενδιαφέρουσα, είναι η αφθονία του ο-

ζοντος, κυρίως σε ύψος από 12 έως 21 μίλλια από την επιφάνεια της θάλασσας. Ο χημικός τύπος του οζοντος είναι O_3 , πράγμα που σημαίνει ότι αποτελείται από τρία άτομα δευγόνου (το συννητισμένο μόριο δευγόνου O_2 , έχει δύο άτομα). Το οζον παράγεται από την ανάμιξι του δευγόνου με τις υπεριώδεις ακτίνες του ήλιου. Αν και το οζον είναι ένα κατώτερο συστατικό της ατμόσφαιρας, έχει εξαιρετική σημασία για δύο λόγους: πρώτα γιατί απορροφά ένα μεγάλο μέρος των υπεριωδών ήλιακων ακτίνων και έτσι μπορεί να υπάρχη ζωή στη γη. Γιατί αν χανόταν το οζον από την ατμόσφαιρα, θα χανόταν ίσως μαζί του και ο άνθρωπος, καμμένος από τις υπεριώδεις ακτίνες.

Απορροφώντας τις υπεριώδεις ακτίνες, το οζον δέν μας επέτρεψε να μάθουμε πολλά για την υπεριώδη ακτινοβολία του ήλιου ή άλλου άστρου και ως ένα σημείο και για την υπέρυθρη ακτινοβολία. Στο σημείο αυτό αποκτούν σπουδαιότητα τα βλήματα, γιατί με τις ρουκέτες μπορούμε να στείλουμε τα όργανά μας ψηλά στην ατμόσφαιρα, πολύ ψηλότερα από το στρώμα με το απορροφητικό οζον. Παρ' όλο που ήδη πραγματοποιήθηκαν σημαντικά επίτευγματα, οι παρατηρήσεις αυτές είναι δύσκολες και δαπανηρές και δεν πρόκειται να γίνη καμιά μεταβολή ώπου να ιδρυθή κάποιος σταθμός μετεωρολογικών παρατηρήσεων στο διάστημα.

Το δεύτερο αποτέλεσμα της απορροφήσεως των υπεριωδών ήλιακων ακτίνων από το οζον είναι ότι με την απορρόφησι αυτή το στρώμα του οζοντος γίνεται θερμότερο. Αυτό δημιουργεί τη

ζώνη ύψλης θερμοκρασίας που υπάρχει στο μεσαίο τμήμα της στρατόσφαιρας, σὲ ὕψος 30 μιλίων. Ἡ θερμάνσι τοῦ ἀέρα ἀπὸ τὸ ὄζον μπορεῖ νὰ εἶναι αἰτία τῶν καιρικῶν μεταβολῶν στὰ ἀνώτερα στρώματα τῆς ἀτμόσφαιρας.

Τὸ ὄζον εἶναι χημικῶς τόσο ἐνεργητικό, ὥστε μὲ τὴν συνήθη ἀτμοσφαιρική πίεσι ἢ ὑπαρξί ἐνὸς μέρους ὄζοντος σὲ ἓνα ἑκατομμύριο μέρη ἀέρος θεωρεῖται θανατηφόρα γιὰ τὸν ἄνθρωπο. Ἄν τὸ ὄζον προκαλοῦσε ἔστω καὶ τὸ ἓνα ἑκατομμυριοστὸ τῆς φυσικῆς ἀτμοσφαιρικῆς πίεσεως θὰ ἦταν ἀρκετὸ γιὰ νὰ ἀφανίσῃ τὸν ἄνθρωπο. Θεωρητικῶς, ἂν συμπίεσουμε τὸν ἀέρα μιᾶς περιοχῆς 12—30 μιλίων ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνεια τῆς θάλασσας στὴ φυσικὴ ἀτμοσφαιρική πίεσι, θὰ ὑπάρχῃ ἀρκετὸ ὄζον γιὰ νὰ κἀν τὸν συμπίεσμένο αὐτὸ ἀέρα δηλητηριώδη γιὰ ὅποιον τὸν ἀναπνέει.

Γιὰ τὸν λόγο αὐτὸ μεγάλη σημασία ἔχουν οἱ ἀπ' εὐθείας μελέτες τῆς συνθέσεως τοῦ ἀέρα σὲ μεγάλη ὕψη. Εἰδικές χαλύβδινες φιάλες ἐκτοξεύτηκαν σὲ ὕψος 38—43 μιλίων καὶ ὕστερα τὸ περιεχόμενόν τους ἀναλύθηκε. Τὰ ἀποτελέσματα τοῦ πειράματος ἦταν ἱκανοποιητικά, ὥστόσο δὲν ἀποτελοῦν παρὰ μιὰ μικρὴ ἀρχή.

Τὸ θερμόμετρο, κοντὰ στὴ γῆ, παρουσιάζει μεγάλη ποικιλία θερμοκρασίας, ἀλλὰ κοντὰ στὴ στρατόσφαιρα σταθεροποιεῖται στὸ 67 ὑπὸ τὸ μηδὲν Φαρενάιτ. Ἄλλοτε πιστεύαμε πὼς ὁλόκληρη ἡ στρατόσφαιρα διατηροῦσε αὐτὴ τὴ θερμοκρασία. Ὑστερα ὅμως ἀνακαλύφθηκε ἡ θερμὴ ζώνη σὲ ὕψος 30 μιλίων, στὴν ὁποία ἡ θερμοκρασία εἶναι σταθερὴ στοὺς 170 βαθμοὺς Φαρε-

νάιτ ὑπὲρ τὸ μηδέν. Ψηλότερα πάλι πέφτει.

Οἱ μεταβολές τῆς θερμοκρασίας ἔχουν γίνεи θέμα ἐπιστημονικῶν ἐρευνῶν. Μιὰ ἀπὸ τὶς παλαιότερες μεθόδους μελέτης ποὺ μᾶς ἔδωσε μιὰ ἰδέα τῆς διαμορφώσεως τῆς θερμῆς αὐτῆς περιοχῆς, εἶναι ἡ μέθοδος τῶν ἡχητικῶν κυμάτων.

Ἀπὸ τὶς σχετικὲς μελέτες βρέθηκε ὅτι ἡχητικὰ κύματα προερχόμενα ἀπὸ μιὰ ἀρκετὰ ἰσχυρὴ πηγὴ, ὅπως εἶναι ἓνα πυροβόλο ἢ μιὰ ἔκρηξι, σὲ ἀπόστασι 65—125 μιλίων περίπου, φθάνουν ἀργότερα στὸν ἀκροατὴ ἀπὸ ὅ,τι θὰ περίμενε κανεὶς σύμφωνα μὲ τὴν ταχύτητα ποὺ ἔχουν τὰ ἡχητικὰ κύματα. Ὑπάρχει ἡ θεωρία πὼς ἡ ἐπιβράδυνσι ὀφείλεται στὸ ὅτι τὰ ἡχητικὰ κύματα κάνουν μιὰ ἀπότομη ἄνοδο στὸν ἀέρα καὶ ὕστερα ἀντανεκλῶνται πίσω στὴ γῆ, μὲ κάποια καθυστέρησι λόγῳ τῶν ἀνέμων.

Ἐπειτα, ἀνάμεσα στὸ σημεῖο τῆς ἐκπυρσοκροτήσεως καὶ στὸν ἀκροατὴ ὑπάρχει μιὰ «ζώνη σιγῆς», ὅπου ὁ ἦχος δὲν μπορεῖ νὰ ἀκουστῇ, καὶ αὐτὸ ἀποδεικνύει ὅτι τὰ ἡχητικὰ κύματα ἀνέρχονται καὶ μετὰ κατέρχονται κατὰ γωνία ἐγγεγραμμένην στὸν ὀρίζοντα. Ἀφοῦ ἡ ταχύτης τοῦ ἦχου στὸν ἀέρα αὐξάνει ὅσο ἀνεβαίνει ἡ θερμοκρασία, ἀλλὰ δὲν ἐπιβραδύεται ἀπὸ τὶς μεταβολές τῆς ἀτμοσφαιρικῆς πίεσεως, οἱ ἐπιστήμονες ἔφθασαν στὸ συμπέρασμα πὼς ἡ λογικώτερη ἐξήγησι εἶναι ὅτι κάπου στὴν ἀτμόσφαιρα ὁ ἀέρας γίνεται θερμότερος ἀνάλογα μὲ τὸ ὕψος καὶ ὅτι τὰ ἡχητικὰ κύματα ἀνακλῶνται πρὸς τὴ γῆ ἀπὸ τὰ θερμὰ στρώματα τοῦ ἀέρος. Ἡ ἐρμηνεία αὐτὴ συμφωνεῖ καὶ μὲ τὰ ἀποτελέσματα ἄλλων ἐρευνῶν. Πάντως

γιὰ νὰ βεβαιωθοῦμε τί ἀκριβῶς συμβαίνει πρέπει νὰ γίνουν ἐρευνες μὲ ρουκέττες.

Παραλλήλως πρέπει νὰ ὑπολογίσουμε τὴν παρουσία στὴν στρατόσφαιρα ἐξαιρετικὰ ἰσχυρῶν ἀνέμων, ποὺ κινοῦνται μὲ τὴν ἀφάνταστον ταχύτητα τῶν 200 μιλίων τῶν ὥρα. Τὰ συστήματα τῶν ἀνέμων στὰ ἀνώτερα στρώματα τῆς ἀτμόσφαιρας εἶναι πολὺπλοκα καὶ εὐμεταβλητά, ἀλλὰ αὐτὸ ποὺ μπορεῖ νὰ μᾶς διδάξῃ τὰ περισσότερα γι' αὐτὰ εἶναι ἡ κίνησι τῆς οὐρᾶς τῶν μετεώρων, δηλαδὴ τοῦ φωτεινοῦ ἴχνους ποὺ ἀφίνουν τὰ φωτεινότερα μετέωρα καὶ ποὺ εἶναι ὁρατὸ ἀρκετὴ ὥρα μετὰ τὸ πέρασμά τους.

Τὸ ζίκ - ζάκ σχῆμα ποὺ ἔχουν οἱ οὐρὲς αὐτὲς δείχνει ὅτι ἀνάμεσα στὰ διάφορα ἀτμοσφαιρικά στρώματα πνέουν ἄνεμοι πρὸς ἀντίθετες κατευθύνσεις καὶ μὲ διαφορετικὲς ταχύτητες. Ἀκόμη καὶ κατακόρυφοι ἄνεμοι παρατηροῦνται, ὅσο παράξενο καὶ ἂν φαίνεται αὐτό. Σὲ ὕψος κάτω τῶν 50 μιλίων τὸ σχῆμα ποὺ ἔχουν οἱ οὐρὲς τῶν μετεώρων δείχνει ὅτι ὁ ἀέρας εἶναι ἄστατος. Μιὰ οὐρὰ μετεώρων ποὺ φωτογραφήθηκε ἔδειξε ὅτι 54 μίλλια πάνω ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τῆς θάλασσας ὑπῆρχε μιὰ διαφορὰ ταχύτητος σχεδὸν 100 μιλίων τὴν ὥρα. Δηλαδὴ ἓνας νοτιοανατολικὸς ἄνεμος μὲ ταχύτητα 20 μιλίων τὴν ὥρα μετετράπη σὲ ἄνεμο βορειοδυτικὸ μὲ ταχύτητα 80 μιλίων τὴν ὥρα. Ἡ ἀλλαγὴ αὐτὴ παρουσιάστηκε σὲ ἓνα χῶρο μόλις 600 μέτρων.

Ἡ ἰονόσφαιρα

Εκτὸς ἀπὸ τὶς οὐρὲς τῶν μετεώρων, τὰ ἴχνη καπνοῦ καὶ ἀτμοῦ ἀπὸ ρουκέττες, τὰ στρατο-

σφαιρικὰ ἀερόστατα, ἡ κίνησις τῶν νεφῶν ποὺ εἶναι ὁρατὴ τῇ νύκτι μᾶς ἔδωσαν μιὰ ἰδέα γιὰ τὴν ταχύτητα τῶν ἀνέμων στὴν στρατόσφαιρα. Τὰ «νυκτερινὰ σύννεφα», ποὺ παρουσιάζονται σὲ ὕψος 39—54 μιλίων δείχνουν τὴν παρουσία ἀνέμων μὲ ταχύτητα 125 μιλίων τὴν ὥρα. Ἡ μελέτῃ τῆς διαδόσεως τῶν ἡχητικῶν κυμάτων σὲ ὕψος ἀπὸ 20 ἕως 40 μιλίων μᾶς ἔδωσε συμπληρωματικὲς πληροφορίες καὶ ἐπιβεβαίωσε τὰ πορίσματα ἀπὸ τὶς παρατηρήσεις τῶν μετεώρων.

Πάνω ἀπὸ τὸ στρώμα τοῦ ὀζοντος καὶ τοὺς ἀνέμους τῆς στρατόσφαιρας ἐρχόμαστε στὸ στρώμα ὕψους 60—120 μιλίων ἀπὸ τὴ γῆ ποὺ τὸ ὀνομάζουμε ἰονόσφαιρα. Ἐδῶ ἡ ἀπορρόφησι τῆς ἡλιακῆς ἀκτινοβολίας στὴν ἀτμόσφαιρα ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα τὴ διάσπασι τῶν μορίων τοῦ ὀξυγόνου καὶ τοῦ ἀζώτου σὲ ἄτομα ἢ τὸν ἀποχωρισμὸ ἐνὸς ἡλεκτρονίου καὶ τὴν παραγωγὴ ἐνὸς ἀτόμου ἢ μορίου μὲ θετικὸ ἡλεκτρισμὸ ποὺ λέγεται ἰόν. Ἡ πορεῖα αὐτὴ λέγεται ἰονισμὸς καὶ γι' αὐτὸ καὶ τὸ στρώμα λέγεται ἰονόσφαιρα.

Ὁ ἰονισμὸς ἀρχίζει στὴν ἀτμόσφαιρα τῆς γῆς σὲ ὕψος 30 μιλίων περίπου καὶ φθάνει ἔως τὰ ὑψηλότερα σημεία της. Σημαντικώτερος εἶναι ὁ ἰονισμὸς πάνω ἀπὸ τὰ 60 μίλλια, γιατί καθὼς ἀνακλᾷ τὰ ραδιοκύματα πρὸς τὴ γῆ, μᾶς δίδει τὴ δυνατότητα νὰ τὰ κατευθύνουμε σὲ ὅποιοδήποτε σημεῖο τῆς κυρτῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς θέλουμε. Οἱ τρεῖς κύριες περιοχὲς τῆς ἰονόσφαιρας εἶναι οἱ E, F1 καὶ F2, ποὺ ἀντιστοιχῶς βρίσκονται σὲ ἀπόστασι περίπου 60, 120 καὶ 180 μιλίων ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τῆς γῆς.

Ἡ ἰονόσφαιρα παρουσιάζει μεγάλο ἐνδιαφέρον γιὰ τὴ ραδιοτεχνία, ἀλλὰ δὲν παύει νὰ συναρπάζει καὶ τοὺς ἀστρονόμους καὶ κατὰ παράδοσι στὸν δικό τους τομέα ἀνήκει. Αὐτὸ συμβαίνει ἐξ αἰτίας δύο σπουδαίων φαινομένων, ποὺ σχηματίζονται μὲ τὴν ἐκπομπή φωτὸς ἀπὸ τὰ ἀνώτερα στρώματα τῆς ἀτμόσφαιρας μας.

Τὰ πρὶν γνωστὰ ἴσως ἀπ' αὐτὰ τὰ φαινόμενα εἶναι τὸ θόρειον σέλας καὶ τὸ ἀνάλογο φαινόμενο τοῦ νοτίου ἡμισφαιρίου, τὸ νότιον σέλας. Εἶναι πολὺ πιθανὸ ὅτι καὶ τὰ δύο θὰ ἔμεναν ἀόρατα γιὰ ἕναν ποὺ θὰ τὰ διέσχιζε ταξιδεύοντας στὸ διάστημα. Τὸ θόρειον σέλας ἀναφέρεται ἀπὸ καμπάλαιους χρόνους, ἀλλὰ ἡ ἐπιστημονικὴ μελέτη του εἶναι σχετικὰ πρόσφατη. Ἡ ἐνέργεια τοῦ φωτὸς τους φαίνεται πὼς πηγάζει ἀπὸ πρωτόνια μεγάλης ταχύτητος (πυρῆνες ἀτόμων ὑδρογόνου) προερχόμενα ἀπὸ τὸν ἥλιο.

Τὸ δεῦτερο φαινόμενο ποὺ συναρπάζει τοὺς ἀστρονόμους εἶναι τὸ φῶς τοῦ οὐρανοῦ τῆς νύκτας ἢ —γιὰ νὰ χρησιμοποιήσουμε ἕνα μοντέρνο ὄρο— τῆς «νυκτερινῆς στίλβης». Εἶναι τὸ φῶς ποὺ σκορπίζεται στὴν ἐπιφάνεια τῆς γῆς ἀπὸ τὴν ἀνώτερη ἀτμόσφαιρα καὶ ἀντιπροσωπεύει τὸ πενταπλάσιο τοῦ συνόλου τοῦ φωτὸς ποὺ ρίχνουν τὰ ἀστρά στὴ γῆ. Ὅταν βρεθῆτε νύκτα στὴν ὑπαιθρο, χωρὶς φεγγάρι ἢ τεχνητὸ φωτισμὸ, τὰ πέντε ἔκτα περίπου τοῦ φωτὸς τοῦ οὐρανοῦ ὀφείλονται στὴ «νυκτερινὴ στίλβη» καὶ τὸ ἕνα ἕκτο στὰ ἀστρά. Κάποτε τὸ φῶς αὐτὸ τὸ θεωροῦσαν ἐνοχλητικὸ, γιὰτὶ παρεμπόδιζε τὶς ἀστρονομικὲς παρατηρήσεις, θαμπώνοντας τὶς ἐξαιρετικὰ εὐαίσθητες φωτο-

γραφικὲς πλάκες. Σήμερα ὅμως τὸ θεωροῦμε σὰν μιὰ ἀπὸ τὶς πιὸ σημαντικὲς πηγὲς πληροφοριῶν γιὰ τὴ φυσικὴ σύστασι τῆς ἀνώτερης ἀτμόσφαιρας.

Τὸ φῶς τῆς νύκτας πηγάζει κυρίως ἀπὸ τὰ δύο ἀφθονότερα καὶ γνωστότερα ἀτμοσφαιρικὰ ἀέρια, τὸ ὀξυγόνο καὶ τὸ ἄζωτο, ποὺ, ὅπως πιστεύεται, ἀπορροφοῦν ἐνέργεια ἀπὸ τὸν ἥλιο τὴν ἡμέρα καὶ τὴν ἀποδίδουν σιγὰ σιγὰ τῇ νύκτα.

Ὁ ἥλιος εἶναι ἡ πιὸ σημαντικὴ πηγὴ ἐνέργειας καὶ χωρὶς αὐτὸν δὲν θὰ ὑπῆρχε ζωὴ στὴ γῆ. Ἀπὸ τὸ νυκτερινὸ φῶς καὶ τὸ θόρειο σέλας μαθαίνουμε γιὰ τὸν ἥλιο πολλὰ πράγματα, ποὺ ἀλλιῶς δὲν θὰ τὰ ξέραμε. Ἀπὸ τὸ γεγονὸς ὅτι πυρῆνες ὑδρογόνου (πρωτόνια) συντελοῦν στὴ δημιουργία τοῦ φωτὸς ποὺ προέρχεται ἀπὸ τὸ θόρειο σέλας, συμπεραίνουμε ὅτι ὁ ἥλιος ἐκπέμπει πρωτόνια κινούμενα μὲ μεγάλη ταχύτητα. Ἕνας τρόπος γιὰ νὰ μάθουμε περισσότερα γιὰ τὴν ὑπεριώδη ἀκτινοβολία τοῦ ἡλίου εἶναι νὰ κάνουμε μία θεωρία σχετικὰ μὲ τὸν τρόπο ποὺ δημιουργεῖται ἡ νυκτερινὴ στίλβη.

Πάνω ἀπὸ τὴν ἰονόσφαιρα ὁ ἀέρας γίνεται τόσο ἀραιός, ὥστε δὲν χρησιμεύει πιά σὲ τίποτε. Τὸ στρώμα αὐτὸ οἱ ἐπιστήμονες τὸ ὠνόμασαν «ἐξώσφαιρα» καὶ ἐκεῖ ὑπάρχουν σκόρπια μόρια καὶ ἄτομα ἀέρος. Ἀλλὰ εἶναι τόσο σπάνια, ὥστε εἶναι ἀδύνατο νὰ καθορίσουμε τὰ ὅρια τῆς ἐξώσφαιρας σὲ ὕψος 250 μιλίων, ὅπου ἔφθασε μιὰ ρουκέτα τοῦ ἀμερικανικοῦ στρατοῦ ὑπῆρχαν λιγώτερα μόρια ἀέρος παρά ὅσα στὸν καλύτερο κενὸ πειραματικὸ σωλήνα.

Ἄς μὴ ζητοῦμε νὰ κατακτῶνται τοὺς οὐρανούς καὶ τὸ διάστημα, ἀφοῦ ἔχουμε ἀκόμη νὰ γτιάξουμε τὶς καρδιές μας

ΟΧΙ ΑΛΛΟΙ ΕΠΙΤΑΦΙΟΙ

Τῆς

DOROTHY THOMPSON

Κάποτε, ταξιδεύοντας, διάβασα σὲ ἕνα Ἀμερικανικὸ περιοδικὸ μιὰ προφητεία γιὰ τὸ ἐπόμενο ἐπίτευγμα τῆς ἐπιστήμης: τὴ δημιουργία ἐνὸς μετέωρου σκάφους ἢ ἐνὸς σταθμοῦ ποὺ θὰ αἰωρῆται στὸ διάστημα ἔξω ἀπὸ τὴν τροχιά τῆς γῆς καὶ θὰ ἀποτελῇ ἕναν τεχνητὸ δορυφόρο, ἕνα μικροσκοπικὸ ἄστρο φτιαγμένο ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο, ἐντελῶς ξεχωριστὸ ἀπὸ τὸν πλανήτη μας καὶ ἀπὸ τοὺς φυσικοὺς του νόμους.

Γιατὶ ὅμως ὁ ἄνθρωπος νὰ θέλῃ νὰ διεισδύσῃ στὸ ἀπείρο, μιὰ σφαῖρα ἀπὸ τὴν ὁποία δὲν ἔχει τίποτα νὰ μάθῃ οὔτε καὶ νὰ κερδίσῃ γιὰ τὴν ἀνθρώπινη φυλὴ Μήπως ἴσως γιὰ νὰ μάθῃ κάτι περισσότερο γιὰ τὴ διάρθρωσι τοῦ Σύμπαντος;

Ὁ ἀντικειμενικὸς σκοπὸς μιᾶς τέτοιας καταστάσεως δὲν ἦταν αὐτός. Ἀπλῶς ἐπρόκειτο γιὰ τὴν τελειοποίησι τῆς τέχνης τοῦ πολέμου.

Ἀπὸ πολλὰ χρόνια τώρα οἱ συγγραφεῖς στὰ μυθιστορήματα μὲ κάποιον ἐπιστημονικὸ

περιεχόμενο φαντάζονταν μιὰ ἐπιδρομὴ ἐναντίον τῆς γῆς ἀπὸ ἄλλους πλανῆτες καὶ ἀπὸ «ὄντα» (ἂν μπορούμε νὰ τὰ ὀνομάσουμε ἔτσι) ποὺ δὲν εἶναι «ἄνθρωποι». Ἀλλὰ οἱ συγγραφεῖς τοῦ ἄρθρου ποὺ διάβασα ἐγὼ δὲν ἔδιναν καμμιά σημασία σὲ ἕναν τέτοιο κίνδυνο. Ὁ «σταθμὸς στὸ διάστημα» δὲν προορίζεται γιὰ ἄμυνα ἐναντίον εἰσβολῆς ἀπὸ ἕναν ἄλλο κόσμο.

Οἱ ἐπιστήμονες θεωροῦν πιθανὴ μιὰ εἰσβολὴ στὸν πλανήτη μας τῶν ἰδίων του τῶν κατοίκων ποὺ θὰ μπορούσαν νὰ ἐξαπολύσουν τὴν καταστροφὴ τῶν ἀτομικῶν ὀπλῶν ἀπὸ ἕνα διαπλανητικὸ σταθμὸ καὶ νὰ τὸν κυριεύσουν. Ἔτσι αὐτὸς ὁ μικρὸς μας κόσμος θὰ μπορούσε νὰ ὑποστῇ ἀπὸ τὸ ἀπείρο τὴν ἐπιδρομὴ ὅχι τῶν ἀνθρώπων ὅπως τοὺς ξέρομε, ἀλλὰ τῶν καταστρεπτικῶν τοὺς ὀπλῶν. Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ ὁ πλανήτης μας θὰ ἀποτελοῦσε ἕναν ἀπλὸ περιστεφόμενο στόχο, ἐκθειμένο στὰ πυρὰ τοῦ διαπλανητικοῦ σταθμοῦ.

Στο ίδιο άρθρο διάβασα και τη φράση: «Και γιατί περιμένουμε;» Όπως φαίνεται εκείνο που χρειάζεται για να πραγματοποιηθεί το σχέδιο της παγκόσμιας κυριαρχίας είναι τέσσερα δισεκατομμύρια δολάρια. Έμένα μου φαίνεται πως αν είναι ένα πράγμα που πρέπει να προσδοκούμε είναι να μάθουμε να σκεπτόμαστε. Από τον καιρό που το διάβασα, το άρθρο αυτό έγινε ο εφιάλτης μου. Και αναρωτιέμαι: μήπως υπάρχει σε όρισμένες επιστημονικές μας μεγαλοφυΐες ένα στοιχείο που θα το ώνομάζαμε κανονικά «έγκληματική παράφροσύνη»; Είναι ανάγκη να κάνουμε ό,τι κατέχει στο μυαλό μερικών ανθρώπων, χωρίς να υπολογίζουμε τα αποτελέσματα;

Ο κόσμος ή μάλλον ο κόσμος μας πάνω σ' αυτόν τον πλανήτη, γιόρτασε πέρσι την 500ή επέτειο της γεννήσεως του Λεονάρντο ντά Βίντσι, της μεγαλύτερης ίσως μεγαλοφυΐας που γνώρισε ο κόσμος. Οι πιο πολλοί άνθρωποι τον ξέρουν καλύτερα σαν τον καλλιτέχνη που ζωγράφισε τη Μόνα Λίζα, τη γυναίκα με το αινιγματικό χαμόγελο. Άλλά ο Λεονάρντο ντά Βίντσι ήταν συγχρόνως ένας επιστήμονας και ένας εφευρέτης που πριν από πέντε αιώνες σχεδίασε ένα υποβρύχιο. Ωστόσο ποτέ δεν τελειοποίησε το σχεδιάσμα του γιατί, όπως σημείωσε στα χαρτιά του, φοβόταν μήπως χρησιμοποιηθεί σαν «μέσο δολοφονίας». Πίστευε πως από ηθικής πλευράς ή ανθρώπινη φύσι δεν ήταν τόσο ώριμη ώστε να της εμπιστευθεί κανείς ένα τέτοιο παιχνίδι.

Ποιός ήταν πιο μεγάλος και πιο συνετός άνθρωπος; Ο Λεονάρντο ντά Βίντσι που έθεσε περιορισμούς στην επιστημονική

του μεγαλοφυΐα ή μερικοί σύγχρονοι επιστήμονες που νομίζουν πως στέκονται πάνω από το ανθρώπινο γένος και δεν έχουν καμιά ευθύνη γι' αυτό;

Αυτά τα τέσσερα δισεκατομμύρια δολάρια του διαπλανητικού σταθμού σκεπτόμουν ταξιδεύοντας σε χώρες που τις έρημωσε ο τελευταίος πόλεμος, την Ευρώπη, την Βόρειο Αφρική, τη Μέση Ανατολή. Κάθε μέρα αντίκριζα τους σκελετούς πόλεων που κάποτε άνθιζαν και που όλόκληρες γενεές από μηχανικούς, αρχιτέκτονες, καλλιτέχνες, κηπουρούς και εργάτες τις είχαν δημιουργήσει για να κατοικήσουν σ' αυτές ο άνθρωπος. Και τους είδα να χτίζουν και πάλι: λιμάνια και αποβάθρες για τα πλοία των ειρηνικών συναλλαγών, εργοστάσια για να κατασκευάζουν χρήσιμα πράγματα, σχολεία, σπίτια, εκκλησίες.

Καθώς το αεροπλάνο που ταξίδευα περνούσε πάνω από την Λιβυκή έρημο, ο πιλότος μ'ας θύμιζε πως πετούσαμε πάνω από το 'Ελ 'Αλαμείν, το πεδίο μιάς από τις σκληρότερες μάχες του τελευταίου πολέμου. Τίποτε δεν υπήρχε που να θυμίζει τη μάχη, μόνο η γυμνή έρημος. Αργότερα όμως, στην Τριπολίτιδα, μάθαμε από την εφημερίδα πως Άγγλοι και Γερμανοί συνεργάζονταν σε μια κοινή αποστολή για να θρούν, να συλλέξουν και να θάψουν σε νεκροταφεία τα όσα των συντρόφων τους.

Πήγα σε καινούργιες χώρες που τις δημιούργησαν οι νικητές από παλιές αυτοκρατορίες και μίλησα με τους αρμόδιους για τα προβλήματα τους. Ήταν χώρες όπου ούτε ένας μέσος στούς χίλιους δεν ξέρει να διαβάσει ή να γράφει, όπου οι μύγες κολλά-

νε στα μάτια των παιδιών και φέρνουν τύφλωσι, όπου οι άρρωστες τις οποίες ή επιστήμη μπορεί να προλάβει και να θεραπεύσει —ή έλκυσσας, ή φυματίωσι και άλλες— μειώνουν την ενεργητικότητα του ανθρώπου σε απίστευτο βαθμό όταν δεν προκαλούν το θάνατο. Και συνεχίζοντας την περιδεία μου, σταμάτησα για να δω τα έρείπια πολιτισμών που κάποτε ήταν μεγάλοι, για να διαπιστώσω ότι σχεδόν 3.000 χρόνια πριν από το Χριστό οι άνθρωποι πραγματοποιούσαν κατορθώματα στη μηχανική, έχτιζαν μεγάλα κτίρια από πέτρα που έκοβαν με το χέρι, σμίλευαν θαυμάσια αγάλματα, ύφαιναν λεπτά ύφασματα, έφτιαχναν καλυντικά και ύψωναν φράγματα για να συγκεντρώνουν το νερό.

Όταν μιλούσα με περίφημους αρχαιολόγους και τους ρώτησα: «Γιατί όλα αυτά χάθηκαν;» έπαιρνα την ίδια απάντηση: «Οι άνθρωποι που τα δημιούργησαν όλα αυτά, δαπάνησαν όλες τους τις δυνάμεις στον πόλεμο.»

Και εμείς ξεκινάμε να κατακτήσουμε το άπειρο διάστημα, ενώ ο δικός μας ανθρώπινος κόσμος ζητάει τη βοήθειά μας, πνιγμένος στον πόνο και στην απογοήτευση. Και στις κοιτίδες του ανθρώπινου πολιτισμού τα έρείπια των περασμένων εποχών μας στέλνουν μια προειδοποίηση.

Στη Μεσογειακή ακτή της Βορείου Αφρικής σπασμένοι κίονες και άλλα έρείπια μ'ας θυμίζουν πως εκεί βρισκόταν άλλοτε, λευκή και όλόλαμπρη κοντά στη θάλασσα, μια μεγάλη πόλι - κράτος, με ναούς και στάδια, με λουτρά και θέατρα και κήπους. Τα σπασμένα αγάλματα μ'ας αποκαλύπτουν σώματα και πρόσωπα ανθρώπων σαν και μ'ας, όμορφα

πρόσωπα γεμάτα ζωή, θέλησι, ευφυΐα.

Σήμερα όμως δεν ζούνε άνθρωποι σαν και κείνους στην «καθυστερημένη αυτή περιοχή» όπου άλλοτε βρισκόταν αυτή ή μεγάλη και πλούσια πολιτεία, αλλά μαυροί και κουρελιασμένοι Βεδουΐνοι που οδηγούν τα φτωχικά τους κοπάδια και ζούνε σε τσαντήρια και σπηλιές.

Τί έγινε για να ξεπέση τόση όμορφιά; Πόλεμος; Όχι πόλεμος από έξω, αλλά δύο έσωτερικές επαναστάσεις από τις οποίες ή πολιτεία δεν συνήλθε ποτέ. Και καθώς κύτταζα τα έρείπια θυμήθηκα εκείνη την παράξενη προφητεία που μεθάινουμε παιδιά και την λέμε χωρίς να την πολυσκεφτόμαστε: «Μακάριοι οι π'αοι, ότι αυτοί κληρονομήσουν την γην.»

☆

Όταν οι πολίτες χαθούν, θα μένουν ίσως οι έρημοι και τα βουνά, οι κάτοικοι των σπηλαίων και των σκηνών, οι βοσκοί και οι γεωργοί και οι άγριοι της ζούγκλας και απ' αυτούς ίσως μια μέρα να ξεκινήσει πάλι το ανέβασμα για τις κορυφές του πολιτισμού.

Δεν είναι όμως καλύτερα να ελπίζουμε και να πιστεύουμε ότι αντί να κατακτούμε το διάστημα, τη σφαίρα του τίποτα, για να εξαπολύσουμε την καταστροφή έναντίον της γης, θα μπορούσαμε να στρέψουμε τις δυνάμεις μας για να κατανικήσουμε το κακό μέσα μας και την άρρώστια που θερίζει τον πλανήτη μας, έτούτο το μικρό πλανήτη του Σύμπαντος που μόνος αυτός μέσα στις μυριάδες αστέρια δόθηκε στο γένος των ανθρώπων; Γιατί να συνεργαζόμαστε για να γαρφτούν και άλλοι επιτάφιοι;

ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ ΟΠΛΟ ΤΟΥ ΤΖΟ ΣΜΙΘ

Τού

ROBERT WALLACE

Ο Τζό Σμιθ ήταν γλυκός και ήσυχος άνθρωπος, πιά ήμερος και από πρόβατο. Είχε αρχίσει το στάδιό του 20 χρονών ως δημοσιογράφος σε κάποια εφημερίδα της Νέας Υόρκης και στα πηνήτα του εξακολουθούσε να δημοσιογραφεί στην ίδια εφημερίδα γράφοντας άχρωμα οικονομικά άρθρια για τις εργασίες διαφόρων υποεπιτροπών των 'Ηνωμένων Έθνών. Όταν συνεδρίαζε ή 'Επιτροπή 'Ασφαλείας και δρισκόταν στην πόλι το βαρύ πυροβολικό, όπως ο 'Ιάκωβος Μαλίκ της Ρωσσίας, ή εφημερίδα έστελνε ένα δημοσιογράφο από το δικό της βαρύ πυροβολικό στα 'Ηνωμένα Έθνη. Όταν ή συνεδρίασι τελείωνε, ο Τζό Σμιθ ξαναπήγαινε για να μαζέψει τα άσημάντα άπομεινάρια που είχαν τυχόν περισσέμει.

Καί όμως τρία περίεργα γεγονότα χαρακτήριζαν τον Τζό Σμιθ. Πρώτον είχε κατορθώσει στα 30 χρόνια της δουλειάς του ως δημοσιογράφου να βάλει κατά μέρος λίγα χρήματα και ν' αγοράσει ένα μεγάλο, μάλλον παλιό, πέτρινο σπίτι κοντά στο έπιτελείο του Ο.Η.Ε., στο Μανχάταν.

Δεύτερο πριν από πολλά χρόνια ύπερνικώντας τη νοσηρή δειλία του είχε ζητήσει μι άμορφη γυναίκα που τον παντρεύτηκε και τούκανε και 5 παιδιά. Ο Τζό τους δατάθηκε πάντα καλός και ήσυχος πατέρας.

Τό τρίτο ήταν, ότι, σε περιωρισμένη κλίμακα βέβαια, είχε γίνει έκμι-

σθωτής ακινήτου, είχε δηλαδή νοικιάσει 2 δωμάτια, μέ λουτρό κλπ. σε κάποιον όνόματι Πιότρ Βοστιτσένκο, αντιπρόσωπο κάποιας λαϊκής Δημοκρατίας.

Οί συνάδελφοι του Τζό δέν παραξενεύονταν ότι είχε πάρει κομμουνιστή νοικάρη. Αντίθετα πίστευαν ότι αυτό ήταν απόλυτα σύμφωνο μέ τον χαρακτήρα του. Ο Σμιθ δέν ήταν πιά επαναστάτης από τα κρίνα του άγρου. Η άγαθότητά του και ή βασιλιά του πίστη προς ή βασική καλσύνη του ανθρωπίνου γένους (πράγμα που τον ζημίωνε μερικές φορές πολύ), τον είχαν οδηγήσει σ' αυτήν του την πράξη. Έλεγε συχνά ότι αν κάθε άνθρωπος ήθελε να κάνει μι προσπάθεια για να καταλάβη τους κομμουνιστάς, όλα μπορούσαν να διορθωθούν. Η ίδια του όμως αυτή δέν επέτυχε στην πράξη.

Ο Τζό Σμιθ ήλιπιζε ότι θαρχόταν σε κάποια έπαφή μέ τον Πιότρ Βοστιτσένκο, αλλά όπως γρήγορα φάνηκε τον έβλεπε σπανιώτατα και μόνον όταν τον συναντούσε τυχαία στους διαδρόμους του Ο.Η.Ε. Στην αρχή ο Σμιθ σταματούσε συχνά τον Βοστιτσένκο, τον κάλεσε μάλιστα και σε γεύμα. 'Αλλ' ο Βοστιτσένκο δίχως να χαμογελάσει καν, άπαντούσε μονολεκτικά «Όχι». Τή γιορτή των Εύχαριστιών και πάλι τα Χριστούγεννα ο Σμιθ πήγε στο διαμέρισμά του Βοστιτσένκο, που είχε χωριστή είσοδο, και τον κάλεσε να πάρουν ένα ποτό

μαζί. Ο Βοστιτσένκο όχι μόνο άρνήθηκε, αλλά τούκλεισε και την πόρτα στα μούτρα.

Όταν ο Βοστιτσένκο ήθελε να επικοινωνήσεί μέ τον Σμιθ, κι' αυτό γινόταν μι ή δυο φορές τον μήνα, για να παραπονεθί πότε για τα ύδραυλικά, πότε για τό θόρυβο του ραδιοφώνου της κυρίας Σμιθ και πότε για τον άερισμό του δωματίου, μεταχειριζόταν τό τηλέφωνο.

«Έμπρός, έλεγε, εδώ Βοστιτσένκο, βρήκα ένα ποντίκι στο λουτρό».

Ο Τζό Σμιθ γινόταν άνω-κάτω κι' έφερνε την ύπηρεσία άπολυμάνσεως αν και ήξερε ότι τό σπíti δέν είχε ποντίκια.

Η έλεγε πάλι: «Έδώ Βοστιτσένκο, τα παιδιά σας θορυβούν σε τέτοιο σημείο που δέν μπορώ να κλείσω μάτι». Και τότε ο Σμιθ έλεγε στα παιδιά του, που τούμοιαζαν κι' ήταν φρόνιμα και μαζεμένα, πως δέν πρέπει να μιλούνε δυνατά μετά τις 9 τό βράδυ. Είναι καλός άνθρωπος, έλεγε ο Σμιθ, αλλά δρίσκεται μόνος μέσα σε μι ξένη χώρα και δέν την γνωρίζει καλά. Μέ τον καιρό ή καλσύνη κι' ή τιμιότης θα τον κατακτήσουν.

Αλλά ο Βοστιτσένκο δέν κατεκτάτο.

Μι βραδιά, ένα χρόνο άφου είχε νοικιάσει τό διαμέρισμά, έπισκέφθηκε για πρώτη φορά την κατοικία του Σμιθ. Ήταν μι παράξενη έπίσκεψη.

Πώς άπό δώ, κύριε Βοστιτσένκο, ρώτησε ο Σμιθ μ' άνοικτό τό στόμα, και ο άστυφύλακας ο Βάις μαζί σας, συμβαίνει τίποτε;

Ο άστυφύλακας Βάις που δούλευε χρόνια στη γειτονιά και γνώριζε καλά τον Σμιθ φαινόταν πολύ στενοχωρημένος.

Λυπούμαι, λυπούμαι πολύ, έίπε, αλλά ο κύριος Βοστιτσένκο έκάλεσε τό τμήμα και μ' έστειλαν εδώ, έγιναν βλέπετε, παράπονα.

Παράπονα, έίπε ο Σμιθ, δέν καταλαβαίνω. Βουδός πίσω άπό τον άστυφύλακα στεκόταν ο Βοστιτσένκο, φορούσε τα ίδια ρούχα, όπως πάντα, κοντά μαύρα κι' ένα μικροσκοπικό καπέλλο. Τό πρόσωπό του ήταν κατακόκκινο, τα μάτια άσπρη.

—Νά, δηλαδή, έίπε ο άστυνόμος, αυτός ο άνθρωπος, ο κύριος Βοστιτσένκο θέλω να πώ, λέει πως κάποιος μπήκε στο δωμάτιό του σήμερα.

—Αλήθεια; έίπε ο Σμιθ ξαφνισμένος, λυπούμαι πολύ, χάθηκε τίποτα;

—Δέν έίπε τέτοιο πράγμα, μά λέει, πως νομίζει ότι κάποιος άπό σας θα τούκανε αυτό.

Ο Σμιθ ταραχτηκε σαν να τον είχα μπατσίσει ο άστυφύλακας.

—Εμείς! έίπε, έμεις! μπήκαμε στο δωμάτιό του; Μά αυτό είναι άπίστευτο.

—Ναί, ναί τό ξέρω, δέν φαίνοσθε άνθρωπος για τέτοια πράγματα, ήρθα μόνον να σας τό πώ έπειδή έγιναν παράπονα και να σας προειδοποιήσω άφου δέν αναφέρει καμμιά κλοπή. Και τώρα που σας τό είπα και σας προειδοποίησα θεωρώ ότι ή υπόθεσις τελείωσε.

—Κύριε Βοστιτσένκο, έίπε ο Σμιθ. Για όνομα του Θεού, πραγματικά σείς πιστεύετε...

Ο Βοστιτσένκο δέν άπάντησε καν. Γύρισε την πλάτη του, τον παρακολούθησε μέ τό βλέμμα κι' ύστερα γύρισε και κύτταξε τον Σμιθ κατάματα.

—Δέν καταλαβαίνω, έίπε, σας όρκίζομαι ότι δέν καταλαβαίνω, αλλά πρέπει να τον προσέχω τέτοιος πουναι. Καληνύχτα, κύριε Σμιθ, και ξεχασέ το.

Ο Σμιθ μπήκε μέσα κι' έπεσε σε μι καρέκλα.

—Ποτέ μου, άρχισε να λή ή γυναίκα του, άκους, ποτέ μου εγώ...

—Ούτε εγώ, έίπε ο Σμιθ, αλλά νομίζω ότι καταλαβαίνω.

—Πάντα νομίζεις ότι τα καταλαβαίνεις όλα έίπε ή γυναίκα του. Εγώ σου λέω ότι είναι ένας άναιδέστατος! Πού ξανακούστηκε τέτοιο πράμα!!

—Πάρτο άλλοιώς, έίπε ο Σμιθ. Είναι μόνος εδώ μέ τους αντιπροσώπους της πατρίδος του κι' αυτοί δέν ζούνε μα-

ζύ του, φοβάται.

—Φοβάται τί; ρώτησε η γυναίκα του.

—Τί θα νομίζω γι' αυτόν ο κόσμος, όχι έμεις, μά οι δικοί του έδω και στόν τόπο του. Πρέπει να τους αποδεικνύω συνεχώς ότι δεν μάς χωνεύει, πρέπει πάντοτε να έδραιώνω τη θέσι του.

Η φωνή της ύψώθηκε αγανακτισμένη.

—Να έδραιώνω τη θέσι του, πρὸς Θεού! και νομίζεις ότι είναι απαραίτητο γι' αυτό να καλή και την άστυνομία;

—Σε παρακαλώ, τής είπτε, μην ταράζεσαι, έχει περίεργο μυαλό, πρωτόγονο. Τό να καλέση την άστυνομία δεν είναι τίποτ' άλλο γι' αυτόν παρά μια απόδειξη για τους άνωτέρους του, ότι δεν μαλάκωσε.

—Τζόζεφ, του είπτε εκείνη, φαντάσου αν του κατέβη το μυαλό ότι ο μόνος τρόπος ν' αποδείξει ότι δεν μαλάκωσε είναι να βάλει φωτιά στο σπίτι;

—Μην γίνεσαι ύστερική, πρέπει πραγματ. κά να προσπαθήσης να καταλάβης.

—Δεν καταλαβαίνω τίποτ' άλλο, παρά ότι πρέπει να βγάλω αυτόν τὸν άνθρωπο από τοῦτο το σπίτι.

—Δεν μπορώ, είπε ο Τζό Σμίθ, όχι, δεν θα κάμω τέτοιο πράγμα: θα τοῦ μιλήσω.

Τὴν ἄλλη μέρα ο Σμίθ συνάντησε τὸν Βοσνιτσένκο σ' ἓνα ἀπὸ τοὺς διαδρόμους τοῦ Ο.Η.Ε. Ἐπλυνε τὸ χέρι του, ἀλλ' ὁ Βοσνιτσένκο τὸ ἔσπρωξε.

—Δὲν ἔχω τίποτα νὰ πῶ μαζί σας, εἶπε.

—Εγὼ ὅμως ἔχω κάτι νὰ σᾶς πῶ, Θὰ εἶναι σύντομο καὶ κανεὶς δὲν θὰ πιστέψῃ ὅτι εἴμαστε φίλοι ἂν μάς δοῦν νὰ στεκόμαστε ἐδῶ μιὰ στιγμή, εἶπε ὁ Σμίθ.

Ὁ Βοσνιτσένκο ἀγρίεψε, ἀλλὰ στάθηκε.

—Σᾶς καταλαβαίνω πραγματικά, εἶπε ὁ Σμίθ, καταλαβαίνω ὅτι δὲν

μποροῦμε νὰ ἔχουμε καμμιά φιλική ἐπαφή, κι' ἀκόμη δὲν πρέπει ἢ μᾶλλον δὲν νομίζετε ὅτι πρέπει, νὰ λάβετε ὠρισμένα μέτρα. Ἄλλὰ σᾶς προειδοποιῶ, ὅχι πιά άστυνομίες, κι' οὔτε φασαρίες τέτοιου εἶδους, πολὺ πάει.

Ὁ Βοσνιτσένκο κύτταξε τὸν ἀνθρωπάκο καὶ σήκωσε τοὺς ὤμους.

—Δὲν σᾶς ζητῶ νὰ με συμπαθήσετε, ἐξακολούθησε ὁ Σμίθ, οὔτε νὰ συμπαθήσετε τὴν οἰκογένειά μου, οὔτε κἂν ν' ἀλλάξετε τὴν ἀποκρουστικὴ στάσι πὺν τηρεῖτε ἀπέναντί μας, ἀλλὰ ἂν τὸ παρατραβήξετε καὶ κάνετε φασαρίες θά...

—Θὰ τί... εἶπε ὁ Βοσνιτσένκο.

Ὁ Σμίθ μίλησε μὲ ἥπιο τρόπο, ἀλλὰ —ὅπως πίστευε— ἀποτελεσματικά.

—Κυττάξε, μπορεῖτε νὰ μοῦ δημιουργήσετε φασαρίες, τὸ παραδέχομαι, καὶ ἐγὼ ὅμως μπορῶ νὰ σᾶς δημιουργήσω φασαρίες, πολλὲς φασαρίες.

—Χά, χά, περιγέλασε ὁ Βοσνιτσένκο, εἰστε ἓνας στυγνὸς φασίστας.

—Μιλῶ πολὺ σοβαρά, ἐπανελάβε ὁ Σμίθ. Σκεφθήκατε ποτέ, ὅτι μπορεῖ νὰ καταστραφῇτε. Θὰ μποροῦσα νὰ στὰ δάκτυλά του, θὰ μπορούσα νὰ σᾶς καταστρέψω. Θὰ μπορούσα νὰ τὸ κάνω εἶπε, καὶ φάνηκε νὰ μετρά τὸ κάνω με λέξεις, ἴσως μὲ δέκα μικρὲς λέξεις.

Τὸ μεγάλο κεφάλι τοῦ Βοσνιτσένκο ἔγινε κατακόκκινο καὶ ἄρχισε νὰ κάνῃ ἓνα θόρυβο σὰν καραμούζα. Γελοῦσε.

—Αὐτὰ εἶχα νὰ σᾶς πῶ, ἀλλὰ ἂν βρισκόμουν στὴ θέσι σας θὰ τὰ σκεπτόμουν, εἶπε ὁ Σμίθ.

Σὲ μιὰ βδομάδα, συνέβηκε πάλι κάτι ἄλλο.

Γυρνώντας στὸ γραφεῖο του ἓνα θράδυ γιὰ νὰ γράψῃ ἓνα ἀπὸ τὰ μικρὰ βαρετὰ ἀρθράκια του, ὁ Σμίθ βρῆκε στὴ θέση του ἓνα σημεῖωμα.

«Παρακαλῶ ἔλα, Τζό Τ.».

Ὁ Τζό Τ. ἦταν ὁ ἀρχισυντάκτης. Ὅταν ὁ Σμίθ παρουσιάστηκε ὁ Τ. ξερόβηξε στεναχωρημένος καὶ χαμογέλασε.

—Βλακεῖες εἶναι, καῦμένε, εἶπε, ἀλλὰ ἔπρεπε νὰ στὰ πῶ. Κάποιο γράμμα μάς ἦρθε ἀπὸ ἓναν ἀντιπρόσωπο στὸν Ο.Η.Ε. Σὲ κατηγορεῖ ὅτι παραποιεῖς τὰ ἄρθρα του, ὅτι μπηκὲς κρυφὰ στὸ δωμάτιο του, καὶ ἄλλα πολλὰ.

—Ὁ Βοσνιτσένκο θὰ εἶναι, εἶπε ὁ Σμίθ. Ναι, ναι. Τὸν πιστεύεις;

Ὁ Τζό Τ. γέλασε δυνατὰ.

—Μησθητὴ μου κύριε, εἶπε. Διὰ βάσα τὰ ἄρθρα σου καὶ τὸ μόνον ἔγκλημά τους εἶναι πὼς εἶναι πληκτικά. Ὁ μπελὰς εἶναι ὅτι ἀπειλεῖ πὼς θὰ κάνῃ ἐπίσημα παράπονα στὸ Ὑπουργεῖο τῶν Ἐσωτερικῶν, καὶ τρέχα γύρευε τότε

—Σὲ καταλαβαίνω, εἶπε ὁ Σμίθ, καὶ τί θέλεις νὰ κάνω;

—Νά, εἶπε ὁ Τ., καλόπισέ τον, κολάκεψέ τον, καταλαβαίνεις εἶναι γελοία ὑπόθεσι καὶ δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ γίνῃ φασαρία.

—Βέβαια, εἶπε ὁ Σμίθ, σὲ καταλαβαίνω.

Πέρασαν τρεῖς μέρες πρὶν ξανασυναντήσῃ ὁ Σμίθ τὸν Βοσνιτσένκο.

—Θυμάστε τί σᾶς εἶχα πῇ, τὸν ρώτησε. Ἐχῶ τὸν κατάλογο τῶν 10 λέξεων πὺν σᾶς ἀνέφερα καὶ ἀπόψε θὰ μεταχειριστῶ τίς 2.

Ὁ Βοσνιτσένκο γέλασε.

—Διαβάζετε ἐφημερίδες, δὲν εἶναι ἔτσι; εἶπε ὁ Σμίθ.

Ὁ Βοσνιτσένκο ἐξακολούθησε νὰ γελά.

Ἄργα τὸ ἴδιο ἀπόγευμα ὁ Σμίθ καθισμένος στὴ γραφομηχανή του ἄρχιζε καινούργιο ἄρθρο. Ἦταν σχετικὸ μὲ τὴν ὑποεπιτροπὴ πνευματικῶν σχέσεων, μέλος τῆς ὁποίας ἦταν ὁ Βοσνιτσένκο.

—Ὁ εὐχάριστος καὶ καλόκαρδος Πιὼτρ Βοσνιτσένκο, ἔγραψε καὶ σταμάτησε. Καλόκαρδος, σκέφθηκε, διερωτῶμαι ἂν αὐτὸ πάει γιὰ μιὰ ἢ γιὰ ῥωτᾶμαι. Μιὰ ὑποθέτω... Ὁ εὐχάριστος καὶ καλόκαρδος ἀντιπρόσωπος τῆς...

Τὸ ἄλλο βράδυ, καθὼς καθόταν στὸ σαλόνι τοῦ ὁ Σμίθ, χτύπησε τὸ τηλέφωνο.

—Ἐμπρός, ἐδῶ Βοσνιτσένκο, διὰ βάσα τὸ ψευδὲς καὶ βρωμερὸ ἄρθρο σας καὶ σᾶς ἀπαγορεύω νὰ ξαναγράψετε τὸ ὄνομά μου.

—Μοῦ ἀπαγορεύετε, εἶπε ὁ Σμίθ, ἀλήθεια;

—Τὸ ἀπαγορεύω.

—Μὰ εἶναι ἀδύνατον, εἶπε ὁ Σμίθ, ἔγραψα ἤδη τὸ αὐριανὸ ἄρθρο, περιέχει δύο λέξεις πὺν ἴσως νὰ σᾶς ἐνδιαφέρουν. Καλὴ νύχτα.

Οἱ λέξεις πὺν εἶχε διαλέξει ὁ Σμίθ μετὰ πολὺωρη σκέψῃ ἦταν «ὁ δημιουργικὸς καὶ καλόπιστος κύριος Βοσνιτσένκο».

Τὴν ἄλλη μέρα, ὅταν ὁ Βοσνιτσένκο ξανατηλεφώνησε, ἡ φωνή του εἶχε μιὰ νότα ἀγωνίας. Κύριε Σμίθ, εἶπε, σᾶς ἀπαγορεύω.

—Μοῦ ἀπαγορεύετε;

—Σᾶς ἱκετεύω.

—Ἄ, νὰ καὶ μιὰ συμπαθητικὴ κουβέντα.

—Παρακαλῶ μὴν ξαναγράψετε.

—Μὰ εἶναι ἀδύνατον, ἔχω ἤδη γράψει.

—Ὅχι, φώναξε ὁ Βοσνιτσένκο.

—Ναι, εἶπε ὁ Σμίθ καὶ σταμάτησε.

—Σᾶς παρακαλῶ δὲν θὰ ξαναγίνῃ φασαρία, ποτέ, ποτέ, ἔχετε τὸν λόγο μου.

—Δὲν ἔρω, εἶπε ὁ Σμίθ, ὁ λόγος σας...

—Σᾶς παρακαλῶ, σᾶς ἱκετεύω.

—Πολὺ καλὰ, ἀλλὰ σᾶς παρακαλῶ καὶ ἐγὼ νὰ ἔχετε ὑπ' ὄψῃ σας δὲν ἔχω ἀκόμη 6 λέξεις, μεταχειρίσθηκα μόνον 4.

—Θὰ τὸ ἔχω ὑπ' ὄψῃ μου.

—Καλὴ νύχτα σας τότε.

—Καλὴ νύχτα.

Ὁ Σμίθ κρέμασε τὸ ἀκουστικὸ καὶ σὲ λίγο τὸ ξανασήκωσε.

Πῆρε τὴν ἐφημερίδα του.

—Ναὶ ἐδῶ Σμίθ. Ἐχῶ κάποιο ἄρθρο γιὰ τὸν Ο.Η.Ε. Μπορεῖς νὰ κάνῃς μιὰ ἀλλαγὴ. Θὰ θρῆς μιὰ παράγραφο γιὰ κάποιον Βοσνιτσένκο, τὸν χαρακτηρίζω ὡς δυτικόφιλο καὶ

άγαπητό. Σβήσε, παρακαλώ, τὰ ἐπίθετα αὐτά.

—'Εν τάξει. Μάλωσες μαζί του; Τί συνέβη;

—'Οχι, ὄχι, δὲν εἶμαι θυμωμένος μαζί του, σβήστα μόνον. Εὐχαριστώ.

—Τί ἔχεις πάλι, γιατί κάθεσαι ἔτσι σκεπτικός, τὸν ρώτησε σὲ λίγο ἡ γυναίκα του.

—Τίποτα, εἶπε ὁ Σμίθ, κανόνισα τὸν Βοστιτσένκο, πᾶνε πιά οἱ φασαρίες, θὰ δῆς. Καὶ ξέρεις κάτι;

—'Αν ἤμουνα... ἂν ἤθελα, θὰ μπορούσα νὰ καταστρέψω τοὺς περισσότερους κομμουνιστὰς. Πάντως ὅλους ὅσοι εἶναι ἔξω ἀπὸ τὴ Ρωσία. Θὰ μπορούσα νὰ κανονίσω, ὥστε κάθε καράβι ποὺ φεύγει γιὰ τὴ Ρωσία νὰ ξεκινᾷ φορτωμένο μὲ κομμουνιστὰς ἀνακληθέντας πρὸς τουφεκισμό.

—'Εχασες τὰ λογικά σου;

—'Οχι, εἶναι μόνον μιὰ ἰδέα ποὺ ἔχω ἀπὸ καιρό, δὲν φαντάζομαι ὁμῶς πὼς θὰ τὴν μεταχειριστῶ ποτέ.

ΦΟΒΟΣ ΚΑΙ ΤΡΟΜΟΣ

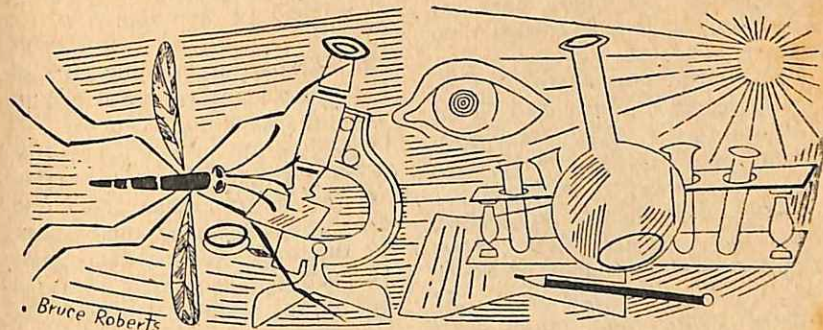

Σημειώστε γιὰ τὴν καθαρίστρια:
Βρήκα ἕχνη ποντικοῦ...

...μέσα στὸ γραφεῖο μου, ἀνάμεσα στὰ χαρτιά.

Η ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Φωτογραφική μηχανή με ὀπτική γωνία 180°

Μιὰ Ἀμερικανικὴ ἐταιρεία σὲ συνεργασία μὲ τὴν ἀεροπορία τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν κατασκεύασε τελευταίως μιὰ γιγαντιαία ἀεροπορικὴ φωτογραφικὴ μηχανὴ ἐντελῶς διαφορετικὴ ἀπὸ τὶς προηγούμενες καὶ ἱκανὴ νὰ ἐπιτελέσῃ ἐργασίες γιὰ τὶς ὁποῖες ἄλλοτε χρειαζόταν ὁλόκληρο συνεργεῖο μηχανῶν. Ἡ καινούργια μηχανὴ προορίζεται γιὰ φωτογραφικὲς ἀναγνωρίσεις καὶ ἔχει φακὸ μὲ ἐξαιρετικὴ εὐστάθεια.

Παρ' ὅλο ὅτι δίνει ἐξαιρετικὰ καθαρὲς φωτογραφίες δὲν θὰ χρησιμοποιηθῇ γιὰ χαρτογράφηση ἐπεὶδὴ παρουσιάζει μιὰ ἐλασιφρότατη παραμόρφωσι στὴν ἀπόδοσι. Βασικὴ ἀποστολὴ τῆς μηχανῆς αὐτῆς, ποὺ λέγεται «Transverse Panoramic Camera» εἶναι νὰ φωτογραφίζῃ μεγάλες ἐκτάσεις τῆς γῆς μὲ μεγάλη ταχύτητα, στικονομία καὶ ἀποδοτικότητά. Ἀεροπλάνο ποὺ πετᾷ σὲ ὕψος 10.000 μέτρα, ἡ μηχανὴ μπορεῖ νὰ φωτογραφίσῃ μιὰ περιοχὴ π.χ.

45.000 τετραγωνικὰ μίλια σὲ ἓνα φιλμ καὶ σὲ λιγώτερο ἀπὸ μιὰ μέρα. Οἱ κύλινδροι τῆς μηχανῆς μποροῦν νὰ δεχθοῦν φιλμ πλάτους 0,45 μ. καὶ μήκους ἑνὸς μιλίου περίπου.

Ἡ μηχανὴ δὲν κινεῖται. Ὁ φακὸς τῆς ἔχει μικρὸ ὀπτικὸ πεδίο, ἀλλὰ μπορεῖ νὰ φωτογραφίσῃ μεγάλη ἔκτασι, σὲ γωνία μέχρι 180 μοιρῶν, στὸ ἴδιο φιλμ. Ὁ φακὸς τῆς εἶναι 48 Ἴντσων μὲ ἀνοιγμα f)8.

Ἡ καινούργια μηχανὴ καλύπτει μεγάλο πεδίο ἐνῶ ἔχει φακὸ ἀκίνητο καὶ μὲ μικρὸ ὀπτικὸ πεδίο χάρι σὲ ἓνα τεράστιο πρίσμα ποὺ ἀντικατοπτρίζει μέσα στὸ φακὸ ἔκτασι πολὺ μεγαλύτερη ἀπὸ τὸ ὀπτικὸ πεδίο τοῦ φακοῦ. Τὸ πρίσμα θρίσκεται στὸ κάτω μέρος τῆς μηχανῆς καὶ κινεῖται μπροστὰ σὲ ἓνα τρίπλευρο παράθυρο στὸ κύριο σῶμα τοῦ ἀεροπλάνου. Τὸ πρίσμα «τροφοδοτεῖ» τὸ φακὸ καὶ κινεῖται σὲ ἀπόλυτο συγχρονισμό μὲ τὸ φιλμ. Ὑστερὰ ἀπὸ κάθε κίνησι ποὺ γίνεται

πάντα πρὸς τὴν ἴδια κατεύθυνσι τὸ πρίσμα καὶ τὸ φιλμ σταματοῦν αὐτομάτως γιὰ λίγο, ὥστε νὰ δοθῇ καιρὸς στὸ ἀεροπλάνο νὰ προχωρήσῃ.

Τὸ πρίσμα προσαρμόζεται ἔτσι ὥστε νὰ καλύπτῃ ἀπὸ 60 ὡς 180 μοῖρες. Ἡ «ἔκθεσι» τοῦ φιλμ μπορεῖ νὰ διαρκέσῃ ἀπὸ 1) 50 ὡς 1) 1.000 τοῦ δευτερολέπτου.

Κάθε στροφή τοῦ πρίσματος δίνει μιὰ φωτογραφία μήκους 2—12 ποδῶν, ἀνάλογα μὲ τὸ ὕψος καὶ ἄλλους παράγοντες. Ἡ μηχανὴ μπορεῖ νὰ πάρῃ ὡς δέκα φωτογραφίες τὸ λεπτό καὶ εἶναι ἐφωδιασμένη μὲ δύο ἀεροφίλτρα. Προορίζεται γιὰ δοκιμαστικές

πτῆσεις θερῶν βομβαρδιστικῶν ἀναγνωρίσεως, ἀλλὰ δὲν εἶναι ἀπαραίτητο νὰ περιοριστῇ σ' αὐτά. Μπορεῖ μάλιστα νὰ ἀποδειχθῇ ἐξαιρετικὰ χρήσιμη στὰ μικρὰ καταδιωκτικά, χάρι στὸ μικρὸ τῆς θάρους καὶ ὄγκο καὶ στὴν ἱκανότητα τῆς νὰ καλύπτῃ εὐρὺ πεδίο φωτογραφίσεως. Τὸ μοντέλο ποὺ ὑπάρχει σήμερα θὰ ὑποστῇ ἀρκετὲς μετατροπὲς ὥστε νὰ θελτιωθῇ κυρίως ἐξωτερικά. Τὸ σχέδιο τῆς μηχανῆς τὸ ἐπινόησε ὁ Δρ. Τζαίμς Μπαίκερ τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Χάρθαντ καὶ ἡ κατασκευὴ ἔγινε στὸ ἐργοστάσιο τῆς ἐταιρείας Πέρκιν "Ελμερ.

Βοήθεια γιὰ τὸ λούσιμο

Ολοι οἱ ἄνθρωποι ἀντιπαθοῦν τὸ λούσιμο καὶ ἀσφαλῶς μὲ πολλὴ χαρὰ θὰ μάθουν ὅτι ὑπάρχει κάτι ποὺ θὰ τοὺς βοηθήσῃ σ' αὐτὸ τὸ θάσανο. Μὲ τὸ καινούργιο εὐεργετικὸ σύστημα τὸ νερὸ καὶ τὸ σαποῦνι δὲν πάει στὰ μάτια καὶ στ' αὐτιά.

Πρόκειται γιὰ ἓνα εἶδος φωτο-

στεφάνου ἀπὸ πλαστικὴ ὕλη σὲ ποικίλα χρώματα. Μοιάζει λίγο σὰν πλάκα γραμμοφῶνων μὲ μιὰ μεγάλῃ τρύπα στὴ μέση γιὰ νὰ μπαίνει τὸ πρόσωπο. Ὁ ἐσωτερικὸς κύκλος εἶναι ἀπὸ λάστιχο γιὰ νὰ ἐφαρμόζῃ καλὰ σὲ ὅλα τὰ κεφάλια.

Μυκητοκτονία

Πρὶν ἀπὸ λίγο καιρὸ σὲ ἓνα μικρὸ χωριὸ τῆς Ἀγγλίας, τὸ Φέρνχαρστ, ἔγινε τὸ Διεθνὲς Συνέδριο Προστασίας Δημητριακῶν, στὸ ὁποῖο ἔλαβαν μέρος ἐντομολόγοι, μυκητολόγοι καὶ γεωπόνοι ἀπὸ ὅλον τὸν κόσμον. Τὸ σημαντικὸ αὐτὸ συνέδριο ἔγινε στὸ μικρὸ Φέρνχαρστ γιὰτὶ ἐκεῖ ἔχει ἰδρυθῇ ἀπὸ μερικά χρόνια μιὰ ἀπὸ τὶς καλύτερες πειραματικές φάρμες τῆς Βρεταννίας καὶ ἓνα ἀπὸ τὰ σπουδαιότερα ἐργαστήρια ἐρευνῶν γιὰ τὴ μελέτη

τῶν ἀσθενειῶν τῶν φυτῶν καὶ τῶν ἐντόμων ποὺ τὰ καταστρέφουν.

Ἡ φύσι εἶναι ἓνας ἐχθρὸς πονηρὸς καὶ ἐπιδέξιος. Παράδειγμα μιὰ δμάδα μυκήτων γνωστῶν μὲ τὸ ὄνομα «σκουριές» ποὺ καταστρέφουν τὰ δημητριακά. Ἀπὸ τὸ 1917 ποὺ ἀπομονώθηκε μιὰ σκουριά μίσχου, ἀνακαλύφθηκαν 220 εἶδη σκουριάς μίσχου καὶ 130 σκουριάς φύλλων. Ὅλα τὰ εἶδη αὐτὰ ἔχουν προσαρμοστῇ σὲ κάποιον εἰδικὸ δημητριακὸ καὶ

εἶναι λίγο ἢ πολὺ δηλητηριώδη.

Πολλὲς φορὲς οἱ γεωπόνοι ἐπέτυχαν ποικιλίες σίτου ποὺ δὲν προσβάλλονταν ἀπὸ τὸ κοινὸ εἶδος τῆς σκουριάς. Καὶ ὅμως τὸ σιτάρι ποὺ ἔβγαине στίς ἐπόμενες ἐποχὲς ἀπὸ αὐτὲς τὶς καινούργιες ποικιλίες καταστρεφόταν ἀπὸ κάποιο νέον εἶδος μυκήτων. Οἱ γεωπόνοι καὶ οἱ βιομήχανοι ἔχουν ἐπιτύχει διάφορες ποικιλίες σιτηρῶν ποὺ μποροῦν νὰ ἀντιστέκωνται ὡς ἓνα σημεῖο στοὺς καταστρεπτικὸς μύκητες. Δυστυχῶς ὅμως δημιουργοῦνται συνεχῶς νέοι μύκητες κάθε φορὰ πρὸς δηλητηριώδεις ἀπὸ τοὺς προηγούμενους. Γιὰ νὰ προστατεύωνται τὰ σιτηρὰ πρέπει νὰ θρῖσκωνται οἱ καινούργοι μύκητες μὲ ὅλως ἐμφανίζονται καὶ νὰ ἀρχίζῃ ἐγκαίρως ἡ καταπολέμησί τους.

Μερικὲς ἀσθενεῖες τῶν σιτηρῶν ποὺ τὶς προκαλοῦν μύκητες μποροῦν νὰ καταπολεμηθοῦν πολὺ ἀποτελεσματικὰ μὲ τὸν ψευδοσπόριό τῶν φύλλων ἢ τὸν πλουτισμὸ τῶν χωμάτων μὲ χημικὲς οὐσίες ποὺ δηλητηριάζουν τοὺς μύκητες χωρὶς νὰ θλάπτουν πολὺ τὸ φυτὸ. Ὡς πρὶν ἀπὸ δέκα χρόνια τὰ παρασκευάσματα αὐτὰ εἶχαν θάσι τὸ θειάφι ἢ τὸν χαλκὸ. Ἀλλὰ τὰ ὀργανικὰ κράματα ὕδραργύρου καὶ ἀργότερα τὰ ὀργανικὰ κράματα φωσφόρου ἔδωσαν στοὺς χημικοὺς τὴν εὐκαιρίαν νὰ παρασκευάσουν πολὺ δραστικὰ μυκητοκτόνα. Ὑπάρχει μάλιστα ἡ ἐλπίδα πὼς θὰ εἶναι δυνατό νὰ παρασκευαστοῦν μυκητοκτόνα ποὺ θὰ τὰ ἀπορροφᾷ τὸ φυτὸ ἀπὸ τὶς ρίζες ἢ τὸ φύλλωμα καὶ ἔτσι θὰ εἶναι ἄτρωτο ἀπὸ τὴν ἐπίθεσιν τῶν μυκήτων.

Μαντάρισμα χωρὶς κλωστή

Τὸ Ντάρνιτ εἶναι μιὰ καινούργια μέθοδος χάρι στὴν ὁποία οἱ ἄντρες θὰ μποροῦν νὰ μαντάρουν τὶς κάλτσες τοὺς χωρὶς κανὲν νὰ περνοῦν βελόνα. Τὸ Ντάρνιτ εἶναι ἓνα τετράγωνο κομμάτι ὕφασμα, μάλλινο ἢ βαμβακερό, μὲ πλάτος κάπου δέκα πόντους. Ἀπὸ τὴ μιὰ πλευρὰ ἔχει κόλλα. Τὸ μόνον ποὺ ἔχει νὰ

κάνῃ κανεὶς εἶναι νὰ κόψῃ ἓνα κομματάκι στὸ μέγεθος τῆς τρύπας, νὰ τὸ θάλλῃ ἐπάνω στὴν κάλτσα καὶ νὰ τὸ σιδερώσῃ. Τὸ μπαλωματάκι κολλᾷ ἀμέσως, δὲν φεύγει μὲ τὸ πλύσιμο καὶ ἀντέχει πολὺ καιρὸ. Μὲ τὸ Ντάρνιτ ἐνισχύονται καὶ οἱ ἀγκῶνες τῶν πλεκτῶν. Εἶναι ἓνα σύστημα εὐκόλο, πρακτικὸ καὶ χρήσιμο.

Ἀναπτῆρας χωρὶς βενζίνη

Απὸ τώρα καὶ ὕστερα ὅταν οἱ κυρίες θάζουν στὴν τσάντα τοὺς τὸν ἀναπτῆρα δὲν θὰ φοβοῦνται μήπως μυρίσῃ βενζίνη τὸ μαντήλι ἢ ἡ πουδριέρα τους. Ὁ καινούργιος ἀναπτῆρας ποὺ δὲν χρειάζεται βενζίνη ἀνάβει ἀπὸ ἓνα καψοῦλι μὲ πεπιεσμένο ἀέριο θουτανίου ποὺ μπορεῖ νὰ ἀντίκα-

τασταθῇ ὅταν παραστῇ ἀνάγκη. Ὁ καινούργιος αὐτὸς ἀναπτῆρας δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ γεμίζῃ συχνά, γιὰτὶ ἓνα καψοῦλι θουτανίου μπορεῖ νὰ ἀνάψῃ 2.000 φορὲς, δηλαδὴ νὰ κρατήσῃ κάπου τρεῖς μῆνες. Τὸ μοντέλο τοῦ ἐπιτραπέσιου ἀναπτῆρα μὲ θουτανιο κρατᾷ κάπου δυὸ χρόνια.

Φοιτητής επανειλημμένως προσελθών σὲ τμηματικές ἐξετάσεις, ἀποτύγχανε, δηλαδή ὁ καθηγητὴς τὸν ἔκοβε, κατὰ τὸ φοιτητικῶς λεγόμενον. Ὅταν λοιπὸν ὁ φοιτητὴς προσῆλθε γιὰ μιὰ ἀκόμη φορά, ὁ καθηγητὴς, ποὺ τὸν ἐγνώριζε πλέον, τοῦ εἶπε :

—Σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν ὄψι.

Καὶ ὁ φοιτητὴς :

—Καὶ ἐγὼ ἀπὸ τὴν κόψι.

Μ. Α.

Μιὰ χωρική γερόντισσα μπήκε γιὰ πρώτη φορά σὲ αὐτοκίνητο. Ἀπόρρισε ὅταν εἶδε τὸν σωφὲρ σὲ κάθε στροφή νὰ βγάξῃ τὸ χέρι του ἔξω. Στὸ τέλος δὲν βάσταξε καὶ τοῦ εἶπε:

—Μὴ σὲ μέλει, γιέ μου. Κράτα σὺ τὸ μιόν' καὶ γὰρ θὰ σ' πῶ ὅταν ἀρχίσ' νὰ ψιχαλίζ'!

Ἀναγνώστης

Κάποτε ἓνας Ἀγγλος Συνταγματάρχης ποὺ εἶχε γνωρίσει καὶ συνδεθῇ πολὺ μὲ τὸν Κολοκοτρώνη, βαθμοφόρο στὴν Ἐπτάνησο, μόλις ἔμαθε τοὺς ἄθλους τοῦ Γέρου τοῦ Μωρήα ὡς Στρατάρχου τοῦ Ἀγώνος, ἐπάνω στὴ συγκίνησί του τοῦ ἔστειλε ἓνα θαυμάσιο πελώριο ἀτὶ ἀραβικῆς ράτσας. Ὁ Κολοκοτρώνης τὸ καμάρωνε ὥρα μέχρι ποὺ ρώτησε αὐτόν ποῦ τὸ εἶχε φέρει:

—Ἄλλο τίποτα δὲν σοῦδωσε ὁ Κολονέλλος;

—Ὁχι, Καπετάνιο.

—Τότε νὰ τοῦ πᾶς τὸ γράμμα

ποῦ θὰ σοῦ γράψω. Σὲ δεκαπέντε μέρες νὰ μοῦ φέρῃς ἀπάντησι.

Καὶ τὸ γράμμα αὐτό, ὕστερα ἀπὸ τὶς εὐχαριστίες, τελείωνε μὲ τὴ φράσι:

«Γιὰ μοῦ στέλνεις καὶ κριθάρι, γιὰ σοῦ στέλνω τὸ τομάρι!»

Ἀγνωστον τὶ ἀπέγινε τὸ ἄτι.

Α. Οἰκονόμου

Ενας χωρικός ὀνόματι Γιάννης ἔβγαине ἀπὸ τὸ χωριό του γιὰ πρώτη φορά μαζί μὲ τὴ γυναίκα του. Ὅταν φθάσανε στὰ Γιάννενα δὲν ἐγνώριζε τὸ ὄνομα τῆς πόλεως ποὺ ἔβλεπε καὶ ρώτησε στὸ φόρο ἓνα περαστικό:

—Ποιὰ πόλ' εἶν' ἐδῶ;

—Γιάννενα, ἀπάντησε ἐκεῖνος.

—Ὅρσε! εἶπε ἡ Γιάνναινα μὲ ἀφέλεια.

—Γιάννενα, ἐπανελάβε ἐντονώτερα ὁ ξένος.

—Μὴν τ' ἀπολογιέσαι, μωρή, οὔρλιασε ὁ Γιάννης καὶ κοκκίνισε ἀπὸ τὸ θυμὸ του.

—Οὐί! Γιάνν' μ', δὲν χαίρεσαι ποὺ εἶμαι πασίγνωστ' ἐδῶ μέσα; εἶπε θριαμβευτικὰ ἡ Γιάνναινα.

Ἀπόστολος Ἀθανασίου

Οταν τὸ τράμ ἀπ' τὰ Πατήσια ἔφτασε στὴν Πλατεία Ἀμερικῆς, ἦταν τόσο γεμάτο ὥστε θὰ ἔπρεπε νὰ καταργηθῇ ὁ νόμος τοῦ ἀδιαχωρήτου γιὰ νὰ πάρῃ ἄλλη μιὰ δεκάδα καινούργιων ἐπιβατῶν. Ὁ εἰσπράκτωρ χάλασε τὸν κόσμον

νιστώντας στοὺς παλιούς ἐπιβάτες νὰ προχωρήσουν:

—Κύριοι, προχωρεῖτε. Προχωρεῖτε, σὰς παρακαλῶ.

Νευριασμένος ἓνας κύριος λέει σὲ μιὰ κυρία ποὺ στέκεται μπροστά του ἐμπόδιο:

—Προχωρεῖστε, κυρία μου...

—Στοὺς κυρίους λέει ὁ εἰσπράκτωρ νὰ προχωρήσουν κι' ὅχι στὶς κυρίες, δὲν τὸν ἀκούτε;

—Κύριοι, σὰς εἶπα, προχωρεῖτε, ἐπαναλαμβάνει θραχυσμένος ὁ εἰσπράκτωρ.

Ἡ κυρία κλείνει μ' ἓνα χαριτωμένο μορφασμὸ τὸ μάτι στὸν κύριο:

—Ἀκούσατε;

Κι' ἐπειδὴ ὁ εἰσπράκτωρ ἐπανελάβε τὴ σύστασί του, ὁ κύριος, ποὺ δὲν κατάρθωσε νὰ πείσῃ τὴν κυρία νὰ προχωρήσῃ, ἔχασε τὴν ὑπομονή του καὶ τὴν ψυχραιμία του:

—Μὰ ἂν ἦταν, φίλε μου, ὅλο καὶ νὰ προχωροῦμε μέσα στὸ τράμ, πηγαίναμε μὲ τὰ πόδια καὶ μὲ τὸ πεντακοσάριο παίρναμε στραγάλια γιὰ νὰ μᾶς περνᾷ ἡ ὥρα...

Ο. Ι. Π.

Ενας παπᾶς σ' ἓνα ρουμελιώτικο χωριὸ διάβαζε ἀπὸ ἓνα τετραδίο τὴν ἐξήγησι ἐνὸς κεφαλαίου τῆς Ἀγίας Γραφῆς ποὺ τὴν εἶχε γράψῃ μόνος του σὲ γλῶσσα ἀπλή γιὰ νὰ τὴν καταλαβαίνουν οἱ χωρικοί:

—Τότε ὁ Θεὸς ἐπῆρε μιὰ πλευρὰ τοῦ Ἀδὰμ καὶ ἔπλασε τὴν Εὐά, ἡ ὁποία (ἐδῶ γυρίζει σελίδα) ἦταν ἀπ' ἔξω πασσαλειμμένη μὲ πίσσα κι' ἔκρυβε μέσα τῆς διάφορα ζῶα...

Ὁ ἀγαθὸς Ρουμελιώτης παπᾶς εἶχε γυρίσει κατὰ λάθος δυὸ σελίδες καὶ διάβαζε τὸ κεφάλαιο γιὰ τὴν κιβωτὸ τοῦ Νῶε.

Δ. Μυλωνάκης

Μπαίνουμε σ' ἓνα ἀθηναϊκὸ ζαχαροπλαστεῖο. Τὸ γκαρσόνι τρέχει πρόθυμο νὰ μᾶς ἐξυπηρετήσῃ. Ἀραδιάζει χίλιες-δυὸ παράξενες ὀνομασίες γλυκῶν.

Κάποιοι ἀπὸ τὴν παρέα μας, ὀνομαζόμενος Μπαλαφάρας, τὸν ρωτᾷ:

—Ἐχεις πάστες Μπαλαφάρ; Καὶ τὸ γκαρσόνι ἀφοῦ σκέφθηκε λίγο ἀπαντᾷ:

—Μόλις μᾶς ἐτελείωσαν.

Ε. Γ.

Οπαπᾶς βαπτίζει ἓνα μωρό. —Καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ; ρωτᾷ τὸν ἀνάδοχο.

—Ἰωάννης, Στέφανος, Δημοσθένης, Φιλόστρατος, Ἱερομνήμων, Στρατόνικος, λέει ὁ νουνός.

—Ρίξτε ἀκόμη ἓνα καζανάκι νερὸ στὴν κολυμπήθρα! φωνάζει ὁ παπᾶς.

Δ. Μυλωνάκης

ΟΙ ΚΑΛΟΙ ΤΡΟΠΟΙ ΣΤΟ ΤΗΛΕΦΩΝΟ

Του

K. C. INGRAM

Ἡ φωνή σας μπορεί νά ἐπηρεάσῃ τὴν ἐπαγγελματική καὶ κοινωνική σας ζωὴ

Τὸ τηλέφωνο ἐξυπηρετεῖ τὸν κόσμο ἀπὸ τὸ 1876. Ὡστόσο εἶναι ἐκπληκτικὸ πόσο λίγοι ἄνθρωποι κατάρθωσαν νὰ δαμάσουν αὐτὸ τὸ ἀπατηλὸ μηχανήμα. Ἄν τὸ χρησιμοποιήσουμε μὲ καλὴ διάθεσι καὶ ἐνθουσιασμό, μπορεί νὰ ἔχῃ εὐεργετικὴ ἐπίδρασι στὶς προσωπικὲς ὅσο καὶ τὶς ἐπαγγελματικὲς μας σχέσεις. Ἄν πάλι τὸ χρησιμοποιήσουμε ἀπρόσεκτα, μπορεί νὰ καταστρέψῃ μιὰ μεγάλῃ δουλειά ἢ νὰ χαλάσῃ μιὰ ὁμορφὴ γνωριμία.

Γιὰ νὰ ἀντιμετωπίσουμε τὸ βασικὸ ἐλάττωμα τοῦ τηλεφώνου, τὸ γεγονὸς ὅτι οἱ δύο ἄνθρωποι ποὺ μιλοῦν εἶναι ἀόρατοι ὁ ἕνας γιὰ τὸν ἄλλο, μπορούμε νὰ καταφύγουμε σὲ ἕνα εἶδος τηλεφωνικῆς τηλεοράσεως, στὴν ὁποία θὰ μᾶς βοηθήσῃ μόνον ὁ τόνος τῆς φωνῆς. Νὰ θυμάστε πάντα ὅτι ὁ συνομιλητὴς σας σᾶς φαντάζεται κατὰ τὸν τρόπο ποὺ τοῦ μιλάτε. Μιὰ καθαρὴ καλορρυθμισμένη φωνὴ δημιουργεῖ μιὰ ἐλκυστικὴ εἰκόνα στὸ μυαλὸ τοῦ ἄλλου. Γιὰ σκεφθῆτε τί ἐντύπωσι θὰ δίνουν τὰ συνεχῆ «Μμ, μμ» καὶ τὰ «Α, ἄ» καὶ τὴν εἰκόνα θὰ σχηματίζεται ἀπὸ τὸν ἦχο τῆς τοί-

κλας ποὺ μασάτε ἢ τοῦ μολυβιοῦ ποὺ δαγκώνετε!

Ἄν ἔχετε τὴν τάσι νὰ μιλάτε ἀργά, προσπαθήστε νὰ μιλάτε γρηγορώτερα στὸ τηλέφωνο. Ὁ ἀργὸς ρυθμὸς καταστρέφει τὴν ζωτάνια τῆς κουβέντας καὶ εἶναι ἐπόμενο ὁ νοῦς τοῦ συνομιλητῆ σας νὰ ταξιθεύῃ στὴν ζωγραφιά ποὺ εἶναι κρεμασμένη στὸν τοῖχο ἢ στὰ χαρτιά ποὺ εἶναι μαζεμένα στὸ γραφεῖο του. Ἀπὸ τὴν ἄλλῃ μεριά, ἂν μιλάτε πολὺ γρήγορα, ὁ ἄλλος δὲν θὰ ἀκούῃ παρὰ ἕνα ἀκατανόητο θόρυβο.

Καὶ πρὸ πάντων! Τόσο στὰ προσωπικά ὅσο καὶ στὰ ἐπαγγελματικά σας τηλεφωνήματα μπαίνετε ἀμέσως στὸ θέμα. Ἔτσι δείχνετε πὼς σίβετε τὸν συνομιλητὴ σας. Στὶς δουλειὰς ἡ εὐγένεια αὐτὴ εἶναι οὐσιαστικὴ γιατί ὁ χρόνος εἶναι πολὺτιμος. Ρωτήστε τὸν συνομιλητὴ σας ἂν εἶναι ἐλεύθερος. Ἄν ὄχι, πέστε πὼς θὰ ξανατηλεφωνήσετε ἀργότερα.

Ὅταν ἀπαντᾶτε στὸ τηλέφωνο, νὰ λέτε ἀμέσως τὸ ὄνομά σας ὥστε νὰ ἀποφεύγονται οἱ παρεξηγήσεις. Ἄν ἀπαντήσετε στὸ τη-

λέφωνο γιὰ κάποιον ἄλλον ποὺ λείπει προσφερθεῖτε νὰ ἐξυπηρετήσετε ἐσεῖς ἂν εἶναι γιὰ δουλειά. Ἄν αὐτὸ δὲν γίνεται, σημειώστε μὲ ἀκρίβεια τὸ τί θὰ σᾶς ποῦν. Τίποτα δὲν εἶναι πιο ἐνοχλητικὸ ἀπὸ τὸ νὰ σᾶς ποῦν ἀόριστα ὅτι «ὁ ἕνας κύριος ἢ κάτι τέτοιο» σᾶς τηλεφώνησε τὴν ὥρα ποὺ λείπατε.

☆

Μιὰ κοινὴ καὶ ἐκνευριστικὴ συνήθεια εἶναι νὰ διακόπτετε συνεχῶς τὴν κουβέντα σας. Ὁ συνομιλητὴς σας δὲν μπορεί νὰ δῇ τί κάνετε καὶ ἀργοπορεῖτε καὶ ἔτσι κάθε λεπτὸ ποὺ περνάει τοῦ φαίνεται ἀτελείωτο. Ἄν νομίζετε πὼς θὰ ἀργήσετε νὰ συνεχίσετε τὴν τηλεφωνικὴ σας συνδιάλεξι, τότε ἐξηγήστε τοὺς λόγους καὶ τηλεφωνήστε ἀργότερα.

Ὅυτε πρέπει νὰ καλῆτε κάποιον στὸ τηλέφωνο καὶ ὕστερα νὰ τὸν ἔχετε νὰ περιμένῃ ὥσπου νὰ τελειώσετε τὴ δουλειά σας γιὰ νὰ τοῦ μιλήσετε. Αὐτὸ εἶναι ἔλλειψι τάκτ ποὺ μπορεί νὰ σᾶς κοστίσῃ μιὰ καλὴ δουλειά ἢ καὶ μιὰ φίλια.

Καὶ γιὰ νὰ τελειώνουμε, ὑπάρχουν μερικὰ ἀκόμη τηλεφωνικά «μὴ» ποὺ πρέπει νὰ τὰ ἔχετε πάντα στὸ νοῦ σας.

Μὴ κλείνετε τὸ τηλέφωνο χωρίς νὰ πῆτε «ἀντίο» καὶ μὴ χτυπάτε τὸ ἀκουστικὸ, ὅταν τὸ θάζετε στὴ θέσι του. Μὴ ξεφωνίζετε στὸ τηλέφωνο. Μὴ χρησιμοποιοῦτε μάγκικες ἐκφράσεις μὲ ἄνθρώπους ποὺ δὲν τοὺς ξέρετε καλά. Μὲ δύο λόγια: Προσπαθήστε νὰ εἴστε πάντα μετρημένοι.

Στὴν πιο πυκνοκατοικημένη περιοχὴ τῆς Ν. Ὑόρκης, δύο κοριτσάκια παίζανε τὶς κουμπάρες. Τὸ ἕνα ἀπ' αὐτὰ υποτίθεται ὅτι ζητοῦσε ἕνα καλὸ καὶ ἡσυχὸ δωμάτιο.

— Νοικιάζετε δωμάτια; ρωτᾷ τὴ φίλη της.

— Ἐξαρτάται, ἀπαντᾷ ἡ μικρὴ. Πόσους γονεῖς ἔχετε;

— Ἀ! μόνο δύο.

— Λυπούμαι πολὺ, ἀλλὰ ποτὲ δὲν δεχόμαστε γονεῖς, ξέρετε. Κάνουν τόσο φασαρία καὶ εἶναι πολὺ ἐνοχλητικοί!

Tatler

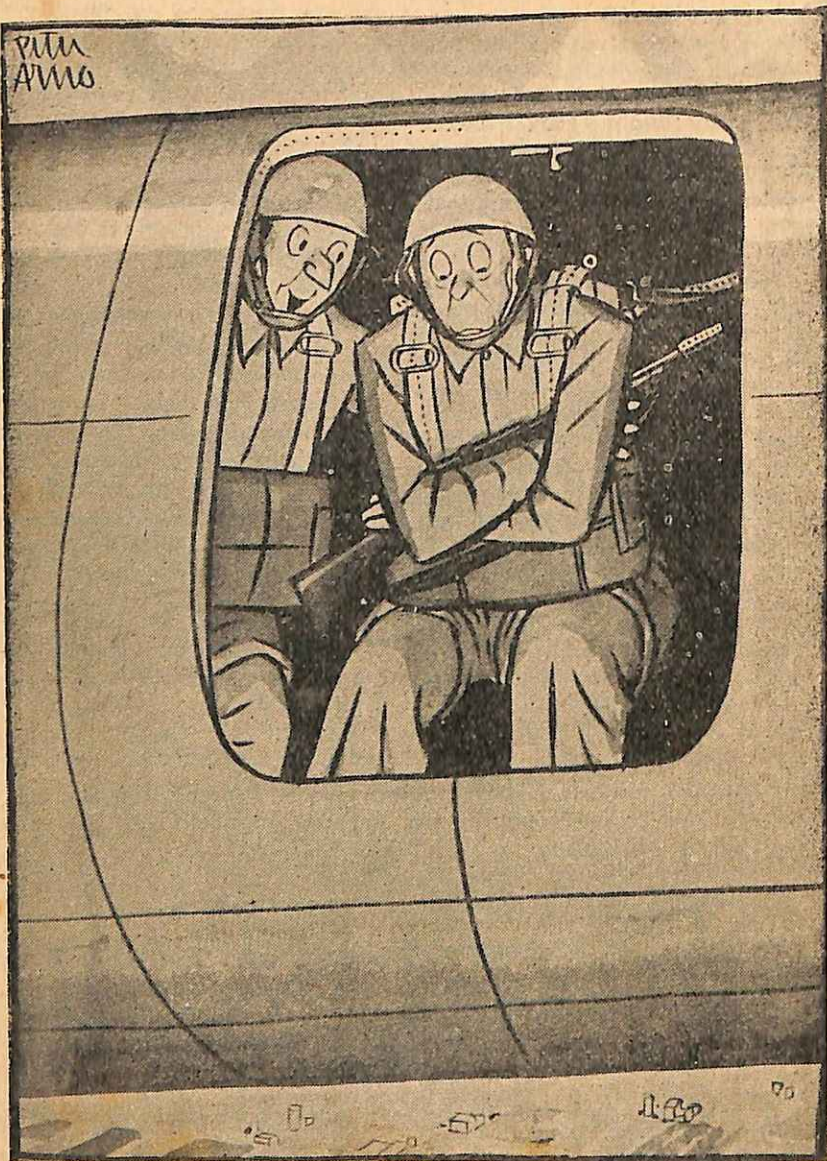
☆

Μία κυρία, περήφανη γιὰ τὴν εὐφυΐα τοῦ γιοῦ της, ἤθελε νὰ καταπλήξῃ μιὰ φίλη της. Καὶ ρωτᾷ τὸν μικρό:

— Μπόμπυ, τί σημαίνει ὅταν ἀπὸ τὸ καπάκι τῆς κατσαρόλας ἀρχίζει νὰ βγαίνει ἀτμός;

— Σημαίνει, ἀπάντησε χωρὶς δισταγμὸ ὁ Μπόμπυ, πὼς πρόκειται νὰ ἀνοίξῃς κάποιο γράμμα τοῦ μπαμπά.

X—Change

‘Ο εκπαιδευτής : “Ελα καὶ μένε, μὴ φοβάσαι. Πές πὼς εἶμαι ἢ μαμὰ σπου-
γίταινα καὶ σὺ τὸ μικρὸ σπουργιτάκι ποὺ ρίχνουμε γιὰ πρώτη φορὰ ἀπὸ
τὴ φωλιά.”

Ἡ βασιλικὴ συλλογὴ τῆς Ἀγγλίας

Τοῦ

ΔΗΜ. Ι. ΚΟΤΜΟΤΝΔΟΥΤΟΥ

Ἐφόρου τῆς Ἑλληνικῆς Φιλοτελικῆς Ὁμοσπονδίας

Ἐκυκλοφόρησε τελευταία στὸ Λονδῖνο ἓνα βιβλίο ἐξαιρετικῆς σημασίας. Ὅχι μόνον γιὰ τὸ περιεχόμενό του, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν καθ’ ὅλα ἐμφάνισί του. Ὁ τίτλος του εἶναι «Ἡ Βασιλικὴ συλλογὴ γραμματοσήμων» καὶ γιὰ θέμα του ἔχει γραμματοσημολογικὴ συλλογὴ τῶν Βασιλέων τῆς Ἀγγλίας Γεωργίου τοῦ Ε’ καὶ Γεωργίου τοῦ ΣΤ’ μὲ λεπτομέρειες καὶ ἱστορικὰ τῆς ζωῆς τῶν βασιλέων ὡς φιλοτελιστῶν.

Εἶναι ἀλήθεια πὼς ἀπὸ τὰ τέλη τοῦ περασμένου αἰῶνος καὶ μέχρι τὸν Β’ παγκόσμιον πόλεμον πολλοὶ Μονάρχες, ἀρχηγοὶ κρατῶν, διάσημοι πολιτικοὶ καὶ στρατιωτικοὶ ἄνδρες ἀσχολήθηκαν μὲ τὸν καταρτισμὸ συλλογῶν γραμματοσήμων. Καὶ μερικὲς ἀπὸ αὐτὲς σώζονται ἀκόμη στὰ χέρια τῶν ἀπογόνων τους. Μὰ ἐπὶ κεφαλῇς ὅλων αὐτῶν τῶν διασήμων καὶ μακρινῶν φιλοτελιστῶν μπορεῖ νὰ πῇ κανεὶς πὼς ἦταν ὁ Βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας Γεώργιος ὁ Ε’, ὁ ὁποῖος ἄρχισε νὰ μαζεύῃ γραμματόσημα τὸ 1890 ὅταν ἦταν ἀκόμη Δούξ τῆς Ὀρκνίας.

Τόσο ὅμως μεγάλος ὑπῆρξε ὁ ἐνθουσιασμός του καὶ τόσο πολὺ τὸν ἐξετίμησαν οἱ φιλοτελισταί,

ὥστε τὸν Μάρτιο τοῦ 1893 ἐξελέγη ἐπίτιμος ἀντιπρόεδρος τῆς Φιλοτελικῆς Ἑταιρίας τοῦ Λονδίνου, ἡ ὁποία ἀργότερα ὠνομάσθηκε «Βασιλικὴ Φιλοτελικὴ Ἑταιρεία».

Τεκμήριον τοῦ μεγάλου ἐνδιαφέροντός του γιὰ τὸν φιλοτελισμὸ εἶναι ὅτι τὸ 1904 σὲ μιὰ μεγάλη διεθνὴ δημοπρασία συναγωνίσθηκε μὲ πείσμα μὲ ἄλλους φιλοτελιστάς καὶ κατάφερε ν’ ἀγοράσῃ ἓνα ἐξαιρετικὸ γραμματόσημο (specimen) ἀσφράγιστο τοῦ «Μαυρικίου» Poste Office ὀνομαστικῆς ἀξίας 2 πεννῶν, ἀντὶ τοῦ μυθώδους τότε ποσοῦ τῶν 1450 ἀγγλικῶν λιρῶν.

Τριάντα σχεδὸν χρόνια, δηλαδή μέχρι τοῦ θανάτου του, ἀφιέρωνε τακτικὰ τρία ἀπογεύματα τῆς ἐβδομάδος στὴν ἀγαπημένη του ἀπασχόλησι· μελετοῦσε καὶ ταξινομοῦσε τὴ συλλογὴν του.

Κατὰ τὴν ἐποχὴ τοῦ θανάτου του ἡ συλλογὴν τοῦ αὐτοῦ, ἡ ὁποία περιωριζόταν μόνον στὰ γραμματόσημα τῆς Βρετανικῆς Κοινοπολιτείας, περιελάμβανε 330 τόμους καὶ ἦταν ἡ πληρέστερη καὶ ὠραιότερη τοῦ εἶδους τῆς σὲ ὅλο τὸν κόσμον. Ὅπως ἐξετίμησε τὴ συλλογὴν αὐτὴ ὁ Sir John Wilson, ὁ ἐπιμελητὴς τῶν Βασιλικῶν συλλογῶν, ἡ ἀξία

της υπερέβαινε τὸ ἓνα ἑκατομύριο λιρῶν.

Ὁ διάσημος ἐκδότης Clarence Winchester ἄρχισε τὴν ἔκδοσι τοῦ περιφήμου αὐτοῦ βιβλίου, τὸ ὁποῖο περιλαμβάνει συγγραφικὴ ἔργασία 5 καὶ πλέον ἑτῶν τοῦ ἐπιμελητοῦ τῶν Βασιλικῶν συλλογῶν Sir John Wilson. Στὶς 568 σελίδες τοῦ μεγάλου σχήματος, (14½ X 10½ Ἴντς.), περιγράφονται πλέον τῶν 250.000 γραμματοσήμων.

Ὅσο δύσκολο εἶναι νὰ καταρτίσῃ κανεὶς μίαν πλήρη καὶ πλούσια συλλογὴ, ἄλλο τόσο εἶναι καὶ νὰ τὴν περιγράψῃ, γιὰτὶ μιά τέτοια περιγραφή εἶναι μίαν «Μελέτη» πού χρειάζεται ὄχι μόνο καλὴ πέννα, ἀλλὰ καὶ πλούσιες φιλοτελικὲς γνώσεις. Γι' αὐτοὺς τοὺς λόγους τὸ βιβλίο αὐτὸ θὰ ἀποτελέσῃ μοναδικὸ ἱστορικὸ ντοκουμέντο καὶ ἔργο τέχνης γιὰ τοὺς φιλοτελιστάς. Ἀπὸ τυπογραφικὴ καὶ βιβλιοδετικὴ ἄποψιν εἶναι ὅτι καλύτερο ἔχει ἐπιτελέσει μέχρι σήμερα ἡ Ἀγγλία.

Γιὰ κάθε τόμο, ὁ περίφημος βιβλιοδέτης Thomas Harrison, χρησιμοποίησε ἓνα ὁλόκληρο δέρμα αἰγὸς Νιγηρίας. Στὴ ράχη τοῦ βιβλίου ἔβαλε τὰ γράμματα καθῶς καὶ στὸ ἔμπροσθεν μέρος τὰ διάσημα τοῦ Βασιλικοῦ Θυρεοῦ τῆς Ἀγγλίας πού εἶναι ἀπὸ καθαρὸ χρυσάφι. Μὲ ὅλα αὐτὰ συμβαδίζει ἡ ἐξαιρετικὴ ποιότης τοῦ χάρτου καὶ ἡ καλλιτεχνικὴ

τυπογραφικὴ ἔργασία τῶν ἐσωτερικῶν σελίδων.

Ὁ ἀείμνηστος Γεώργιος ΣΤ' μὲ ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον παρακολούθησε μέχρι τὶς τελευταῖες ἡμέρες τοῦ τὴν ἐκτύπωσιν.

Σ' ἓνα πολυσέλιδο πρόλογο ὁ Sir John Wilson ἐκθέτει τὸν τρόπο τοῦ σχηματισμοῦ τῆς Βασιλικῆς συλλογῆς καὶ ἀναφέρει τὴν ἰδιαίτερη συμπάθεια πού εἶχε ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος ὁ Ε' γιὰ τὰ blok de quatuor τῶν γραμματοσήμων καθὼς καὶ τὴν ἐπιμονή πού ἔδειχνε νὰ μὴ περιλαμβάνονται γραμματόσημα πού δὲν βρίσκονταν σὲ ἐξαιρετικὴ κατάσταση.

Ὁ λόγος αὐτὸς ἦταν καὶ ἡ αἰτία πού δὲν περιελήφθη στὴ συλλογὴ τὸ μοναδικό, σπανιώτερο καὶ ἀκριβότερο γραμματόσημο τοῦ κόσμου, τὸ 1 σέντ τῆς Βρετανικῆς Γουϊάνας τοῦ 1856 πού ἡ ἀξία του εἶναι 12.000 λίρες Ἀγγλίας.

Μία περιγραφή μὲ πολλὰ λεπτομέρειες καὶ κατάλληλα συμβολικὰ σημεῖα μεταφρασμένα σὲ γαλλικὴ, γερμανικὴ καὶ ἰσπανικὴ γλῶσσα, θὰ δώσουν τὴν εὐχέρεια σὲ ὅλο τὸν κόσμο νὰ διαβάσῃ τὸ περισπούδαστο αὐτὸ βιβλίο πού κοσμεῖται μὲ 12 ἑγχρωμες σελίδες, πού ἐστοίχισαν 12.000 λίρες καὶ πού παρουσιάζουν μεγάλες φιλοτελικὲς σπανιότητες στὰ φυσικὰ τους χρώματα.

Τὸ ὀγκωδέστατο αὐτὸ ἀριστούργημα θὰ ζυγίζῃ 6½ κιλά καὶ θὰ πουληθῇ πρὸς 60 γκινέες.

Κουίζ

ΜΠΟΡΕΙΤΕ ΝΑ ΤΟΥΣ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΕΤΕ;

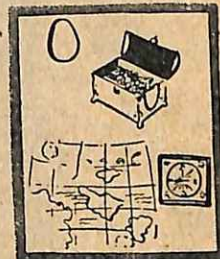
Σὲ καθεμιά ἀπὸ τὶς παρακάτω εἰκόνες παριστάνεται συμβολικὰ μὲ ἓκείνο πού τὶς ἔκανε γνωστὲς στὴν ἱστορία, μίαν μεγάλη προσωπικότητα. Προσπαθήσετε νὰ ταυτίσετε κάθε εἰκόνα μὲ ἓνα ὄνομα.

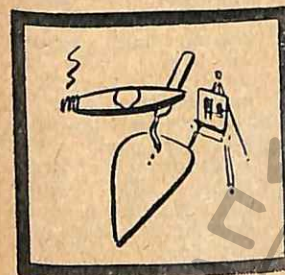
1

2

3

4

5

ΠΟΙΟΣ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΘΥΜΗΘΗ ΑΥΤΟΝ ΤΟΝ ΑΡΙΘΜΟ;

Κυττάξτε καλὰ αὐτὲς τὶς δύο σειρὲς ἀριθμῶν:

1	9	3	8	7	6	1	5	2
9	6	4	8	2	4	1	2	6

γιὰ τρία λεπτὰ τῆς ὥρας καὶ γράψτε τοὺς μετὰ, χωρὶς νὰ ξανακυττάξετε, σ' ἓνα κομμάτι χαρτί.

Θὰ νομίζετε, βέβαια, πὼς εἶναι ἀπλῶς ὑπόθεσις μνήμης. Ὁχι! Σὰς τὸ δίνουμε γιὰ ἓνα μικρὸ προβληματάκι παρατηρητικότητος.

Κυττάξτε ξανὰ μὲ προσοχὴ τοὺς ἀριθμούς, μ' ἓνα μικρὸ τέχνασμα μπορεῖ νὰ θυμηθῇ κανεὶς πολὺ καλὰ αὐτοὺς τοὺς ἀριθμούς.

Λύσεις στὴ σελίδα 118

Κριστιάν Ντιόρ

Πάλι εδώ εικονίζεται καθαρά η «γραμμή-τουλίπα» του Κριστιάν Ντιόρ. Το φόρεμα, χρώμα πράσινο του άγρου, είναι τελείως καινούργιο με το «άνθισμένο» ντεκολτέ του, με τις άρμονικες πτυχές. Το πρώτο ταγιέρ είναι το κλασικό, το δεύτερο, έχει μία μικρή εσάρπα κουμπωτή που σχηματίζει έναν στρογγυλό γιακά. Η εφαρμογή από την μέση έως το στήθος φαίνεται καθαρά στα τρία σκίτσα, και δείχνει την αρχιτεκτονική βάση της νέας γραμμής του Ντιόρ.

Ζάν Ντεσσέ

Ο μόνος σχεδιαστής μόδας που εκτός από τον Ντιόρ είχε έφετος νέα δική του γραμμή, ήταν ο Έλλην γάλλος Ζάν Ντεσσέ, ο οποίος έδωσε στα περισσότερα φορέματά του την γραμμή της «φυγής». Φαίνεται καθαρά η τάση αυτή στο τρίτο σκίτσο, όπου όλη η κίνηση δίνεται στην πλάτη του φορέματος και στο εκκεντρικό παλτό με το διπλό βολάν, φτιαγμένο από «τουίντ» λευκό και μαύρο.

Ζὰκ Φὰθ

Ὁ Φὰθ ἐμφάνισε μιὰ ὡραιότατη συλλογή, πὺν συνδυάζει, περιέργως πως, καὶ τὶς δυὸ βασικὲς γραμμὲς τῆς ἐφετεινῆς μόδας καὶ ἔχει καὶ τὸ φάρδος ριγμένο πρὸς τὰ πίσω καὶ τὸ μποῦστο φαρδὺ καὶ στολισμένο μὲ προσοχή. Σ' αὐτὰ τὰ φορέματα, τὸ πρῶτο καὶ τὸ τρίτο, συγκεντρώνεται ὁ χαρακτήρας τοῦ φορέματος, τὸ φαρδὺ καὶ βαθὺ ντεκολτέ, τόσο ἀσυνήθιστο σὲ ταγιέρ.

Ζὰν Σκιαπαρέλλι

Ἡ Σκιαπαρέλλι, ἡ ἐμπνευσμένη Ἰσπανίδα σχεδιάστρια, σπάνια ἀκολουθεῖ τὸ γενικὸ ρεῦμα τῆς μόδας. Καὶ ἐφέτος προσφέρει μιὰ συλλογὴ πὺν παίζει τὴ «φυγὴ», ὅπως στὸ πρῶτο μαῦρο φόρεμα, μὲ μὲ ὅλες τὶς γραμμὲς. Παίζει τὴ «φυγὴ», ὅπως στὸ δεύτερο, καὶ μὲ τὴν φαρδεὰ καὶ οὐ τὴ στενὴ ἐφαρμοστὴ γραμμὴ, ὅπως στὸ ὡραῖο παλτό. Πάντως καὶ ἡ Σκιαπαρέλλι σφίγγει χτὴ γραμμὴ, ὅπως στὸ ὡραῖο παλτό. Πάντως καὶ ἡ Σκιαπαρέλλι σφίγγει τὴ μέση καὶ ἐφαρμόζει σφίχτὰ στὸ σῶμα τὸ ἐπάνω μέρος τοῦ φορέματος

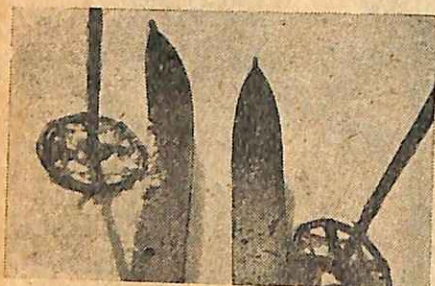

Γράμματα

τῶν ἀναγνωστῶν μας

ΜΙΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ

Ἀγαπητὴ «Ἐκλογή»,
Βρίσκομαι μακριὰ ἀπὸ τὴν Ἑλλά-
δα, στὴν Γερμανία, καὶ σπουδάζω. Τα-

Ἡ φωτογραφία τῆς «Ἐκλογῆς»

Ἡ φωτογραφία τοῦ γερμανικοῦ περι-
οδικοῦ

κτικὸς ἀναγνώστης σου ἀπὸ πρὶν,
δὲν ἔπαυα καὶ τώρα νὰ σὲ διαβάζω.
Παίρνω κάπως ἀργότερα τὰ τεύχη σου,
ἀλλὰ αὐτὸ δὲν ἔχει σημασία, γιατί
εἶσαι πάντα ἐπίκαιρη.

Στὸ τεύχος, λοιπόν, τοῦ Ἰανουαρί-
ου εἶδα τὶς φωτογραφίες πού δημο-
σιεύεις γιὰ τὸ ἐλληνικὸ βουνό. Μία
ἀπὸ αὐτὲς ἔπεσε στὴν ἀντίληψί μου
πὺς εἶναι παρμένη ἀπὸ ἓνα γερμανικὸ
διδλίο μὲ τὸν τίτλο «Kassian der
Skimeister» τοῦ H. Weiser. Σοῦ ἐσω-
κλίω μία φωτογραφία τοῦ ἐξωφύλλου
τοῦ διδλίου, ἀπ' ὅπου εἶναι παρμένη.
Κάνε λοιπὸν μόνη σου τὴν σύγκρισι.

Σ' εὐχαριστῶ γιὰ τὴν φιλοξενία

ΤΑΚΤΙΚΟΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ
Μόναχο Γερμανίας

Ὅποιοσδήποτε μπορεῖ νὰ κάνῃ τὴ
σύγκρισι καὶ μάλιστα πολὺ εὐκόλα.
Ἀφοῦ στὸν πρόλογο λεγόταν ὅτι οἱ
φωτογραφίες ἦταν πρωτότυπες δὲν
μπορούσαν νὰ προέρχονται ἀπὸ ξένα
περιοδικά. Τὸ ὅτι μεταξὺ τῶν δύο δὲν
ὑπάρχει καμμιά σχέση, δὲν χρειάζε-
ται συζητήσι, ὅπως πολὺ καλὰ ἀπο-
δεικνύεται ἀπὸ τὶς δύο παρατιθέμενες
φωτογραφίες.

Ο Μ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

Ἀγαπητὴ «Ἐκλογή»,

Εἰς τὸ ἄρθρον «Ὁ Μέγας Ἀλέξαν-
δρος στὰ παραμύθια» τῆς «Ἐκλογῆς»
τοῦ Μαρτίου ἐ. ἔ. (σελ. 62) ἀναφέρε-
ται ὁ μῦθος γιὰ τὰ... μεγάλα αὐτιά
τοῦ Μ. γάλου Ἀλεξάνδρου, τοῦ ποιη-
τοῦ Νιζάμη. Ὁ μῦθος ὅμως αὐτὸς
δὲν εἶναι παρὰ μίᾶ κακέκτυπη ἀντι-
γραφή τοῦ «ποιητοῦ» Νιζάμη, τοῦ ἀρ-
χαίου μῦθου πού ἔπλασαν οἱ Ἕλληνες
γιὰ τὸν Βασιλέα τῆς Φρυγίας Μίδαν.
Γιατὶ, τώρα, ὁ ποιητὴς Νιζάμης,
σκέφθηκε νὰ... κολλήσῃ τὸν μῦθον στὸν
Μ. Ἀλέξανδρο, ἄγνωστον!

Ἰμέτερος

Σ. ΒΑΣΑΡΔΑΝΗΣ

Ὁ ποιητὴς Νιζάμης, ὅπως λέγε-
ται καὶ στὸ ἄρθρο, κακῶς χρησιμο-
ποίησε ἀνακατεμένα στοιχεῖα ἀπὸ διά-
φορους καὶ ἀσχετοὺς μῦθους ἀλλάζον-
τας τὰ πρόσωπα. Αὐτὸ ἦταν φυσικὸ
γιατὶ οἱ μῦθοι τῆς Ἑλλάδος ἔφθασαν

στὴν Ἀσία παραποιημένοι καὶ συγ-
κεχυμένοι. Καὶ ὁ ποιητὴς μας πῆρε
τὰ στοιχεῖα πού τὸν βόλευσαν γιὰ νὰ
φτιάξῃ τὸν δικό του μῦθον καὶ στὴν
εἰδικὴ περίπτωσι νὰ ἐξηγήσῃ τὸ ἐπι-
θετο Δούλ-Καρνὲν πού, ὅπως λέγεται
στὸ ἄρθρο, προήλθε ἀπὸ τὴν παρά-
στα νομισμάτα. Μήπως ἐξ ἴσου παρὰ
ἐνα κολλημένος δὲν εἶναι καὶ στὸ Κο-
ράνι ὁ μῦθος γιὰ τὸ Ἀθάνατο Νερό;

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Θ. Δρογγίτη καὶ Δ. Μαρσούκη: Ἀ-
τυχίες συμβαίνουν κάποτε. Ἀτυχία ἄ-
πλως ἦταν καὶ ἡ «Cercis Siliquastrus»,
ὅπως τὴν λέτε, καὶ ὄχι προχειρότης.

ΖΗΤΩ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

... μὲ νέους καὶ νέες γιὰ κάθε θέμα.
τὴ θάλασσα καὶ τὰ ταξίδια.

Γεωργόπουλος Κώστας
Μαυράκης Λεωνίδας
Κοντὸς Μιλτιάδης

SIS HELLAS C/O G. LEMOS BRS Co
LTD 6 LLOYD'S AVENUE, LONDON
EC 3, ENGLAND

... μὲ νέους καὶ νέες γιὰ κάθε θέμα.

Ὑπαξιωματικὸς Διαδιδαστὴς

Ἐλπίδοφόρος Κίμων
ΚΕΔ, ΣΟΔ 3ος λόχος ΒΣΤ 902

Μεϊμαρίδης Ἐλευθερία
Ἀγίας Τριάδος 32 — Θεσσαλονίκη

... μὲ νέους καὶ νέες τοῦ ἐσωτερι-
κοῦ καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Σταῦρος Βεργόπουλος
Τμήμα Β' Ὁμάς 46
ΒΣΤ Λέρου — Δωδ. Κρήνη

Δελγιάννης Εὐάγγελος
Θεοδωρίδης Γεώργιος
513 Τ.Π. Διαδιδάσεις ΣΤΓ 914 α'

HERRN KOSTIS DAWARAS
JOJEPHSPLATZ 4111 MUNCHEN 13
GERMANY

Μαθητὴς Μελετιδίου Κυρ.
ΣΜΥ 2ος λόχος ΣΤΓ 925

Μαθητὴς 2ας τάξεως
Μεταξῆς Γεώργιος

ΣΜΥ 4ος λόχος ΣΤΓ 925

Μαθητὴς Τσιώνας Χρήστος
ΣΜΥ 4ος λόχος ΣΤΓ 925

Ἀλφουτζάρης Γεώργιος
Σελλασίας 4 — Ἀθήναι

STAMOW VOUMVAKIS
16, AVENUE ALEXANDRIE, EGYPT

... μὲ ἀθλουμένους καὶ φιλάθλους.

Ζηκίδης Γρηγόριος
Μαθητὴς Γυμνασίου Σουφλίου — Ἐβρου

... μὲ νέους καὶ νέες τοῦ ἐσωτερικοῦ
καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Ἀνδρέας Κοντόπουλος

Ἀγγελικὴ Κοντοπούλου

Σακαλὴ 4 — Αἴγιον

Μαθητὴς Στρατικῆς Εὐθύμιος
ΣΜΥ 2ος λόχος ΣΤΓ 925

... μὲ νέους καὶ νέες γιὰ κάθε θέμα.

Διαδιδαστὴς Μανώλης Ἰωάννης
11 Μοῖρα 106 ΣΠΠ ΣΤΓ 917

Σμηνίται

Τζήμης Παπακωνσταντίνου
Μάριος Τριανταφύλλου
Λέσχη Ὑπαξιωματικῶν
ΒΣΤ 904 ΑΒ Λαρίσης

Ἰωάννης Ἰωαννίδης
Μαθητὴς Γυμνασίου

Ἀπέρειον — Κάρπαθος

Λοχίας Νίκου Κωνσταντίνος
ΚΕΒΟΠ 7ος λόχος ΒΣΤ 902

... μὲ Ἑλληνόπουλα καὶ Ἑλληνο-
πούλες γιὰ κάθε θέμα.

Κωνσταντίνος Γεωργόπουλος
ΒΣΤ 901 Α.Α. Κοζάνης

Τάκης Σκυριανός
Γαμβέτα 98 — Θεσσαλονίκη
Στρατ. Κωνσταντόπουλος Κων.
ΚΕΝ Καλαμών 4ος λόχος ΣΤΓ 909Δ

Ὑπαξιωματικοὶ
Γκιώκας Ἰωάννης
Ζαρέουκης Γεώργιος
Κουλαῆς Γεώργιος
ΚΕΠ 2α Μοῖρα Γ' Πυρ.χία ΒΣΤ 902

Στρατ. Καζαντζίδης Λάζαρος
Φοιτητὴς

Greek Exped. Forces
Λόχος ὑποστηρίξεως
C. A. P. O. 5800

Ὑπαξ. Γαλανόπουλος Βασίλειος
ΚΕΕΜ Π. Ἐφ. 2ος λόχος ΒΣΤ 902

Ὑπαξ. Κακαγιάς Νικόλαος
ΚΕΠ ΟΜ Ὑπαξιωματικῶν ΒΣΤ 902

Στρατιώτης Λουῖζος Ἰωάννης
9ον Σύνταγμα Τεθωρακισμένων Ἱππικ.
Ἰλὴ Διαικίσεως ΒΣΤ 900
Πυροβολητὴς Σαματζῆς Ἀπ.
11 106 ΣΠΠ ΣΤΓ 917

... μὲ Ἑλληνίδες τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Μιχαὴλ Παυλόπουλος
Ραιδεστοῦ 126 — Πειραιεὺς

«ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ» από σελίδα 5.

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ:

1) ΦΑΡΜΑΚΟΛΟΓΙΑ. 2) ΕΠΙ-
ΠΛΗΞΙΝ. — Ν. Μ. (Νίμν). 3)
ΒΡΟΥΣΤΙ. — ΑΤΤΑ. 4) ΡΟΥΦ.
— ΣΝΙΤΣΕΛ. 5) ΟΣ. — ΦΑ.
— ΑΝΑΙΡΩ. 6) ΥΓΡΟΥΣ. — ΔΣ.
«ΙΤ». 7) ΑΕ. — ΕΤΗ. — ΩΜΟ.
8) ΡΙΣ. — ΟΡΑ. — ΜΑ. 9) ΙΩ-
ΒΗΛΑΙΟΥ. 10) ΑΤΕΡΜΟΝΕΣ. —
ΟΥ. 11) ΟΙΝΟΝ. — ΙΣΣΟΥ. 12)
ΑΣ. — ΣΤΑΒΕΝΤΟ.
ΚΑΘΕΤΩΣ:

1) ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΑΝΑ. 2) Α-
ΠΡΟΣΓΕΙΩΤΟΣ. 3) ΡΙΟΥ. —
ΣΒΕΝ (Χεντίν). 4) ΜΠΥΦΦΟΝ. —
ΗΡΙ. 5) ΑΛΣ. — ΑΥ. — ΟΛΜΟΣ.
6) ΚΗΤΣ. — ΣΕΡΑΟ. 7) ΟΞΙ-
ΝΑ. — ΤΑΙΝΙΑ. 8) ΛΙ. — ΙΝΔΗ.
— ΟΕΣΒ (Όργαν. Έκδόσ. Σχολ.
Βιβλίων). 9) ΟΝΑΤΑΣ. — ΜΥΣ-
ΣΕ. 10) ΤΣΙ. — ΟΑ. — ΟΝ. 11)
«ΙΝΤΕΡΙΜ». — ΣΟΥΤ. 12) ΑΜΑ-
ΛΩΤΟΙ.

«ΣΚΑΚΙ» από σελίδα 116:

Άρ. 147. 1) Πζ1Χ ζ6! η7Χζ6 2)
Βε3—η3+, Ρ08 3) Αα3—ε7!! τὰ Μαύ-
ρα αναγκάζονται νὰ ἐγκαταλείψουν.

Άρ. 148. 1) Πη6Χ1ζ6! Πζ7Χζ6 2)
Πη1Χη7 καὶ τὰ Μαύρα αναγκάζονται
νὰ ἐγκαταλείψουν ὅτι ἐάν... 2)...Ρζ8
—ε8, τότε 3) Πη7Χ1η8+, Πζ6—ζ8 4)
ΠΧΠ+, Ρε8—δ7 5) ΠΧΒ+ καὶ μάτ.

Άρ. 149. 1) Βε2—η4! η6ΧΑζ5 2)
Βη4—05+, Πζ8—ζ7 3) ε5—ε6! καὶ τὰ
Μαύρα ἐγκατέλειψαν.

Άρ. 150. 1) Ιζ5Χη7! ΡΧ1 2) Πδ1
—δ6, Αγ8—ε6 3) Ιη3—05+, Ρη6 4)
Βα1—ε5 καὶ τὰ Μαύρα ἐγκατέλειψαν
τὴν παρτίδα.

Άρ. 151. 1) Ιη6—ε5! Ἀπειλή. 2)
Βζ5—δ7+ μάτ.

Άρ. 152. 1) Βε6—α6! Ἐξαναγκα-
σμός κινήσεως.

«ΠΟΙΟΣ ΘΑ ΒΡΗ ΤΑ ΠΕΡΙΣΣΟ-
ΤΕΡΑ» από σελίδα 56.

1) ΦΕΡΝΑΝΤΕΘ = 36 (Φερναν-
τέλ = 32). 2) ΘΥΕΛΛΩΔΗΣ = 40.
3) ΚΡΥΨΙΝΟΥΣ = 38. 4) ΕΠΙ-
ΦΩΝΗΜΑ = 38 (Ἐπιζωοτία =
36). 5) ΑΠΟΛΙΘΩΜΑ = 36. 6)

ΦΟΥΡΙΟΖΟΣ = 42 (Χοληφόρος =
40). ΣΥΝΟΛΟΝ = 230.

«ΜΠΟΡΕΙΤΕ ΝΑ ΤΙΣ ΑΝΑΓΝΩ-
ΡΙΣΕΤΕ;» από σελίδα 107.

1. Μωϋσής. 2. Κολόμβος. 3. Λου-
κρητία Βοργιά. 4. Νέρων. 5. Ούιν-
στον Τσώρτσιλ.

«ΠΟΙΟΣ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΘΥΜΗΘΗ
ΑΥΤΟΝ ΤΟΝ ΑΡΙΘΜΟ;» από σε-
λίδα 107.

Οἱ δύο πρῶτοι ἀριθμοὶ τῆς πρῶ-
της σειρᾶς, δηλαδὴ τὸ 19, καὶ οἱ
δύο πρῶτοι ἀριθμοὶ τῆς δευτέρας
σειρᾶς, δηλαδὴ τὸ 96, εἶναι ἐκεῖνοι
ποὺ πρέπει νὰ ἔχῃ κανεὶς στὸ κε-
φάλι του.

Στὴν πρώτη σειρὰ δρῖσκεται ἡ
συνέχεια πάντοτε μὲ διπλασιασμό:
Π.χ. $19 \times 2 = 38 \times 2 = 76 \times 2 =$
152.

Στὴν δεύτερη σειρὰ δρῖσκεται ἡ
συνέχεια πάντοτε μὲ διαίρεσι: Π.χ.
 $96 : 2 = 48 : 2 = 24 : 2 = 12 : 2 =$
6!!

«ΤΙ ΕΝΝΟΕΙΤΕ ΟΤΑΝ ΛΕΤΕ» ἀ-
πὸ σελίδα 32.

1) ΑΝΔΡΕΙΚΕΛΟ: Β. Ἄνθρωπος
χωρὶς δίκη του θέλῃσι ποὺ ἄγεται καὶ
φέρεται ἀπὸ ἄλλους. Τὰ ἀνδρεί-
κελα τῆς Μόσχας. Ἡ λέξι
σύνθετη ἀπὸ τὴν ἀνὴρ καὶ εἴκε-
λος (=δμοιος) ἐσήμαινε ἀρχικὰ ἄ-
γαλμα ἀνδρὸς καὶ ἔπειτα κούκλα, νευ-
ρόσπαστο, σάν κι' αὐτὰ ποὺ παίζουν
στὸ κουκλοθέατρο.

2) ΑΝΤΙΔΙΚΙΑ: Γ. Τὸ νὰ εἶναι κα-
νεὶς ἀντίδικος (ἀντίπαλος) μὲ
κάποιον σὲ δίκη. Ἡ λθαν εἰς
ἀντιδικίαν.

3) ΔΑΝΔΗΣ: Β. Νέος κομφεούμε-
νος μὲ φυσικοὺς ἢ προσποητοὺς ἀρι-
στοκρατικοὺς τρόπους. Ἡ ἀγγλικὴ λέ-
ξι dandy.

4) ΕΛΙΞΗΡΙΟΝ: Α. Ὄνομα φαρ-
μακευτικοῦ συσκευάσματος τῶν ἀλχημι-
στῶν τοῦ μεσαίωνα μὲ θαυματουργὰς
ιδιότητες. Ἐλιξήριον τῆς ζω-
ῆς — τῆς νεότητος, ποὺ δίνει
ζωή, τὴ νεότητα. Ἡ ἀραβικὴ λέξι el-
iksir=λίθος τῆς γνώσεως.

5) ΜΠΕΡΝΤΑΧΙ: Γ. Ἄγριος ξυλο-
δαρμός. Τοῦ ἔδωσεν ἡ
μπερντάχι. Ἡ περσικὴ λέξι
μπερντάχι, ποὺ σημαίνει τὸ ἀν-
τίστροφο ξύρισμα, τὴν κόντρα.

6) ΜΠΛΑΖΕ: Α. Ἐκεῖνος ποὺ ἔχει
φαρεθὴ τὰ πάντα καὶ δὲν ικανοποιεῖται
μὲ τίποτα. Ἡ γαλλικὴ λέξι blasé.

7) ΟΙΣΤΡΟΣ: Β. Ἀρχικὰ ἡ λέξι
σήμανε τὴν ἀλογόμυγα ποὺ ἐξαγριώ-
νεται μὲ τὸ σπῆμμά της τὰ υποζύγια.
Ἐπειτα, μεταφορικὰ, τὴν ψυχικὴ ἢ πνευ-
ματικὴ διέγερσι, τὴ θεία μανία, τὴν
ἐμπνευσί τοῦ ποιητοῦ κλπ., τὸ κέφι. Ἐ-
χει οἶστρο. Ἀγόρευσι
γεμάτη οἶστρο. Βρίσκε-
ται στὸ οἶστρο οἱ στροὺς
τοῦ.

8) ΠΑΚΤΩΛΟΣ: Α. Κάθε πηγὴ
πλούτου, πραγματικὰ ἢ μεταφορικὰ. Ἐ-
χει πακτώλο καὶ ἔξο-
δεύει ἀλύπητα. Ἡ ποί-
ησί του εἶναι πακτώλος
ὁψηλῶν ιδεῶν. Ἀρχικὰ ἦταν τὸ
ὄνομα ποταμοῦ τῆς Λυδίας (στὴ Μ. Ἀ-
σία), ποὺ κατὰ τὴν ἀρχαιότητα τὰ νε-
ρά του περιείχαν ψήγματα χρυσοῦ.

9) ΣΚΕΥΩΡΙΑ: Γ. Ἡ πράξι καὶ τὸ
ἀποτέλεσμα τοῦ σκευωρῶ (=συκο-
φαντῶ), ἡ συκοφαντία.

10) ΣΝΟΜΠ: Β. Ἐκεῖνος ποὺ ἡ-
γὼς διάκρισι, ἀπὸ ματαιοδοξία, ἀπο-
μεινται ξένα ἥθη καὶ ἔθιμα ἀνώτερης
κοινωνικῆς τάξεως ἢ ξένης προελεύσεως.

11) ΤΟΤΕΜ: Β. Ἀντικείμενο—ζῶο
ἢ φυτὸ—ποὺ ἔχει μυστηριώδη συγγέ-
νεια μὲ κάποιο πρόσωπο καὶ γι' αὐτὸ
θεωρεῖται καὶ τιμᾶται σάν γενάρχη
ἢ προστάτης φυλῆς. Λέξι τῶν Ἑρυθρο-
δέρμων τῆς Β. Ἀμερικῆς.

12) ΤΡΑΓΕΛΛΑΦΟΣ: Γ. Πράγμα ἀλ-
λόκοτο, τερατώδες. Ἀρχ. κά, φανταστι-
κὸ ζῶο μὲ σῶμα τράγου καὶ ἐλαφιοῦ.
Ἡ ὑπόθεσι αὐτὴ εἶναι τρα-
γέλαφος, δὲν θρῖσκεῖς
ἄκρη.

13) ΦΕΡΕΟΙΚΟΣ: Α. Ἐκεῖνος ποὺ
κουβαλεῖ μαζί του τὸ σπῆμα του, ὅπως
ὁ σαλίγκαρος ἢ ἡ χελώνα. Μεταφορι-
κὰ ἐκεῖνος ποὺ δὲν ἔχει μόνιμη κατοί-
κία, νομάς. Ἐπισκευάζω τὸ
σπῆμα μου καὶ τὼρα εἶ-
μαι φερέοικος.

14) ΦΙΑΣΚΟ: Β. Παταγῶδης ἀπο-
τυχία ἢ πάθημα ποὺ προκαλεῖ τὴ χλεύη
τῶν ἄλλων. Ὅλες του οἱ ἐνέρι-
γες κατέληξαν σὲ
φιάσκο.

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ
ΖΑΧΑΡΩΔΩΝ ΠΡΟ-ΙΟΝΤΩΝ
"ΓΩΓΟΣ"
ΑΘΗΝΑΙ
ΔΙΚΟΣ ΙΔΡΥΘΕΙΣ ΤΟ 1881
ΓΡΑΦΕΙΑ — ΠΡΑΤΗΡΙΑ :
ΟΔΟΣ ΚΑΛΑΜΙΤΟΥ 12
ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ : 24.965
ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ — ΑΠΟΘΗΚΗ :
ΟΔΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ 248
ΤΗΛΕΦ. 96.585 καὶ 968.844

ΚΟΥΦΕΤΑ, ΜΠΟΜΠΟΝΙΕΡΑΙ ΩΣ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΑ ΤΑ ΕΙΔΗ
ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΙΚΗΣ

ΕΞΑΝΤΛΟΥΝΤΑΙ

“Οἱ ἀνέκδοτες ἐπιστολὲς
τοῦ

Νικολάου Γύζη,,

“Ὀλη ἡ ἀλληλογραφία τοῦ μεγάλου “Ελ-
ληνος ζωγράφου συνοδευομένη ἀπὸ
φωτογραφίες τῶν ἔργων του.

ΜΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ

ΠΟΥ ΚΑΝΕΙΣ ΔΕΝ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΧΑΣΗ

«ΟΙ ΑΝΕΚΔΟΤΕΣ ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ

ΤΟΥ

ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΓΥΖΗ»

Δρχ. 35.000

Ἡ Ἀνθολογία ξένων διηγημάτων συνεχίζεται μετὰ τὰ ἰσπανικά διηγήματα. Στὸ διήγημα τοῦ ARROYO καὶ τοῦ ZOZAYA τὸ ἰσπανικὸ στοιχεῖο κυριαρχεῖ, ἐνῶ στὸν ALARCON ἡ χάρις συμβαδίζει μετὰ μιὰν ἐλαφρὰ εἰρωνεία.